Digitaliseret af | Digitised by

DET KGL. BIBLIOTEK
Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):
Titel | Title: Gnidia : ny Samling af interessante Fortællinger.
Bindbetegnelse | Volume Statement: Vol. 2
Udgivet år og sted | Publication time and place: Kjøbenhavn : Beeken, 1830
Fysiske størrelse | Physical extent: 2 bd. (380, 380 s.)

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

PUBLIC DOMAIN

122.57.-26
1-2

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
DA 1.-2.S 57 8°
1 1 57 0 8 00841 3

Riise's Lexebxbliothek

Det Kgl. Bibliotek
130024838499

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Ig13 - 24589

GNIDIA.

Ny Samling af interessante Fortæl-
linger.

Andet Bind.

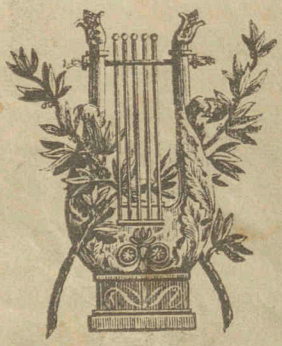

Kjøbenhavn 1830.
Paa Hofboghandler Beekens Forlag, trykt hos
Jacob Behrend.

BIBLIOTHECA REGIA

Indhold.

Side

Den unge Søemands Eventyr, en Fortælling, af Forfatterinden til Redwood 1

Byroniana 48

Hendes Kongelige Høihed Prindsesse Caroline Amalias Fødselsdag, af Oehlenschläger 67

Et Blad af min Authobiographie 69

Md. de Maintenons hemmelige Correspondence med Prindsesse des Ursins 76

Et Brev af Hoffmann 87

Tvende Spanieres Duel 91

Sangerens Forbandelse. Efter Uhland, af Udg. . 93

Charles og Marat 96

Det slukte Lys 97

Anekdoter om Sheridan 98

Rebecca Swarth, et historisk Anekdoton, efter John Galt 102

Karavanen i Ørkenen, Scene af en utrykt Reisejournal, af J. S. Buckingham 107

De skotske Presbyterianeres Forfølgelser under Jacob den 2dens Regjering 115

Side

Clement Cleveland, Søerøveren. Et Fragment, efter Walter Scotts The Pirate, ved A. E. Boye 129
Søestaden Gallipolis Forsvar af to Tusinde Amazoner, i Aaret 1302. Efter Monçada 205
Kosciusko og Remmesnideren 209
Emigrantens Fortælling 216
Dødskandidaterne i Newgate 241
Bidrag til Schillers Biographie 254
Smaadigte, efter Uhland, af Udg. 255

Det stille Huus. En Students Eventyr. Efter C. Spindler 257
Ludvig den Ellevte. En historisk Skildring, af A. Herrmann 303
Bryllupsfesten, en Skizze fra Nordamerika 326
Fanatisme i Nordamerika 349
Indianerne og Gauchoerne i Sydamerika 352
En Tiggerkroe i London 361
Keiser Pedro af Brasilien 369
Juanna Zamora, en Skizze fra den nyeste Tid i Spanien 371
Armods Klage. Efter Southey, af A. F. 373
Om det tydske Theatervæsens nærværende Tilstand 375
Irlandsk Vittighed 379
En fransk Bull 380

Den unge Soemands Eventyr.

En Fortælling, af Forfatterinden til Redwood *).

Den Forsikkring, at en Fortælling er grundet paa Virkelighed, er et fromt Bedrag af Romanskrivere, som er altfor forslidt til at føre andre bag Lyset, end den meget unge og meget lettroende Læser. Vi haabe derfor, at man ikke vil mistænke os for at have søgt en Udflugt, som kun vilde blotte vor Armod, uden at bøde paa den, naar vi erklære, at Hovedbegivenhederne i den efterfølgende Fortælling ere aldeles sande — at de i den Deel af de forenede Stater, hvor nogle af Tildragelserne foregik, udgjøre et velbekjendt og fuldkommen stadfæstet Sagn — og at vor Helt, med velfortjent Selvtilfredshed, kan bryste sig af, at intet Navn er bedre bekjendt end hans, fra „Cape May til Elk-Head." I hvor hæderligt end dette Navn er, maae vi her fordølge det, og vi bede af ærlig Hu Eieren om Tilgivelse, fordi vi saaledes tvinge ham til, for første Gang i hans Liv at gaae under falsk Flag.

*) Fra: „The Atlantic Souvenir. Philadelphia, 1827."

I Aaret 1768 blev et amerikansk Skib, som laae for Anker i Themsen, og var bestemt til Oxford, en lille Søehavn paa Østkysten af Maryland, anraabt af en Baad, hvori der befandt sig en Yngling, som meldte sig for Kapitainen, fortalte, at han havde Lyst til Søemandslivet, og anholdt om at gaae i hans Tjeneste i 2 Aar, paa det simple Vilkaar, at nyde en god Behandling. Skjøndt Kapitainen selv var en raa, udannet Mand, bemærkede han i Knøsens Mine og Sprog Kjendetegn paa en god Opdragelse, og da han ansaae ham for at være et ulydigt Barn, eller maaskee en bortløben Læredreng, vægrede han sig for at modtage ham. Men William Hereon, som han kaldte sig, bad saa indstændigt, og havde noget saa tiltrækkende i sit Væsen, at Kapitainen, der desuden høiligen trængte til en Kahytdreng, forjagede sine Skrupler, dyssede sin Samvittighed i Søvn med det gamle Opiat, at det var bedst, ikke at være mere betænkelig end klog, og, uden at undersøge Drengens Ret til at raade over sin Person altfor nøie, opsatte han en Slags Contrakt, hvorved denne forpligtede sig til to Aars Tjeneste.

Den første Dag lagde man Mærke til at Drengen saae meget urolig ud. Hans Blik svævede omkring i en uophørlig Rastløshed, som om han ivrigt søgte en eller anden Gjenstand, han ventede at see. Medens Skibet gled ned ad Themsen, stirrede han over paa Strandbredden, som om han saae efter et Signal, hvorpaa hans Livs Skjæbne beroede, og da

det passerede Gravesend, det sidste Indskibningspunkt, græd han med krampagtig Bevægelse. Kapitainen troede, at det var Samvittighedsnag, der forurolige de ham; Matroserne, at denne Hjerteqval var Længsel efter hans Fødeland, og de søgte at trøste ham paa deres plumpe Maade. Ved deres venskabelige Bestræbelser, egen Eftertanke, eller maaskee ved at følge Ungdommens Kaas, som af Naturen styrer i Glædens Havn, blev William snart rolig, og undertiden endogsaa munter. Han holdt sig, som Matroserne sagde, paa Godtveirssiden af Kapitainen, en knarvurn, egensindig Patron, der kun holdt af tre Ting i Verden — sin Sang, Viin, og sit eget Lune.

Alle de Fabler, man har fortalt om Musikkens Magt over Stene og Umælende, bleve overtrufne af den Virkning, Drengens smeltende Røst havde paa Kapitainens Iishjerte, der, ved fyrgetyve Aars absolute Magt, var bleven saa despotisk som en tyrkisk Pascha. Naar deres gamle Chef blæste sin stiveste Kuling, som Matroserne pleiede at kalde hans larmende Heftighed, kunde Will, som de sagde, synge ham i et Havblik. Will blev følgelig det hele Skibsmandskabs Kjæledægge. De sagde om ham, at han var en pen lille Fyr, der var altfor net og spaglemmet for den stormende Søe. De loe ad hans smaae, smalle Fingre, der saae mere ud til at haandtere Traad end Tougværk, dreve meget Skjemt med hans smægtende, blaae Øine og hans kjønne, runde Kinder, og udtrykte i deres raae Sprog Sir Tobys Bøn, at „Jupiter i sin

næste Transport af Haar, vilde sende Drengen et Skjæg.“ Imidlertid taalte Will deres Spøg uden Fortrydelse, og gjengjeldte dem med samme Maal; men undertiden naar det grændsede til Raahed, forraadte hans stigende Rødme, eller en Taare, der listede sig ned fra hans nedslagne Øine, en instinktmæssig og ubesmittet Blyhed, hvis bønlige Mine rørte disse plumpe Menneskers bedre Følelser.

Skibet gjorde en heldig Reise, og man fik snart den amerikanske Kyst i Sigte. Det er en fælleds Skik iblandt Matroserne, at hilse det første Syn af Landet med et Offer til Bacchus. Dette naturlige og lovmæssige Svirelaug gik til ligesaa stor Yderlighed ved denne, som sædvanligt ved lignende Leiligheder. Med usædvanligt godt Lune, uddeelte Kapitainen sine Drikkevare rundeligen til Mandskabet, og bød William at qvæde sine beste Sange for dem. Will adlød, og Sang paa Sang, og Glas paa Glas førte dem, som de sagde, langt over det høieste Vandmærke. Deres Sprog og Væsen blev utaaleligt for William, og han besluttede at liste sig bort, og skjule sig i Kahytten, indtil Sviren var forbi. En af Matroserne fik Mistanke om hans Hensigt, stoppede ham i Farten, og svor paa, at han nok skulde holde ham paa Pletten. William rev sig løs, og sprang ned af Kahytstrappen. Folkene fulgte skrigende og larmende efter ham. Kapitainen stod ved Kahytsdøren. William sank forskrækket og udmattet ned for hans Fødder, og skreg: „Beskyt mig — for Himlens Skyld, beskyt mig!“

Kapitainen forlangte at vide Aarsagen til Spektaklet, og befalede at Folkene skulde holde sig tilbage. Disse ændsede imidlertid intet i deres drukne Mod, og med Land og Uafhængighed i Sigte, frygtede de ikke længer hans Myndighed, og svore paa, at de ikke vilde vide af nogen Tvang at sige i deres Lystighed. Stakkels Will, der allerede følte, at de toge Haand i ham, klyngede sig i sin Skræk til Capitainen, og i det hans Frygt bestandig steeg høiere, bekjendte han endelig, at hans mandlige Dragt var en Forklædning, vred sine Hænder af Skamfuldhed og Angstelse, og bønfaldt om Beskyttelse som en hjelpeløs Pige.

Rørte af Medynk med hende trak Matroserne sig tilbage, men den brutale Kapitain sparkede den skjælvende Pige fra sig, svor en drøi Eed paa, at det var første Gang han var ført bag Lyset, og det skulde være den sidste. Ulykkeligviis var den gamle Mand, der gjerne gjorde sig til af sin Klogskab, ligesaa overbeviist om sin egen Ufeilbarlighed, som den ivrigste Katholik om Pavens. Denne var hans sidste Reise, og, efterat have i fyrgetyve Aar spillet et Viisdoms-Orakel — nu at blive ført saa skammelig bag Lyset, og narret op i sine aabne Øine af en femtenaarig Pige, var en Ærgrelse, som hans Forfængelighed ikke kunde bære. Han svoer paa, at han vilde hævne sig, og holdt sin Eed paa det strængeste. Han eiede en Plantage i Nærheden af Oxford; derhen førte han den ulykkelige Pige, og nedværdigede hende til simpelt Tyende blandt Negerslavinderne i sit Kjøkken.

Kapitainens Vrede steeg til det Høieste, da den Fremmede haardnakket vedblev at vægre sig for enhver Oplysning om Grunden til hendes Forklædning, om hendes Familie, ja endogsaa hendes Navn. Hendes nye Bekjendtere vare i Forlegenhed for hvad de skulde kalde hende, indtil en af Kapitainens Døttre, der havde været i Besøg i Philadelphia og seet Shakspears winter's tale blive opført der, gav hende det smukke Navn, som her tillægges Hermionas tabte Barn, Perdita.

Kapitainen var, som sædvanligt er Tilfældet, den, der leed meest af sine egne Lidenskaber. Hans Kone beklagede sig over at hans „Lykkejægerinde," som hun spottende kaldte den stakkels Perdita, var en unyttig Byrde i hendes Huusholdning — „en fiin Dame, med Dannelse og Opdragelse, der, ligesom Fjedre, Blomster og franske Modevare, var smuk at see til, men ikke duede til nogen Verdsensting." Kapitainens Døttre, deels drevne af Medlidenhed og deels af den paafaldende Contrast imellem den Fremmedes finere Yndigheder og deres egen yppige Skjønhed, plagede uophørlig deres Fader om at sende hende tilbage til hendes Fædreland; og Naboer og Bekjendtere kunde aldrig undlade, at lade falde en eller anden Bemærkning om Pigens Skjønhed, eller en Hentydning paa hendes Historie, der var som en Gnist i Kapitainens Krudttemperament.

Uger og Maaneder henrandt saaledes langsomt, uden at bringe noget Glimt af Haab for den arme

Perdita. Hun var selv for ung og uerfaren til at udfinde nogen Maade til Befrielse, og det var ikke rimeligt, at nogen af egen Drift vilde paatage sig det vanskelige Foretagende, at udfrie hende fra hendes Trældom. Hendes Stilling var saaledes høist ulykkelig, da hendes Historie kom en rask ung Søemand, ved Navn Frank Stuart, for Ore; han var ombord paa Hazard, et Skib, der laae for Anker ved Orford, og var i Begreb med at skulle afgaae til Cowes paa Den Wigth. Frank stod med Rette høit anskrevet hos sin Kapitain, og Dagen før Skibet skulde seile, som var en Søndag, fik han Orlov til at gaae iland. Hans ungdommelige Indbildningskraft vaktes ved Historien om den undertrykte Fremmede, og han slendrede langs med Strandbredden hen ad den Kant hvor hendes Herres Plantage laae, i det Haab at tilfredsstille sin Nysgjerrighed ved at faae et Glimt af hende at see. Da han nærmede sig Huset, bemærkede han, at Skodderne vare for Vinduerne og sluttede deraf, at Familien var ude; han vovede sig indenfor Plantagens Grændser, og fik snart Øie paa et ungt Fruentimmer, der sad paa en Bænk under et Træ. Hun lænede sit Hoved op til Stammen med en nedslaaet og tankefuld Mine, som bragte den unge Mand til at troe, at han allerede havde fundet den han søgte. Da han traadte nærmere foer Pigen op af sin Grublen, og vilde flygte ind i Huset, men, pludselig greben ved hendes Skjønhed og Ungdom, af den Beslutning at tilbyde hende sin Tje-

neste, bad han hende indstændigt at blive et Dieblik, og høre hvad han havde at sige hende. Hun vendte sig, og stirrede paa ham, som om hun vilde see ham ind i Hjertet. Freidighed og Sandruhed stode skrevne paa hans Ansigt med selve Himmelens Finger. Hun kunde ikke befrygte nogen Frækhed af ham, og holdt sig alt overbeviist om hans redelige Færd, da han tilføiede: „jeg har noget af Vigtighed at sige Dem under fire Øine; men vi maae holde os til Luvart, og styre herfra, thi vi ere her altfor meget i Sigte fra det Lukaf der,“ og han pegede paa Huset — hun smilte, og fulgte ham til et mere afsides Sted. Saasnart han var sikker paa, at Ingen kunde see dem, spurgte han, med en Soemands ligefremme Væsen: „Har De Lyst at vende tilbage til Gammel-England?“

Hun kunde ikke tale, men hun foldede sine Hænder, og Taarerne strømmede, liig et aabent Væld, fra hendes Øine. — „De behøver ikke at sige mere — jeg forstaaer Deres Mening,“ udbrød han, thi han følte, at enhver Taare var et Ord, der blev talt til hans Hjerte. — „Tør De slaae Deres Liid til mig,“ vedblev han, „saa sværger jeg, og saa sandt Gud lever, taler jeg Sandhed, jeg vil behandle Dem som om De var min Søster. Vort Skib seiler i Morgen, saasnart det gryer ad Dag, snor Deres Takkelage sammen i en tæt Bylt, og kom til mig i Nat Klokken 12 ved Porten til Plantagen. Tør De slaae Deres Liid til mig?“

„Himmelen har sendt Dem til min Befrielse,“ svarede den stakkels Pige, i det Haabets Straale op-

klarede hendes Aasyn, „og jeg vil ikke tage i Betænkning at slaae Liid til Dem.“

Dermed adskiltes de. — Perdita for at gjøre sine Forberedelser, og Frank for at tænke paa Midler til at iværksætte sit romantiske Forehavende.

Nøiagtigt paa den bestemte Tid mødte de Begge paa det aftalte Samlingssted. Perdita var bedre forsynet for sin Reise end man skulde have troet, efter den Tvang hun havde været underkastet. Man veed vel intet Exempel paa, at et kort Varsel og en sparsom Garderobe, har været nogen Heltinde til Hinder i at drage over Hav og Land; men da vi have frafaldet de Hjelpemidler, Fictionen tilbyder, ansee vi os forpligtede til at melde, at Perdita virkelig var i Besiddelse af alle fornødne Klædningsstykker, og vi skylde Kapitainens Datter det Vidnesbyrd, at hendes qvindelige Deeltagelse havde bevæget hende til, fra Tid til anden, at beskjære Perdita ædelmodige Gaver, hvorfor vor Heltinde ved sin Afreise ikke undlod at bevidne sin Erkjendtlighed ved et Brev, hvori der laae en Ring af Værdie.

Nogle faa tilhvidskede Ord om Forsigtighed, Tillid og Taknemmelighed, bleve verlede imellem Frank og Perdita, idet de hurtigt ilede ned til det Landingssted, hvor han havde lagt sin Baad; og da han havde ført hende over i den, og stødte fra Land, for at begive sig ud paa sit eget Element, følte han det hele Værd af den Tillid, som denne skjønne unge Pige havde sat til ham. I selve Riddertidens Dage kunde

der ikke findes nogen renere Ridderaand end den, som besjælede den unge Søemands raske Aandsnærværelse og romantiske Hengivenhed. Han havde neppe fyldt tyve Aar, og var saaledes i den Alder, der fostrer dristige Planer og Selvtillid. Hvor snart stækkes ikke de Førstes Vinger af feilslagne Forhaabninger — hvor snart ydmyges ikke den Sidste ved Erfaringer om den menneskelige Dyds Skrøbelighed!

Stuart havde ikke betroet nogen af sine Kammerater hvad han havde isinde. Han var derfor nødt til at nærme sig Skibet med megen Vaersomhed og at gaae ombord med saa liden Larm som muligt. Han havde netop Tid til at faae Perdita skjult imellem nogle Baller Tobak, paa det mørkeste Sted i Lasten, da et Raab: „Alle Mand paa Dækket!“ kaldte ham til sin Pligt. Han var hurtigt paa sin Post, og Alt var Bevægelse og Støi før at faae Skibet klart. Seilene bleve heisede — Ankeret lettet, og Alt var parat, da man hørte et Signal fra Strandbredden, og en Baad, der var fyldt med Mennesker, strax saaes at nærme sig. Det var Perditas Herre, en Sheriff og hans Ledsagere. De fremkom med en Arrestbefaling, der bemyndigede dem til at gjennemsøge Skibet. Den gamle Kapitain forsikkrede, at man havde seet Pigen Dagen iforveien tale med en ung Krabat, der var kommen iland fra Hazard. Han skummede af Raserie, svoer paa, at han vilde have den Bortløbne død eller levende, og at den, der havde bortført og hælede hende, skulde overleveres til Lovenes Straf. —

Skibsføreren erklærede, at han, hvis nogen af hans Folk blev befunden skyldig, gjerne vilde udlevere dem til at behandles efter Lands Lov og Ret, og for at bevise, at han var ganske uskyldig i Planen, hvis der var nogen, tillod han ikke alene frit, at hans Skib maatte gjennemsøges, men var selv høist ivrig med at deeltage deri. Folkene bleve kaldte frem, confronterede og forhørte; Ingen viste sig mere kold og ligegyldig end Frank Stuart, og efter enhver Undersøgelse, efterat have, som de troede, gjennemsøgt ethvert muligt Skjul, saae Forfølgerne sig nødsagede til at drage bort igjen med uforrettet Sag.

Skibet fortsatte sin Reise. — Frank bad Kapitainen om Tilladelse til at opbinde en Hængemaatte langs med sin Køie, under det Paaskud, at denne var fugtig og usund af et Læk i Dækket ovenover. Denne rimelige Anmodning blev bevilget, og da Natten havde lukket de paapassende Øine, og ladet sit venlige Slør falde, der er af saa stor Vigtighed selv for den Klogtigstes hemmelige Foretagender, udfriede Frank Perdita fra en Stilling, i hvilken hun ei alene havde lidt en afrikansk Slaves Ubeqvemmeligheder, men ogsaa hans Rædsler; han indsvøbte hende i sin egen Busseronne, trak sin Vagthue over hendes lyse, fyldige Haar, førte hende forbi den aabne Dør til Kapitainens Rum, og forbi sine sovende Kammerater hen til sin egen Køie; her hvidskede han til hende, „at hun var saa sikker som et Skib i Havn,“ han rakte hende noget Brød og et Glas Viin, som han havde tiltusket sig

for sin Andeel af Spiritus, og lagde sig paa sin Hængemaatte, ledsaget af de Tanker, som bringe Engle til at omsvæve den Dydiges Leie.

Den næste Dag reiste der sig en Storm — en Storm, der endnu mindes som den frygteligste og meest ødelæggende, der nogensinde rasede i Chesapeake Bay. Der vare adskillige anseete Pasagerer ombord paa Hazard, blandt andre tvende Diaconer, som toge over til Moderlandet for at modtage Bestallinger — thi i den Tid torde Amerikanerne, der siden have taget al Myndighed i deres egne Hænder, ikke udøve de Rettigheder, Gud havde givet dem, uden Lord-Biskoppernes Samtykke. Natten faldt paa, Stormen tiltog, og i dette Øieblik, da Skibet var i den yderste Nød, da Døden hylede i ethvert Vindkast, da „den Frygtsomme skreg, og den Modige stod stille" — i dette Øieblik var Frank Stuarts utrættelige Virksomhed, uudtømmelige Opfindelsesaand, og ubetvingelige Aandsnærværelse, det ulykkelige Mandskabs sidste menneskelige Trøst og Hjelp. Kapitainen paa Hazard var en Mand til Aarene, og afkræftet ved Alderdommens sædvanlige Svaghed og Frygtsomhed. Han havde kun saa megen Aandsnærværelse tilbage, at han kunde sætte Priis paa den unge Stuarts raske Forhold, han overdrog Skibets Befaling til ham, og trak sig tilbage, for at tye til en Tilflugt, der altfor ofte kun er den sidste — til at bede med Præsterne.

Et Par Gange forsvandt Stuart fra Dækket, løb ned, for at tilhviske den skjælvende Pige et opmun-

trende Ord, og vendte derpaa med fornyet Kraft tilbage til sin Dont. Næst Forsynets Styrelse, skyldtes det hans Anstrængelser, at Skibet Hazard udholdt en Storm, som fyldte Søemandens Aarbøger med mangen en Rædselshistorie. Taknemmelighed er altfor tilbøielig til at dvæle ved det synlige Middel til Frelse, og maaskee yttrede man den i en altfor stærk Grad imod den uforfærdede Yngling. Passagererne overvældede ham med smaae Opmærksomheder — de forsynede hans Maaltider med de fineste Vine og Frugter, og de meest udvalgte Levnetsmidler af deres eget Foraad; med sin Haandterings overtroiske Charakteer, troede han fuldt og fast, at Himlen havde sendt hiin Storm for at aabne deres Hjerter for ham, og saaledes sætte ham istand til, istedetfor den grove Skibskost, at forsyne Perdita med Lekkerbidskener, der stemte med hendes tidligere Levemaade, saa at hun, som han siden gjorde sig til af, førte et Taffel som en Kongedatter i sin Faders Pallads.

Stuart blev holdt i en vedvarende Frygt af Styrmanden paa Skibet. Han vidste at denne Mand havde været fiendtlig sindet imod ham siden Stormen, da den tilfældige Myndighed, hans Stilling gav ham, var bleven nødt til at vige for Franks overlegne Aandskraft. Han vidste, at Styrmanden ved ondskabsfuld Bagvaskelse søgte at opirre Capitainen imod ham, og han var kun altfor overbeviist om, at han intet Haab vilde have tilbage, hvis hans Hemmelighed blev opdaget af denne nedrige Karl. Maaskee paa-

lagde denne Frygt ham en uvant Tvang i sin Fjendes Nærværelse; vist er det, at Styrmandens Blik ofte hvilede paa ham med et Udtryk af ivrig Paapassenhed og Mistænkelighed, og Stuart pleiede, naar han bemærkede dette, at rynke sin Pande og sammenpresse sine Læber paa en Maade, der forraadte, hvor vanskeligt det var ham at bekjæmpe sin ulmende Forbittrelse. Den Vanskelighed, der var forbunden med Perditas Skjul, voxede daglig, da een efter anden af hans Kammerater enten ved en uundgaaelig Hændelse, eller ved en nødvendig Fortrolighed fra hans Side, blev Deeltager i hans Hemmelighed. Men hans Herredømme over dem var ubetinget, og ved Trudsler eller Overtalelser bevægede han dem Alle til at love ubrødelig Taushed. En uforfærdet Sjæl besidder en naturlig Myndighed, for hvilken lavere Naturer uvilkaarlig bøie sig. Det er Himmelens eget Fribrev paa en Magt, som Ingen kan nægte Lydighed.

Frank tillod aldrig sine Kammerater at nærme sig Perdita, eller at tale et Ord til hende; men i Nattens Stilhed, naar Styrmandens og den gamle Kapitains Sandser vare fængslede af Søvnen, bragte han hende op paa Dækket, for at indaande den friske Luft. Siddende paa Skandsen skjænkede hun ham den eneste Belønning, der stod i hendes Magt — den Lyst at høre hendes søde Stemme; og Frank pleiede at sige, at Vindene sade stille i Seilene, for at lytte. Der vare Dieblikke da ingen menneskelig Lyd hørtes

paa Skibet, og disse tvende Væsener, blidt baarne af Strømmene i det store Ocean, følte sig som ene i den vide Verden.

Det var i saadanne Øieblikke, at Frank følte en uimodstaaelig Nysgjerrighed efter at erfare noget mere af den Piges gaadefulde Historie, hvis Skjæbne Himmelen, som han troede, havde givet i hans Hænder; og engang vovede han at bringe denne Gjenstand paa Bane, ved at sige: „De bad mig at kalde Dem Perdita, men jeg kan ikke lide dette Navn; det erindrer mig altfor meget om de løgnagtige Romaner, der sætte Pigerne Skruer i Hovedet, og bringe dem til at styre afsted uden Kort og Compas, for at søge ubekjendte Verdener.“ — Han standsede; det var tydeligt, at han havde betjent sig af en Lignelse for at undvige en ligefrem Yttring af sit Ønske. Efter et Øieblikks Pause tilføiede han: „Dog jeg lider endnu mindre at bruge Omsvøb — det er ikke Navnet jeg har saa meget imod, men — jeg troer, at De nu kjender Frank Stuart saa godt, at De gjerne kunde betroe ham Deres virkelige Navn.“

Den ulykkelige Pige slog Øinene ned, og sagde: „at Perdita passede bedre for hende end noget andet Navn.“

„De vil da ikke slaae Liid til mig, og skjænke mig Deres Fortrolighed?“

„Tael ikke saaledes, min ædle høimodige Ven,“ svarede hun — „har jeg ikke fæstet Liid til Dem! — De maa være overbeviist om, at jeg vilde betroe

Dem Alt hvad der tilhører mig selv — men mit Navn — min Faders Navn har jeg forbrudt ved min Daarskab."

"Det maa De ikke sige — et dygtig Fartøi kæntres ikke let af nogen let Kuling, og om endogsaa en ung Pige kan have begaaet en Daarskab, skal der mere til at forbryde hendes gode Navn. En Daarskab" — vedblev han, idet han saaledes indirecte fortsatte sit frittende Spørgsmaal, "hvis det er en Daarskab, saa er det en almindelig. — Der er mangt et stoltere Hjerte end Deres, der har prøvet paa at styre imod en Kjærligheds-Kuling, og har været nødt til at vende og lade sig drive af Vinden."

"Hvem har sagt Dem — hvorledes har De opdaget?" spurgte Perdita hurtigt og forvirret.

Franks høimodige Sind vægrede sig for at overraske den uagtsomme Pige til at skjænke ham Fortrolighed, og han frafaldt øieblikkelig den Fordeel, han havde vunden. "Ingen har fortalt mig det mindste," sagde han — "jeg har Intet opdaget — jeg gjættede mig kun til Sammenhængen — aftør kun Deres Taarer! — Søen trænger ikke til mere Saltvand, og troe mig, Frank Stuart har ikke en saadan Qvindenatur, at han jo gjerne kan stille sig tilfreds uden at vide en Hemmelighed."

Uagtet Franks mandige Beslutning, kunde han dog ikke afholde sig fra, siden et Par Gange at yttre sin Nysgjerrighed, men den mødte altid en saa ukunstlet Sørgmodighed fra Perditas Side, at han, som

han sagde, ikke kunde bringe det over sit Hjerte at berøre den Stræng oftere.

Da de nærmede sig deres Reises Maal, blev Stuart mere ængstelig for at hans Hemmelighed skulde blive opdaget. Den mildeste Følge deraf for ham vilde være, at han mistede sin Hyre. Men dette brød han sig ikke stort om — han kunde, som Goldsmiths fattige Soldat, sove paa et Bræt, og takke Gud for at han var sluppen saa vel derfra. „Saalænge jeg var ung og rask," sagde han, „og der var et Skib paa Farten i det vide Hav, var der sørget for mig." Men hans Kammerater, der havde viist ham saa megen Troskab, kunde miste deres suurt erhvervede Fortjeneste, fordi de paa en vis Maade havde været hans Medvidere i Sagen. Dog, selv imod denne Frygt fandt han Trøst: „De ærlige Krabater," sagde han, „vilde snart gjøre en fuld Børs tom; men Erindringen om en god Handling, var en Skat, de ikke kunde kjøbe sig med Guld; som de vilde beholde for stedse, og som engang vilde aabne Himlens Porte for dem." Der var imidlertid endnu et andet Onde, hvorfor hans Philosophie ikke vidste nogen Modgift.

Han var overbeviist om, at Kapitainen vilde ansee det for sin Pligt at bringe Flygtningen tilbage til hendes saakaldte Herre i Maryland. Intet kunde overgaae den Aarvaagenhed, hvormed han bevogtede enhver Bevægelse, som truede med en Opdagelse, eller den Sindrighed, hvormed han undveeg enhver Omstændighed, som kunde lede dertil — men det er ikke

altid den Hurtige, der vinder Væddeløbet, eller den Stærke, der seirer i Kampen.

En Nat, da der blæste en stærk Kuling, skulde man bruge et Tong, som Styrmanden erindrede at have lagt hen i Agterenden af Skibet. Frank tilbød ivrigt at ville søge om det, men Styrmanden var vis paa, at Ingen uden han selv kunde finde det, og greb en Lanterne, for at søge derom. Frank fulgte ham med Frygt og Skjælven. Han har siden været i flere end een Kamp tilsøes, men han erklærer, at han aldrig har følt sig saa forknyt som i dette Øieblik. Styrmandens vredagtige Sind var blevet tirret ved Franks Paastand at ville søge om Tonget, og da han vendte sig, og saae ham bag ved sig, spurgte han ham med Vrede: „hvorfor han løb ham i Hælene?“ — „Skibet kaster sig saa svært,“ svarede Frank, i en dæmpet Tone, „jeg troede, at jeg kunde tjene Dem med at holde Lanternen.“ Franks uvante Sagtmodighed forsonede ganske Styrmanden, og skjøndt han svarede: „Jeg troer, at jeg længere har været vant til et Skibs Gyngen end I, unge Mand,“ sagde han dette med et Slags Godmodighed, og Frank vovede at følge efter ham.

Lykkeligviis bemærkede Frank, at Styrmanden styrede sin Kaas over paa den anden Side af Skibet; men da han gik tilbage, gjorde han en lille Omvei, og kom imellem Franks Hængemaatte og Perditas Køie. I dette Øieblik følte den arme Knøs sig tilmode som om hans Hjerte holdt op at slaae. Skibet

kastede sig netop til denne Side, Styrmanden holdt sig fast ved Køien for ikke at falde, og raabte: „For Satan, hvad er det for en doven Slyngel, som ligger her, imedens vi trænge til enhver Haand paa Dækket;“ han løftede Lanternen, for at see hvem denne efterladne Matros var, og opdagede den ulykkelige Pige. For et Øieblik stod han stum af Forbauselse, men snart erindrede han sig Visitationen ved Oxford, og Sandheden stod pludselig klar for ham; han vendte sig om til Frank, løftede truende sin Haand mod hans Ansigt, udbrød: „Ha, det er Jer, Stuart!“ og gav sin Trudsel Vægt ved en frygtelig Eed.

„Ja,“ svarede Frank, i det han dristig traadte frem, „det er, Himlen være lovet, mig!“ — han trak et Gardin, som han der havde ophængt, for Perditas Køie, og bad hende ikke være bange for Noget.

„O Frank!“ udbrød hun, „jeg kan ikke frygte hvor De er.“ Dette uvilkaarlige Udtryk af Tillid, gik hendes Beskytter til Hjertet. Der er ingen Mand saa død for Følelse, at han ikke skulde blive rørt ved en Qvindes Tillid, især naar hun er ung og smuk. Frank var i den Alder, da en saadan Følelse let vækkes, og han besluttede for enhver Priis at betrygge hendes Sikkerhed. Men i det Perditas Erklæring fordobblede hans Iver, vakte den Styrmandens lave Jalousie.

„Altsaa, min smukke Miss,“ sagde han, „De frygter Intet hvor denne Karl er? Da kan jeg sige Dem, at han, hvormeget han end kan bronte, og De maa-

skee vil troe ham, hverken er Kapitain eller Styrmand endnu, og med Guds Hjelp skal jeg endnu i denne Nat vise ham, hvad de to Mænd have at sige."

"Og hvorledes vil I vise det?" spurgte Stuart, med en Røst, som, ihvor rolig han end søgte at gjøre den, lignede det dybe Brøl af en Bulbider før den springer paa sit Offer.

"Jeg vil vise det, god' Karl, ved at fortælle Kapitainen den hele Historie om Jeres Smuglervare. Jo, det er et smukt Stykke Arbeide I har drevet her ligefor Næsen af Jeres Herskab. Det er ikke et Haar bedre end et Mytterie, thi jeg tør bande paa at det hele Skibsmandskab staaer i Ledtog med Jer."

Stuart tæmmede sine Lidenskaber, og nedlod sig til en Forklaring. Han forestillede Styrmanden, at han ikke kunde vinde noget ved at underrette Kapitainen derom. Han skildrede med sin simple Veltalenhed den Undertrykkelse, den stakkels Pige allerede havde lidt; og hvor grusomt det var, at knuse hendes Haab netop da det skulde gaae i Opfyldelse, thi Skibet var ikke mere end 24 Timers Seilads fra Cowes; han appellerede til hans Medlidenhed, hans Ædelmodighed, hans Følelser som Mand; men forgjæves, han fandt intet tilgjængeligt Punkt. Den lave Stolthed over at have opdaget Hemmeligheden og den Glæde at ydmyge Stuart beherskede enhver bedre Følelse hos Styrmanden, hvis han ellers eiede nogen, og han vendte sig bort, idet han, med et Slags skul-

kende Jubel sagde, „at han vilde gaae hen og gjøre sin Pligt.“

„Stop!“ raabte Frank, idet han greb ham om Armen, med et Tag, som truede med at knuse den. „Stop, og hør mig — jeg sværger ved Den, der har skabt mig, hvis Du vover saa meget som det mindste Vink, ved Ord, Blik eller Bevægelse, om den Hemmelighed, Du her har opdaget, saa skal Du ikke bebyrde Jorden en Dag — hvad siger jeg? — nei, ikke en Time længer — jeg skal sende Dig til Helvede saa hurtigt som en Kanonkugle nogensinde fløi til Maalet. — See,“ vedblev han, idet han rev det Gardin tilside, som han nylig havde trukket for Perdita, — „kunde noget ringere end Satans Ondskab selv pønse paa, at bringe Ulykke over et saa hjelpeløst, uskyldigt Væsens Hoved — hører Du mig?“ tilføiede han, med en Røst, som overdøvede Stormen, — „i Herrens Navn see paa mig, og see, at det er mit Alvor.“

Styrmanden havde ikke den mindste Tvivl derom, han skjælvede som et Espeløv — forgjæves prøvede han paa at slaae Dinene iveiret, den heftige Vrede, som glødede i Franks Ansigt, og udtalde sig af hans hele Stilling og Væsen, virkede paa den skjælvende Usling som en Lynstraale. Han tumlede ved Franks stærke Haandtag, hans yderlige Frygt forandrede Stuarts Vrede til Foragt, han gav ham et Stød, som kastede ham heelt ud af Døren, og vendte tilbage, for at berolige Perdita, med den Forsikkring, at hun intet havde at befrygte af den „feige Kryster.“

Hun var forvirret af Skræk, men langt mere forfærdet over Stuarts heftige Lidenskabelighed, end over Styrmandens Trudsel. Hun havde altid seet sin Beskytter i hans hele Væsen liig en roligt henglidende Flod, hvis tause Magt ei forstyrres af nogen Bølge; nu var han den oprørte Bjergstrøm, som ingen menneskelig Kraft kunde lede eller styre.

Hun saae nu Gjenvordigheder imøde, der vare langt værre end dem, hun hidtil havde udstaaet. Hun troede at Styrmanden, saasnart han var kommen til sig selv efter sin Nødsels-Paroxysme, vilde røbe hvad han havde opdaget. Hun befrygtede det ulykkeligste Udfald af Franks Trudsler og raske Beslutning, og den Mulighed, at hans høimodige Iver for hende kunde friste ham til en Forbrydelse, var hende utaalelig. Saadanne Tanker blive ikke mindre frygtelige ved eensom Grublen — i den mørke Nat, og under en Storms Hylen. Hvert Vindkast talde bebreidende og advarende til Perdita, og, martret af de skrækkelige Harpyer, Anger og Frygt, fattede hun den pludselige Beslutning, at aabenbare sig for Kapitainen, og, beherset af den Følelse, at hun derved afvendte en overhængende Ulykke fra sin Beskytter, kunde hun taalmodig see de værste Følger for sig selv imøde. Hun sprang ud af sin Køie, som om hun var bange for at en ny Tanke skulde standse hendes Beslutning, og ilede fra Agterenden af Skibet hen til Kahytten. Alt var her fuldkommen stille — Passagererne havde igjen begivet sig til Hvile. Kapitainen sad ved Bordet,

han havde læst, men hans Bog var falden paa Gulvet, hans Hoved var sjunket ned paa Brystet, og han befandt sig i en dyb Søvn. Det fulde Skin af Lyset faldt paa hans brune, skrumpne Ansigt, og visse store, plumpe Træk, Linier, der vare fordybede til Furer, og Muskler, som vare stivnede af Tiden. Aldrig kunde et Syn være mere nedslaaende for En, der søgte Medlidenhed, og den stakkels Perdita stod skjælvende for ham og tæt ved ham, og vovede ikke, mægtede ikke at tale. Hun hørte Fodtrin nærme sig, desuagtet var hendes Tunge ligesom fastklæbet til Ganen. Nu hørte hun, at hendes Navn sagte blev hvidsket ved Kahytdøren, og i det hun vendte sig, saae hun Stuart, der vinkede meget alvorligt ad hende. Hun rystede med Hovedet, gav ham Tegn til at trække sig tilbage, og lagde sin Haand paa Kapitainens Skulder. Der var kun eet Middel til at hindre hendes Beslutning, og Frank var ikke den, der betænkte sig længe paa hvad han skulde gjøre, han sprang frem, greb hende i sine Arme, og førend den gamle Mand havde gnedet sine Øine rigtigt aabne, var Perdita igjen i Sikkerhed i Agterenden af Skibet.

Stuarts Trudsler frembragte den tilsigtede Virkning hos Styrmanden; han var fuldkommen skræmmet til Taushed. Han vovede neppe at komme Frank af Syne, af Frygt for at paadrage sig hans farlige Mistanke, og den næste Dag kastede Skibet, hvis Fart var paaskyndet af den stærke Kuling Aftenen i forveien, Anker ved Cowes. Kapitainen og Styr-

manden gik strax i Land, og Stuart, der ikke længere hindredes af deres Nærværelse, saae sig istand til at træffe de fornødne Forholdsregler for Perdita. Hun forsikkrede ham om, at hun, naar hun først var kommen til Portsmouth eller Southampton, selv vilde tage Postkareth til London og der, sagde hun, ventede hende en Lykke eller Elendighed, som hendes ædle Beskytter hverken kunde befordre eller afvende.

Man skaffede en Færgebaad. Førend Perdita gik over i den, tog hun Afskeed fra alle Matroserne, rakte hver af dem Haanden, og yttrede for hver især sin Taknemmelighed og sine gode Ønsker. — Hendes Ord indeholdt kun en Yttring af sand Følelse, men der var en Art af Nedladenhed i hendes Adfærd, og en høi Gratie, som stod i paafaldende Modsætning til hiin ulykkelige Piges nedslagne og frygtsomme Væsen, som man hidtil kun havde seet svæve liig et Spøgelse hen ad Dækket, ledsaget af Stuart, og skjult af Nattens Skygger. Da Færgen stødte fra Skibet, bøiede hun sit Hoved, og viftede med sit Lommetørklæde et Farvel til Franks Kammerater, og de besvarede hendes Hilsen med tre lydelige Hurraraab.

Stuart fulgte hende hen til et Værtshuus i Portsmouth, tog en Plads til hende i den londonske Postkareth, og ledsagede hende derpaa ind i et Værelse, som han havde bestilt for hende, for at tage Afskeed med hende.

Fra det Øieblik Perdita havde følt sig befriet fra en nedværdigende Stilling, og i Glæden over igjen

at betræde sit Fødeland, havde hun maaskee yttret en altfor stærk Grad af Sjælsmod og Munterhed, et Overmod, der saa ganske streed imod Franks Følelser, at det for ham var som en skjærende Disharmonie; men da hun saae ham for sidste Gang, veeg enhver anden Følelse for uhyklet Sorg og den meest levende Taknemmelighed.

Stuart lagde en Børs paa Bordet for hende. „Mine Kammerater," sagde han, „faae i Morgen deres Hyre, og de have været glade ved at kunne rense deres Lommer for det Pjalterie, som endnu var i dem; det kan maaskee være Dem til Tjeneste, omendskjøndt det ikke er til nogen Nytte for mine Kammerater."

„O, Frank!" udbrød hun, „hvis det blot stod i min Magt, at jeg kunde belønne Dem for Alt hvad De har gjort for mig!"

Blodet steeg Frank ved disse Ord op til Ansigtet, og han sagde med en Røst, som næsten var uartikuleret af krænket Stolthed: „Der gives Tjenester, som Penge ikke kunne kjøbe, og Himmelen være lovet, der findes Følelser i en fattig Mands Bryst, som ere mere værd end alt Guldet i Kongens Skatkammer."

„O, hvad har jeg sagt," udbrød Perdita, „jeg vilde hellere døe, hellere vende tilbage til den Afgrund af Elendighed, hvorfra De befriede mig — ja udstaae tifold større Qvaler, end sige et Ord, som kunde fornærme Dem — Dem, hvem jeg skylder Alt, mit Liv, og meer end Livet. Det var ikke min Mening, og

det kunde vist ikke falde mig ind at sige, at Penge kunde belønne Dem."

„Nævn ikke dette Ord igjen," sagde Frank, halv skamfuld over sin Stolthed, og halv hoverende med den. „Jeg trænger ikke til nogen anden Belønning, end den Bevidsthed, at have frelst Dem, og at have opfyldt min Pligt. Penge! — jeg bryder mig ikke mere om dette usle Metal, end om det Støv, jeg træder paa."

„Jeg veed det — jeg er overbeviist derom," udbrød Perdita, der for Øieblikket følte sig ydmyget ved Følelsen af en Sjælsstorhed hos Frank, der satte ham langt over ethvert tilfældigt Trin af Fødsel eller Opdragelse. „Frank, De er riig paa Alt hvad der er godt og ædelt — og hvad er jeg, at jeg tør tale om Belønning — fattig, fattig paa Alt uden paa Taknemmelighed imod Dem, Frank — men De maa ikke ringeagte mig derfor, og De vil ikke forglemme mig — og sikkert vil De opfylde mit Ønske, naar jeg beder Dem gjemme denne Ring til Erindring om mig."

Frank tog Ringen, han greb den Haand, hun udstrakte imod ham — hans Taarer faldt paa den — han kjæmpede for et Øieblik med sine Følelser, bortørrede derpaa hurtigt sine Taarer, og, i det han halvt lydelig udbrød: „Guds Velsignelse følge Dem!" styrtede han ud af Værelset. Saaledes skiltes han fra den skjønne, unge Pige, hvem han med religiøs Troskab havde offret sin Tjeneste og Hengivenhed, og om

hvis Navn] han endog for bestandig skulde forblive uvidende.

Stuarts Mod og Kjækhed stillede ham snart i en Virkekreds, der mere egnede sig for ham. Et Aar efter den nysnævnte mærkværdige Reise, førte han selv et Skib; og da Revolutionskrigen udbrød, helligede han sig til sit Fædrelands Sag, med hiin Begeistring, som udmærkede og indviede denne Sag, som gjorde Fædrelandets Interesse til en Gjenstand for ethvert Individs Følelse — til en Familiesag for Enhver.

Stuart førte en væbnet Koffardiefarer, og gjorde den berømte Poul Jones den Ære stridig, første Gang at have faaet det brittiske Flag til at stryge. I alt Fald udmærkede han sig ved sin uforfærdede Tapperhed, og frem for Alt, ved sin Humanitet imod dem, som Krigslykken kastede i hans Vold.

Paa et Krydstog udenfor Vestindien, afskar Stuart et fjendtligt Skib, der var bestemt til Antigua. Hans Modstander var ham langt overlegen i Mandskab og Kanoner, men da det ikke stemte med Stuarts dristige Aand, at gjøre nogen nøie Beregning over en Fjendes Overlegenhed, lavede han sig, uden Betænkning, til at slaaes. Kampen var meget haard, og Seiren længe tvivlsom; men endelig strøg den brittiske Kapitain sit Flag. Skjøndt vi sikkert ere tilbøielige til at yde vor Helt al Ære for sin Dygtighed, saa tør vi dog ikke fordre for ham den hele Fortjeneste af hans Held, men ville hellere løse Seierens

Gaade, ved at anføre en patriotisk engelsk Drengs Udtryk, der ved en lignende Leilighed sagde: „Amerikanerne vilde ikke have slaaet os, hvis Vor Herre ikke havde været paa deres Side.“

Efter Kampen forlangte den engelske Kapitain en Samtale med Kapitain Stuart; han underrettede ham om, at Gouverneuren af Antiguas Kone og Moder befandt sig ombord paa hans Skib, og at de næsten havde tabt deres Samling af Skræk; han bad derfor om, at de maatte blive modtagne med den Humanitet, som deres Kjøn fordrede, og den Opmærksomhed, hvorpaa deres Stilling havde Krav. Stuart svarede, „at hvad deres Stilling angik, saa holdt han for, at alle Vor Herres Skabninger, som frygte deres Skaber og gjøre deres Pligt, staae paa samme Trin i Livet — og hvad Menneskelighedens Pligter angik, saa troede han, at ingen amerikansk Kapitain behøvede at gaae længere end til sit eget Hjerte, for at hente Ordre hvorledes han skulde udøve dem.“ Den brittiske Kapitain, der ikke kjendte til den Tids Aand, og ikke spaaede noget Godt af Stuarts republikanske Svar, begav sig, med et tungt Hjerte, hen til Damerne, for at føre dem ombord paa Seierherrens Skib. Den ældre Dame, Moderen, besad al den Stolthed og Fordom, der kan besjæle et Fruentimmer af høi Fødsel og Rang. Amerikanerne ansaae hun alle at henhøre til den i hiin Tid saa høit foragtede lavere Classe af Folket; Oprørere og Røvere vare de bedste Benævnelser hun gav dem, og i sin oprig-

tige Uvidenhed, troede hun virkelig at hun var falden i Søerøveres Hænder. Den yngre Dame søgte, skjøndt hun var dybt rystet over deres sørgelige Stilling, at berolige sin Moders Frygt, og forsikkrede hende om, at hun havde hørt, der iblandt de amerikanske Søemænd befandt sig Mænd som udmærkede sig ved deres Humanitet. Den gamle Dame rystede vantroende med Hovedet; "Himmelen være os naadig," sukkede hun, "hvad kunne vi vente os af saadanne frygtelige raae Mennesker, naar de erfare at de have Lady Strangford og Mrs. Liston i deres Vold — og Din Skjønhed, Selina! — Din Skjønhed, Barn! det er en ulykkelig Skat blandt saadanne Røvere — lad endelig Dit Slør falde i tætte Folder over Dit Ansigt — jeg vil trække min Kappe tættere sammen." Denne Forsigtighed fra hendes egen Side syntes ganske overflødig, men den unge Dame fordunklede ved sit ugjennemsigtige Slør Himmelens skjønneste Værk.

Tjenerne fik Befaling at overlevere Damernes Bagage til den amerikanske Kapitain, med den Bøn, at de maatte beholde noget af deres nødvendigste Tøi. Stuart svarede, at han ikke havde noget med privat Eiendom at gjøre, og at Damerne kunde disponere over Alt hvad der tilhørte dem som de lystede.

Lady Strangford følte sig noget beroliget ved denne Høimodighed, og gik, under Ledsagelse af sin Kapitain, tilligemed sin Datter og sine Tjenestefolk, over paa Stuarts Skib. Stuart traadte dem imøde, og tilbød hende sin Haand, for at hjelpe hende over

— hun afslog det stolt, og gik taus over paa Skibet. Et Vindkast blæste hendes Kappe tilside. — "Min Tro!" raabte en af Matroserne, der lagde Mærke til den Omhyggelighed, hvormed hun trak den sammen for Ansigtet, "den gamle Dame gjorde bedst i at vise sit Fjæs; thi jeg er vis paa, at vi Alle vilde see at faae saadan en gammel rusten Kasse puttet i en god Køie." Men da det samme Vindpust blæste den unge Dames Slør tilside, opstod der en almindelig Mumlen blandt Matroserne, der røbede den Beundring, hendes Skjønhed vakte paa deres raae Gemytter. Hun havde i dette Øieblik med en høflig Hilsen modtaget Stuarts Haand, i det Haab derved at gjøre sin Moders Uhøflighed god igjen, og da hendes Slør blæste tilside, saae han hendes hele Ansigt; men da hun bemærkede, at Manges Øine faldt paa hende, blev hun blodrød, og trak Sløret hurtigt for Ansigtet, uden at slaae Øinene i Veiret. Stuart lod hendes Haand falde, havde Møie med at dæmpe et Udraab, og traadte nogle Skridt tilbage, saa at hun alene maate følge efter sin Moder.

En af hans Officierer, der lagde Mærke til hans Bevægelse, sagde: "Hvorledes er det fat, Kapitain? Du blinker ikke med Øinene, naar Du vender Styrbordsiden imod Fjenden, og nu bliver Du forskrækket ved at see et smukt glat Ansigt."

"Jeg fik en lille Rift paa min høire Arm under Affairen," svarede Stuart undvigende, "og den unge Dames Berørelse bragte Saaret til at smerte."

Han gik nu ned i Kahytten, og skrev følgende Seddel, som han lod overbringe den unge Dame: „Kapitain Stuart lader formelde sin Compliment til de Damer, der befinde sig under hans Beskyttelse — han lader vedfølge en Ring, der engang blev ham givet, til Erkjendelse af et ærefuldt Forhold, som et Pant paa, at den Haand, der har baaret et saadant Tegn, aldrig vil blive besmittet af nogen slet Handling. Kapitain Stuart vil ufortøvet begive sig til Antigua, for, med saa ringe Ophold som muligt, at føre Damerne til deres Bestemmelsessted.“ Et saadant Tilbud til Krigsfanger maatte naturligviis røre enhver ædelsindet Barm, men den Virkning, det frembragte paa den unge Dame, var endnu langt stærkere. Hun blev bleg og var nærved at falde i Afmagt, og da hendes Moder, der blev forskrækket over dette heftige Udbrud af Følelse, greb Sedlen, rev hun den hurtigt fra hende, og overrakte hende den derpaa igjen, efter et Øiebliks Betænkning.

„Jeg seer Intet i denne Seddel, Selina,“ sagde den gamle Dame, efter et Par Gange at have gjennemlæst den, „som kunde bringe Dig i en saadan Forvirring; men Du er ung, og tænker udentvivl paa at komme hjem til Din Mand og Dine Børn; unge Menneskers Følelser ere som det bløde Vox, de smelte let.“

„Der er en Varme i denne Velvillie og Humanitet,“ svarede Datteren alvorlig, „som burde smelte det haardeste Hjerte.“

„Da seer jeg i Sandhed ikke noget saa overordentligt Frappant i denne Mands Høflighed. Den vilde, som Du veed, være en reen Selvfølge i den brittiske Marine, da Høflighed og Artighed imod Damer er en Englænder medfødt; men jeg tilstaaer gjerne, at den er ganske uhørt hos en Amerikaner.“

„Skal jeg melde Kapitain Stuart Deres forbindtlige Tak?“ spurgte den unge Dame, der kjendelig ønskede at gjøre en Ende paa denne Samtale.

„Ja vist maa Du det, min kjære Selina; man maa altid vise Høflighed og Nedladenhed mod Folk, som staae under os i Rang og Dannelse.“

„Frue, jeg tænker, at denne ædle Mand,“ — hun vilde have tilføiet: „ikke let har nogen over sig,“ men bange for en yderligere Udvikling, sluttede hun sin Sætning, ved at tilføie: „i høi Grad, fortjener vor Tak.“

Hun skrev nu følgende Billet: „Mrs. Liston aflægger, paa sin Svigermoder, Lady Strangfords, og paa sine egne Vegne, sin varmeste Tak til Kapitain Stuart — de ansee det Begge for Himmelens misskundelige Styrelse, at de ere faldne i hans Hænder. De have allerede havt saadanne Beviser paa hans Høimodighed, at de med den største Rolighed kunne betroe deres Skjæbne til hans Æresfølelse.“ Ringen var igjen indesluttet i Billetten, uden at der var nogen videre Hentydning derpaa.

Da Kapitain Stuart havde gjennemlæst Brevet, spurgte han, om Damen ikke havde forlangt at tale

med ham. Han fik det Svar, at hun, langt fra at yttre et saadant Ønske, havde sagt til sin Moder, at hun vilde forblive i sin Kahyt indtil de skulde forlade Kapitain Stuarts Skib. Kapitainen saae noget vred ud ved denne Efterretning, han rynkede Panden, beed sig i Læberne og uddeelte sine Befalinger iilfærdigt med de sædvanlige Søe-Termini, der ofte tilføies som Fyldekalk — „et vist Tegn," sagde hans Folk, „at der var noget galt for Kapitainen." Men disse Yttringer af undertrykt Vrede var alt hvad hans saarede Stolthed eller maaske hans bedre Følelser tillode ham. Damerne bleve opvartede med den største Nøiagtighed og der blev viist dem enhver ærbødig Opmærksomhed, saa at Lady Strangford gjerne kunde have troet sig at være paa det bedst disciplinerede Skib i Hans brittiske Majestæts Tjeneste.

Faa Dages Seilads bragte Skonnerter til Antiguas Havn. Den løb derind under Fredsflag, og forblev der netop saalænge, at Damerne og deres Suite kunde indskibe sig. Saalænge dette varede forblev Kapitainen i sin Køie under Paaskud af en hæftig Hovedpine; men man lagde Mærke til, at de aldrig saa snart vare komne bort, før han igjen var paa Dækket, og gik omkring med en Driftighed, ja endogsaa Heftighed, som slet ikke syntes at stemme med en udmattende Sygdom.

Kapitain Stuart vedblev i nogle Maaneder med Held at krydse omkring ved de vestindiske Øer; han nærede ikke den kloge Grundsætning, at Forsigtighed er den bedre Deel af Tapperhed; men hvor Tapperhed vilde være aldeles

frugtesløs, vidste han, hvorledes han skulde anvende Alternativet, og hans lille Skonnert blev berømt som den meest fortvivlede i Kampen, og den hurtigste Seiler i disse Farvande, og Kapitainen blev saa frygtet, at den engelske Admiral paa denne Station gav Ordre at Skonnerten skulde eftersættes og ødelægges, hvad det endogsaa skulde koste.

Kort efter blev han forfulgt af en Fregat, og nødt til at søge Tilflugt i St. Kitts, en fransk Havn, som følgelig venskabeligen optog det amerikanske Flag. Her lagde han sig for Anker, og ansaae sig fuldkommen sikker, og træt af Dagens Møisommeligheder lagde han sig i sin Koie, efterat have udstillet en Vagt, og givet sit Mandskab Lov til at gaae til Hvile. Midt om Natten blev han jaget op af Søvnen ved et Angreb af den forfølgende Fregat, for hvilken det var lykkedes at skuffe det Forts Aarvaagenhed, som bevogtede Indløbet til Havnen, og allerede havde lagt sig i en saadan Stilling, at den afskjar ham enhver Mulighed til at undslipe. Langtfra at nedslaaes, steeg hans Mod ved denne Overraskelse. — Han kjæmpede som et vildt Dyr, der angribes i sit Leie. For at forøge hans Stillings Rædsler, begyndte Fortets Commandant, af en ulykkelig Feiltagelse at fyre paa ham. Han blev entret fra alle Sider af Baade, hver bemandet med 48 Mand. Vi ville ikke her meddele de nøiere Omstændigheder ved en Søefægtning; det vil være tilstrækkeligt at sige, at vor Helt ikke overgav sig, før han ved Saar var ude af Stand til at

fægte, hans lille Mandskab næsten nedhugget, og hans Skonnert et Vrag. Da den brittiske Commandeur erfarede den virkelige Stridsmagt hvormed han havde kjæmpet, følte hans Stolthed sig fornærmet ved den Bevidsthed, at en saa dyrekjøbt Seier havde alt Udseende af et Nederlag, undtagen det vanærende Navn, og da han ei var istand til at føle den Deeltagelse, som en høi Aand altid nærer over en ædel Fange, lod han Kapitain Stuart træde for sig som en Forbryder, og spurgte, hvorledes han imod Folkerettens Love fordristede sig til at forsvare sit Skib imod en saa afgjort Overmagt.

„Troer De," svarede Stuart, med kold Foragt, „at jeg, hvis jeg havde Krudt tilovers, ikke vilde lade det flyve i Luften? De taler om Folkeretten! jeg kjæmper efter Naturens Lov, som lærer mig at offre det sidste Krudtkorn, og den sidste Blodsdraabe i mit Fædrelands Tjeneste." Hans Overvinders Sind, der iforveien var ophidset, blev opflammet til Forbittrelse ved Stuarts Svar. Han befalede, at han skulde lænkebindes og sættes under nøie Bevogtning. Dette Forhold kan synes forunderligt hos Commandeuren for en brittisk Fregat; men Englænderne fulgte i deres Kamp med Colonierne ikke altid hine høimodige Grundsætninger, hvorved de saa meget have mildnet Krigens Elendigheder. En overvunden Amerikaner blev behandlet som en lovlig Fjende eller som en Oprører, alt som det stemte med Seierherrens indivuelle Synsmaade.

Fregatten var bleven saa beskadiget under Fægtningen, at en Reparation blev nødvendig, og dens Commandeur seilede med sin Prise til Antigua.

Stuart vidste ret godt, at hans Troskab imod sit Fædreland udsatte ham for den strængeste Dom af Admiralitetsretten, og skjøndt han kunde anføre de Tjenester, han havde beviist Gouverneurens Familie til Formildelse af sin Straf, besluttede han stolt, aldrig at beraabe sig paa Gunstbeviisninger, som han havde Grund til at troe kun vare anseete at være af ringe Betydenhed.

De Sjæle, der ere meest høimodige i Medgang, ere ofte de stolteste i Modgang. Lemlæstet af Saar, mistrøstig over den ulykkelige Skjæbne, der havde rammet hans troe Mandskab, forbittret over den skjændige Behandling af hans uværdige Seierherre, og martret af lønlige Tanker om virkelig eller indbildt Krænkelse — ophidset og overvældet af mange Bekymringer, modtog Frank Stuart en Opfordring til at møde for Gouverneuren, og adlød den med mørk Uvillie. I hvor ugjerne han end indfandt sig hos denne, kan det dog ikke nægtes, at han ved Indtrædelsen betragtede ham med nysgjerrigt Blik. Det overraskede ham, at see en Mand, der var vel over sit Livs Sommer, men endnu ikke til Aarene. Naar man tog Hensyn til et tropisk Climaes Virkning, kunde han ikke være over de fem og fyrgetyve Aar. Hans Physiognomie var behageligt, og hans Adfærd viste Mænden af Dannelse. Han modtog Kapitain Stuart

med lang større Artighed end man ofte kunde vente sig af en brittisk Embedsmand mod Een, der fægtede under Oprørsfanen, og idet han bemærkede, at Stuart saae bleg og syg ud, bad han ham at sætte sig.

Stuart afslog denne Høflighed, og vedblev at lænde sig til en Krykke, som et farligt Saar i hans Been gjorde nødvendig.

„De er Kapitainen paa Skonnerten Betsy?" sagde Gouverneuren.

„Hvad der er tilbage af ham," svarede Stuart.

„De synes at være farligt saaret," vedblev Gouverneuren.

„Hakket i Stykker," svarede Stuart, i en Tone der svarede til Kortheden af hans Svar.

„Deres Navn er, saavidt jeg veed, Frank Stuart?"

„Jeg har, Gud være lovet, ingen Grund til at at fornægte dette Navn."

„Og Gud være lovet, jeg har Grud til at velsigne og ære det," udbrød Gouverneuren, idet han traadte nærmere og med Hjertelighed greb Franks Haand. „Hvad Malm troer De mig skabt af, min ædle Ven, at jeg skulde forglemme de Tjenester, som De har viist mig i min Kones og min Moders Person?"

„Jeg har kjendt større Tjenester end disse, der ere forglemte," sagde Frank, og den pludselige Rødme, der foer over hans blege Ansigt, viste hvor dybt han følte, hvad han sagde.

„De kan maaskee have Ret," svarede Gouverneuren med godmodig Varme; „men hvis jeg ikke var

for fattig til at betale min egen Gjeld til dem, vilde jeg ansee det for en Glæde at kunne overtage alle mine Medmenneskers — dog Himlen give, min Ven, at de ikke dermed mener min Familie. Jeg dadlede dem meget fordi de ikke havde bragt Dem iland med sig — men min Moder er noget altfor punktlig i sine Synsmaader, og min stakkels Kone var bleven saa angreben ved hiin Soefægtning, at hun først nu er kommen sig efter Følgerne deraf. Jeg kan paa min Ære forsikkre Dem, at hun er saa langtfra at være utaknemmelig imod Dem, at hun endogsaa aldrig hører mindste Hentydning paa Dem uden at fælde Taarer, som er det Sprog Fruentimmer føre, naar Ord ere for kolde. Men kom," vedblev Gouverneuren, da han fandt, at alle hans Bestræbelser kun forøgede Stuarts kjendelige Mismod, "kom og følg mig ind i Dagligstuen, Damerne ville selv overbevise Dem om, hvor utaalmodige de have været for at byde Dem velkommen."

"Ere de underrettede om, hvem de skulle see?" spurgte Stuart, idet han endnu tøvede og holdt sig tilbage.

"Det ere de — min Moder er saa glad som om Hans Majestæt skulde gjøre sin Opvartning, og min Kone fælder Taarer af Glæde."

"Maaskee, sagde Stuart endnu tøvende, hun hellere ikke vilde see mig i dette Dieblik."

"Passiar, min gode Ven, kom blot og følg med det passer sig ikke for en saa brav Kriger som De

er, at være bange for nogle venskabelige Taarer i en Qvindes Øie."

Stuart kunde ikke fremføre flere Indvendinger, og fulgte med Gouverneuren ind til hans Familie. Lady Strangford reiste sig ved hans Indtrædelse og bød ham sin Haand med den meest nedladende Høflighed. — Mrs Liston reiste sig ogsaa, men nærmede sig ikke, før hendes Mand sagde: "Kom Selina, byd din Velgjører velkommen i vort Huus — han kunde mistyde dette Udtryk af dine Følelser."

"O nei," sagde hun idet hun hurtigt traadte nærmere og fæstede sit Blik paa Stuart, medens hendes Kinder, Hals og Pande farvedes med en stærk Rødme, "o nei, Kapitain Stuart veed, hvor dybt jeg maa føle Velgjerninger, som Ingen uden den, der gav dem, kunde forglemme eller ringeagte."

"Det var en Regel, som min Moder lærte mig," svarede Frank med Djærvhed, skjøndt hans Tone noget formildedes ved et Glimt af Glæde som pludselig tændtes hos ham, "at Giveren ikke skulde have en bedre Erindring end Modtageren." Der laae en Betydning i disse simple Ord som var skjult for de tvende af hans Tilhørere, men aldeles tydelig for hende, hvem de gjaldt, og for vore Læsere, der uden Tvivl allerede vide, at Mrs. Liston ikke var nogen Anden, end den flygtede Perdita. Hun skiftede pludselig Farve og forraadte derved, at hun paa det stærkeste følte Stuarts djærve, omendskjøndt skjulte, Bebreidelse.

„En Velgjerning,“ svarede hun, idet hun vedblev at tale i en dobbelt Betydning, „som den jeg har modtaget af Dem Kapitain Stuart kan blive følt alt for dybt til at vedkjendes ved Ord“— nu har Himmelen givet os Leilighed til at handle og de skal finde, at min Taknemmelighed alene maa vige for Deres Fortjeneste.“

Stuart var mere vant til at udtale sine Følelser i Gjerning end i Ord, og han forblev taus. Han var tilmode som det hele var en Drøm, naar han saae paa den forvandlede Perdita. Han vidste ikke hvorledes det gik til, men saaledes som han nu saae hende, omgiven af Velstand, og i den fornemme Verdens Eleganze, følte han ikke halv saa megen Ærefrygt for hende, som da han i hendes hjelpeløse og afhængige Tilstand, med ungdommelig, ridderlig Følelse havde omgivet hende med mangen en indbildt Tryllemagt.

Uagtet Mrs. Listons Bestræbelser for at skjule det, bemærkede han at hans Nærværelse gjorde hende forlegen, og han vilde tage Afsked, men Gouvernenren bad ham indstændig, at han endelig maatte blive og spise til Middag hos dem. Han tilføiede, at han havde en uopsætlig Forretning at besørge, som krævede hans Fraværelse i en halv Time; han vilde imidlertid „overlade Damerne til det frie Udtryk af deres Følelser.“

Da han var gaaet sagde Mrs. Liston til sin Moder: „jeg troer ikke at Deres Yngling Frank be-

finder sig fuldkommen vel idag — vil De ikke have den Godhed at see et Øieblik til ham og give Ammen et godt Raad." Den gamle Dame gik uden Vægring, som de fleste Folk i hendes Stilling vilde gjøre, naar det kom an paa at give Raad, og Mrs Liston vendte sig til Stuart og sagde: "jeg gav min Dreng deres Navn, og bad til Gud at han vilde give ham Deres Aand. O tro for alting ikke," vedblev hun, idet hendes Læber bævede af indvortes Bevægelse, "at jeg er den Utaknemmelige, jeg maa have forekommet Dem at være. En anden Stolthed har fordømt mig til Taushed. Mit Hjerte oprører sig derimod, men jeg er tvungen til at bevare som en Hemmelighed, hvad mine Følelser vilde bevæge mig til at aabenbare for den hele Verden."

Stuart vilde tale, men hun kom ham i Forkjøbet: "Hør mig uden Afbrydelse," sagde hun, "min Historie er mit eneste Forsvar, og der er kun undet mig kort Frist til at fortælle den. Det var, som De engang gjættede, Kjerlighed, der forledte mig til at foretage hiin afsindige Reise til Amerika. Jeg nærede en ubesindig Lidenskab for en ung Virginier, der var bleven sendt til Engeland for der at blive opdragen — han var nitten og jeg femten Aar gammel da vi gave hinanden Løvte om at mødes ombord paa det Skib som førte mig til Amerika. Hans Forsæt men ikke hans Forbindelse med mig blev opdaget, og man holdt ham tilbage i Engeland. De veed det hele Udfald af mit ubetænksomme Foretagende. Jeg

efterlod et Brev til min Fader, hvori jeg underrettede ham om, at jeg havde besluttet at forlade Engeland, men jeg meddeelte ham ikke den mindste Oplysning om mine virkelige Hensigter. Jeg var mine Forældres eneste Barn, og De kan af min Adfærd let formode, at jeg fra min Barndom af havde været et forkjælet Barn. Min Moder levede ikke længer, og min Fader haabede, at jeg snart vilde vende tilbage, og da han ønskede at skjule min Daarskab, foregav han, at have sendt mig til en Kostskole paa Fastlandet, reiste selv bort og boesatte sig for en Tid i Sweitz. Da jeg var kommen tilbage til London, fik jeg hans Opholdssted at vide, og fulgte efter ham. Han modtog mig vel strax som sit Barn, men skjænkede mig aldrig mere sin Tillid. Hans Hjerte var blevet forhærdet ved min Daarskab, og skjøndt jeg fortalte ham alle mine Lidelser, aftvang jeg ham aldrig en Taare; men naar jeg talte om Dem, om den Godhed og Velvillie, De havde beviist mig, da blev hans Øie stundom vaadt, og han udbrød: „Gud velsigne den brave Knøs!“ — men jeg maae være kort,“ vedblev hun, i det hun frygtsom saae hen imod Døren; „Herr Liston kom med sin Moder til Genua, hvor vi opholdt os; han friede til mig — min Fader begunstigede ham, og skjøndt han, som De vil have bemærket, er meget ældre end jeg, samtykkede jeg i at ægte ham, dog kun, som jeg sagde min Fader, under den Betingelse, at jeg først vilde meddele ham min Historie. — Min Fader blev opbragt over denne

nye Daarskab, som han kaldte det — han behandlede mig haardt — jeg maatte give efter, og vor Strid endte med, at jeg høitideligt maatte tilsværge ham aldrig at forraade en Hemmelighed, paa hvis Berørelse hans stolte Navns Ære, efter hans Mening, beroede."

"Gud skee Lov," udbrød Frank med ærlig Følelse, "at det ikke var Deres fordømte Stolthed, og at jeg endnu kan tænke mig Perdita som en oprigtig, blid og uforderved Pige; denne Tanke indtog altid en skjøn Plads i min Erindring," vedblev han, idet han aftørrede en Taare, "og det skulde smerte mig, at maatte slaae en sort Streg derover."

Mrs. Liston benyttede sig af den øvrige Tid, hendes Svigermoder levnede hende, til at fortælle nogle yderligere Omstændigheder, som det er uforndent ligesaa udførlig at gjentage; men hvoraf det vigtigste var, at hun, omendskjøndt hun havde frafaldet Artikkelen om Kjærlighed i sit Ægteskab, dog havde vundet fuld Erstatning derfor ved sin Mands ædle og velvillige Charakteer, der efterhaanden havde modnet en Følelse for ham, der, om den end ikke var saa romantisk, dog var fuldkommen saa ædel og varig som en ungdommelig Lidenskab. Hun forsikkrede Stuart om, at hun betragtede ham som Drivefjederen til hendes hele Lyksalighed. "Der gaaer ikke en Dag forbi," sagde hun, idet hun opløftede sine Øine mod Himmelen, "uden at jeg erindrer min ædelmodige Befrier, naar jeg uforstyrret kan henvende mine Tanker paa

ham." — Den gamle Dame kom nu tilbage og havde sin lille Sønnesøn paa Armen. Frank kastede sin Krykke, forglemte sine Saar, og gav sit fulde Hjerte frit Løb ved de Kjertegn, hvormed han overøste sin lille Navner.

Gouverneuren løskjøbte Stuarts Skonnert, og indgav en saa kraftig Forestilling til Admiralitetsretten om Stuarts Fortjenester, og om den slette Behandling han havde lidt af Fregattens Commandeur, at Retten gav Ordre til at Skonnerten skulde istandsættes og eqviperes, og igjen stilles til Kapitain Stuarts Raadighed. Han forblev flere Dage som hjemme i Gouverneurens Familie, og blev behandlet af hvert af dens Medlemmer med en aabenhjertig Fortrolighed, der stemte med hans Charakteer og Fortjenester. Ethvert af Mrs. Listons Blik, Ord og enhver af hendes Handlinger, overbeviste ham om, at hendes Taknemmelighedsfølelse imod ham var dybt indgravet i hendes Hjerte. Han undveeg selv den fjerneste Hentydning paa denne Gjenstand, og yttrede ikke mindste Attraae efter at erfare hendes Familienavn. En vis Frygtsomhed og Tilbageholdenhed i hendes Væsen, syntes at forraade den Bevidsthed, at hun, skjøndt mod sin Villie, havde begaaet et Forrræderie imod sin Mand, og Stuart bemærkede "at siden han havde følt, hvor besværligt det var ham, at gjemme en Hemmelighed for sin Kapitain paa en kort Reise, saa følte han, at den Baglast vilde være for svær at tage med paa Livets Reise."

De Taknemmeligheds-Yttringer, som Stuart modtog af Gouverneur Liston og hans Familie, ansaae han for altfor overdrevne i Forhold til de Tjenester han havde beviist dem, og da han var mere vant til at give, end til at modtage, følte han sig urolig derved, og tøvede ikke med, saasnart hans Skonnert var færdig til at gaae i Søen, at melde sin Afreise, og tage Afskeed med sine Venner. Han bemærkede siden, at de Taarer, Perdita havde fældet ved Afskeden vare af langt større Værd for ham, end alle de rige Gaver hun havde skjænket ham.

I det Dieblik Stuart satte Foden paa sit Skibs Dæk blev, paa Gouverneurens Befaling, det amerikanske Flag heiset. Den forsamlede Mængdes almindelige Deeltagelse vaktes, og tusinde Stemmers Hurraraab gjennembrød Luften. Gouverneur Liston og hans Suite tilligemed de fleste af de ved Antigua liggende Kjøbmandsskibe, eskorterede Skonnerten ud af Havnen. Selv Krigens vilde Færd kan ikke i Menneskets Barm udslette den af Gud selv indprægede Følelse, som bevæger det til at hylde en tapper og høimodig Fjende.

Kapitain Stuart vedblev indtil Krigens Tilendebringelse at tjene sit Fædreland med udæmpet Iver, og da Freden var sluttet, bragte den samme uforfærdede Aand, som havde udmærket ham i Farens Tid, ham til at friste Lykken paa dristigt Eventyr.

Han førte Befalingen over det andet amerikanske Handelsskib, som efter Freden ankom til Canton; og

dette Skib hvormed han seilede over den halve Jordklode var en Slup paa 80 Tons, kun lidet mere end halvt saa stort som de største Fartøier der nu bruges til Flodfartøier. Dette Eventyr vil den vide at vurdere, der har været saa heldig at læse Dolph Heilenghers lystige Fortælling og saa mindes den Klogskab, de forsigtige Hollændere i den Tid viste ved at seile med disse smaae Skibe; hvorledes de vare nødte til at søge Lye om Natten i de venskabelige Havne, som Floden saa rigelig frembyder, og maatte søge at undgaae, at vove sig igjennem Haverstrau Bay eller theTappan Søe, naar Vinden kulede stærkt.

Da Stuarts lille Slup løb ind i Cantons Havn tog man feil af den, og ansaae den for en Barkasse fra et stort Skib, og den dristige Søemand blev siden af de store Kjøbmænd i Hong almindelig kaldet: „Den eenmastede Kapitain.“

Syv og halvtredsindstyve Aar ere henrundne siden Hazard afseilede fra Oxford, og vor Helt nyder nu, i sit Livs Vinter, Frugterne af et virksomt og retskaffent Liv. Tiden, som han har brugt saa vel, har kun berørt ham med lempelig Haand — hans Haar er tyndt og graasprængt, men skjænker dog endnu hans ærede Hoved Læ. Hans Øie funkler paa nye af Ungdommens Ild, naar han, som gamle Folk gjerne pleie, taler om den henrundne Tid; hans sunde Ansigtsfarve vidner om hans Maadehold,

og en dobbelt Rad af hvide Tænder, paa hvilke Tidens Tand ei har virket, retfærdiggjør hans spøgende stolte Yttring, at han endnu kan vise sin Fjende Tænderne.

Ligegyldighed eller Høimodighed i hans Stilling har kun levnet ham lidet af verdsligt Gods; men han er riig — thi han er uafhængig af Rigdom. Han siger at han vil anbefale et ærligt Sind og en rund Haand til alle dem, der ville samle et Forraad af behagelige Tanker til Gammelalder; og han forsikkrer, at i den tause Nats vaagne Timer Erindringen om vel anvendte Penge er mere værd, end en Lomme fuld af Guineer. Det morer ham at fortælle sine Drenge-Skjelmstykker, og gjenkalde sine Barndomsfølelser — men fremfor Alt dvæler han gjerne ved nogle af de Begivenheder vi her have fortalt, og pleier med oprigtig religiøs Følelse at give det Væsen Priis og Ære, der bevarede hans Ungdom saaledes, at den holdt sig indenfor den strænge Dyds Grændser.

Jeg saae ham i forrige Uge, omringet af sine Børneborn, hvorledes han sad og fortalte en vakker Dreng, der er hans Kjæledægge, de Farer og Eventyr han havde bestaaet, medens de rødmossede, lysøiede smaae Piger vare travlt sysselsatte med at sye Seil til et lille Skib, som den Gamle nys havde faaet færdigt. Gid han endnu længe maae nyde den Talisman, der gjenkalder i hans Indbildning Arbeide uden dets Møie, og dristige Eventyr uden feilslagen Forvent-

ning — og Gud skjænke ham frisk Kuling og en klar Himmel til Slutningen af hans Livs Reise!

Byroniana.

I Forbindelse med de i et foregaaende Hefte af dette Tidsskrift i Oversættelse leverede Artikler: „Et Besøg paa Newstead,“ og „Et Besøg ved Byrons Grav,“ har Litterary Gazette begyndt at levere nogle Erindringer fra Byrons tidligere Dage, under Tittel af Byroniana, hvilke vi saameget mere troe at være af Interesse for danske Læsere, som de for endeel ere øste af hidtil utrykte Kilder.

1.

Byrons Liv syntes, fra det første Øieblik, af Skjæbnen bestemt for Ulykke; hans varme Følelser saavel i Venskab, som i Kjærlighed, bleve bortødslede paa Gjenstande, der vare dem uværdige. Faa af hans talrige Selskabsbrødre viste ham hiin sande Velvillie, som han saa høilig fortjente, og forstode at skatte hans Værd, eller afholdt ham fra at falde i de Snarer og Gjenvordigheder, der saameget forbittrede hans Dage — ligesom de efter hans Død ei engang tilbørligen ærede hans Minde. Ligesom Mol, der flagre omkring Lyset, omringede de ham kun for den Glands, han kastede paa

dem selv — men ulykkeligviis omkom de ikke i Flammen. Hans tidligste og maaskee hans eneste virkelig Elskede, Mary Chaworth, rakte sin Haand til en Anden, John Musters, og overlod sin ungdommelige Tilbeder til Sorg over et feilslaget Haabs Ovaler. Hvorledes Byron, mange Aar efter, med saa megen Ømhed kunde erindre et Fruentimmer, der havde viist ham saa megen Ringeagt, og maaskee forandret hans hele Livs Bane — er en Gjenstand for alvorlig Overveielse for dem, der studere den menneskelige Natur. Hvis Skjæbnen havde besluttet Byrons og Mary Chaworths Forening, hvor ganske anderledes vilde da ikke hans Løbebane have været! — Han vilde sikkert have været lykkeligere, men han vilde maaskee ikke været blevet saa stor. Hans høitsvævende Genius vilde have opløst sig i en huuslig Stillings almindelige Pligter — Verden vilde ikke med Forbauselse have seet Udviklingen af hans uovertrufne Aandsevner; hans Minde vilde have tabt sig, efter et Liv, tilbragt i ædel, stille Nydelse, men i Uvirksomhed; og den evige Glorie som nu omgiver Byrons Navn, vilde maaskee aldrig have straalt. Han selv betragtede, i en sildigere Periode, Gjenstanden fra dette Synspunkt, hvor han i et af sine mindre Digte siger:

"Thi da mit Haab fik Ulivssaar,
Mit Minde blev udødeligt."

Chaworthernes Familiesæde var i Annesley, en Landsby to engelske Mile vestlig for Newstead Abbedie; Godserne stode sammen. Byron saae her Miss Chaworth første Gang medens han boede paa Newstead. Herr Musters

var i Forveien bekjendt med hende. Hans Fader eiede et stort Gods ved Colwick, to engelske Mile østlig for Nothingham. Han pleiede at ride over til Annesley, for at see hende; og hun stod da i Almindelighed paa Toppen af en Bakke, der var kronet med et Diadem:

„Af Træer i en Kreds, ei stillet saa
Ved blot Naturspil, men af Kunstens Haand,"

for at vente hans Komme. Den saaledes i Byrons „Drøm" nævnte Bakke sees endnu ganske saaledes som den dengang var; man overseer fra den Annesley Hall, men den kan neppe sees fra Abbediet. De bleve forenede i Aaret 1805, da han var omtrent 30 Aar og hun 19. Byron var dengang taget til Universitetet. Efter Miss Chaworths Giftermaal har hun i nogen Tid været farlig syg og ude af sig selv; herpaa hentyder et Sted i „Drømmen." Hun har en stor Familie. Efter hans Faders Død boede de paa Colwick Hall, der nu blev hans Eiendom, og hvor han holder et Kobbel Jagthunde, lever i den store Stiil, og er en af de meest anseete Mænd i Grevskabet. Annesley blev ogsaa, ved Arv fra hendes Side, hans Eiendom. Desuagtet pleie Folk i Naboelauget af Newstead, naar de tale om hende, at udbryde: „Ak naar hun tænker paa ham (Byron) kan hun aldrig være lykkelig." De, der have kjendt hende i hendes yngre Dage, tale ikke meget fordeelagtigt om hendes Skjønhed. Hvilke Tillokkelser hun end maa have besiddet, saa er det vist, at de ere vegne for en bleg og melankolsk Mine, som af hiin Sorg, der kaster:

„Sin blege Skygge over al vor Fryd og Qval."

For at studere det franske Sprog, tilbragte Byron tre af sine Ferier, hver paa 6 Uger, hos Abbed de Roussigny i Tooks Court (som paa den Tid var Samlingspladsen for alle de franske Emigrantere, af hvilke der boede omtrent to til tre Hundrede omkring i Naboelauget), hvor han beboede to smaae Værelser. Der ere ingen mærkelige Anekdoter om ham fra denne Periode, med Undtagelse af at han kun havde liden Lyst til at studere, tilbragte meget af sin Tid med at fægte, og gjorde Abbeden leed og kjed af det, fordi han støiede og larmede i hans Huus — den værdige Abbed opdagede ikke hos ham noget Spor af hiint Talent, som siden forbausede Verden — men holdt ham kun for en slem, ustyrlig Krabat.

Byron var fem Fod og otte Tommer høi, og temmelig bredskuldret. Han var meget omhyggelig for sine Tænder og sit Linned, men udmærkede sig iøvrigt ikke ved sit Toilet. Af hans Portraitter har man formodet, at han ikke bar noget Halstørklæde, men gik med bar Hals, hvilket ikke var Tilfældet. Han pleiede at gaae med et lille Tørklæde, med nedslagen Krave, men sad altid med bar Hals, naar hans Portrait skulde aftages. Foruden det bekjendte Portrait af ham af Phillips, er der et meget godt af Saunders, hvorpaa han og hans Tjener Rushton (Canto 1) ere forestillede i Matrosdragt. Han holdt fra sin tidligste Ungdom meget af athletiske Øvelser, og blev, under Jacksons Anviisning, en god Boxer, og maaskee den bedste Svømmer i England. Han var ogsaa en fortræffelig Skytte med Pistol. Forinden han gik

var iført en Munkedragt, og skulde reise sig ved et givet Tegn, som om han blev forstyrret i sin evige Søvn. Det varede ikke længe førend Scenens Helt skulde igjennem det Værelse hvor Kisten stod; og da han nærmede sig den, reiste Munken sig; han tabte Lyset paa Gulvet — Alt var Mørke og Forfærdelse, og den forskrækkede Eventyrers Skrig hidkaldte Resten af Selskabet, der fik sig et godt Maaltid Latter paa hans Bekostning.

Borepartier vare meget hyppige paa Abbediet; men Byron vilde aldrig tillade, at de gik udenfor en selskabelig Leegs Grændser. En Gang da tvende af Selskabet stod op fra Bordet Klokken 12 om Natten for at bores, og bleve noget ophidsede under Kampen, reiste Byron sig, og sagde til en Anden, der ogsaa sad ved Bordet: „kom vi maae skille dem ad — de som bores nu vilde maaskee ellers gaae ud at skydes imorgen tidlig;“ — og han fik dem til at hæve Kampen, og række hinanden Haanden.

Byron sov altid med ladte Pistoler ved sin Side; og var meget omhyggelig med at eftersee, at de hver Dag vare i god Orden. Huset, eller rettere den beboelige Deel deraf, eftersaae han ligeledes regelmæssigen for at overbeviise sig om, at Alt var sikkert; han famlede i enhver Krog for at være vis paa, at Vinduerne og Dørrene vare lukkede ꝛc. Udentvivl gjorde Abbediets forfaldne Tilstand denne Forsigtighed nødvendig; især da man veed, at Indvaanerne der i Grevskabet ere de til Uordner meest tilbøielige Folk i Kongeriget, og at de gjerne byde en Øvrighed Trods, der har altfor megen Lyst til Jagtpartier til at kunne skjænde andre Gjenstande

nogen særdeles Opmærksomhed. Naar der ikke vare Andre paa Abbediet, pleiede han at boxes med sin Yndlingstjener Rushton, en Timestid hver Dag, indhyllet i syv Flonelstrøier og en tyrkisk Kappe indtil Sveden brød frem af alle Porer; han pleiede da at bukke sit Hoved og ryste Draaberne af sig som en Hund.

Byron holdt en Vogn, som han imidlertid sjelden brugte, og Rideheste, og han reiste altid med fire Heste, naar han tog til London. Han gik sjelden ud i Omegegnen og var lidet bekjendt af Beboerne omkring Newstead; men alle de, der paa nogen Maade stod i Forbindelse med ham, omtale ham som en god Vært og en velvillig Mand. Han tillod ingen Forstyrrelse, naar han var beskjæftiget med at skrive; kom hans Tjener ind i Værelset naar han enten skrev eller grublede, løftede han Haanden iveiret, som et Tegn paa Taushed, indtil han havde ført sine Tanker paa Papiret. Paa denne Maade kunde en Tjener ofte vente en lang Tid paa ham. Da Newstead var saa yderst trist og dunkelt, hørte det aldrig blandt hans Yndlingssteder. Han boede der kun for med større Iver at kunne hellige sig til Poesien, og ved Omgivelserne at hæve sin Indbildningskraft til en Høide, som ikke let kunde opnaaes noget andet Sted. Det var kun i Censomheden, at hans Aand havde frit Spillerum; og paa dette Sted, der var saa gunstigt for Grublerier og exalterede Følelser, synes hans Genie at have udvidet sig under de locale Omgivelsers mørke Indflydelse, og at have dannet den interessante, dybe og romantiske Stiil, som blev et eiendommeligt Charakteertræk i hans Poesie.

Formedelst hans indskrænkede Omstændigheder, var hans Huusholdningspersonale kun lidet. Muray havde længe tjent i Byrons Familie; Fletcher og Rushton fæstede han i Nærheden af Newstead. Den Sidstnævnte saae han for første Gang da denne var serten Aar gammel; og da han fandt Behag i Drengens Udseende tog han ham i sin Beskyttelse, lod ham opdrage, og tog ham i sin Tjeneste. Han fulgte ham til Gibraltar paa hans første Udenlandsreise; og da han efter sin Alder ikke kunde udholde de med en Reise i Grækenland forbundne Strabadser, blev han sendt tilbage og overdraget til Murrays Omsorg. Ved Byrons Tilbagekomst til England, var han igjen hos ham, og fulgte med ham paa hans anden Reise til Genua. Skjøndt han der behandlede ham mere som en Secretair end som en Tjener, beklagede denne, at han ikke havde gjort mere for ham, og sat ham i en uafhængig Tilstand. Byron pleiede imidlertid at skrive til ham paa den Tid han forlod Genua, for at tage til Grækenland. Han er nu boesat i Arnold i Nothingham-Shire, hvor han holder „et Seminarium for unge Herrer" og hans Kone „et Institut for unge Damer." Byron har bragt hans Navn til Efterverdenen ved at skildre ham som Pagen i Childe Harold.

Af et Sted i første Sang i Childe Harold, der udentvivl tildeels har Hentydning paa Newstead-Abbedie, og hvor han omtaler at „paphiske Piger nu synge og smile, hvor Overtroe før havde bygget sin Hule," have Mange troet, at Byron forvandlede Abbediet til en Skueplads for Ryggesløshed og Sandselighed. Men man veed,

af de meest uomtvistelige Vidnesbyrd, at der aldrig opholdt sig noget Fruentimmer af den her antydede Art paa Abbediet; og at dette, langt fra at være et Tilholdssted for et ryggesløst Levnet, netop var et Asyl for alvorlige Studier, Indgetogenhed og pythagorisk Afholdenhed.

Byron førte sjelden noget plumpt Sprog; men han pleiede undertiden at bande og udskjelde Fletcher i Udtryk, der just ikke vare meget moderate; og han talte undertiden om Fruentimmer paa en Maade, der ikke vidnede om den største Ærbødighed. Han deeltog aldrig i nogen Duel, men han pleiede at sige, at han, hvis han nogensinde blev udfordret, ligesaa hurtigt vilde dræbe en Mand, som see paa ham; og han troede at Ingen vilde have stor Udsigt til at bestaae imod ham i en Duel.

Byrons Fjender have sagt, at han var af en saa slet Charakteer, at Ingen længe kunde leve med ham; at han og hans Ven og Ledsager Hobhouse, uagtet alt deres navnkundige Venskab, dog bestandig vare i Uenighed med hinanden; at de selv paa deres Reiser i Grækenland kun sjelden fulgtes sammen, men kun tilfældigviis nu og da traf paa hinanden; ja at han engang kastede Hobhouse ud af sit Huus og duellerede med ham ꝛc. Næsten alle disse Beskyldninger ere falske. Hobhouses egen fortræffelige Reise i „Albanien" modbeviser tilstrækkeligt endeel af Bagvaskelsen. De fægtede aldrig sammen undtagen med Rapierer og Floretter, der forefandtes paa Abbediet pro bono publico, (thi Byron var til Enhvers Tjeneste); og haandterede aldrig nogen Pistol i Nærheden

af hinanden, undtagen for at prøve deres Færdighed i at sigte til Maals.

Ved at omtale Byrons Ophold paa Newstead ville vi ikke undlade at nævne, at en Bjørn, der havde været hans Selskab i Cambridge, ogsaa var hans bestandige Selskabsbroder paa Abbediet. Dette Dyr var saa tamt, at det stod paa Bagbenene og slikkede den gamle Tjener Murray i Ansigtet som en Hund. Medens Byron var paa Reiser fik denne Bjørn et ulykkeligt Endeligt; thi da den en Dag var spadseret noget længere bort end sædvanligt, sloge nogle Bønder, der fandt den, et Reeb med en Slynge om Halsen paa den, for at bringe den hjem, og da de derpaa bandt den fast til en Vogn, blev den stakkels Bjørn stranguleret og døde.

Byron havde en Afsky for Væddeløb, som han aldrig overværede. Skjøndt han til en Tid hyppigt besøgte Spillehusene i St. James lod han sig aldrig friste til at spille høit; og han forlod aldeles disse Steder kort før sit Giftermaal. Det er forunderligt, at han med sine ringe Indkomster kunde leve som han gjorde; thi hans velgjørende Handlinger vare talrige og ere velbekjendte.

3.

Før Byron reiste udenlands tog han Afskeed fra sin Moder i Southwell, og sov den Nat paa Newark. Hun var meget bedrøvet over hans Afreise. Her har man atter forverlet Digteren og Pilgrimmen, og beskyldt Byron for Mangel paa Kjærlighed og Følelse; første Sang af Childe Harold indeholder følgende Linier:

„En Moder havde Harold; ei forglemt,
Endskiøndt han flyede Afskeedsstundens Qval.“

og længer hen hedder det:

„Om nogen Ven han eied,
Dog Ingen fik Farvel han bød.“

Tvertimod tog Byron en venlig Afskeed med sine Venner. Alle disse synes imidlertid ikke at have været fuldt saavel stemte imod ham; thi han nævner med rætfærdig Harme, i Noterne til den anden Sang af Childe Harold, at en af hans adelige og fortrolige Kammerater, havde undslaaet sig for at tage Afskeed, „fordi han skulde følge en Slægtning af sig hen til en Modehandlerinde.“

Foruden sine egne Tjenere tog Byron en Coureer med sig til Lissabon paa hvilket Sted han antog en Anden ved Navn Sanguinetti, der skulde følge ham til Gibraltar. Han reiste i megen Hast, opholdt sig kun to Nætter og en Dag i Sevilla og tre til fire Dage i Cadix. Tjenerne Murray og Fletcher bleve, med hans Bagage, sendte fra Cadix til Gibraltar ad Søe-Veien. I Sevilla, hvor det er vel bekjendt, at de logerede i et Huus, som beboedes af tvende ugifte Damer, der baade vare unge og smukke, sov de Alle i et lille Værelse i Stue-Etagen, med Pistoler ved deres Hoveder. Paa den Tid herskede der en stærk Antipathie mod Englænderne, der ofte bleve nedsablede; Lord Byron nævner i Noterne til første Sang af Childe Harold, at han saae et Exempel herpaa en Aften i Lissabon, da han gik til Skuespilhuset.

Uliig de fleste Englændere, og i Særdeleshed Adelsmænd, synes Byron at have været vel skikket til et Rei-

seliv; thi han vænnede sig fra det første Dieblik af til at finde sig i Alt. I Sevilla saae man den store Digter og hans Ledsager staae og stege Flesk, røre Æg og skalle Løg til et Middagsmaaltid. Herr Hobhouse fandt snart hvor unyttigt et Væsen en engelsk Tjener er paa en Udenlands-Reise, og lykønskede sig til, ikke at have medtaget nogen. En af de smukke Damer indbød Byron til at tage sit Natteherberge i den øverste Etage, men han vægrede sig derfor, og sagde: „Det vilde være en forbandet Spøg at gaae op og slaae sig til Roe i Spidsen af Huset, og faae Struben skaaret over paa sig om Natten!“ Fra Gibraltar toge de over til Malta. Hobhouse meddeler en Beretning om deres Reise-Eventyr fra dette Sted af og indtil han forlod Byron, for at vende tilbage til England. Da Byron befandt sig alene, overgav han sig paa nye til Grublerier og digteriske Arbeider, og skrev nu sit berømte Digt: Childe Harold. De Omstændigheder, der fandt Sted imellem dette Tidsløb og hans Tilbagekomst til England i 1811 ere for størstedelen blevne fortalte af ham selv og Andre.

Hans Moder, der i hans Fraværelse havde opslaget sin Bolig paa Newstead, blev overvældet af Glæde over hans lykkelige Hjemkomst; hendes store Begjærlighed efter at see ham igjen, fremskyndte sandsynliigviis hendes Sygdom, der, som man veed, bortkaldte hende kort efter hans Tilbagekomst og førend han havde seet hende. Medens Byron var i London fik han Underretning om, at hun ikke befandt sig vel, men Lægen troede i Begyndelsen, at der ikke var nogen Fare, og Byron paaskyndte derfor

ikke sin Afreise til Newstead saameget som han ellers vilde have giort. Da Sygdommen antog en farlig Charakteer lod Lægen en Tjener afgaae fra Abbediet, for at bede Byron at paaskynde sin Afreise; men kort efter døde hun, og Rushton blev sendt til Hest efter Tjeneren, med Budskab herom, og indhentede ham i Nærheden af Nothingham, saa at Byron vidste hendes Død førend han forlod London. Hun var 46 Aar gammel.

Fra denne Tid af og indtil hans Giftermaal veed man, at Byron overgav sig til Nydelsen af alle et modernt Livs Forlystelser, og udmærkede sig i Selskabslivets Cirkler, i Særdeleshed var dette Tilfældet i Aarene 1812 til 14. — Herfra gaae vi nu over til den ulykkelige Periode af hans Liv, da han indlod sig i ægteskabelig Forbindelse med Miss. Milbanke, og vi ville forsøge at kaste noget Lys over hans Skilsmisse, der har været indhyllet i et saa hemmelighedsfuldt Slør, og hvorom saa mange falske og urimelige Rygter ere blevne udbredte.

4.

Det er er almindelig bekjendt, at Byrons Giftermaal med Miss Milbanke, der engang i Forveien havde afslaaet hans Haand, fandt Sted imod hendes Moder, Lady Ralph-Noels (dengang Milbankes) Villie; og at hun baade før og efter denne ubehagelige Begivenhed, nærede det største Had imod Byron. Dette Had og hendes uophørlige Bestræbelser for at forud indtage Datteren imod ham, og ikke nogen umiddelbar Anledning af Byrons Forhold imod hans Kone, kan man fornemmelig til-

skrive Misforholdet imellem dette Ægtepar og deres paafølgende Skilsmisse. Det var noksom bekjendt hvor mange urimelige og skammelige Rygter, der bleve udbredte om Byron, i Anledning af denne Skilsmisse, og som med Begjærlighed bleve slugte af et Publikum, for hvis Nyhedsgraadighed en saadan Gjenstand er behageligere, jo mere skandaløs den er. Det var at ønske at man kunde samle i formelige Beskyldninger alt det Onde, der er blevet sagt, da det vilde være en let Sag at bekjæmpe og opløse alle disse Bagvaskelser indtil disse skjændige Rygter skulde forsvinde:

"I Luftens Tomhed,
Og liig et Drømmebilleds Taagebygning,
Ei efterladte Spor."

Lady Byron var, som det ofte er Tilfældet, hvor der kun er et eneste Barn, en fordærvet og egensindig Pige; men hun lod sig i denne Sag styre af sin Moder og en anden rænkefuld Qvinde, der fra den laveste Klasse var bleven hævet til hendes Selskaberinde og Fortrolige, og som spillede en Hovedrolle i den Plan at forgifte hendes Hjerte imod hendes Mand. Lord Byron og hans Kone boede i et Huus i Piccadelly, der tilhørte den Devonshireske Familie. — En af de almindeligste Beskyldninger imod ham, er, at han i dette Huus havde en Intrigue med Mrs. Mardyn, og introducerede hende til sit Bord. Mrs. Mardyn var kun een eneste Gang i Besøg i dette Huus, kom der denne ene Gang i en tredie Persons Overværelse, og har aldrig spiist ved Byrons Bord, skjøndt denne Omstændighed, om det ogsaa havde været Tilfæl-

det, ikke vilde have været af nogen Betydenhed. Dette er en Kjendsgjerning, og af den ubetydelige Omstændighed, at hun engang aflagde et Besøg hos Byron, har man forsikkret og troet, at han havde en Intrigue med hende i sit eget Huus, og modtog hende ved sit Bord i Lady Byrons Nærværelse. Men vi kunne fremdeles forsikkre at han aldrig har havt nogen Intrigue med hende. Denne Beskyldning er ikke bleven understøttet af det ringeste Gran af Beviis; Begge nægtede det paa det bestemteste, og efterat Byron havde forladt England for bestandig, da han ikke kunde have nogen mulig Grund til at skjule Sagen, nægtede han det endnu. I Bagvaskelse ere Angrebsvaabnene stærke — men Forsvarsvaabnene svage; men i dette Tilfælde kan man lykkeligviis af Lady Byrons eget Forhold godtgjøre, at der ikke var nogen Grund til denne Beskyldning, og at et saadant Forhold ikke var Aarsagen til deres Skilsmisse. De vedbleve at leve sammen i dette Huus, uagtet alle de Forsøg, som Lady Noel og Mrs. Charlment gjorde paa at frembringe Kulde og Uenighed imellem dem, indtil henimod Slutningen af Aaret 1815, da, som bekjendt, Byrons Omstændigheder bleve meget indviklede og der blev gjort Execution i Huset hos ham. Paa den Tid var der ikke mindste Tegn til nogen Skilsmisse. Lady Byron, som dengang var høit frugtsommelig, forlod London for at tage til sin Faders Landeiendom, Kirkby-Mallery, i Leichester-Shire, hvorhen Byron skulde følge hende fjorten Dage efter. Der var paa den Tid intet Brud imellem dem af en saadan Natur, og man formodede med

god Grund, at hendes Afreise fornemmelig blev foranledigt af deres pecuniaire Forlegenhed. Imellem London og Kirkby-Mallery, skrev hun et kjærligt Brev til ham, hvilket hun sikkert ikke vilde have gjort, hvis hun var taget fra ham paa Grund af en Intrigue imellem ham og Mrs Mardyn. Dette Brev besvarede Byron ikke; — heri handlede han urigtigt; men man maa tage Hensyn til den Tilstand, hvori han paa den Tid befandt sig. Fra Leichester-Shire skrev hun et nyt Brev til ham, som han ogsaa i nogen Tid lod ubesvaret. Dette krænkede hende; hun ansaae sig tilsidesat — og Alt hvad der kunde gjøres af Lady Noel og Mrs. Charlment, blev gjort for at bestyrke hine Følelser. Ulykkeligviis vare de kun altfor heldige. Hun vendte aldrig mere tilbage til Byrons Tag. Havde hun ikke været i den Stilling, i hvilken hun paa den Tid befandt sig, kunde intet have undskyldt, at hun forsømte en Kones vigtigste Pligter, og forlod ham, da alt Vanheld strømmede ind paa ham. Da Stormen noget havde lagt sig, skrev Byron gjentagne Gange til hende, og bad indstændigt om en Forsoning. Pakker efter Pakker bleve sendte til hende, skrevne i de kjærligste Udtryk; men hun besvarede dem ikke og vedblev haardnakket at unddrage sig hans Beskyttelse, og til Trods at stille sig under sine Forældres Myndighed. Udentvivl var Lady Noel den, der meest bevægede hende til ei at skrive til hendes Mand; hun gjorde Alt hvad der stod i hendes Magt, for at faae hende til at afbryde Forbindelsen og anholde om en Skilsmisse; og erklærede: „at hun hellere vilde følge sin Datter til Graven, end see hende igjen hos Byron.“ Hans Cousin

Georg Byron, den nuværende Lord Byron, blev derpaa afsendt til Leicester-Shire, for at underhandle om en Forsoning, men alle Forsøg paa iværksætte denne, forbleve frugtesløse.

Man har ogsaa sagt, at Lady Byron svævede i bestandig Skræk for Byrons heftige Sind. Og hvad indskrænker dette Foregivende sig til? At han sov med Pistoler under sit Hovedgjerde: en Skik, hvortil han længe havde været vant. Den Advokat, der, i Forening med Doctor Baillie, blev sendt til Lord Byron, for at faae oplyst om han ogsaa var rigtig i Hovedet, erklærede for ham, at een af Aarsagerne til hendes Skilsmisse fra ham, var at han sov med Pistoler. At han nogensinde havde udøvet nogen Vold imod hende, er aldrig paa mindste Maade blevet oplyst; og sikkert kan dette ikke udledes af den Kjendsgjerning at han sov med Pistoler. Hvad den almindelige Beskyldning om Ubestandighed angaaer, saa er den meget let at paaføre enhver Mand — og det er ligesaa vanskeligt, med mindre at særlige Tilfælde kunde anføres, at gjendrive den. Det er en af hine lave Beskyldninger, hvortil usle Sjæle tage deres Tilflugt, naar de ikke kunne anføre nogen bestemt Fornærmelse. Byron havde ligesom alle store Genier, sine excentriske Sider, og kunde aldrig ganske unddrage sig fra den Sphære, hvori han saa eiendommelig bevægede sig — den store Digters. Disse var Lady Byron ikke bøielig nok til at oversee, ligesom hun heller ikke, som det er en Kones Pligt, kunde taale sin Mands eiendommelige Særheder. Hun havde altfor længe i en-

hver Henseende været Herre over sine egne Handlinger til at hun kunde føie sig efter en Andens Ønsker; hun saae ikke Digteren i Manden, og glemte, at store Aander ikke kunne nedlade sig til alle de trivielle Punktligheder, som simple Sjæle finde sig i. Hun vilde have fordærvet Philosophen og Digteren, for at faae ham til en god Mand og Huusfader. Lykkeligviis var hendes Magt ikke saa stor; og Verden har, uagtet den Skjændsel, som dengang blev kastet paa ham, siden havt Aarsag til at glæde sig over hiin Begivenhed. Imidlertid vilde disse Forskjelligheder i Meninger og Sæder ikke have ledet til nogen Skilsmisse, hvis Lady Noel ikke havde blandet sig i Sagen.

Imedens Skilsmisseacten blev forberedet opholdt de sig Begge i London; Byron i sit Huus i Piccadilly, og Lady Byron i et Hotel. Han sendte gjentagne Gange Breve til hende, men hun besvarede dem aldrig; ligesom hun i det hele aldrig skrev til ham siden det Brev, hun sendte ham fra Leicester-Shire. Byrons Søster, Mrs. Leigh, levede hos ham, efterat Skilsmissen var fuldbyrdet, indtil han reiste udenlands. Hendes Forhold imod ham i dette ulykkelige Tidspunkt fortjener den største Roes, hvor meget man end maatte have Grund til at dadle denne Dames Forhold i en sildigere Periode. Hun overtog Bestyrelsen af hans Huusholdning og hans oeconomiske Anliggender, og viste sig i enhver Henseende som en god Søster imod ham under hans Gjenvordigheder.

Engang da en Mellemhandler besøgte Byron for at omhandle en muelig Forsoning med hans Kone, fremtog

han af sin Pult et Papiir, hvorpaa stod skrevet hans berømte Afskeedsdigt til hende, og sagde: „Her seer De noiagtigt mine Følelser i denne Sag — disse Linier vare ikke bestemte for Publikum, men De kan medtage dem.“

Hendes Kongelige Høihed Prindsesse Caroline Amalias Fødselsdag.

Vor Amalias Fødselsfest
Vilde vi saa gjerne sjunge.
Altfor svage Digtertunge!
Taushed tyder Glæden bedst.

Naar i venlig Pragt fremtræder,
I smaragdengrønne Skrud,
Med de blomstersmykte Klæder
Flora, som en deilig Brud,
Med den lilliehvide Hud
Og med Morgenpurpurkinder,
Straalehaar, i Zefirblæst,
Og med Øine som Kiærminder;
Feirer hun iblandt Hyrdinder
Vor Amalias Fødselsfest.

Naar i Gry da Lærken hæver
Sølverrene Glædesklang;
Naar ved Susen Løvet bæver
Hvidslende sin Sommersang;

Og naar Bækken giennem Vang,
Hvor det røde Blomster staaer,
Sender sine Bølger unge;
Og naar Nattergalen slaaer,
Prisende Fyrstindens Vaar —
Vilde vi saa gierne siunge.

Men naar Alnaturen selv
Til den hulde Fest bidrager;
Luft og Mark og Fugl og Elv,
Mon da Skialden ei forsager?
Blid Hun vel tiltakke tager,
Vor Fyrstinde, huld og god,
Med den Vise, som vi sjunge:
Men i denne Overflod
Taber du dit hele Mod,
Altfor svage Digtertunge!

Og om du nu ogsaa tier,
Om du din Taknemlighed
Ei idag at tolke veed,
Om, ved Harpens Melodier,
Glæden Dig til Taushed vier;
Troer Du ei, Fyrstinden mærker
Sin taknemligstumme Giæst?
O for alle skiønne Værker,
Naar sig Følelsen forstærker,
Taushed tyder Glæden bedst!

Oehlenschläger.

Et Blad af min Autobiographie*)

En Begivenhed, der hændtes mig for nogen Tid siden, fortjener at optegnes i disse Blade. For at begynde med mit eget Portrait, saa veed man jo, for hvilken Alder jeg staaer anført paa Mandtalslisten, og skjøndt jeg maaskee kan være meget ømfindtlig i denne Henseende, saa vil jeg dog frit staae frem for mange af mine gode Venner, og erklære, at en saadan Alder er meget mandhaftig og passende, og at jeg ikke er i mindste Maade for gammel. Jeg har været gift, og er det i Grunden endnu, eller kan maaskee være det. Ægteskab er en besynderlig Conventions-Tractat, og jo mindre man kan sige om det, desbedre er det. Min Kone og jeg levede en kort Tid sammen paa en temmelig ubeqvem Maade; thi hun var, saavidt jeg troede, noget forskruet af sig, og havde sine egne Meninger om det Liv man fører i London, og andre deslige Ting. Det forekommer mig, at jeg i den Tid var en meget føielig Mand, og uden Tvivl opførte mig meget artig imod hende. Men det vilde slet ikke gaae. Hun forlangte at jeg skulde give hende noget at leve af, uden at hun faldt mit Bord eller min Seng til Besvær, og jeg tilstod hende det.

Den, der engang har været Ægtemand, fanger ganske sikkert mangfoldige Griller, naar han igjen træ-

*) Fra: „The Monthly Magazine." July 1828.

der tilbage i Garçonstanden. Den første Uafhængighed leder ham til barnagtige Daarskaber. Han reiser paa Kryds og paa Tvers igjennem Landet, og ødsler Penge bort, uden at holde Regnskab med hvad han har — han gaaer ind i den ene Klub efter den anden, og spiller i de meest brogede Farver. Min første Handling var at blive Frimurer, derpaa blev jeg, som en Mand, af Energie, hædret med Secretairsposten i to Synge- og Drikke-Klubber, en Beafsteegsklub, tre Skjænde-klubber og syv Velgjørenhedsselskaber. Jeg slændrede fra Klub til Klub leende igjennem Livet, og ansaae mig selv for en af de lystigste Fugle Gud har skabt. Men disse Indfald varede kun en Vinter. De vare hos mig kun en Overgang, og denne Overgang var den forunderligste af Verden. Fra en overgiven, letsindig Krabat blev jeg paa eengang en vranten Knurrepotte, og fik Paroxysmer af hysteriske Griller. Jeg aflagde alle mine Secretairsposter, og man betragtede mig snart som lidet bedre end borgerlig død. Hvor var nu mit forrige freidige Mod? Jeg følte mig fortabt, ene og forladt. Som en Eneboer henlevede jeg nogle Aar af min Manddoms-Blomster, og det er først for nylig, at jeg igjen har begyndt at slutte mig til mine Medskabninger. Nu plages jeg Dag ud og Dag ind af Længsler og heftige Ønsker, der alle dreie sig om et Jeg veed ei hvad, men som tilfulde sige mig, at jeg ikke er tifreds. En Slump af tomme Grundsætninger og daarlige Theorier, danner mine Betragtningers Cirkelgang; og jeg tilstaaer aabenhjertig, at man

ikke let skal finde noget mere ufornuftigt-fornuftigt Væsen end mig. Jeg føler nu ligesaa tydeligt Savnet af en stadig Medhjelper i Livet, som jeg før drev Spot med et saadant Væsen. Men Ordet "Kone" er mig et Indbegreb af tusinde martrende Rædsler. Ihvordan jeg vender det, bliver det stedse rædselsfuldt; og desnagtet kan jeg, i Bevidstheden om min Trang, ikke andet end ansee den hele Verdens-Indretning for saare slet, fordi den ikke sørger for en passende Substitut for dette Kirkens Remedium. Kone! — kan man ved dette Ord tænke sig andet, end et Væsen, der titager sig et despotisk Herredømme over Ens Tanker og Rettigheder, der vil have sin Næse i enhver af Ens Hemmeligheder, og som formindsker Fondet af Ens egne Ideer, ved at dele nogle af dem, og tage andre til Arv og Eie. — Kone! kan man tænke sig dette Ord, uden dermed at forene Tanken om Linned- og Stor-Vask, Strygning og Reengjørelse, stive Promenader og Boutikløben, Kogebogsafhandlinger og Fileepassiar? — Gjør Konen sig ikke selv til et Substantiv, medens Manden nedsynker til et usselt Adjectiv, for at give hende Anseelse og Navn, og han maa prise sig lykkelig, naar han ikke nedsynker til en Conjunction, eller et tomt Udraabstegn. — Nei, nei, jeg kunde ikke udholde, om igjen at nyde den blinde Ægtekjærligheds Behageligheder. Hvor oprørende, og dog hvor behageligt, at tænke sig den store Masse af Folk, der er udbredt over denne grønne Jord med deres forskjellige Evner, Tilbøieligheder og Lidenskaber! hvor mange af

disse maae der ikke være, der nøie stemme med vort eget Sind, ved saa nær en Liighed, saa lykkelig en Sympathie, at de maatte oppuste enhver Gnist af Kraft i vort Livssystem, hvis man var saa heldig at støde paa dem her i Verden. Jeg føler og jeg veed, at der maa gives Medskabninger, som jeg maatte elske for Livstid, hvis jeg bare var saa lykkelig at træffe paa dem. Mit Hjerte drages uimodstaaelig hen til en usynlig Krog af Jordkloden, hvor der, maaskee i et barbarisk Land, lever et Menneske, som ganske deler min individuelle Natur, som har alle mine Skrøbeligheder, som aander alle mine Længsler og Forhaabninger, og som, ved en ublid Skjæbne, kun er adskilt fra mig ved det Rum, der er imellem vore Arnesteder. Dette har været min Yndlingstroe, og at søge blandt mine Medskabninger, der omgive mig, En eller Anden, der saaledes knytter sig til mig ved en fuldkommen Overeensstemmelse i Charakteer, er og har længe været den Stræben, der har omfattet mine beste Glæder. — Nu til min Historie.

Jeg reiste i Postkarethen fra Holyhead til London, da Karethdøren en Aften, kort efter Tusmørket, blev aabnet, og en qvindeliig Passageer skulde indlades. Karethen holdt udenfor en respektabel Port, og tvende Damer, eller ogsaa een Dame og hendes Kammerpige, stode og holdt Raad tæt ved. „Det var meget bedre, at Du satte Dig ind hos mig, Hanne,“ sagde den Ene af dem, „Du vil finde det meget koldt udenpaa.“

„Om Forladelse, Frue,“ svarede den Anden, „jeg er bange for at jeg skal faae Ondt, naar jeg ikke sid-

der i den frie Luft; jeg vil rigtig meget hellere sidde udenpaa, Frue."

"Nu vel da," svarede Fruen, "gjør hvad Du vil." Med disse Ord kaldte hun paa Postkarlen, og til Svar paa et Spørgsmaal, som jeg ikke kunde høre, fornam jeg noget "om en gammelagtig Herre," som naaede mit Øre med en meget ubehagelig Accent. Damen kom ind i Karethen, indhyllet i et Hylster af Shavler og Kapper, hvorfra hun efterhaanden løsrev sig, og satte sig ganske stille paa Sædet ligeoverfor mig. Hvilken Djævel, der bemestrede sig mig, kan jeg ikke sige, men det forekom mig fuldt og fast, at den afgjørende Time var kommen. Jeg havde siddet en grumme lang Tid alene i Karethen, og havde, grublende og drømmende, i en halvt sovende, halvt vaagende Tilstand, samlet en større Overflødighed af Phantasieriigdom end sædvanlig af hine romantiske Visioner, der vare blevne en naturlig Deel af mit ædlere Jeg, og uden anden Paavirkning end af et Slags Instinkt, kom det mig for, at denne Fremmede var det idealske Væsen, jeg havde forestillet mig, og som i en anden Person bar min egen Charakteers Attributter og Kjendetegn. Jeg begyndte noget keitet og bagvendt paa en Conversation, men alt som Samtalen kom igang, aabnede jeg i voldsom Hastværk og med megen Veltalenhed, mit Hjertes lønligste Folder, for at underkaste dem min dyrebare Reisekammerats Erkjendelse og Overveielse. Hun havde at kjæmpe med al den Tvang, som hendes Kjøns Blyhed og Beskedenhed

paalagde hende, men jeg tilgav hende Alt, og tittede igjennem det gjennemsigtige Slør, der saaledes var kastet over hendes virkelige Charakteer. Jeg forsikkrede hende, og jeg troer at jeg virkelig overbeviste hende om, at vi vare skabte for hinanden; de faa Eenstavelsesord hun yttrede, stadfæstede fuldkommen Sandheden af min Formodning, og hun lyttede til mine glødende Forsikkringer med en høimodig Taushed, som smigrede min Forfængelighed. Jeg var en lykkelig Mand, jeg forglemte den hele Række af mit Livs henrundne Sorger og Bekymringer, og, hentryllet i den Fryd, min heldige Opdagelse skjænkede mig, saae jeg en Livsaften imøde, fuld af sentimentalsk Salighed, og himmelsk Tilfredshed. Hvilke Planer, jeg lagde, og hvad jeg fortalte min ukjendte Skjønne, behøver jeg ikke nu at gjentage: enhver ømtfølende Læser vil let selv kunne forestille sig dem. Damen lyttede, hun drog et sagte Suk, og tillod mig at skifte Sæde, saa at jeg satte mig ganske tæt ved Siden af hende; og saaledes henrandt nogle Timer af himmelsk Glæde — af en Salighed, der var saa stor, at den til Slutningen overvældede mig. Jeg faldt virkelig i Søvn, og Damen ved min Side, der maaskee var bleven ligesaa overvældet af Salighed som jeg, indslumrede ligeledes sødelig.

Pludselig holdt Karethen, med et heftigt Ryk, og jeg foer op af min blide Slummer. Jeg saae ud af Karethvinduet, og kunde skjelne, at vi vare komne til Staden Henley. Det gryede ad Dag, og de travle

Folk aabnede alt deres Skodder, medens hele Staden selv syntes at gabe for sidste Gang før den begyndte paa sin daglige Dont. Adskillige Mennesker gik ørkesløst og dreve udenfor Krodøren, og strakte sig uden at have faaet Søvnen vasket ud af Øinene. Postkarlen gik forbi Vinduet, med en Nathue over Ørerne, og blinkede med Øinene, der endnu ikke vare komne rigtigt op efter den sidste Søvn. Alt saae søvnigt, trevent og ureenligt ud. Idet jeg vendte mig bort fra denne sørgelige Udsigt, saae jeg for første Gang, at Damens Haand endnu laae i min; men — o Rædsel! hvad der aldrig før var hændet mig — det var netop den skjæbnesvangre Haand jeg holdt, og paa den tredie Finger bemærkede jeg Seglet paa al menneskelig Elendighed — en Ring! Hun sov endnu, og uden at forstyrre hende, rykkede jeg mig ganske sagte saaledes, at jeg kunde faae et Glimt af hendes Ansigtstræk at see. Barmhjertige Himmel! — Aarene havde vel gjort Noget; men jeg bedrog mig ikke; det bydende Herskerudtryk var der endnu: — det var min egen Kone!

Jeg spildte intet Øieblik med at springe ud af Karethen; i det næste Øieblik rullede jeg afsted i en Chaise, og tilbragte Resten af min Reise med at aflægge de høitideligste Eder om et evigt Pebersvendeliv.

Md. de Maintenons hemmelige Correspondence med Prindsesse des Ursins.

Under denne Titel er udkommet et Værk i 3de Bind, der kaster meget Lys paa Frankrigs Historie i Ludvig den 14des Tid. De Breve, hvoraf dette Værk bestaaer, ere udgivne i Trykken efter de originale Manuskripter, der vare i Hertugen af Choiseuls Besiddelse, og om deres Ægthed kan der, efter indre Data at dømme, neppe være nogen Tvivl.

Md. de Maintenons Historie og Charakteer kunde vi vel antage at være bekjendt for alle vore Læsere. Skjøndt ogsaa Prindsesse des Ursins er en historisk Person, turde hun ikke være saa almindelig bekjendt. Hun var født i Frankrig og Enke efter tvende Mænd af Familierne Taleyrand og Ursini. Da hun anden Gang var bleven Enke blev hun, sandsynligviis ved Md. de Maintenons Indflydelse, sendt til Spanien, for at være Hofmesterinde hos Dronningen af Spanien, som var en Prindsesse af Savoyen, og ved hende at styre den nye Konge Philip efter Frankrigs Interesse og hans Bedstefaders Hensigt; efter hendes Breve at dømme, maa hun have været en kløgtig Qvinde, mere livlig og mindre hyklersk end hendes berømte Veninde. Prindsessen reiste til Spanien i 1705 og begyndte sin Correspondence med Md. de Maintenon i Juli samme Aar, og fortsatte den stadigt indtil Slut-

ningen af 1714. I dette sidste Aar var Prindsessen af Savoyen død, og hun saae nu den nye Dronnings Komme imøde; men dennes og hendes Skriftefaders, Alberonis første Handling var, at afskedige Prindsessen. Md. de Maintenon condolerede hende i denne Anledning, og vedblev fra sin Side Correspondencen indtil Ludvig den 14des Død, som indtraf nogle Maaneder efter, da hun, som bekjendt, trak sig tilbage til Slottet St. Cyr. Disse Breve omfatte saaledes et høist interessant Tidsløb. Begge Hoffer vare i stedsevarende Bevægelse ved de mærkelige Tidsbegivenheder. Krigsflammen rasede — nu lød Budskabet om et Feltslag — nu tildrog en Beleiring sig den spændte Opmærksomhed, og Malborough i Flandern, Eugen i Savoyen, og Erkehertugen, Philips Medbeiler i Spanien, gave alle fuldt op at tænke paa. Den ene General efter den anden overtog Befalingen over den franske Armee — alle lige meget hovmodige og feilende — Villeroy, Vendome, Villers og Boufflers. Den nye Konge af Spanien blev mere end een Gang fordreven fra Madrid, og syntes oftere at være paa Nippet til at tabe Alt. — Brevene sysselsatte sig med de løbende Tidsbegivenheder. Md. de Maintenons ere i Almindelighed Jeremiader; hun svæver evindelig i Fortvivlelse, ahner altid det Værste, og forvirrer sig selv med Forundringer over, at Forsynet skulde forlade Sandhedens Sag og begunstige Kjætterne. Prindsessen overgiver sig sjeldent til Klager, og synes at modtage baade det Gode og det Onde med megen Koldblodighed. Der kan ingen Tvivl

være om, at hun har været et forstandigt og et virksomt Fruentimmer, og ligesaa vel skikket til at give Raad, som hun selv fandt Behag deri; deeltagende i Anliggendernes Gang fører hun altid en naturlig Tone, og affecterer ligesaa lidet Foragt for denne Deeltagelse, som hun søger at lægge Dølgsmaal derpaa. Md. de Maintenon taler altid om sin Uvidenhed, om Sagernes Gang; man meddeler hende intet, fordi man ikke forlanger hendes Raad; det er en blot Hændelse, at hun veed Alt, hvad der passerer. Men desuagtet undgaaer intet hendes Opmærksomhed; og den megen Møie og Uleilighed, hun giver sig dermed, vidner i sig selv noksom om, at det ikke er aldeles forgjæves, eller uden en Hensigt. Hendes Venner og Forbindelser bleve ikke forglemte ved Uddelingen af Gunstbeviisninger. Desuagtet havde hun Krænkelser nok at kjæmpe imod. Hun var i en tvetydig Stilling, og omendskjøndt hun stod paa en virkelig eller forstilt fortrolig Fod med den større Deel af den kongelige Familie, vare sandsynligviis alle de, der saae deres Forventninger skuffede, hendes Fjender, og vilde paa en eller anden Maade lade hende føle deres Fjendskab.

Af hendes Breve ville vi her hidsætte det andet, der er skrevet strax efter Slaget ved Ramiliers i den kritiske og interessante Periode, da de Franske bleve ydmygede ved Marlboroughs seierrige Fremgang:

St. Cyr, den 5te Juni 1706.

„Jeg troede ikke at vore Anliggenders slette Tilstand endnu kunde blive værre, og dog er dette skeet, da man

har fortalt os, at Kongen af Spaniens Armee er bleven slaaet. Marquis de Brancas har sagt mig, at Hertugen af **** havde underrettet Dem om Alt, saa at jeg haaber, at de første Efterretninger ikke have fremkaldt fortvivlede Beslutninger hos Dem; men hvad have vi ikke at befrygte af den Virkning, som Efterretningen fra Flandern vil frembringe? Det er vor Pligt at tilbede Guds Villie i alle Ting: vore to Konger understøtte Religion og Retfærdighed, og de ere ulykkelige; vore Fjender angribe begge, og de triumphere; Gud er den almægtige Dommer. Vi ere meget bedrøvede og meget urolige for Eders Skyld; Kongen af Spaniens Marsch kan ikke være lang og der er meget at befrygte. — Dronningen fortjente visseligen en bedre Skjæbne: Md. de Brancas har fortalt os nye Underværker om hende; men Alt er ikke tabt, og hun er endnu ung nok for at være Vidne til mere end een Revolution. Hr. de Chamillard har været i Flandern; hans Reise vil være til Nytte; han har meddeelt nøiagtige Data og Efterretninger om den ulykkelige Dag den 23. Han har forsynet Fæstningerne, og vore Tropper ville igjen samle sig. Troer De, at der er en ulykkeligere Mand til paa Jorden, end Marschall Villeroi? Alt synes at være imod ham; hans bedste Venner maa i det mindste tilstaae, at han ikke er heldig, og dette er en stor Feil hos en General. Det forekommer mig, at vi lide efter deres Rang, der meest interesserer os. Jeg har ikke Kraft nok til at kunne skrive til Dronningen; hendes sidste Brev har kostet mig mange Taarer, og hvad

ere Ord for at udtrykke den Andeel jeg tager i hendes Lidelser? Det er umuligt at begribe hvor Alt dette vil ende. Hertuginden af Burgundien qvæles af Vapeurs; Kongen er modig og en Christen; og hvad mig angaaer, Madam, da er jeg en Qvinde, og en af de svageste."

I sit næste Brev siger hun: "Der vil udfordres Mirakler til at gjenoprette Virkninger af hvad der er hændet i Flanderen. De, der have læst mere end jeg, sige at der neppe er Exempel paa en saa hurtig Revolution. — Vor Ven, Marschallen de Villeroi er i Fortvivlelse, og med altfor megen Grund; men hans Sorg er dyb og taus, og han er ufølsom for alle de Palliativer, som Kongen ønsker at tilbyde ham. Jeg har aldrig seet ham mere angrebet end han har været over det han ved denne Leilighed var nødt til at gjøre; men han kunde virkelig ikke undlade det: der har aldrig hersket en saa almindelig Misfornøielse, og den har aldrig været større, fordi den udtrykte sig med Maadehold; thi man har ikke sagt at Marschallen var efterladen eller viste Mangel paa Hengivenhed, eller viste Ligegyldighed for Kongens Interesse; men at han kun er lidet agtet i Armeen og uheldig i Alt hvad han har foretaget sig, uagtet han har sat sin egen Person i Vove med en Tapperhed som ingen har draget i Tvivl. Paa hvilken Side man endogsaa vender Sagen, er der Grund til Sorg. Jeg frygter for, at Deres Bekymringer ville forøges, og at det vil blive nødvendigt for Dem, at sætte alle de Gaver De har modtaget, frem for andre Mennesker, i Virksomhed."

Mærkeligt er ogsaa et Brev, som hun har skrevet hen imod Slutningen af det skjæbnesvangre Aar, som var Vidne til den dyrekjøbte Seier ved Malplaquet og Mons's Overgivelse:

„De behøver ikke længere at skjændes med mig om Freden; Talen er ikke længer derom, og det eneste man tænker paa er Krig; Gud give at Midlerne til at forsætte den, maa være saa iværksættelige, som De troer! Jeg har kun seet Marschall de Villars et Dieblik; han sagde: „Vi maa have Fred, Madam, hvis det er muligt, den koste hvad den vil; men hvis vore Fjender vægre sig derved, maa vi fortsætte Krigen saa godt vi kan, og jeg er redebon til at offre mit Liv og alle mine Bestræbelser for Kongens Tjeneste.„ — Jeg har allerede fortalt Dem, at Hr. Desmaretz har seet og undersøgt den Memorial, som er gaaet igjennem Herr de Vellerois Hænder. Den er fuld af et sundt Raisonnement og sammentrængte Synspunkter; men Ministeren siger, at den dreier sig omkring et falskt Princip, og at der ikke for Dieblikket ere 500 Individuer i Frankerig, der kunde laane Kongen den deri omtalte Sum. — Sandheden er, at et stort Kongeriges Bestyrelse ikke kan forandres fra den ene Dag til den anden; en financiel Foranstaltning kan ikke træffes uden General-Controleuren, og han kan ikke handle uden at være overbeviist om dens heldige Udfald; det er meget vanskeligt at gaae andre Veie. Jeg kjender velunderrettede Mænd, der føle sig overbeviste om, at Tropper burde trækkes ud af Spanien for at

vise Fienden, at vi oprigtig ønske Fred. Jeg har hørt Andre paastaae, at Tropperne ikke skulde af Spanien førend Tractaten var undertegnet. Jeg har hørt en Mand, for hvis Dømmekraft Alle have stor Agtelse, sige, at den vigtigste Tjeneste man kunde gjøre Kongen af Spanien, vilde være, at lade de franske Tropper drage bort, som det eneste Middel til at knytte Spanierne til deres Konge, at man aldrig skulde have forsøgt paa nogen Forening imellem de Nationer; tænk Dem Virkningen af en saadan Forskjellighed af Meninger paa et Fruentimmers Sind, der var over sit 60 Aar, da hun begyndte at høre Forhandlinger over offentlige Anliggender. — Jeg tilstaaer Muligheden af alle de Mirakler, De omtaler i Deres Brev, og at vi, hvis ei Hungersnøden var, kunde vente et sildigere Felttog. Forberedelser dertil blive gjorte, saavidt Knapheden paa Penge og Korn ville tillade det, og jeg skal altid med Tillid vente et eller andet Underværk til Spaniens Frelse; hvis forskjellige Handlinger kunde have Krav paa Belønning af Guds Hænder, vilde jeg sige at Kongen og Dronninges Uskyldighed og Dyd, fortjene at lønnes. Jeg tør ikke vove at vise Nogen Deres Breve; Folk her kunde ikke lide, at Fruentimmer tale om offentlige Affairer, og om jeg ikke kan tjene Dem saameget som jeg kunde ønske, saa maa jeg idetmindste bestræbe mig for ikke at skade Dem. Hvor kan De sige, at Gud ikke er os imod, naar han hjemsøger os med en Vinter hvortil vi i 105 ikke har seet Mage, som lader Sæden og Vinranken forkomme, som ikke sparer

nogen Frugt og dræber alle Træer? Oliventræerne i Provence og Languedoc; Kastanietræerne i Limousin og Valdnøddetræerne over hele Frankrig ere ødelagte for mange kommende Aar; vi see de Fattige døende af Hunger, uden at være istand til at hjælpe dem, fordi Landet ikke længer er productivt, og Kongen ei længer kan uddele sine Velgjerninger: saadan, Madam, er vor nærværende Stilling."

I et andet characteristisk Brev forraader Md. de Maintenon en Smule Samvittighedsuroe, idet hun bestræber sig for at vise sig fuldkommen ligegyldig, tilfreds og hengiven i sin Skjæbne:

"De har dømt meget rigtigt om Marschal Villerois Ophold i Lyon, hvor han er tilbedet, og han styrer Alt med saamegen Mildhed, at jeg troer, han gjerne kunde lade nogle af Oprørerne hænge, uden at mishage Nogen; men jeg befrygter, at hans Nærværelse der vil være nødvendig for nogen Tid, desaarsag vil jeg ikke skrive til ham, skjøndt jeg har meget at sige ham. Det er sandt, at Lyons Erkebispedømme næsten er arveligt i denne Familie, ligesom og alle de høiere Embeder i Provindsen, hvilket just ikke er for godt i politisk Henseende, thi alle Villeroierne ville maaskee ikke ligne dem vi kjende. Hvad Abbed de Villeroi angaaer, kjender jeg ikke nok til ham for at blande mig i hans Sager: geistlige Embeder røre deres Samvittighed, der have dem at bortgive, og man kan have nok af egne Synder uden at være ansvarlig for Andres; imidlertid veed jeg intet, der skulde udelukke ham, da Kon-

gen skjænker Marschallen sin hele Hengivenhed. Det er sandt, at jeg ikke holder af at blande mig i Sagerne, at jeg af Naturen er frygtsom; men det er ogsaa sandt, at jeg alt har blandet mig altfor meget i dem; det er mig, der har bragt Abbed de Fenelon frem, og alene taget Hensyn til hans Fortjenesters Anbefaling; men hvormegen Ubehagelighed har dette ikke voldet mig! Det er mig der ivrigt attraaede Dispositionen over Paris's Bispestoel; og hvilken frygtelig Uleilighed have vi ikke nu af en Prælat, (de Noailles), der, skjøndt intet lader sig sige imod hans Moralitet, tolererer det farligste Partie (Jansenisterne), som kunde reise sig i Kirken; der gjør sin Familie ulykkelig, og bedrøver Kongen paa det følligste paa en Tid, da det er saa nødvendigt at skaane ham! Disse Kjendsgjerninger forøge min naturlige Frygtsomhed. Jeg veed, at Gud vil dømme mine Hensigter, og at de vare gode, men de Under, der udspringe af dem, ere derfor ikke mindre store."

Om Mademoiselle de Fleury siger hun:

"Det vil maaskee overraske Dem at høre, at hun er en Søster til Kongen af Spanien, da hun er en naturlig Datter af afdøde Monseigneur og en meget skjøn og elskværdig Actrice, hvis Navn var Raisin, og hvem De vist har seet. Monseigneur overgav dette Barn til Prindsesse de Contis Omsorg, og bad hende at lade det opdrage af en af hendes Kammerfruer: hun har altid været i et Kloster, og den Omstændighed at Nonnerne vidste hvem hun var, har været Aarsag i at hun

ei har taget Sløret. Hun er ganske kjed af denne Levemaade, og ønsker at giftes. Hendes Ansigtsfarve er smuk, hun er velskabt, og ligner Monseigneur meget. Jeg troer, at hun nu er omtrent 17 eller 18 Aar: jeg vidste ikke at hun blev kaldet De Fleury, og forstod Intet af det Brev, hvoraf De sendte mig en Afskrift. Marschal de Villeroi har opklaret Sagen for mig, og jeg gav øieblikkelig Kongen det omtalte Brev, for at han kunde arrangere med Prindsesse de Conti hvad der var det bedste at gjøre. Prindsessen vil blive meget overrasket; thi hun veed intet af hvad det indeholder, og Marquis de Laval maa have sagt for meget. Det vilde være ønskeligt, at dette Eventyr ikke var blevet saa offentligt, som det er; men med alt det, er den arme Pige Intet, siden Monseigneur aldrig har erkjendt hende. Prindsesse de Conti plager ofte Kongen om at faae hende givt, og han har samtykket i at man maa see at finde en Mand til hende i en afliggende Provinds; men Tiderne ere saa slette, at han ikke troer at burde sørge for et udmærket Partie for hende."

Efter Ludvig den 14tes Død, i 1715, skrev hun følgende:

"Det er meget smukt af Dem, at De har tænkt paa mig, under den store Begivenhed, som nylig er indtruffen; vi kunne ikkun ydmygt bøie os for den Haand, der har rammet os. Jeg kunde af mit ganske Hjerte ønske, at Deres Stilling var far lykkelig som min. Jeg har seet Kongen døe som en Helgen og en

Helt. Jeg har forladt en Verden, som jeg ikke kan lide, og befinder mig paa det roligste Tilflugtssted, jeg kunde ønske mig, men hvorsomhelst jeg er, skal jeg, saalænge jeg lever, nære den Agtelse og Hengivenhed jeg skylder Dem."

Om hendes Resignation og rolige og beqvemme Liv i samme Aar, taler hun saaledes:

"Det er sandt, at jeg flytter saa langt fra Verden som muligt, og at jeg, hvis mine Venner havde noget mindre Velvillie for mig, ikke længer vilde see Nogen; men det er ogsaa sandt, at jeg ikke kan glemme dem, jeg har agtet, elsket og æret; og at jeg tænker meget ofte paa Dem, og ønsker Dem, hvad jeg anseer for det Bedste. Jeg havde tænkt, at De var reist til Rom, og jeg var meget glad derover for Deres Dines Skyld: mine har havt en ganske anden Skjæbne. Jeg har holdt op at bruge Briller, som jeg begyndte at bruge for 35 Aar siden, og jeg sysler baade Dag og Nat med at virke Tapeter, thi jeg sover kun lidet; mit Asyl er fredeligt, og jeg har Alt hvad jeg kan ønske mig. Hvad Selskab angaaer, da kan man ikke holde det med Personer, der ere fremmede for hvad jeg har seet, og der ere opdragne heri Huset, hvis Regler er det eneste, hvormed de ere bekjendte. Der er ingen Stilling i Livet uden at den har sine Bekymringer; Deres stærke Sind, Deres Aandskraft og elskværdige Characteer have altid bidraget til at formindske Deres Vanheld. Vor Marschal besøger mig sjelden, men jeg skylder ham daglig Forbindtligheder; han er

en Tilflugt for alle Ulykkelige. Det vilde glæde Dem at høre hvad Publikum siger om hans Dyder; jeg kjender Personer, der ikke kunne lide ham, men som kun have een Mening i Henseende til hans ædle Characteer. — Troe mig, Madam, at jeg ikke kan glemme de Beviser paa Velvillie, De har givet mig, og at jeg skal forlade Verden med uforandret Hengivenhed for Dem. Disse Udtryk ere ikke saaledes som de burde være, men De vil være istand til at vurdere de Kilder, hvorfra de have deres Udspring."

I det Hele ville disse Md. de Maintenons Breve give den bedste Oplysning om Rigtigheden af den Beretning, Hertugen de St. Simon — der vistnok ikke var hendes Ven — giver om hendes Characteer, og de ville altid afgive et interessant Bidrag til hiin mærkelige Tids Historie, og tjene til Oplysning om et Hofs Forhold og Intriguer, der paa den Tid udøvede en saa stor Indflydelse over hele Europas Skjæbne.

Et Brev af Hoffmann.*)

Glogau d. 1ste April 1798.

Min dyrebareste Ven!

Naar jeg tænker paa, hvor ofte jeg har villet skrive Dig til, og hvorledes jeg bestandig har maattet opoffre

*) Skrevet i hans 22de Aar, da han var Referendarius ved Overamts-Regjeringen i Glogau, og forberedede sig til sin Examen, til hans tidligste Ungdomsven v. Heppel, der dengang nylig havde forlovet sig.

de dertil bestemte Timer til andre Ting, saa tilstaaer jeg for mig selv, at jeg har tiet længere, end Ret er. — Vær tilfreds med denne Tilstaaelse, — Du veed, at Underholdningen med Dig ofte har trøstet mig over meget, og dette er endnu ganske Tilfældet som før. Dein Himmel hängt zettz voll Geigen, (tillad mig det eenfoldige Ordsprog). Jeg vil i den samme gothiske Smag, som dette vor Oldtids Kjernesprog tilføie: „Englene, indhyllede i Skyer, forespille Dig nu Haabets lifligste Paradestykker.“ — Luk for alting Ørerne ret op, for ikke at tabe nogen Tone! ad vocem, Haabet, falder det mig ind at jeg virkelig har haabet, — en vis Urolighed, der som en Dynd (en materia peccans) trækker sig om mine Hjertedele, vilde jeg udsvede, naar jeg tilbringer Dage, lange Dage, fængslet ved Skriverbordet, — eller ved de juridiske Taler, — men alt omsonst; Clima, — Veirligt, — alt har jeg forandret derfor, — men dog brænde Fodsaalerne under mig, omendskjøndt jeg er fængslet til til min Gjestrede, med Baand, som jeg gjerne bærer, fordi de til samme Tid holde mit hele Jeg sammen. Mine Vinger ere stækkede, ellers fløi jeg for den Sags Skyld virkelig en Gang over Bjergene. — Her er jeg henkastet paa en Plads, hvor Alt hænger ved en Silketraad, — brister den, saa ligger Hr. Regjeringsraaden in spe i Dr..k!

(Damerne holde her Vifterne for Ansigtet, og hviske hinanden i Ørerne: „Han er expressiv a la Göthe i Götz,“ — Raaden in spe renser sig, efter han har reist sig, og taler videre.)

Tilfældet, min dyrebare Dreng, blander sine Kort forunderligen, — Rødt og Sort — Gevinst og Tab. — Med Konigsberg har jeg virkelig ganske gjort Afregning. — Men Du veed det, det gaaer mig som Yorik, — Pauserne ere mig fatale; — jeg er ligesaa godt fængslet som tilforn, — men nu er det en Pige, — jeg studerer med beundringsværdig Travlhed de tørreste Ting, — begraver mig i Acter. — Al Ulykke er kun sandsynlig, altsaa ogsaa, at et uventet Slag af Skjebnen igjen tilintetgjør det alt altsammen; — seer Du Silketraaden? — Jeg mangler i Dag Taalmodighed til at skrive mere til Dig derom, eller snarere det ennuyerer mig at overskikke Dig en Statum Causae. — Desuden har Du nu kun lidt Tid til at læse.

Din Classification duer ikke. — Er Dit Hjerte da insolvent, siden Du saa ængstelig classificerer de indregistrerede Creditorer, paa det at de skulle dele Massen med hinanden? — Har Du ikke Formue nok, til at stille os alle tilfreds? — jeg har ærgret mig, da jeg læste: min Brud den første — Du den anden — hun den tredie o. s. v. Lad det dog være godt! — Jeg vil, at Du skal elske Din Brud ret inderlig, — men det, som jeg forlanger af Dig, er noget ganske andet, og ikke bedre, og heller ikke slettere, tænk mig ikke mere paa Distributions-Dommen — Amen!

Et mærkværkdigt Bekjendtskab har jeg gjort, — Grevinde Lichtenau er nu her paa Fæstningen, og kommer ofte til os. — Ak Himmel, hvilken en Blanding

af Høihed og Lavhed! — Hvormegen Dannelse, — hvormegen Forstand, hvormegen Usædelighed, — den Kone er en sand Fixeerdaase, hvor der kommer noget ganske andet frem end man ventede. — Den ulmende Tane paa denne udslukte Fakkel, kan endnu tænde noget an her i Glogau. Commandanten og de Militaire ere commandeerte til at være høflige imod hende, — de ere det altsaa, — ligesom overhovedet den bedre Classe. — Pøbelen agter ingen Commando; — men ophidser sig med den Vittigheds-Finkel, som den indsuger af de usle skjændige Broschürer, der ere udkomne om Grevinden. — Skrædderen lægger Naalen af Haanden, for at læse Grevinde Lichtenaus Levnet, og hans Dreng bringer ham istedet for Traad hendes Billede paa ny-seelandsk Maneer; i enhver Barbeerpung stikker Grevinde Lichtenaus Bekjendelser, og Klokken 11 flyve endnu ufriserede Høveder til Vinduet, for at opdage den længstforventede Friseur, der i fuld Læsning af en ravgal Ting om Grevinde Lichtenau, nu svinger sig omkring det Hjerne, som han ellers sprang omkring tre Timer tidligere med bevinget Hurtighed. — Janhagelet udøver, som Du veed, Retfærdighed, — vox populi, vox dei. — Derfor vedligeholde Gadedrengene, som Vedetter, Blinkere, Feltvagter og let Avantgarde for den større Mængde, der trækker sammen, saasnart Grevinden stiger ud af Vognen eller ind i den, en uafbrudt Ild med Sneebolter. — Naar den kjære Gud ikke længer giver Snee, saa frygter jeg for, at hvis ikke Politiet lægger sig derimellem som fredsmæglende Magt, de ville

betjene sig af visse glødende Kugler, der støbte af visse Former, bestandig pleie at ligge paa Gaderne. Er det ikke ravgalt Tøi! Du har kun nu for Bryllupets Skyld ingen Tid til at læse, ellers skrev jeg mere. — Men tænke paa mig maa Du, — at jeg elsker Dig, at det er mit kjæreste Ønske, engang at see Dig igjen, veed Du!

Lev vel, hjertenskjære Dreng, og hils Din Brud fra mig paa det bedste! —

Tvende Spanieres Duel.

I San Felipe de Jativa en Stad i Valencia, levede en ung, skjøn Enke, ved Navn Donna Feliziana Belmonte, blandt hvis Dyder Bestandighed maaskee ikke indtog den første Plads. Thi det synes at hun paa eengang laante villigt Øre til tvende Beilere, af hvilke den ene var en tro hengiven Elsker, en Officier paa halv Sold, ved Navn Don Carlos, den Anden ogsaa en Militair, Don Franzesko, hvis Eder og Smigrerier begyndte at faae Indpas hos Enken.

Den 15de October 1826 hændte det ulykkelige Tilfælde, at de Begge, der hver for sig begyndte at fatte Mistanke, traf sammen hos Donna Feliziana. Denne søgte at holde Ligevægten derved, at hun ikke gav Nogen af dem Fortrinnet. Dog hændte det sig i Løbet af Aftenen, at Don Carlos hviskede Damen Noget i

Øret. Don Franzesko blev som ude af sig selv. Det kom til en Erklæring. Begge Herrer fordrede at Damen oprigtig skulde tilstaae hvilken af dem hun gav Fortrinet. Hun vægrede sig nu for en Erklæring. En Duel imellem begge Medbeilerne var Følgen heraf.

Næste Morgen mødtes de paa Liv Død. Men iforveien raabte Don Carlos til sin Modstander: „Jeg holder for min Pligt herved at erklære, at jeg er overbeviist om, at den falske, listige Qvinde har ført os begge bag Lyset; og jeg beder de Herrer Secundanter, at de ville træde nærmere, paa det at de kunne høre den Eed, som jeg nu vil aflægge, og som, efter Omstændighederne, vel torde koste et Menneske Livet.“

De nærmede sig, og Don Carlos vedblev: „Jeg sværger herved høitideligt, at, hvis Don Franzesko falder for mit Sværd i denne Tvekamp, saa skal ogsaa Donna Feliziana falde for min Haand, og for dette selvsamme Sværd.“

Don Franzesco aflagde samme Eed. Secundanterne prøvede paa at forsone dem; men forgjæves! De duellerede og Don Franzesco faldt. Don Carlos maatte flygte, hans Liv var, efter den spanske Lov, forbrudt.

Et heelt Aar gik hen, uden at man hørte det ringeste til ham.

Den 16 October 1827, Aarsdagen efter den ulykkelige Duel, lod Don Carlos sig pludselig see hos Donna Feliziana. I samme Øieblik hun fik Øie paa ham, gjennemborede han hendes Hjerte med det moderiske Sværd. Herpaa sammenkaldte han Tyendet, og fortalte hvad han

havde gjort. Politiet kom til; han overleverede sig rolig i dets Hænder. Sagen blev nøie undersøgt, Secundanterne bleve forhørte, de tvende Medbeileres Eed stadfæstedes, og Don Carlos, overbeviist om Mordet, blev dømt til Døden i Garotte, (et med Skruer forsynet Halsjern.*)

Denne Dom stadfæstedes af Tribunalet i Valencia, og den 25de November 1827 blev den fuldbyrdet. Aftenen før Executionen fængslede man og de fire Secundanter, for at undersøge, ihvorvidt de havde været deelagtige i Sagen, for at underkaste dem Straf.

Sangerens Forbandelse.

(Efter Uhland.)

Forlængst, i gamle Tider, et Slot der monne staae;
Det straaled over Landet til Havets fjerne Blaa.
Trindt om det laae af Hauger en faur og duftrig Krands;
I den sprang friske Kilder i sølverklare Glands.

I Slottet sad en Konning, paa Land og Seire riig,
Han mørk sad paa sin Throne og gusten som et Liig;
Thi Skræk var hvad han tænkte, og Affind hvad han drev,
Og Braad var hvad han talte, og Blod var hvad han skrev.

---

*) Garotte, en Afart af Galgestraffen, er fortrinligviis bestemt for Adelen og andre Eximerede.

Engang der drog til Slottet et ædelt Sangerpar,
Den Ene hvide Lokker, den Anden gyldne bar.
Den Gamle med sin Harpe reed flink ad Veien hen
Og rask gik ved hans Side den muntre Ungersvend.

Og mæled saa den Gamle: Vær nu bered min Søn!
Tænk ud de stærke Toner; thi stor er Sangens Løn.
Rør Hjertets skjulte Strænge af Smerte og af Lyst!
Det gjelder at bevæge den Konnings haarde Bryst.

Alt stande nu de Skjalde i høie Søilesal
Og alt paa Thronen sidder den Konning og hans Gemal;
Den Konning rædsomprægtig, et blodigt Nordlysskin
Men Dronningen sød og huldrig, en Maane faur og fiin.

Da greb den Gamle Harpen, han greb den underfuld,
Da bæved, svulmed Klangen fra Strængens klare Guld,
Nu strømmed reen og himmelsk den Ynglings Stemme frem,
Den Gamles Sang imellem, som Chor i Aanders Hjem.

De sang om Vaar og Elskov, om svundne gyldne Tid,
Om Frihed, mandig Høihed, om hellig Troskabs Id;
De sang om alt det Søde, der skaber himmelsk Lyst,
De sang om alt det Høie, der hæver Støvets Bryst.

Og Hofmændsskaren tier, og følger Hjertets Bud,
Og barske Kriger lytter og bøier sig for Gud;
Den Dronning, blidt hensmeltet i Veemod og i Lyst,
Tilkaster Dem den Rose, som smykker hendes Bryst.

Da rædsomt Kongen raaber, det skjalv i høie Hal:
Mit Folk I har forlokket, forfører min Gemal!
Og lynsnart flyver Sværdet alt i den Ynglings Bryst;
Den røde Straale sprudler og qvæler Skjaldens Røst.

Den hele Skare stander som ramt af Lynets Slag,
Den blege Sanger raller sit sidste Aandedrag.
Men Oldingen omhylder den Ynglings døde Krop
Og fører ham fra Borgen og paa sin Ganger op.

Men tæt for Borgens Porte han standser saa sit Ridt
Der griber han den Harpe, der tryllet har saa vidt;
Og paa en Marmorpille han Harpen sønderslaaer,
Og rædsom høi hans Stemme til Kongehallen naaer.

„Vee Jer, I stolte Haller! Ei meer den søde Klang
„I Eders Rum skal tone, ei Strængelyd, ei Sang;
„Nei, Sukke kun og Stønnen og bange Slavers Fjed,
„Indtil i Gruus og Mørke Jer Hævnen træder ned.

„Vee Jer, I Blomsterhauger i Maiens hulde Glands
„Jeg viser Jer den Døde og blegne skal Jer Krands,
„Og hver en Blomst skal visne, og tørres hvert et Væld,
„Som Rædselstegn I skrække den bange Vandrers Sjæl.

„Vee Dig, Du fule Morder! Forbandet af hver Skjald
„Din Higen efter Hæder forgjæves vorde skal
„Dit Navn skal aldrig nævnes, men, hyllt i evig Nat
„Det skal med Dødens Rallen i Luften spredes brat.“

Saa lød den Gamles Stemme, og opfyldt er hans Ord;
I fordums Marmorhaller nu Ravn og Ugle boer;
Om svundne Høihed vidner den ene Søile kun;
Den brusten er og styrter maaske i denne Stund.

Og trindt, hvor Hauger dufted, er øde Hedeland,
Og ingen Kilde risler i Ørkens tørre Sand;
Den Konnings Navn ei lever i Sang og Heltebog
I Grav og Glemsels Mørke Forbandelsen ham slog.

A. P. L.

Charles og Marat.

Den bekjendte nylig afdøde Physiker Charles, Opfinder af den Methode at fylde Luftballoner med brændbar Luft, der den 27de August 1783 i sin Aurostat for første Gang hævede sig i en Høide af 7000 Fod i Luften for det forbausede parisiske Publikum, havde som Professor i Physikken et Eventyr at bestaae, som vel ikke letteligen nogensinde torde være mødt nogen anden Professor. Denne Anekdote fortjener imidlertid Opmærksomhed, fordi den er høist characteristisk for den Mand, der spilte Hovedrollen derved.

Et Menneske, der sildigere i sit Fædreland skulde optræde i en af de frygteligste Roller, Marat, gav sig nogle Aar før Revolutionstiden af med Physik. Han lod trykke flere Skrifter, men hans forvirrede, næsten uforstaaelige Ideer beviste allerede dengang, hvor uordentligt det saae ud i hans Hoved; saaledes bestreed han i Newtons Værker over Optikken, ikke de tvivlsomme eller ufuldstændigt udviklede Punkter, men netop de klareste Slutninger. Ogsaa om Electriciteten havde han gjort sig sin egen forunderlige Forestilling, og han besøgte engang Charles, for at tale med ham om hans Synspunkter, som han kaldte Opdagelser. Professoren udviklede ham med sædvanlig Klarhed Theoriens Grundsætninger, men Marat lod sig ikke overtyde, og blev bestandig hidsigere. Pludselig geraadede han i heftig Vrede, han er ikke længer sig selv mægtig, trækker

sin Kaarde, som han sædvanlig bar, og styrter løs paa Charles; Charles, i sin kraftigste Manddomsalder og særdeles smidig, vinder dobbelt Kraft ved den overhængende Fare, tager rask fat paa sin Modstander, brydes med ham, kaster ham til Jorden, og sønderbryder Kaarden; under den heftige Kamp var Marat falden i Afmagt, og man troede, det var ude med ham; Charles havde afvæbnet ham under fire Øine, han raabte nu om Hjelp, lod ham bære hjem, og gik strax til Politilieutenanten.

Man kan tænke sig, hvor bekymrede Charles's Venner vare, da, faa Aar efter, Frankrigs Ulykke satte Marat istand til at experimentere med Guillotinen istedetfor med Electriceermaskinen, og han omtrent fældte Dom ligesom han demonstrerede Physik. Charles havde imidlertid den Lykke at blive forglemt af Tyrannen.

Det slukte Lys.

Ludvig den 15de døde, som bekjendt, den 10de Mai 1774, om Natten, i Versailles. Dauphin havde besluttet, tilligemed det hele Hof, at begive sig til Choisy, saasnart hans Bedstefader havde draget sit sidste Aandedræt, og Befalingerne hertil vare uddeelte. Men da Decencen i et saadant Øieblik ikke tillod mundtlige Meddelelser, havde Staldmesteren truffet den Overeenskomst med de i Kongens Kabinet værende Personer,

at et brændende Lys skulde sættes i Vinduet, og slukkes i det Dieblik Kongen opgav Aanden.

Det skjæbnesvangre Lys, paa hvis Flamme mange Dine vogtede, sluktes endelig, og strax stege Livgardisterne, Pager og Staldmestere til Hest, og Alt var færdigt til Afreise. Den dermed forbundne Larm bebudede den nye Monark, der befandt sig hos sin Gemalinde, at hans Regjering tog sin Begyndelse, og hans første Handling var at kaste sig paa Knæe og med Inderlighed at bede:

„Mon Dieu, guidez-moi, protéges-moi, je règne trop jeune."

(O Gud! veiled og beskyt mig! Jeg regjerer meget ung.)

Og dog var, trods denne Bøn, med Lysets Slukkelse Frankrigs lange Lidelses-Nat allerede indbrudt.

Anekdoter om Sheridan*).

Da Sheridan var løbet bort med den skjønne Pige fra Bath, (Miss Linley?) og havde havt to Dueller med en Capitain Mathews for hendes Skyld, circulerede der tusinde skandalose Rygter om ham. I et Tidsskrift i Bath udkom der en Fortælling om hans Adfærd ved Duellerne, saa falsk og fuld af Bagvaskelse, at den fordrede et ufortøvet Svar, og Sheridan gik

*) Fra: „Literary Gazette."

op til en anden Bladudgiver, Woodfall, for at bede ham optage det hos sig. For at Publikum imidlertid, som han sagde, kunde have den hele Sag tydeligt for sig, ansaae han det rigtigst, at Angrebet først skulde indføres, og Svaret da, med desstørre Fynd og Effekt følge et Par Dage efter. Ifølge dette Ønske, spildte Woodfall ikke et Øieblik med at indføre i sit Blad den hele løgnagtige Artikkel, og tvivlede ikke om, at Gjendrivelsen vilde følge saameget desstnarere. Dag efter Dag gik imidlertid hen, og uagtet hyppige Mindelser fra den ene Side og Løfter fra den anden, sendte Sheridan aldrig saa meget som en Linie af Svaret — da han, efterat have udtømt al sin Virksomhed for at bidrage til Giftens Udbredelse, ikke havde Driftighed nok til at komme med Modgiften. Sit hele Liv igjennem handlede Sheridan kun altfor vedholdende efter de Grundsætninger, som Lord Holland for Spøg pleiede at indprænte sin Søn: „Gjør aldrig idag hvad Du kan opsætte til imorgen, og gjør aldrig selv hvad Du kan faae nogen Anden til at gjøre for Dig.“

Blandt Sheridans Sædvaner er det ikke uinteressant at vide, at han, saalænge han var Author, altid kun skrev om Natten, og at han altid vilde have en stor Mængde Lys omkring sig naar han skrev. Viin var ogsaa et af hans Yndlings-Hjelpemidler til Begeistring. „Dersom Tanken,“ pleiede han at sige, „er langsom med at komme, vil et Glas god Viin opmuntre den, og naar den endelig kommer, bør et Glas god Viin belønne den.“

Richardson var meget bekjendt for sin overordentlige Disputerelyst, og Sheridan benyttede sig engang af den paa en ret characteristisk Maade. Da han havde havt en Leiekareth i fem til sex Timer, og ikke saae sig istand til at betale den, fik han lykkeligviis Øie paa Richardson henne i Gaden, og tilbød ham strax at kjøre med sig et Stykke af Veien. Denne modtog det, og Sheridan spildte nu ikke et Øieblik med at indlade sig paa en Gjenstand, som han vidste vilde sætte hans Ledsagers Disputerelyst i fuld Flamme. Da han, ved velberegnede Indvendinger, havde bragt ham til det Yderste, lod han som om han selv blev utaalmodig og hidsig, sagde at det var ham umuligt længer at blive i Vogn sammen med en Person, der kunde føre et saadant Sprog, kaldte paa Kudsken, og steeg ud. — Richardson, der var ganske inde i Disputen, og ansaae sin Modstanders Tilbagetog som en Erkjendelse af at han var slaget paa Flugten, søgte at forfølge Seieren, og blev ved at raabe endnu et Par Ord til Beslutning ud af Karethvinduet efter Sheridan, der imidlertid rolig vandrede hjem, og overlod til sin Modstander at betale Hyrekudsken.

Da Sheridan engang var i Besøg paa et Landsted, havde en gammel Frøken sat sig i Hovedet at ville spadsere med ham, hvilket han først undveeg ved den Undskyldning, at det var saa mørkt i Veiret. Kort efter greb samme Dame ham i et Forsøg paa at ville liste sig ud uden hende, og udbrød: „Nu vel! jeg seer, at det har klaret op i Veiret.“ — „Ja vist,“ svarede

han, „det har klaret nok op for Een, men for To er det endnu for graat.“

Et mærkeligt Exempel paa den Omhyggelighed, hvormed Sheridan kunde gjemme sin Vittigheds heldigste Foster, afgiver det Brug han gjorde af en epigrammatisk Passage, som fandtes optegnet i hans Memorander til Comoedien „Affektation,“ hvortil han har efterladt Planen, og som i sin første Form, lød saaledes: „Han har tilvisse megen Phantasie og en meget god Hukommelse, men anvender, med en forkeert Ingenuitet, disse Egenskaber ganske anderledes end Andre — thi han anbringer Phantasien i sine Fortællinger, og har Hukommelsen i Beredskab for sin Vittighed; naar han altsaa siger et godt Indfald, applauderer man hans gode Hukommelse, og det er alene naar han fortæller virkelige Tildragelser, at man beundrer hans Indbildningskrafts Flugt.“ Efter mange Bestræbelser for at udtrykke denne Tanke mere concist, og at indskrænke dens Sprog til den sammentrængte og elastiske Form, i hvilken den alene giver Vittighedens Pile deres Magt, gjemte han denne Passage taalmodigen i nogle Aar — indtil han endelig fandt Leilighed til at anbringe den i et Svar til Hr. Dundas i Underhuset, da han fremførte den, med det meest extemporerede Udseende, i følgende compacte Form, og med den heldigste Point: „Den høistærede Herre skylder sin gode Hukommelse de lystige Indfald han siger, og sin Indbildningskraft alle sine Facta.“

Rebecca Swarth.

Et historisk Anekdoton, efter John Galt*).

De, der staae i den Formening, at hiin Beskyldning for Trolddom, der i Fortiden bragte saa mange Ulykkelige paa Baalet, alene grundede sig i Overtroe, forraade Ubekjendtskab med den menneskelige Natur. Intet ligger mere i Menneskeslægtens Natur, end at Personer, der have seet deres Aandsoverlegenhed indgyde Ærefrygt, have tiltaget sig den Forret, mere at styre Andres Villie ved deres Orakkelsprog, end ved den fornuftmæssige Udøvelse af deres Forstandsevner. I et saadant Aandsdespotie eller Arrogants bestaaer det Forbryderiske ved Trolddom — en Forbrydelse, der er ligesaa gammel som Menneskeslægten, og ligesaa evig som Kraft og Svaghed i Menneskets Aandsevner. Følgende lille Anekdote er et Beviis for den her fremsatte moralske Theorie.

Omtrent ved Slutningen af Kong Jakob den 1stes Regjering, kom en gammelagtig Kone, ved Navn Rebecca Swarth, til Landsbyen Stoke-Regis, og fæstede Boe der. Hendes Udseende syntes, skjøndt ikke i nogen mærkelig Grad, at forraade Noget, der var over hendes nærværende Stilling i Livet. Nogle sagde, at hun ganske vist havde været en Dame af Stand; Andre vare af den Mening, at hendes Mand havde været Apotheker; og hele Landsbyen var noget forundret over

*) Fra: „The Literary Souvenir," 1827.

at hun ikke practiserede som Gjordemoder. Hun levede imidlertid mange Aar iblandt dem, og undveeg den Opmærksomhed, som hun tydeligt nok havde bemærket, at hun havde tildraget sig. I al denne Tid var hendes Væsen venligt, men tilbageholdende, og hendes Adfærd og Levemaade særdeles daddelfrie.

Denne venne- og frændeløse Person blev tilsidst gammel; hendes Hjelpekilder, om disse nu havde deres Udspring fra hendes Flittighed ved Rokken, eller fra nogen skjult Vei, formindskedes gradviis, indtil hun næsten blev en Betlerske. Hun var det ikke ganske, da hendes udtærede Udseende og pjaltede Klædedragt fremkaldte den Medlidenhed, hvorpaa hun kun stiltiende gjorde Krav. Hun tiggede ikke, hun tog blot imod Understøttelse.

En Dag, det var i Januar, og efter mange stormfulde og regnfulde Dage, kom hun hen til en Naboeskes, Alice Thorwalds Dør, og bad hende laane sig en Smule Meel. Alice sad netop og kjælede og syslede med sit Barn, og svarede hende haardt, skjøndt hun havde fremført sin Bøn beskedent nok. Rebecca gjentog den, og modtog et endnu uvenligere Svar. Rebecca bad for tredie Gang at hun vilde laane hende den Smule Meel, hvortil hun forsikkrede at være høilig trængende; men det tredie Svar var endnu haardere; hun maatte gaae til Andre — „jeg har andet at passe,“ sagde Alice, „end at staae paa Pinde for hende; hun seer jo at jeg sidder med mit Barn.“

Rebecca Swarth svarede ikke strax, men trak sin Kappe tæt om sig, saae nogle Øieblikke alvorligt paa Alice, og sagde derpaa: „Siden I holder saa meget, eller troer at holde saa meget af det kjære Barn, saa vogt Jer, siger jeg, for den Ulykke I vil komme til at gjøre paa det.“

Da den Gamle var gaaet, faldt hendes Ord Alice svart paa Hjerte, og da Eben Thorwald om Aftenen kom hjem, fortalte Alice ham hvad der var foregaaet, og Rebecca Swarths Spaadom, der som en Forbandelse var faldet paa hende. — Eben var af et mørkt Temperament, fattede rask sine Beslutninger, og havde derhos Hang til blindthen at frygte ethvert Slags Aandsoverlegenhed. Han var af Naturen mistænksom, og ikke fri for Misundelse; saaledes nærede han, enten af Antipathie, eller fordi han havde mødt nogen Ringeagt, paa eengang Afsky for Rebecca Swarth, og tillige Frygt for hendes Forfarenhed. Han lod sin Kone gjentage den Gamles Ord; han grundede paa deres Udtydning; han meente at kunne opdage deri mere end hvad Øret havde hørt: — han lod Barnet afklæde, undersøgte omhyggeligen dets hele Legeme, kunde ikke finde noget Mærke af Beskadigelse paa dets Hud; og han sluttede endeligen, at hvis Spaadommen skulde have nogen Magt, saa maatte det Onde deraf falde paa Alice.

Alice loe ad denne Slutning, og i nogen Tid derefter bemærkede man ingen Forandring i hendes Forhold; men endelig saae Eben, eller troede at see,

at hun ikke behandlede Barnet med sin sædvanlige Omhed; han bebreidede hende hendes Ligegyldighed, og erindrede hende derhos om Rebecca Swarths Spaadom.

Forurolig ved disse Bebreidelser, gjorde Alice sig Umage for at karessere og kjæle ti Gange mere for Barnet end hun ellers vilde have gjort, indtil denne hendes ængstelige Omhu blev hende til Vane, og alle hendes Naboer talde derom, og undrede sig over den overdrevne og daarlige Kjærlighed for Barnet, hvorved hun forbittrede Livet saavel for sig selv som for sin Mand. Eben selv blev utaalmodig over hendes Kjærtegn, og besluttede en Dag, for at lægge Tomme paa Alices fordærvelige Omhed, at søge Raad hos Rebecca Swarth.

„Eders Kone," sagde Rebecca, „har havt en Drøm, eller et Varsel, som har sagt hende, at hun af Skjæbnen er dømt til at gjøre en Ulykke paa Barnet."

Fra dette Øieblik af følte Eben sig uimodstaaelig draget til at bevogte Alice. Skjæbnens Jernhaand havde greben ham; — han følte det — han skjælvede; — men han kunde ikke løsrive sig.

En Nat, da han saae Alice vaage over Barnet, der sov i sin Vugge, bemærkede han, eller indbildte sig at see, at den Omhed, hvormed hun hang over det, pludselig forandredes, og at et ondskabsfuldt og spøgelsemæssigt Udtryk traadte i Stedet for den vante moderlige Velvillie, der udtalde sig af hendes Aasyn.

„Du forguder det Barn," sagde han, som om han vilde løsrive sig fra dette Indtryk, „Du forguder det

saaledes, at man kunde falde paa at troe, Du gjorde saameget af det, blot for at dølge en skjult Hensigt til at gjøre det Fortræd."

Alice brast i Graad, og græd med lidenskabelig Smerte over Barnet, der, vakt af hendes Hulken, smilede ad hendes Sorg.

Eben blev forfærdet over Virkningen af sin Bemærkning, og søgte at stille hende tilfreds ved Ømhed og Kjærtegn, men hans Følelser rystedes paa den voldsomste Maade, da hun fortalte ham, at hun en Nat havde drømt, hun saae Rebecca Swarth træde hen for sin Seng med en Kniv i Haanden, og hørte hende sige: "Skjær Struben over paa det." — "Fra denne Stund af," vedblev den trøstesløse Alice, "har jeg ofte seet Skyggen af en Haand, med en blodig Kniv, at svæve over Vuggen — og Haanden ligner min egen Haand —"

Efterat en uforklarlig Magt havde henrevet Alice til Rædselsdaaden, og hun som Barnemorderske havde lidt Døden paa Retterstedet, fortalte Eben Thorwald Stedets Præst hine forunderlige Omstændigheder, og denne lod Rebecca Swarth anklage som en Her. Hun blev kastet i Fængsel, og flere Gange forhørt; men man kunde ikke skaffe mindste Beviis tilveie paa, at hun i mindste Maade havde havt Andeel i Barnets Mord. Da Alice blev greben med Kniven i Haanden, havde hun bekjendt, at hun selv havde fuldbyrdet Gjerningen, tilskyndet af en Magt, hvis Herredømme hun ikke kjendte,

og hvis Indflydelse hun ikke kunde modstaae. Men den stakkels gamle Rebeccas Styrke var snart udtømt. Ved det tredie Forhør bekjendte hun, at hun var en Her, og de værdige Præster udspurgte hende om den Maade, hvorpaa hun havde holdt Samqvem med Djævelen, og hvad Gavn hun havde høstet af at sælge ham sin evige Salighed. "Jeg har faaet Ende paa mine Lidelser," var hendes eneste Svar.

Den Plet hvor hun blev brændt, er endnu at see; den er nøgen og bedækket med Aske; man siger, at ingen Fugl nogensinde flyver derover. Faarene holde sig borte derfra; saa at den udmærker sig ligesaa meget ved den frodige Vært af Græsset rundt omkring, som ved den sorte Aske af Baalet der fortærede hende.

Karavanen i Ørkenen.

Scene af en utrykt Reisejournal, af J. S. Buckingham *).

Under Vicekongen af Ægypten, Mahomed Aly Paschas sidste Expedition imod Wehabiterne fra Hedjaz, blev han opholdt længere Tid i Mahomedanernes hellige Land end han havde formodet, da han først begav sig paa dette Krigstog. Hverken Prophetens Grav i Medina eller de Rettroendes Tempel i Mecca, kunde trøste ham for Savnet af hans Harem, som han havde

*) Fra: „The Literary Souvenir," 1827.

efterladt i Ægyptens Hovedstad, i det Haab at han snart vilde vende tilbage til det Pallads, hvori det var indmuret. Han havde følgelig afsendt Expresser med de hurtigste Dromedarer, med Befaling at alle hans Koner og deres Oppassere skulde bringes til ham; og da der dannede sig en stor Karavane for at ledsage og eskortere dem paa Veien, benyttede jeg mig af denne gunstige Leilighed til at komme over Ørkenen ved Suez under dens Beskyttelse; og gik, efter de sædvanlige Forberedelser til en saadan Reise, i Leir med Karavanen paa Bredderne af Buket-el-Hadji, eller Pilgrimenes Søe, nogle engelske Mile fra Cairo, som udgjør den store Samlingsplads, hvor alle de adspredte Bestanddele af Karavanerne til Slutningen forene sig, og hvorfra de begive sig paa Veien, i den Orden, som er nødvendig for deres Sikkerhed.

I Middagsstunden affyredes det første Signalskud til Oppakningen; Alt var Støi og Forvirring; Teltenes Opbrud, Dyrenes Forspænding for de plumpe Kjøretøier, der vare indrettede til at føre Paschaens Koner og fornemste Slaver, Bepakningen af Kamelerne, som alle om Morgenen vare blevne vandede ved Søen, Ordningen af det tyrkiske Kavallerie, der tjente til Bedækning ꝛc., satte Alt i Virksomhed indtil henved Klokken 4 om Eftermiddagen.

Endelig affyredes det andet Skud, og den hele Karavane satte sig i Bevægelse, og aabnede sin Marsch i følgende Orden: En Avantgarde af Ryttere (i Spidsen for hvilke man saae Emir-el-Hadji, eller Pil-

grimernes Fyrste; en Titel, som tillægges Karavanens Hoved-Anfører) holdt sig to til tre engelske Mile foran de øvrige, saaledes at den næsten altid var i Sigte, undtagen naar den blev skjult af en Hvulning i Sandet, af hvilke der gives mange, som ligne det Rum, der aabner sig imellem tvende paa hinanden følgende Bølger i en Storm; og ligesom Skibe synke imellem de taarnhøie Bølger, saaledes at man, for et Øieblik, taber dem af Syne, saaledes frembringes i denne Ørken samme Virkning af de mange Furer, som afbryde dens ellers jevne Overflade. I Spidsen for Karavanen og umiddelbart foran den blev en serpundig Jernkanon trukken paa en tung Vogn af fire Heste. Paa hver Side af denne saae man Rytter-Afdelinger af omtrent tyve Mand i hver, hvis Hverv det syntes at være, at holde Toget i en lige Linie, ved at ride frem og tilbage langs med Bredden af Fronten, drive dem tilbage, der vare for langt foran, og fremskynde dem, der vare alt for seendrægtige. Efter disse fulgte særskilte Trains af Kameler, af hvilke nogle indeholdt over Halvtredsindstyve af disse Dyr i en Række. I Centrum var et stort Rum aabent for Paschaens Harem, hvis Hovedpersoner bleve førte hver for sig i et særskilt Kjøretøi, som lignede en indisk Palankin, var lukket paa alle Sider med Gitterværk, som var meget pragtfuldt malet og forgyldt, og blev baaret mellem tvende Kameler.

Alle de opvartende Fruentimmer, hvad enten disse vare Selskabsdamer, Tjenestetyende, eller Slavinder,

bleve baarne paa Kameler, i et Slags Telte, af hvilke et var opspændt paa hver Side af Dyret, saaledes at hvert Par Telte, indeholdt tvende Personer, der sadde lige overfor hinanden, og vare beskyggede for Solen af Lærredet, som paa eengang gav dem Læe, og skjulte dem for nysigne Vandreres Blik. Foran denne midterste Gruppe gik et Musikchor til Fods, imellem de tvende fornemste Palankiner, og naar deres Deel af Karavanen gjorde Holdt i nogle faa Minuter, hvilket hyppigt indtraf ved Standsninger af Sværmen foran, eller andre ubetydelige Hindringer, søgte de at adsprede den Kjedsomhed, Opholdet vakte, ved en arabisk Sang, som de accompagnerede med de sædvanlige Instrumenter, som bruges hos Tyrkerne.

Da man ansaae det for meer end sandsynligt, at det vidtbekjendte Tog af Paschaens Harem over Ørkenen, kunde hiddrage Beduinerne fra den omliggende Landstrækning, i det Haab at det maatte lykkes dem at frarøve Damerne deres Juveler ꝛc., vare disse indesluttede i Midten af Karavanen, og bleve meget strængt bevogtede af tvende Detaschementer, hvert paa 50 Mand, under Befaling af Ibrahim Pascha og Ismail Pascha, Vicekongens Sønner, hvis Mødre ogsaa befandt sig blandt de fornemste af de Damer, som de beskyttede. Paa høire og venstre Side af Togets Centrum, og omtrent i samme Afstand fra de yderste Grændser af Karavanen, som Avantgarden fra dens Front, dannede tvende Rytter-Afdelinger hvad man kunde kalde Flankerne, da det var deres Hverv at

holde vaagent Øie hver paa sin Kant, og at beskytte den Deel af Karavanen, som de vare nærmest. Bag efter kom Trains af Kameler, der vare fastbundne til hinanden i lange Linier; og tilsidst en Afdeling af omtrent tyve Ryttere, der skulde holde Karavanen saa tæt sammen som mueligt, medens en Derrièregarde, i en Afstand af to til tre engelske Mile, sluttede Toget.

Den Route, Karavanen tog, var den midterste, eller meest besøgte Vei, som gik Norden for den jeg havde fulgt i en tidligere Reise over Ørkenen til Suez, og som lignede den i Henseende til Jordbunden, da den bestod af en fast og haard Sandbund, hvorover Artillerie og Bagage-Vogne let kunde føres; ligesom der ogsaa, foruden det Feldtstykke, som blev kjørt foran, befandt sig flere andre Vogne med Hjul, som fulgte med Haremet i den nærværende Karavane.

Henimod Solens Nedgang havde vi paa vor venstre Side en lang Række af Sandbakker, hvis Toppe stege i Veiret og afvexlede i tusinde Former, og deres smukke Omrids, der fremtraadte tydeligere og skarpere, alt som Aftenen rykkede frem, dannede med deres gule Kanter en skjøn Kontrast til den klare Himmels mørke Azurblaae. Ved Muggrib, den Time da Tusmørket ender, affyredes Signalskuddet til at gjøre Holdt; og imedens Kamelerne hvilede paa Jorden, uden at blive aflæssede, holdt Pilgrimene i Karavanen deres religiøse Renselser og Aftenbønner, og en Time blev derefter tilstaaet til Aftensmaaltidet. Da jeg ikke deeltog i de første, og ikke havde Lyst til at nyde det mindste

af Maaltidet, strakte jeg mig imidlertid paa Sandet, og søgte at faae en kort Hvile; men det var mig umuligt at sove. Jeg havde tabt al Madlyst; i min feberagtige Tilstand vilde det have været Gift for mig at drikke Viin, og jeg havde ikke medtaget noget Forraad af Vand, da jeg havde ventet, at den Anfører, til hvis Omsorg og Beskyttelse jeg var anbefalet, vilde lade mig faae Vand fra sit Telt, tilligemed alle andre Fornødenheder; saa at jeg siden, da jeg ikke længere var istand til at udholde den brændende Tørst, som martrede mig, saae mig nødsaget til at stige af Kamelen, gaae hen ved Siden af den, og suge af et Gedeskind det halvraadne Vand, som vore Drivere havde skaffet tilveie til Lastdyrene, da de til deres eget Brug kun have et lidet Lammeskind fuldt, hvilket de gjemme som en Skat, fordi det er dem umuligt at faae det fyldt igjen i Ørkenen.

Da Natten rykkede frem, formindskedes dens Mørke af Sandsletternes hvidgule Skjær, saavelsom af den skyfrie Himmel, hvis utallige Stjerners Glands, ved den klare Gjennemsigtighed af Ørkenens Atmosphære i et sydligt Clima, langt overgaaer det Skin, de kaste paa Beboerne under en nordlig Himmels fugtige og skyfulde Hvælving.

Da vor Karavanes Rasttid næsten varede tre Timer, maa Klokken næsten have været ti, da et Kanonskud befalede os igjen at bestige Kamelerne. Dieblikket efter vare disse paa Benene, deres orientalske Ryttere havde kastet deres portable Bordservicer

i deres Sække, og i mindre end et Qvarteer havde igjen Enhver indtaget sin Plads. For med desto større Sikkerhed at styre vor Midnatsmarsch, havde man tændt et betydeligt Antal af Fakler, af hvilke de Største bestode af en lang Stang, paa hvis Top der sidder et rundt Jerngitter, ligesom et Buur, hvori Ilden flammer, og fra Tid til anden forøges med Veed. Disse Fakler fandtes ei alene adspredte rundt omkring i selve Karavanen, men bleve ogsaa baarne foran Avantgarden, Fløiene og Arriergarden. Under alle mine Lidelser af Sygdom, Strabads og Reisens Ubequemmeligheder, var det umuligt at mit Sind ganske kunde være egnet for det Indtryk, som vor Stilling var saa ganske beregnet paa at vække; desuagtet tabte jeg oftere Følelsen af deres Marter, om jeg ikke ganske forglemte den, i den Beundring, hvormed jeg betragtede det prægtige Skuespil, denne Midnatsstund frembød. Karavanen bestod af over 5000 Kameler, foruden Muulæsler, Æsler, Vogne ꝛc., og det Antal af Personer, der befandt sig i den, var sikkert dobbelt saa stort. De fire Punkter af Horizonten vare afskaarne ved de særskilte Lysgrupper, som Karavanens Bedækninger førte med sig, og medens Lysenes viftende Bevægelse tydeligt skimtedes i det Fierne, kunde man ikke see et eneste Menneske, enten af de Arabere, som bare hem, eller af Rytterne, som de skulde veilede. Umiddelbart foran os fortsatte den mylrende Karavane sin Marsch, i den meest tætsluttende og nøiagtigste Orden, til hvis uafbrudte Overholdelse hver enkelt Person blev

tvungen af Hensyn til sin egen personlige Sikkerhed, da det ei var saa let at glemme, at vi befandt os i en Ørken, for hvis Horder det, hvis de angreb os, ikke kunde nytte at flye, og paa hvis nøgne Sletter det var umuligt at søge noget Tilflugtssted. De arabiske Drivere sang for deres Kameler, i det de afverlende opmuntrede dem til, med utrættede Skridt at fortsætte deres Gang til den Kilde, hvis Bæk ventede deres Komme, og lovede at føre dem til en Plet, hvor kjøligt Vand og Løv vilde belønne dem med et herligt Maaltid; de bønfaldt Allah om at give deres Lemmer Styrke og Fasthed og deres Skridt Stadighed, medens Dyrene selv virkelig syntes at forstaae de Bifaldsyttringer og Opmuntringer, som indeholdtes i de Toner, de hørte, sandsynligviis fordi de saa hyppigt gjentages for dem.

Kort al den Forskjellighed af Scener, Forhold og Erindringer, som udsprang af vor umiddelbare Stilling, bidrog kun til at forhøie dens Interesse, medens Kamelernes langsomme og stadige Skridt, deres Driveres Sang, den utallige Mængde af Fakler, som blussede fra alle Kanter af Karavanen, de flyvende Rytterflokke, som galloperede gjennem vore Rækker og omsluttede deres yderste Grændser, for at holde vor Marsch i tætsluttet Orden, de adspredte Partier af arabiske Musici, som omgave Haremmets Palankiner, og de gjentagne Raab: „Ish Allah!“ som hørtes i visse Mellemrum fra enhver Kant, i en saadan Tone, at den hævede sig over den blandede og forvirrede Tummel: Alt i Forening dannede et Skuespil, som jeg sjel-

den har seet Mage til, og sikkert aldrig seer overtruffet i Storhed og Indtryk, og hvis Erindring det ikke vil være let at udslette af Hukommelsen.

De skotske Presbyterianeres Forfølgelser, under Jacob den 2dens Regjering*).

Ved Efterretningen om Carl den 2dens Død, forsamlede adskillige skotske Adelsmænd, der havde været forviste eller nødsagede til at tage til Holland, sig i Rotterdam, for at holde Raad om deres Fædrelands Forfatning og deres egen Pligt i hiin kritiske Periode. Efterat de frit havde meddeelt hinanden deres Følelser, vare de eenstemmigen af den Mening, at Hertugen af Yorks Succession, med Hensyn til hans Sindelag og forrige Adfærd, og de Religionsprinciper, til hvilke han var hengiven, truede deres Religion og deres Friheder med

*) Fra: „The Memoirs of George Brysson," 1826. (Brysson var en agtet Kjøbmand i Edinburgh, hvorfra han rimeligviis er bleven forjaget af den religiøse Forfølgelses-Aand, og at være reist til London 1683. Ved Jacob den 2dens Kroning i 1685, indskibede han sig til Amsterdam, i hvilket Tidsrum hans Fortælling om sine Lidelser tager sin Begyndelse. Den indeholder ligeledes de nærmere Omstændigheder ved den Expedition, som endte med den ulykkelige Greve af Argyles og Andres Fangenskab og Henrettelse. — For at fuldstændiggjøre Fortællingen, forudskikkes, fornemmelig fra Hume, de foregaaende, dermed i Forbindelse stagende Begivenheder.

den uundgaaeligste Fare; og at det Forhold, Parlamenterne i en Række af Aar havde viist, de Midler, der bleve brugte til at styre dem, og den Lethed, hvormed han kunde reise en talrig Armee blandt de barbariske og bigotte Irlændere, vilde gjøre det til en let Sag for ham at fortsætte sit skrækkelige Værk, at gjenindføre Pavedom og Slaverie, og udslette Christendom og Frihed. Da de altsaa vare enige om den Forpligtelse, der paalaae dem som Christne og Skotlændere, „at forsøge paa deres Religions, Rettigheders og Friheders, og de mange forfulgte Lidendes Frelse og Forsvar imod Hertugen af York og Andre," besluttede de „at forsøge ihvorvidt de med Klogskab kunde opfylde deres Pligt i dette Anliggende." Da, „de skjændige Hensigter mod den sande Religion, og Opreisningen af et tyrannisk Monarkie" ikke indskrænkede sig til Skotland, ansaae de det baade for Retfærdighed og Klogskab at anholde om Medhjelp hos Vennerne af den fælleds Sag i alle tre Kongeriger.

Som det første Skridt til Opfyldelsen af denne Hensigt, besluttede de at sondere Hertugen af Monmouth og Greven af Argyle, som den Gang opholdt sig i Lavlandene. Da Hertugen var kommen til Rotterdam, for at raadføre sig med dem, gik han aldeles ind i deres Synspunkter. Greven bifaldt ikke alene deres Hensigter; men bevægede dem til ufortøvet at ledsage ham paa en Expedition til Skotland, hvortil han allerede havde lagt Planen. Han meddeelte dem, at han ved visse, i England værende, gunstigsindede Personers Liberalitet, var bleven sat istand til udlægge 10,000 Pd. Sterling til Anskaffel-

sen af Vaaben og Ammunition, et Skib og Levnetsmidler; at han havde udstrakte Forbindelser i Skotland, kunde reise 5000 Mand paa Benene iblandt sine egne Vasaller, og havde Forsikkring om Understøttelse fra andre Dele af Kongeriget; og at han, ved sit Local-Kjendskab til adskillige Dele af Landet, vidste hvor de fordeelagtigst kunde lande, marschere og opslaae Leire; kun maatte de fæste fuldkommen Lid til ham, da han ikke kunde meddele dem adskillige nærmere Omstændigheder, uden at bryde Andres Fortrolighed, og sætte det hele Foretagende i Vove. — Der blev holdt et Møde i Amsterdam den 17de April 1685. De Personer, som derved vare tilstede, vare Greven af Argyle, Charles Campbell, hans Søn, Sir John Cochrane af Ochiltree, Sir Patrick Hume af Polwart, George Pringle af Torwoodlee, William Denholm af Westshiels, George Hume af Bassindeen, John Cochrane af Waterside, Hr. George Wisheart, William Cleland, James Stuart, Advocat, og Hr. Gilbert Elliot. Sir John Cochrane blev udvalgt til Præsident. „Derpaa," siger Hume, besluttede vi, efterat der var talt Adskilligt af Greven og af Andre, at vedtage følgende Punkter, og handle i Overeensstemmelse med samme: for det første, at erklære Krig mod Hertugen af York og hans Tilhængere, for at erholde den sande Religion, og de tre Kongerigers arvede Rettigheder igjen oprettede og grundfæstede. For det andet, at overtage, tilligemed andre Adelsmænd af vort Land, som vilde forene sig med os, Magt og Characteer af et Raad, der skulde bestyre fornævnte Foretagende, og Alt hvad

dermed stod i Forbindelse, saaledes, at naar vi vare komne til Skotland, Andre ligesom vi, der sluttede sig til os, ogsaa skulde have Adgang til at blive optaget i benævnte Raad og benævnte Bestyrelse. For det tredie, udnævnte vi og ansatte Greven af Argyle til General over vor Armee, med al den Magt, der sædvanligt gives Generaler i de frie Stater i Europa. For det fjerde, udnævnte vi en Person for at opsætte Krigserklæringen, som skulde indgives i vort næste Møde."

Raadet bemyndigede nogle af dets Medlemmer til at sammenkalde de skotske Præster i Amsterdam, og søge deres Raad og Deeltagelse. Som en Følge heraf, erklærede disse, efterat have givet Møde, 13 i Tallet, og raadført sig med hinanden, at de bifaldt Forehavendet, som en stor Pligt, og tilbøde at forene sig med os, hvis vi ansaae det fornødent; nogle af dem bleve udvalgte dertil, og fulgte virkelig med dem. — Der var nu ingen Tid at spilde med at faae Expeditionen i Gang. Alt blev aftalt med Monmouth, der meddeelte de forenede Skotlændere de opmuntrende Efterretninger han havde faaet fra England, og lovede at følge dem sjette Dagen efter at de vare seilede. Den 28de April gik Greven af Argyle og alle Skotlænderne ombord paa Flaaden, der bestod af Skibene Anna, Sophia og David, som med en frisk Vind afseilede til Skotland den 2den Mai. Det Øvrige ville vi meddele med Brysons egne Ord.

"Vi vare ikke over 300 Mand ialt, vi havde 3 Skibe ladede med gode Vaaben, Ammunition og alle

andre Krigsfornødenheder. Vi havde en hurtig Fart; men ak! vi kom til det urette Sted i Kongeriget. Vi kom til Orkenøerne, hvor vi satte to Mand i Land for at indhente Underretning, men de bleve øieblikkelig grebne. Derefter gik vi omkring til Argyle's Land, hvor vi tændte Ildkorset*), saa at en Deel Høilændere sluttede sig til os. Her fik vi Underretning om at der var et engelsk Krigsskib efter os; hvorpaa vi gik ned af en lille Bugt til et gammelt Fort, der tilhørte en vis Allengreg, hvor vi oplagte alle vore Vaaben og andre Fornødenheder, og byggede et Fort paa Vestsiden af Fæstningen, og plantede nogle Kanoner der, i Tilfælde af at Krigsskibe skulde komme ned ad Floden, hvilket vi troede de vilde have ondt ved, paa Grund af at Vandet stod saa lavt. Imidlertid havde Hertugen af Athol reist en betydelig Mængde Krigsfolk, der kom og angreb os, saa at vi bleve bortdrevne fra Fæstningen, og kun lode 150 Mand blive tilbage, for at forsvare den i Tilfælde af at den skulde blive angreben. Imidlertid fik vi en betydelig Undsætning af Høilændere og Folk fra Øen Cantyre, saa at vi satte efter Athols Folk, der øieblikkelig flygtede for os. Vi forfulgte dem adskillige Dage, og søgte bestandig at faae flere Folk fra Lavlandet, men ingen kom til os. Imidlertid var Krigsskibet, imod vor Forventning, kommen ned ad Floden, og da den Besætning, vi havde ladet

*) Et Tegn paa pludselig Opstand, der bestod i tvende paa en Landse heftede korslagte Brande.

blive tilbage paa Fæstningen, saae dette, nødsagedes den til at forlade den, indskibe sig i Baade, og lægge en Mine for at lade Magazinet springe i Luften; thi de saae at Alt var tabt. Da vi hørte dette, blev Argyle og alle dem, der vare med ham, overordentlig nedslagne, og vi holdt med at forfølge Athols Folk. Derefter marscherede vi til Lavlandene, i den Hensigt at hverve flere for vor Sag."

Dette viste sig lige saa uheldigt; i tre Dage fik Argyle ei alene ingen Tilvæxt; men flere forlode ham, end der sluttede sig til ham ved hver Station paa hans Marsch i Lavlandene. Han saae sig nødsaget til at lade opfange Øvæg, for at underholde sine Tropper, og Greven begyndte nu at tabe Modet. Antallet af de Hollændere der vare tilbage, oversteeg ikke 500, og den hele Armee beløb sig neppe til 900. Men da disse syntes at være troe hengivne og ved freidigt Mod, opmuntrede hans Raadgivere ham til at drage videre og ufortøvet at forlade Høilandene. Som en Følge heraf gik de over Lochlong i Baade, hvilket var en besværlig Overfart, og laae en heel Nat over paa dens klippefulde Bred. Derfra marscherede de til Loch-Gaire. Tirsdagen den 16de Juni marscherede de fra Loch-Gaire og gik over Vandet ved Levein, tre Mile ovenfor Dumbarton, efter at de havde tilbragt fem Uger i Høilandene. Næste Morgen ved Daggrye marscherede de igien, trætte og hungrige.

"Men da paa vor møisommelige Marsch Natten overfaldt os, og vi begyndte at udsætte vore Vagter og at tage nogen Hvile, see, da lod en Afdeling af de kon-

gelige Tropper sig tilsyne. Trommerne rørtes, og Alle bleve strax kaldte til Vaaben; og saaledes bleve vi berøvede enhver Hvile, der vilde have skjænket os Vederqvægelse. Vi begyndte at formode, at de Tropper, vi havde seet, alene vare nogle bevæbnede Adelsmænd, og at det ikke kunde være de kongelige Tropper, og vi marscherede hele Natten ad Glasgow til. Jeg erindrer ikke hvilket Regiment der var Avantgarden; men hvilket det end var, saa førte det os Alle vild; thi det bragte os ud i en Mose, som adsplittede os fra hinanden, og endskjøndt vi om Natten havde udgjort en meget god Armee, vare vi ikke om Morgenen over 500 samlede. Da alle Folkene vare særdeles nedslagne, grebe Mange Leiligheden til at forlade os om Natten; men de der samledes om Morgenen kom til Kirkpatrick. Paa Grund af Nattens Mørke mistede vi mange brave Folk, der nødig vilde komme fra os, især deleshed en Englænder Rumbold, der fulgte med os fra Holland. Vi besluttede nu at gaae over Clyde. Men der laae en Trop Ryttere paa den anden Side af Floden, som gjorde vor Overgang høist vanskelig. Imidlertid sagde Sir Cochrane: "det er ingen Tid til at tøve; thi naar Fjenden savner os om Morgenen, vil han sætte efter os, lader os derfor forcere Passagen over Vandet." Der var to Baade, Sir John gik i den ene med omtrent 10—12 Mand, og Polward i den anden med ligesaa mange. Rytterne lode 4—5 af deres stige af, og gaae hen ved en gammel Baad, der laae optrukken paa Flodbredden. Vore Folk vilde have fyret paa dem; men Sir John vilde ikke tillade det, fordi den gamle Baad dæk-

kede dem; men bad dem at blive indtil de vare nærmere ved Flodbredden. Og da dette skete sagde han: „jeg tænker at vore Skud nu kunne række Rytterne, lader os fyre paa dem;“ og dette skete. Da en af deres Heste blev ihjelskudt og nogle saarede, skyndte de fem Mand, der laae ved den gamle Baad og fyrede paa os, sig hen til deres Heste, og den hele Trop tog Flugten; men vi kom iland saa hurtigt som det var os mueligt, og forfulgte dem. De rede over en Miil førend de standsede og trak sig sammen paa Høiden af en Bakke. Vi lode Baadene gaae frem og tilbage, indtil vi havde bragt omtrent 150 Mand over. Greven af Argyle og de øvrige vægrede sig ved at gaae over. Vi marscherede nu lige imod Rytterne, der nu holdt opstillede paa en Slette, noget udenfor et Huus; men de havde neppe faaet os at see førend de toge Flugten, saa at vi ganske tabte dem af Sigte. Vi saae nu ikke mere til dem førend om Eftermiddagen da de havde faaet Undsætning af to andre Detachementer, det ene under Commando af Lord Ross, det andet af Capitain Cleland. Da disse vare øvede Tropper, vare de mere dristige end Landadelsmændene. De lagde Mærke til den Vei vi tog, kastede sig paa en Bakke, og mødte os netop da vi kom op ad Bakken. Vi marscherede to Mand høi, de Faa vi vare tilbage; thi vi udgjorde nu ikke mere end 70 Mand, da Mange vare faldne fra, alt som de havde seet Leilighed dertil. Da vi vare komne et godt Stykke op ad Bakken faldt de pludselig over os, og vilde, efter at have affyret, hugget ind paa os; men Sir John raabte: „Fremad, raske Karle! staaer

imod, og med Guds Hjelp skal jeg bringe Jer igjennem." Endskjøndt der kun var liden Rimmelighed derfor, toge vi Mod til os, da vi vidste det værste der kunde hænde os. Og efter at vi havde udholdt deres Ild, fyrede vi meget tappert paa dem igjen og greb derpaa til vore Hellebarder, (thi enhver af vore Mænd havde en Hellebard foruden Geværet), saa at vi bragte dem til at retirere. Der skete ingen Skade paa nogen af Siderne ved den første Salve; kun Thomas Archer, en ung Herre af vort Parti, fik et farligt Saar i Ryggen, der satte ham ud af Stand til at følge med os, saa at vi maatte lade ham ligge tilbage. Nu sendte Lord Ross en Mand hen at underhandle med os, og lod os sige, at vi vare vakre Folk, og spørge hvorfor vi vilde bortkaste vort Liv og om vi ikke vilde overgive os? Hvorpaa Sir John svarede: "Vi foragte Eders Forslag! thi vi ere komne her for den protestantiske Religion og I fægte for Pavedømmet, hvorfor I burde skamme Eder." Og han vendte tilbage med dette Svar. Imidlertid kom vi ind i en gammel Steenfold, hvor vi kunde forskandse os noget. Sir John paatog sig den hele Kommando, og deelte os i tvende Afdelinger, af hvilke den ene blev opstillet paa hans høire og den anden paa hans venstre Side, og gav Alle Ordre til at fyre og lade igjen, og befalede dem, der stode ved høire Side, først at udholde Fjendens Ild og derefter ikke at fyre førend han gav dem Tegn med sit Tørklæde, hvorpaa de skulde fyre med Raskhed, og derpaa gribe deres Hellebarder, i Tilfælde af at Fjenden skulde forsøge paa at komme over det lille Steengjærde, og at forsvare sig tappert; og han befalede Afdelingen paa venstre Side, ikke at give Ild, naar de paa høire Side fyrede, og for inden han gav dem et andet Tegn; men da skulde de fyre rask løs paa Fjenden, og naar dette var skeet gribe deres Hellebarder og forsvare sig, for ei at blive nedtraadte.

Fjenden kom, og vi modtog deres Ild, men besvarede den ikke førend de kom meget nær; da gav Sir John

Tegn' til dem paa hans høire Side og de fyrede med megen Raskhed. Fjenden, der ikke vidste andet end at vi havde givet vor Salve, søgte at sætte over Gjærdet og bryde ind imellem os; men Folkene paa høire Side forsvarede sig tappert. Nu gav Sir John Ordre til dem paa venstre Side, der fyrede rasende ind paa Fjenden, saa at adskillige faldt af Hesten, og blandt disse Capitain Cleland, som blev ihjelskudt netop ved selve Gjærdet, og de bleve nødsagede at vende om igjen. En af vore Folk gik over Gjærdet, og trak den røde Kappe af Cleland, som han stak paa Spidsen af sin Hellebard, og svang i Luften mod Fjenden. De tøvede længe før de gjorde et nyt Angreb, og vi satte os i Forsvarsstand, ladede vore Geværer og gjorde os færdige til at modtage dem. Under hele denne Action havde vi ingen Dræbte, undtagen een Mand, der blev skudt igjennem Hovedet, og kun tvende Saarede, foruden Archer, der blev saaret ved det første Angreb førend vi kom ind i Folden. Derefter rede de hen til et gammelt Steengjærde og Dragonerne stege af Hesten og posterede sig bag Gjærdet, hvor de vedbleve at fyre paa os, uden at det gjorde os nogen Skade, med Undtagelse at Sir John fik tvende Skud paa sin Uniform, der vel ikke gik igjennem Kjolen, men dog smertede ham meget. Da de vare blevne trætte af at skyde, holdt de op. — Vi begravede vore Døde, gjorde os færdige til at marschere, og droge nu over Marken tæt sluttede; men saae ingen af vore Fjender; thi disse vare mere bange for os end vi for dem; da det var blevet mørkt havde de forladt deres Post og taget Flugten ind i Kilmarnock, og, eftersom Bønderne siden fortalte os, som om der havde været en heel Hær efter dem*). Da vi havde marscheret meget stærkt, omtrent en Miil, sagde Sir John:

*) Patrick Hume siger: „vi havde i den Action kun fire Dræbte og faa Saarede; men den blev holdt med saa meget Mod, at hvis jeg satte mit Liv paa at udvælge 75 Mand vilde jeg ikke forkaste en af de 75 (og der var ei flere) som slap derfra den Nat.

„Nu tænker jeg vi skulde være i Sikkerhed for dem,“ da vi befrygtede at de endnu holdt deres Stilling. Vi begyndte derfor nu at raadslaae om hvad vi skulde gjøre. Og da mange havde forladt os Dagen i Forveien, tog Sir John en Eed af os, at ingen skulde forlade os, med mindre at Tilladelse dertil var forlangt og givet. Der var et Sted i Nærheden, hvor tvende af hans Faders Bønder boede. Han lod os alle leire os paa Jorden, medens han afsendte Major Henderson, for at underrette dem om, at Sir John var der og havde et Detachement med sig, og bad at de vilde give os Qvarteer; hvorhos han skulde sige dem, at vi, hvis de undsloge sig derfor, vare stærkere end de, og vilde tage det med Magt; men de modtoge os med megen Redebonhed. Majoren havde gjort den Nats Marsch med en Kugle, der var skudt i hans venstre Skulder, og som sad lige som en Blomme inden for Huden; ingen vidste deraf undtagen han selv, og den blev skaaren ud da vi kom til Huset. Vi laae der hele Dagen over i Sikkerhed og saae hele Regimenter passere forbi i to Miles Afstand; men ingen kom os nær. Om Natten fortsatte vi vor Marsch, efter at vi havde sendt Forbud for at skaffe Qvarteer. Vi fik fat paa en Veiviser, der førte os i god Behold hen til det Sted hvor vi opholdt os den næste Nat, og sendte nogle Venner ud for at indhente Efterretning, og Greven af Argyle, der ikke vilde følge med os over Clyde. Om Aftenen bragte de os Budskab om, at han var taget til Fange*). Derpaa kaldte Sir John**) os Alle sammen og meldte: „at Gre-

*) Skjærmydselen ved Muirdyke fandt Sted den 18de, og Argyle blev taget til Fange den samme Dag. Greven blev henrettet i Edinburgh den 13te Juni, paa Grund af den gamle Dom, der var fældet imod ham, fordi han havde tilbudet sig at forklare den Religions-Eed, hvorved man afsvor Pavedømmet.

**) Sir John Cochrane blev fanget i Slutningen af Juni i sin Onkels, Gavin Cochrane's Huus, i Nærheden af Kibbarchan, hvor han blev forraadt af Gavins Kone,

ven var fangen, at vi nu vare frie for vor Eed, saa at Enhver af os kunde sørge for sig selv som han bedst kunde." Saaledes skildtes vi fra hverandre paa en sørgelig Maade. Endskjøndt vi havde været omtrent 5 eller 6 Uger i Kongeriget, havde vi ikke faaet nogen Efterretning fra Monmouth *).

Jeg fulgte med tre Andre, der kom fra London tillige med mig. Da vi fire havde taget Afsked fra Sir John og de Øvrige, begyndte vi at raadslaae om hvad vi skulde gjøre; vore Vaaben vilde vi i intet Tilfælde bortlægge, da det var vor Agt at forsvare os saa længe vi kunde. En gav nu et Raad og En et Andet og Udfaldet blev endelig, at vi vilde vandre ad Annandale til, hvor nogle af os havde Bekjendtere, og der kunde vi faae at vide hvad der var blevet af Monmouth, og hvis det gik ham heldigt besluttede vi, om mueligt at gaae til ham; thi vi vidste at vi intet Sted vare i Sikkerhed i vort eget Land. Vi besluttede da at reise hele Natten og at holde os skjulte om Dagen, og at kjøbe Levnetsmidler paa Veien; thi vi manglede endnu ikke Penge. Der laae imidlertid mange Folk fra Vestlandet i Skjul hist og her, der havde reist sig for at forene sig med os, hvis det var gaaet os godt. Medens vi stode og raadsloge, kom der omtrent 24 Mand, vel bevæbnede, der ogsaa havde ligget i Skjul. Vi laae ved Moserne hele Natten og den næste Dag, og søgte derpaa om Natten andet Steds hen. Vi forbleve saaledes sex Uger ved at vandre

der gjorde dette af Hævn for hendes Broders, Capitain Clelands Død. "Sir John blev den 3die Juli bragt ind i Fængslet i Edinburgh, hvorhen han blev ført bagbunden og barhovedet, af Bødelen." (Fountainhall's Decis I. 366.)

*) Hertugen af Monmouth blev tagen den 8de og henrettet den 15de Juli 1685. "Jeg erindrer," siger Dr. Wellwood, "at have hørt Rumbold sige aabenlyst, at Monmouth havde brudt sit Ord imod dem, ved at erklære sig selv for Konge." Efter Wellwoods Mening skulde hans Venner have tvunget ham til at gjøre dette Skridt.

frem og tilbage med dem; undertiden laae vi under aaben Himmel, undertiden under Tag, og vi vare sjeldent to Nætter paa eet Sted. Overalt i Landet var man overordentlig velvillig imod os, og vilde ikke tage nogen Betaling for Levnetsmidler.

Da vi havde opholdt os der en meget lang Tid, begyndte vi at troe, at Landet var bleven noget mere roligt. Vi tænkte paa at vove os hjem, for at see til vore Venner, som vi ikke havde seet i halvtredie Aar. To af os gik først, og siden vovede de andre To sig paa Veien. Min Kammerat og jeg beholdt vore Vaaben indtil vi kom til Calder-Moor, og lod dem der blive hos en Ven, til hvem vi vare anbefalede; og saaledes kom vi hjem; men befandt os i lige saa slette Omstændigheder, som da vi droge ud af Landet. I et halvt Aar torde vi aldrig reise med Sikkerhed, undtagen om Natten, vi troede, at vi kun vilde falde vore Venner til Byrde, og besluttede igjen at tage til England, hvor vi ikke vare saa kjendte. Saaledes reiste min Ven, der havde deelt den største Deel af mine Gjenvordigheder med mig, og som endnu lever idet jeg nedskriver dette, i Forveien til Northumberland, og lovede at skrive til mig, hvis han fik nogen fast Bopæl, hvilket inden kort Tid lykkedes ham, da han blev bosat hos en brav Familie.

Jeg reiste strax til ham og forblev hos ham i 8te til 10 Dage indtil Præsten Herr James Welch, min fortrolige Ven, kom der, og han beklagede høilig det omflakkende Liv jeg førte. Han tilbød mig at følge med ham, da han skulde reise igjennem Alnwick, og vilde opholde sig der i Landet paa forskjellige Steder; jeg fulgte med ham og han gjorde mig bekjendt med mange brave Familier der i Landet. Han reiste imidlertid en kort Tid bort til Berwick og bad mig blive hvor jeg var indtil hans Tilbagekomst; og da jeg engang var i Selskab med Freds-dommer Grieves Kone, spurgte hun ham, om han kunde give hendes Mand Anviisning paa en retskaffen Mand

til at have Tilsyn med hans Affairer, og som han kunde fæste Liid til. Han sagde: „Madam, det glæder mig at De har henvendt Dem til mig med dette Tilbud, thi jeg kjender en meget paalidelig Ven som jeg med Sikkerhed kan anbefale Dem.“ Nu sendte han Bud og bad mig at møde ham i Tweedmouth, hvilket jeg ogsaa gjorde. Fredsdommeren og jeg kom strar overeens, og jeg lovede at tage til ham til Mortensdag. Min Løn var ikke stor, kun fem Pund om Aaret foruden min Kost; men jeg ansaae det for store Ting paa den Tid. Jeg forblev hos ham, og levede meget beqvemmelig i en Tid af fem Aar; hvorefter den lykkelige Revolution indtraf, der satte Folk i mine Omstændigheder i langt større Frihed end tilforn.“

Trykfeil i Hr. Professor Ridder O. Worms i Hertha for Maj indførte Oversættelse af Æneidens 4de Bog.

Side 199 Kassikkers læs: Klassikers.
— 200 rythmiske l. rhythmiske.
— 207 V. 120, Regnskye l. Regnskyl.
— 208 V. 133, vældige l. vælige.
— 211 V. 204, Maaresiske l. Maurusske.
— • V. 222, Chartago l. Carthago.
— 215 V. 296, Flaaderne l. Flaaden.
— 218 V. 364, Stevnende l. Stivnende.
— 219 V. 398, styre l. styrte.
— 222 V. 461, tillige l. hellige.
— 223 V. 491, mod l. imod.
— 225 V. 562, ? gaaer bort.
— 227 V. 614, Julius's l. Julus's.
— 229 V. 647, og græder l. grunder og græder.

Trykfeil i dette Hefte:

Side 111, 6te Linie fra oven: Derriérgarde, læs: Arriergarde.

Clement Cleveland, Søeroveren.

(Et Fragment efter Walter Scott's The Pirate, ved A. E. Boye.)

1.

I den lille Stad Kirkvall paa den første af Orken-Øerne findes endnu Ruinerne af en gammel, men ziirlig Bygning, kaldet Jarlspalladset. Disse nu meget forfaldne Levninger ligge i Nabolauget af den store og ærværdige Kathedralkirke, hvilken de gamle Nordmænds Fromhed indviede til St. Magnus, Martyren, og støde op til Biskops-Palladset, der nu ogsaa er en Ruin. Adskillige Dele af disse øde Bygninger kunde udentvivl (med tilbørlig Lempning) samlede tiene til Mønster for den gothiske Bygningsmaade, forudsat at Bygmesterne lode sig nøie med heller at efterligne det som i denne Stiil er virkeligen smukt, end de vilde frembringe en Blanding af samtlige dens lunefulde Udskeielser, og af alle Tidsaldres militaire, geistlige og verdslige Bygningsmaader blindthen sammensætte en Stiil, der ovenikiøbet udsmykkes med phantastiske Tillæg og Forbindelser af deres egen Opfindelse.

Endnu er der i Jarlspalladset Levningerne af den store Gieste-Hal, der stod i Forbindelse med adskillige rummelige runde Taarnkamre, og havde ved hver Side en uhyre Kamin. Den stolte Hal, et Vidne om Jarlernes gammel-nordiske Giestmildhed, faaer sin Lysning giennem et smukt gothisk Vindue i dens eene Ende,

og man gaaer op til den ad en viid og skiøn Trappe-Gang, bestaaende af tre Afdeelinger, alt af Steen. Saaledes omtrent saae den ud for et Aarhundrede siden, i den her fortalte Tildragelses Periode.

Med Armene over Kors og med nedslaaet Blik gik Søerøveren, Capitain Clement Cleveland, med langsomme Skridt i Ruinen af denne Hal, et afsides Sted, som han netop derfor syntes at have valgt. Han var prægtigt klædt i et Slags Uniform, rigt besat med Galoner og Broderie. En Hat med Fiedre, og en særdeles smuk Kaarde, et Udmærkelsestegn som dengang ledsagede Enhver, der vilde ansees for en Gentleman, viste hans Paastand, at høre til denne Klasse. Men hans Sindsstemning og indre Tilstand svarede ikke til dette Udvortes. Han var bleeg og havde tabt baade sit Dies Ild og sin raske Gang; hans hele Udseende tilkiendegav en sorgfuld Siel, eller legemlige Lidelser, eller begge forenede.

Som Cleveland saaledes spadserede her i den gamle Ruin, kom en ung Mand, smal og rank, hvis prægtige Paaklædning syntes omhyggeligen valgt, men iøvrigt viste meer Overdrivelse end Dømmekraft og Smag, hoppende op ad Trappen. Hans Lader og hele Væsen var en letfædig Efterligning af Tidsalderens frie og utvungne Maneerer, i hans Miner var noget Rask med en let Blanding af Uforskammenhed. Da han var kommet ind i Hallen, giorde han Cleveland en Compliment, som denne blot besvarede med et Nik,

og, i det han drog Hatten længer ned over Øiebrynene, fortsatte sin eensomme melancholske Vandring.

Den Fremmede satte sin Hat tilrette, nikkede igjen til Cleveland, tog sig med en Friskfyrs Noder en Priis af en riigt indfattet Guldbaase, bød ogsaa Cleveland deraf, i det han passerede forbi, og da denne temmeligen koldt afslog det, stak han Baasen igien i Lommen, slog Armene overkors i det han dreiede sig om, og stod nu med uafvendt Opmærksomhed seende efter Den, hvis Eensomhed han havde forstyrret. Cleveland standsede endelig ogsaa, ligesom utaalmodig over længer at være en Gienstand for hiins Beskuelse, og sagde kort: „Kan man da ikke have Roe her en halv Times Tid, og hvad Satan vil I?"

„Det fornøier mig, at I talte først," svarede den Fremmede ligegyldig; „det var kun min Mening, at komme efter, om I var Clement Cleveland eller samme Clements Aand; da man nu siger at Aander aldrig tale først, saa seer jeg da tydeligt at I dog endnu er Kiød og Blod; her har I ret fundet et kiønt gammelt Pulterkammer for en Ugle at skiule sig i ved Middagstid, eller for en Aand at søge i ved Maanens blege Glimt, som den guddommelige Shakspeare siger."

„Vel, vel," svarede Cleveland kort, „nu har Jer Lystighed havt frit Løb; lad os nu faae Jeres Alvor."

„I Alvor da, Capitain Cleveland," svarede hans Kammerat, „mener jeg, I kiender mig som Eders Ven"

„Det vil jeg haabe," var Clements Svar.

„Det er meer end et blot Haab,“ svarede den unge Mand, „jeg har beviist det — beviist det baade her og overalt.“ —

„Ja vist, ja vist,“ gienſvarede Cleveland, „jeg tilſtaaer I har altid været en venlig Gut — og hvad saa?“

„Og hvad saa?“ sagde den Anden, „det er en meget kort Maade at takke Folk paa. Seer I, Capitain, der er nu Benson, Barlowe, Dick Fletcher og et Par andre af os, som mener Jer det godt, vi har holdt Eders gamle Kamerat Capitain Goffe tilbage i disse Farvande for at have Udkig efter Jer, skiøndt han og Hawkins og den største Deel af Mandskabet heller vilde ligget i spanske Søe ved det gamle Haandværk.“

„Og jeg ønskede til Gud, at I allesammen havde røgtet Jer Dout,“ sagde Cleveland, „og overladt mig til min Skiebne“ —

„Som vilde blevet: angivet og hængt, Capitain, i samme Dieblik een af disse hollandske eller engelske Hunde, hvis Ladninger I har lettet, fik et Die paa Jer, og intetsteds møder man flere Søefolk end just paa disse Der. Og her har vi nu, for at bierge Jer fra slig Fare, ligget og spildt vor kostbare Tid, saalænge til Folk saa temmelig har fattet Mistanke, og naar vi ikke har meer Gods eller Guld at lade roullere iblandt dem, saa tage de os Skuden væk for Næsen.“

„Vel, hvorfor seiler I ikke da, foruden mig?“ — sagde Cleveland — „vi har jo deelt smukt med hinan-

den, hver har faaet Sit — lad nu ogsaa hver giøre hvad han lyster. Jeg for min Part har nu mistet mit Skib, sat til med Mand og Muus paa Shetlands Sumburghhoved; ingen uden jeg blev reddet; nu skiøtter jeg, som selv har været Capitain, ikke om at gaae til Søes under Goffes eller nogen andens Commando. Desuden veed I ret vel at baade Hawkins og han bærer Nag til mig, fordi jeg holdt dem fra at sænke den spanske Brig med alle de fattige Dievle af Negre ombord."

"Men hvad den Onde gaaer der ad Dig," faldt den anden ind; "er Du Clement Cleveland, vor egen gamle troehiertede Klippe-Clem? Og du snakker om at være bange for Hawkins og Goffe og en heel Snees slige Karle, naar du har mig og Barlow og Dick Fletcher i Agterhaanden? Naar har vi da forladt Jer før, Capitain Cleveland, enten i Raad eller Daad, at I kan frygte vi nu skulde skeie ud? Og hvad det angaaer at tiene under Goffe, saa er det jo intet nyt for Eventyrere som vi, at skifte Capitain engang imellem. Lad os kun om det! Capitain skal I være; for Fanden skal vugge mig i den lange Søvn, om jeg tiener længer under den Rad, den Goffe; det er en Blodhund ud af første Skuffe — Næ, næ, tak for mig! Min Capitain maa dog have en Smule af en Gentleman ved sig. Og saa husker I da vel ogsaa, at det var Jer, som først fik mig i Farten, og forvandlede mig fra en paa Landet omstreifende Comediant til en paa Søen krydsende Fribytter."

„Stakkels Bunce, Du skylder mig kun liden Tak for den Tieneste.“

„Det er som I tager det,“ svarede Bunce, „jeg for min Part seer intet Ondt i at sætte Publikum i Contribution enten paa den ene eller paa den anden Maade. — Men skal vi tale meer om den Ting, saa maa jeg have mig et Kruus Grog endnu, og vil I følge med ned til Bett Haldan paa Kaien,*) saa vil jeg ved Hielp af en Pibe ægte Knaster spendere et Par Tanker paa samme Sag. Vi vil have Fire-Pots-Bollen fyldt med den bedste Stof, I nogentid har smagt, og jeg kiender nogle raske Tøse, som skal hielpe os at tømme den. Men I ryster paa Hovedet — I er ikke i Lune? Vel, saa følger jeg med Jer; for, ved denne Næve, Clement, I slipper ikke klar af mig. Jeg vil kun først føre Jer ud af denne gamle Steenkasse, og bringe Jer igien i Soelskin og frisk Luft. — Hvor skal vi gaae hen?“

„Hvor I vil,“ sagde Cleveland, „naar vi kun undgaae vore egne og alle andre Gavtyve.“

„Ja nok da,“ svarede Bunce, „vi to vil gaae op paa Whitford-Høien, hvorfra vi kan see ud over hele Byen, og vi vil gaae saa gravitetisk og anstændigt, som et Par med Processer velforsynede Procuratorer.“

Begge Kamerater forlode nu tause den lille Stad Kirkwall og besteege den nærliggende Whitford-Høi, hvor uforstyrret Eensomhed herskede, medens i Dalen nedenfor en Mængde Mennesker vare sysselsatte med Til-

*) ɔ: Ved Havnen.

beredelserne til St. Olafs Marked. Dette, som skulde begynde næste Dag, den tredie August, forsamlede altid en talriig Folkehob fra alle Naboe-Øerne, ja endog fra det fiernere Shetlands-Archipel. — Da Cleveland og Bunce havde næsten naaet Toppen af den kegleformede Høi vendte begge sig paa eengang om, som det kunde være aftalt, for at beskue og beundre Udsigten forneden. Den muntre Folkevrimmel i Dalen mellem Høien og Staden, gav denne Deel af Skuepladsen Liv og Afverling; dernæst saaes Staden selv med St. Magnus Kirken i den gothiske Bygningskonsts sværeste Stiil, men høitidelig, ærværdig og statlig, en bortrykket Tidsalders Værk, udført ved en mægtig Haand. Endnu mere Liv fik det Hele ved Havnen, — ved hele den yndige Fiord mellem Forbiergene Inganess og Ovanterness, og ved Søen udenfor, alt, saavidt Øiet naaede, vrimlende af Baade og smaae Skibe, der førte Varer til St. Olafs Marked.

Saasnart de havde truffet det Punkt, hvorfra Udsigten havdes bedst, fik hver af dem, paa Søemandsviis, sin Kikkert frem, for at see ud over Kirkwalls-Fiorden og de utallige Skibe, der krydsede paa den. Bunce saae naafladelig hen efter det armerede Skib, som, udmærket ved sine sværе Næer, sin Bygning og sit orlogsmæssige Udseende, laae forsigtigviis med engelsk Giøs og Vimpel til, og formedelst sin nette Takelage tog sig ud mellem Coffardiemændene som en flink og smidig Matros mellem en Hob klodsede Bønder.“

„See hist ligger hun,“ sagde Bunce; „Gud give hun laae saa vel i Honduras-Bugten — I Capitain og Høistcommanderende, jeg Jer Lieutenant, og Fletcher Qvarteermester og et Halvhundrede stolte Gutter under os — jeg skulde ikke længes efter at see disse svedne Heder og Bierge saasnart igien! — Og Capitain skal I være. Det gamle Fæ Goffe drikker sig hver Dag fuld som et Sviin, giør Spektakler ombord, skyder og hugger mellem Mandskabet; og desuden har han nu yppet saa bandsat Klammerie med Folkene i Byen, at de knap taaler vi faae Vand og Proviant ombord, og vi vente et aabenbare Brud med dem hver Dag.“

Da Bunce intet Svar fik, vendte han sig hurtigt om til sin Kamerat, og da han saae at dennes Opmærksomhed var andetsteds henne, raabte han: „Hvad Dievelen er dette? eller hvad kan I see efter blandt alle de Madskuder, som allene ere ladede med Stokfisk og Klipfisk og røgede Gaasebryster og Smør, der er værre end Talg — hele Klatten er ikke et Skud Krud værd — Nei, giv mig en Seiler at jage, som jeg kan øine ham fra Bramtoppen, — tvers ud for Trinidad. Vor Don,*) rullende saa dybt i Vandet som en Hvalfisk, er fuldladet med Rom, Sukker og Tobak, og hele Resten Guld- og Sølvbarrer, Moid'ores og Guldstøv. Nu alt til hvad trække kan, klart Dæk,

*) Hermed menes en spansk eller portugisisk Vestfarer.

hver paa sin Post, den lystige Roger*) heiset — vi haler ind paa ham — vi seer at han er vel bemandet og bevæbnet — —"

"Tyve Kanoner paa Batteriet," sagde Cleveland —

"Fyrgetyve, om I vil," gientog Bunce, "og vi har kun ti — ligemeget! Don fyrer; bryd Jer om ingen Ting, mine brave Gutter! løb klos op til ham, Side om Side, og saa ombord med Jer, Manne! — Ind paa ham med Jere Granater, Huggerter, Entrebiler og Pistoler — han skriger Misericordia og vi dele Ladningen uden con licencia Sennor."

"I Sandhed," sagde Cleveland, "du er saa forgabet i Haandværket, at enhver kan see, der gik ingen ærlig Mand til Grunde da du blev Søerøver. Men I skal ikke faae mig til at gaae Veien til Helvede med Jer igien. Jeg siger dig, jeg vil ikke befatte mig meer med den Handel; og naar jeg dreier min Kikkert fra et af disse Smaaskibe og Fartøier til et andet, saa er der ikke det ringeste af dem, hvor jeg jo heller vilde for min Livstid trække paa Aaren, end blive ved at være det jeg var før."

"Nu vel," svarede Bunce, "lad os sætte at I kan faae Pardon, endskiøndt den fastsatte Tid alt er udløben, hvad vil I saa dernæst tage Jer for? — hvad for en Classe i Selskabet vil modtage Jer? —

---

*) Navnet **The Jolly Roger** gave Søerøverne et sort Flag, med mange frygtelige Sindbilleder, ved hvilket Flag de vilde indjage Skræk, og hvilket de især yndede.

til hvilken vil I vende Jer? Gamle Frants Drake, i Dronning Elisabeths Tid, kunde plyndre Peru og Mexiko uden at have en Tøddel af Fuldmagt eller Ordre at vise frem, og, lovet være hendes Ihukommelse, hun giorde ham til Ridder for det da han kom tilbage. Men det er altsammen forbi nu — engang en Søerøver, og udskudt for stedse. Den stakkels Dievel skyer og foragter enhver, han maa gaae hen at leve i en afsides Søehavn med den Snule, som Hofmænd og Præster have efterladt ham af hans syndige Fortieneste — thi saadan en Pardon udfærdiges ikke omsonst; — og naar han da gaaer og spadserer i Havnen, og en Fremmed spørger: hvem er den skulende sortsmudsede, melancholske Mand, som alle gaae af Veien for, som om han kunde bringe dem den sorte Syge paa Halsen; saa blir Svaret altid: "Ja det er saadan en vis En, — den pardonerede Søerøver!" Ingen brav Mand vil tale med ham — ingen ærlig Pige vil give ham sin Haand."

"Dit Malerie har alt for stærke Farver, Jack," sagde Cleveland, pludseligen afbrydende sin Ven; — "der gives Piger, der gives i det mindste een, som vilde være sin Elsker troe, selv om han var det, I nu har beskrevet."

Bunce taug ved denne Erklæring et Øieblik af Forundring, og saae stivt paa sin Ven. "Ved min arme Siel!" sagde han endeligen, "jeg begynder at holde mig selv for en Troldmand! For, saa urimeligt det ogsaa var, kunde jeg dog ikke bare mig for

strax fra Begyndelsen at tænke: her maa være en Tøs med i Spillet! Naa! dette her, det er galere endnu end „Prinds Volscius i Amour,“ ha ha ha!“

„Lee saa meget du vil,“ sagde Cleveland, „det er dog sandt, der er en Pige, som værdiger at elske mig, Søerøver som jeg er; og det er denne Kierlighed, Jack, som har frembragt Beslutningen hos mig, at forlade vort Fribytterlevnet, som jeg tidt og ofte har afskyet.“

„Naa, Gud hielpe os,“ udbrød Bunce, „hvad staaer jeg her og snakker fornuftigt med en gal Mand; og Kierlighed for En af Jer Haandtering, Capitain, er kun lidt bedre end Maanesyge. Pigen maa være en Fugl Phoenix, siden en fornuftig Mand riskerer at blive hængt for hendes Skyld. Men hør! skulde hun ikke selv have en lille Rem af Huden, saavelsom I? — og er det ikke Sympathien som har giort det? Hun er ikke en af vore sædvanlige Laptasker, det begriber jeg nok, men en Pige af god Opdragelse og Characteer.“

„Begge Dele ligesaa vist, som hun er den deiligste og meest fortryllende Skabning, et Die nogentid saae,“ — svarede Cleveland.

„Og hun elsker dig, skiøndt hun veed, at du, høistædle Capitain, er et Overhoved for de Herrer Fortunas Sønner, som den gemeene Mand kalder Søerøvere?“

„Netop — jeg er forvisset derom,“ — svarede Cleveland.

„Ja saa er hun enten, som jeg sagde før, for Alvor gal, eller hun veed ikke hvad en Søerøver er.“

„I Slutningen traf du det;“ sagde Cleveland, „hun er opfødt i en Afkrog og i slig Uskyldighed og fuldkommen Uvidenhed om hvad Ondt er, at hun sammenliigner vor Bedrift med de gamle nordiske Søekongers eller Søehaners, som sværmede om paa Hav og Fiord med deres uovervindelige Galeier, oprettede Colonier og erobrede Lande.“

„Og det var en anden Bedrift, end Søerøvernes, og kommer dog, tør jeg sige, næsten ud paa det samme,“ — sagde Bunce, — „men det maa være en stout Tøs! hvorfor førte I hende ikke ombord? Det var Synd, synes mig, at forstyrre hendes smukke Indbildning.“

„Og mener Du da,“ sagde Cleveland, „jeg saa aldeles vil spille en sort Engels Rolle, at jeg skulde benytte mig af hendes sværmeriske Vildfarelse for at giøre en Engel i Skiønhed og Uskyldighed bekiendt med det Helvede, som har Sted derude paa vort Mørkhedens Skib. Jeg siger dig, min Ven, at vare alle mine forrige Synder endnu engang saa svare og saa sorte, en eeneste saadan Kiæltringstreg vilde overveiet og fordunklet dem alle.“

„Ih men, Capitain Cleveland,“ sagde hans Fortroelige, „da synes mig det var kun aldeles at spille en Nars Rolle, at komme hid. Rygtet havde dog tilsidst udspredt, at den berømte Fribytter, Capitain Cleveland, var sat til paa Shetlands Kyst med sit

gode Skib, Revanche, og hver en Kiæft omkommet; saa havde I jo været vel forvaret baade for Ven og Fiende, og kunde have ægtet Jer nysselige lille Shetlænderinde, og giort Jert Skiærf og Belte om til et Fisker-Net, og fisket Torsk paa Søen istedetfor Gylden."

"Og saa var just mit Forsæt," sagde Capitainen, "men en Bisfekræmmer, som de her kalder ham, saadan en omflakkende skakkrende Tyveknægt, bragde Efterretning til Shetland om at I laae her med Skuden, og saa var jeg nødt til at bryde op, for at see, om I var den Makker, jeg havde fortalt dem om længe før jeg tænkte paa at forlade Søerøveriet."

"Ja," sagde Bunce, "forsaavidt dømte I ganske rigtigt. For ligesom I fik at høre om vort Ophold i Kirkwall, saaledes havde vi snart faaet at vide at I var paa Shetland, og da vilde vi, nogle af Venskab, andre af Had, og andre af Frygt for I skulde spille os et Angiver-Puds, gaaet did for at faae Jer ind i vort Kameratskab igjen."

"Det anede mig just," sagde Capitainen, "og jeg var derfor nødt til at afslaae en Vens gode Tilbud, at reise did med ham. Desuden, Jack, betænkte jeg, at til at erholde en formelig Pardon behøvedes Penge; der begyndte at blive Ebbe i mine; — hvad Under, du veed jeg var aldrig en Gnier — og saa — "

"Og saa kom I, for at faae Jer Part af Piastrene," giensvarede Vennen — "det var viseligt giort; og vi deelte honet — saavidt har Goffe holdt sig Ar-

tiklerne efterrettelig, det maa indrømmes. Men Jert Forsæt, at forlade ham, maa I forsvare vel hos Jer selv; for udentvivl var han alt vis paa at beholde Jer Part, og vil vanskeligt tilgive Jer, at I er levet op igien, for at skille ham derved."

"Jeg er ikke bange for ham," sagde Cleveland, "og det veed han vel. Jeg vilde ønske, at jeg saa let kunde gaae klar af de Følger, hans forrige Kameratskab kan have for mig, som jeg er vis paa at være det af alle Følger af hans Uvillie — —"

"Det er sandt; men med Jer Tilladelse, Capitain," faldt Bunce ham i Talen, "hvad er Jer Kiærestes Navn?"

"Minna, Minna Troil, Jack! Hendes Fader, Magnus Troil, er den rigeste Shetlænder, har store Eiendomme, paa Søen og paa Landet; en brav, giestmild gammel Mand, men sær og stolt — "

"Saa stolt kanskee," afbrød Bunce ham atter, "at han knap vælger en Søerøver til Svigersøn? He, Capitain?"

"Desværre, Bunce," svarede Cleveland, "deri har du Ret. Før jeg har forladt den Vei, tør jeg ikke træde for hans Øine som hans Datters Beiler."

"Og har han noget Nys om hvad I nu er?" spurgte Bunce.

"Neppe," var Clevelands Svar, "og just det giør mig i dette Øieblik lidt urolig; thi han og hans Døttre kunne hver Dag ventes hertil for at bivaane Markedet. Gierne vil jeg tale med Minna, og nødig vil

jeg forraades for hendes Fader, for jeg kan staae for ham som en ærlig Mand og Beiler."

"Der har vi det," — sagde Bunce, — "alt det Lapperie og Filterie var undgaaet, naar I ikke var forliist. Gid Fanden havde Sumburgh-Hoved, eller hvad den hedder, Klippen, hvor I smed vor nette lille Revanche paa."

"Siig ikke at jeg smed hende paa Klippen," sagde Cleveland, "har jeg ikke fortalt dig, at dersom mit Mandskab, de Kiællinger, ikke var faldet paa at ville redde sig med Baaden, skiøndt jeg viste dem hvad de risqverede og sagde dem, de gik alle i Kielderen, — som ogsaa arriverede samme Dieblik de kastede Fangelinen los; saa vilde hun have været flot endnu i dette Dieblik. Vare de blevne ved Skibet og hos mig, var deres Liv frelst; havde jeg fulgt med dem, var mit forliist, hvo kan sige hvilket var det bedste?"

"Vel," svarede hans Ven, "nu veed jeg, hvordan I har det, og kan desbedre hielpe og raade. Jeg skal være Jer troe, Clement, som Klingen Fæstet, men jeg kan ikke ret tænke mig det, at I vil forlade os. Som der staaer i den gamle skotske Vise: "Mit Hierte blir saa vee naar vi skal skilles ad." Men kom, I gaaer dog i al Fald ombord med os i Dag?"

"Jeg har intet andet Tilflugtssted," sagde Cleveland sukkende.

Endnu eengang saae han ud over Fiorden og dreiede Kikkerten hen paa forskiellige af de Fartøier, der krydsede paa dens Flade, udentvivl i det Haab at opdage Magnus

Troils Skib deriblandt; og fulgde derpaa taus ned ad Høien med sin Ven.

2.

Capitainen og Bunce gik deels tause, deels talende om Clevelands Stilling, om Minna og hendes Fader og Søster, indtil de vare midt i Folkemængden, der, som vi forhen have fortalt, var sysselsat nedenfor Høien med Tilberedelser til Markedet. Cleveland blev opmærksom paa en Boed, der udmærkede sig mellem de andre ved et smukkere Udvortes og en Deel meget smukke Klæder. Saasnart Bodens Eier blev ham vaer, gav han sig til i al Hast og med skiælvende Hænder at lægge nogle af Klæderne til Side. "Jeg tør vedde," hvidskede Bunce til Cleveland, "at I engang har havt Kløer i den Karl før, og han husker endnu Jert første Greeb og frygter et andet. See, hvor hurtigt han pakker sine Varer afveien, saasnart han fik Øie paa Jer."

"Hans Varer," sagde Cleveland, idet han nøiere betragtede hvad Manden tog sig for, — "ved Himlen, det er mine Klæder, som jeg efterlod mig paa Jarlshof paa Shetland, hvor Revanche strandede. — Hei, Bryce Snaelsfoot, din Tyv, Hund, Rad, hvad betyder dette? Har du ikke havt Fortieneste nok hos os ved got Kiøb og dyrt Salg, at du endnu skal tage min Koffert og mine Klæder fra mig?"

Bryce Snaelsfoot, Bissekræmmeren, som rimeligviis forresten ikke havde stor Lyst til at see sin Ven

Capitainen, blev nu, ved hans levende Tiltale, nød til at værdige ham sin Opmærksomhed. Men først hvidskede han til sin Dreng, der stod hos ham i Boden: "Skynd dig, Jarto, og løb op paa Raadstuen og siig Borgemester og Raad, at de maae sende Byens Folk hid jo før jo heller, for det seer ligedan ud som her vil blive noget Vilderede paa Markedet."

Da han havde talt saa, og givet Drengen et Puf i Ryggen for at fremme Budskabet desmere, hvorved Jarto snurrede rundt og fløi ud af Boden i største Fart; saa vendte Bryce Snaelsfoot sig endeligen om til sin gamle Bekjendt, og med saadanne Ordgyderier og Ophævelser, som man i Skotland kalder "at giøre Phraser," udbrød han: "Kors bevares! den høistærede Capitain Cleveland, som vi alle har været saa angest og elendige for, kommen tilbage for at lette vore Hierter! De Taarer jeg har fældet for Jer! (her tørrede han sine Øine) Men nu er jeg glad igien, da jeg seer Jer givet Eders bedrøvede Venner tilbage."

"Mine bedrøvede Venner, Skurk! Jeg skal give dig bedre Aarsag til Bedrøvelse, end du nogentid har havt for mig, dersom du ikke paa Øieblikket siger mig, hvor du har stiaalet alle mine Klæder."

"Stiaalet!" udbrød Bryce, vendende Øinene mod Himlen, "nu hielpe os den Almægtige! Den arme stakkels Herre har mistet Forstanden i det forskrækkelige Guds Veir."

"Hvad, din uforskammede Kiæltring!" sagde Cleveland, gribende om sit Spanskrør — "troer du at du

kan snoe dig fra det ved at være grov? Hvis du agter at bære et heelt Hoved paa dine Skuldre, eller et Minut endnu vil have dine Been i heelt Skind, saa siig mig strax, hvor Diævelen stial du min Garderobe?"

Havde Master Jack Bunce, der synligen moerede sig overmaade ved dette Optrin, ikke holdt Capitainens Arm tilbage, saa havde upaatvivleligen den allerede halvt løftede Stok opfyldt Trudslen, efterdi Bryce Snaelsfoot endnu intet svarede, men allene kastede et ængsteligt Blik hen mod Byen, for at see om den civile Magts nølende Hielp endnu ikke kom ham til Undsætning.

"Slip mig," raabte Cleveland, "thi ved Himlen, jeg maa have fat i den Karl!"

"Hold ham," skreeg Bissekræmmeren, "hold ham, gode, kiære, muntre Herre!"

Bunce, hvis Alvor det egentligen ingenlunde var at hindre Cleveland i at give Kræmmeren den velfortiente Tugtelse, men som kun for egen Moroes Skyld vilde drage Catastrophen noget længer ud, svarede: "Saa siig da ogsaa noget til Jert Forsvar! Brug Jert Snakketøi, Mand! Lad Kiæften løbe, eller min Siæl! slipper jeg ham ikke løs paa Jer."

"Han siger jeg har stiaalet Klæderne," sagde Bryce; "men hvor kan jeg have stiaalet dem, naar jeg ærlig og redelig har kiøbt dem af den brave Husholderske paa Jarlshof, Mistress Swertha" —

"Hvor turde hun understaae sig, at sælge Ting, som vare betroede i hendes Varetægt?" spurgte Capi-

tainen, og Bunce svingede i det samme sit Spanskrør tæt om Ørerne af Bissekræmmeren, uden at det dog egentligen rørte ham.

„Ach, stakkels Qvinde, hun giorde det alt for det bedste,“ (svarede Kræmmeren, der ængstelig stræbde at trække Samtalen ud til Undsætning kom, og som formedelst Stokkens frygtelige Vibrationer ei turde undlade at svare), „naar I bare vil høre Raison, saa skal jeg giøre Jer Rede og Rigtighed for Kofferten og hver en Smule der var i den.“

„Tael reent ud da, og kom ikke med dine Satans Udflugter,“ sagde Cleveland.

„Ja — seer I — ædle Capitain“ (begyndte Bissekræmmeren, og mumlede i det samme ved sig selv: „Fanden ta'e Patrick Peersens daarlige Knæe, nu bier de vel paa den unyttige Stakkel!“ Derpaa begyndte han igien høit:) hele Egnen hiemme, seer I, er i stor Befippelse, — ja virkelig i stor Befippelse, — megen Befippelse, kan I troe. Der blev nu Eders Velbaarenhed paa eengang savnet, som var saa afholdt af Store og Smaae — reent savnet — ingensteds at opspørge — forloret — væk — død — stok-steen-død —“

„Kommer du nu ikke ud med det,“ raabte Cleveland, hvis Taalmodighed nu snart var tilende, „saa hugger jeg dig begge Ørerne fra Hovedet og laer dig æde dem paa Stedet.“

„Hæ, hæ, hæ!“ (loe Bissekræmmeren i Skiægget) „det var en artig Pladseer! Eders Velbaarenhed beha-

ger at være vittig —" (her susede Stokken saa nær forbi hans Øre, at den tildeels rørte det) "Ak! Ak! bedste Capitain! Klæderne stod paa et fugtigt Sted, hvor de raadnede og muldnede og Møl gik i dem — og Mordaunt Mertoun, som havde dem i Forvaring, var væk, og den gamle Mertoun var væk; og Magnus Troil, seer I, og begge hans Døttre, Minna og Brenda, og Master Claudius Halcro, Poeten, de ere alle underveis her til Markedet —" (Cleveland, opmærksom ved den elskede Minnas Navn, blev her lidet taalmodigere) — "og om det saa er Factoren, den skotske Factor, han som altidsens snakker om Diger og Grøfter og — —"

"Hold nu Mund," sagde Cleveland, "og hør mig, du uforskammede Skurk! Jeg skiøtter ikke om at smudse mine Fingre paa dig, eller at giøre Spektakler her —"

"Det har sine gode Grunde, Capitain! hm!" — sagde Kræmmeren svinepolisk.

"Taler du eet Ord endnu, saa slaaer jeg alle Ledemode istykker paa dig" — svarede Cleveland. — "Giv Agt — jeg tilbyder dig gode Vilkaar — giv mig den sorte Saffians Tegnebog med Laasen tilbage, og Pungen med Dublonerne, tilligemed et Par Klædningsstykker, jeg behøver, og behold saa Resten i Satans Navn."

"Dubloner!!!" — skreeg Kræmmeren med hævet Stemme, for at tilkiendegive den yderste Grad af For-

undring — „hvad kiender jeg til Dublonerne? Jeg har kiøbt Dubletter*) og ikke Dubloner — Var der Dubloner i Kofferten, saa er jeg vis paa, Swertha holder dem i god Forvaring til Eders Velbaarenhed — Fugtighed skader jo ikke Guld, veed I.“

„Giv mig min Tegnebog og mine Sager, din lumpne Tyv!“ sagde Cleveland, „eller jeg slaaer dig, uden videre Snak, Hiernen istykker.“

Den slu Bissekræmmer havde nu, ved at see sig om, opdaget at Hielp nærmede sig i Skikkelse af en Trop Betiente, ser i Tallet; thi adskillige Skiermydsler med Mandskabet fra Fribytteren havde alt lært Magistraten i Kirkwall at forstærke Politi-Patrouillerne, naar disse Fremmede vare med i Spillet.

„Det var bedre, I beholdt Tyven for Jer Selv, høistærede Hr. Capitain,“ sagde Kræmmeren — der fik Mod ved Nærmelsen af den civile Magt — „for hvem veed hvorfra I har faaet disse galante Sager med samt den hele Stads.“

Dette sagde han med saa fornærmelig en Spodskhed i Blik og Tone, at Cleveland ikke tog længer Anstand, men greb Kræmmeren i Kraven, trak ham ud over den løst opreiste Disk, som med alle derpaa liggende Sager faldt overende ved Attaqven, og i det han saaledes holdt ham med den ene Haand, bibragte ham med den anden en alvorlig Dragt Prygl af Spanskrøret. Alt dette skete saa pludseligt og saa eftertrykke-

*) Doublet er en Vest eller Undertrøie, Kamisol.

ligt, at Bryce Snaelsfoot, ellers en stærk Mand, blev aldeles overrasket ved dette levende Angreb, og giorde næsten intet andet Forsøg til at frie sig, end ved at brøle om Hielp som en Tyrekalv. Endeligen ankom den nølende Hielp, og da Betienterne søgde at gribe Cleveland, saa lykkedes det dem endeligen med forenede Kræfter at faae ham til at slippe Kræmmeren, for at forsvare sig mod deres Angreb. Dette giorde han med overordentlig Styrke, Aandsnærværelse og Behændighed, og understøttedes tillige paa det bedste af sin Ven Jack Bunce. Men da Øvrigheds-Betientene understøttedes af Byens Folk, der alt fra tidligere Optøier vare forbittrede paa Fribytterens Mandskab, saa maatte Cleveland tilsidst, efterat have fægtet heel mandigen, give tabt og blev giort til Fange. Hans heldigere Stridsbroder havde frelst sig ved en hurtig Flugt, saasnart han saae at Dagens Begivenheder nødvendigen maatte faae et ugunstigt Udfald.

Clevelands stolte Hierte, som selv i dets Fordærvelse nærede Følelser af medfødt Adel, var færdigt at briste, da han mærkede sig overvundet i denne uværdige Kamp — slæbt til Byen som en Arrestant, og trukket giennem Gaderne til Raadstuen, hvor Byens Øvrighedspersoner netop vare forsamlede i Raadet. Forestillingen om Fængsling, og alle Følgerne deraf, styrtede paa eengang ind paa hans Siæl, og hundrede Gange forbandede han den Daarskab, ikke heller at have fundet sig i Kræmmerens Bedragerie, end at indvikle sig i saa farlig en Sag.

Men netop som de nærmede sig Dørren til Raadhuset, der ligger midt i den lille Bye, fik Tingen, ved en nye og uventet Begivenhed, pludseligen et andet Udseende.

Bunce, som ved sin hovedkulds Flugt havde til Diemeed at redde saavel sin Ven som sig selv, havde skyndt sig til Havnen, hvor Baaden fra Fribytteren just laae, og kaldet Qvarteermesteren og Baadsmandskabet til Hielp. Nu viste de sig paa Skuepladsen; Karle, vilde og fortvivlede som deres Dont, med Ansigter kobberbrune af det hede Himmelstrøg, hvorunder de havde drevet den. De foer paa engang ind i Stimlen, lagde de Modstaaende drøit over Nakken med Spændholter*), som de havde taget med sig fra Baaden, og, banende sig Vei til Cleveland, reev de ham hurtigt fra Betientene, som vare aldeles uforberedte paa at modstaae et saa rasende og saa pludseligt Anfald; i Triumph trak de ham bort med sig til Kaien, medens to til tre af dem fra Tid til anden giorde Front mod den forfølgende Folkestimmel, hvis Forsøg paa at tage Fangen tilbage dog vare saa meget mindre heftige, som de fleste af Matroserne vare bevæbnede med Pistoler og Sabler, foruden de mindre farlige Vaaben, af hvilke de hidtil allene havde betient sig.

De naaede uden Hindring Baaden, sprang i den tilligemed Cleveland, hvem Omstændighederne nu syn-

---

*) Tværtræer, som ligge paa Bunden af en Baad, for at støtte Fødderne naar man roer.

tes intet andet Tilflugtssted at unde, satte af og roede til Skibet, syngende i Chor til Aareslagene en gammel Sang, af hvilken Kirkwalls Indvaanere allene kunde høre det første Vers:

„Talte Søerøveren
Til Gutterne saa:
Op med det sorte Flag,
Ned med det blaa!
Fyr fra Batteriet,
Fyr fra store Mers,
Fyr fra Skands og Bakken,
Fyr langskibs og tvers!"

Deres Stemmers vilde Chor hørtes endnu længe efter at Ordene ei kunde forstaaes. — Og saaledes var Søerøveren Cleveland, saa godt som mod sin Villie, igien kastet midt imellem de fortvivlede Kamerater, fra hvilke han saa ofte havde foresat sig at ville skilles.

3.

Da Cleveland var kommet ombord paa Søerøver-Skibet, modtog en betydelig Deel af Mandskabet ham med Fryderaab, Haandslag og Velkomst-Lykønskninger. Dernæst trak de ham agter efter, hvor Goffe, deres nærværende Capitain, sad paa en Kanon og hørte mut og misfornøiet paa den støiende Glæde, Clevelands Ankomst foraarsagede. Goffe var en Mand mellem fyrgetyve og halvtreds, snarere under end over Middelstørrelse, men saa stærk-undersætsig, at hans Mandskab pleiede at sammenligne ham med et sløifet Fire

og tredssindstyve Kanonskib. Sorthaaret, tykhalset og med tætte, stive Øiebryn, giorde hans plumpe stærkt-byggede Figur og vilde Udseende en afstikkende Contrast til Clevelands mandige Skabning og aabne Aasyn; selv Udøvelsen af det grusomme Søerøverie havde ei formaaet at udslette en naturlig Ynde og Adel i hans Adfærd og Udtryk. Begge Søerøver-Capitainerne saae i nogen Tid tause paa hinanden, medens deres Tilhængere sluttede sig om enhver især. Den ældre Deel af Mandskabet hørte fornemmeligen til Goffes Partie, medens de Unge, hvis fornemste Leder og Høved Jack Bunce var, for det meste vare Cleveland hengivne.

Omsider brød Goffe Tausheden. — "I er velkommen ombord, Capitain Cleveland! — Splitte mit Hakkebræt, troer jeg ikke I anseer Jer for Høist-Commanderende endnu. Men det er forbi, — styrte mig! siden I har forliist Jert Skib, ad Helvede til!"

Cleveland svarede, at han hverken forlangte eller vilde modtage nogen Commando, men vilde kun anmode Capitain Goffe i Forbiseiling at sætte Fartøiet ud for at bringe ham i Land paa een af de andre Øer. Han ønskede hverken at commandere Goffe, eller at forblive ombord i et Skib under hans Commando.

"Og hvorfor ikke under min Commando, Broer?" spurgte Goffe meget stødt; — "For Satan! bilder I Jer ind at være for god, — splitte og knuse Jer, med Jeres Smørstikker og Jer Klyver der — styrte mig! bilder I Jer ind at være for god til at staae under

min Commando, — — synke mig! hvor der er saa mange stolte Gutter, som er ældre og bedre Søemænd end I, — —!"

"Hvem af disse stolte Søemænd," sagde Cleveland kold, "mon det var, som ankrede med Skibet her ret under Batteriets Kanoner derovre, saa at de kan skyde Jer sønder og sammen hvilket Øieblik de vil, inden I er istand til at kappe eller komme under Seil. Ældre og bedre Søemænd, end jeg, maaskee gider tient under slig en Lømmel, men jeg for min Deel, Capitain, betakker mig — see det er alt hvad jeg havde at sige Jer."

Goffe taug. Knurren og Dispyt, i Anledning af begge Capitainernes Uforligelighed, opstod mellem de Øvrige, hvis Ordførere dog forsaavidt vare enige, som de alle indsaae, hvor nødvendigt det især under de nærværende Omstændigheder var, at undgaae al indbyrdes Splid. Og da Bunce i Stridens Heftighed tilsidst lagde Haanden paa Sværdet, saa gik Skibstømmermanden og Baadsmanden imellem, og den Sidste erindrede om, at ifølge deres Artikler var al Kiv, Slagsmaal og endnu meer al Huggen og Stikken med Vaaben strengeligen forbuden ombord; men at naar Nogen havde en Tvist at afgiøre sammen, saa skulde de gaae i Land og giøre det af paa Sabler eller Pistoler i Overværelse af to af deres Baksgaster*). I Henseende til Capitainernes Uenighed foreslog han, at holde et almindeligt Skibs-Raad i

*) Kamerater som høre til samme Bakke- eller Spise-Afdeeling ombord.

den store Kahyt i Overeensstemmelse med deres Artikler.

Dette Baadsmandens Forslag modtoges med almindeligt Bifald; thi Enhver fandt sin Regning ved disse Raadslagninger i den store Kahyt, ved hvilke alle Stemmer var lige. Den største Deel af Mandskabet satte egentlig allene Priis paa denne Frihed, fordi den var forbunden med en anden, den at drikke saameget dem lystede — en Ret de aldrig undlode at benytte sig af til den største Yderlighed, for at styrke deres Raadgivning. Ikkun nogle Faa blandt dem pleiede ved slige Leiligheder at holde sig inden Grændserne af en forholdsmæssig Ædruehed, og disse Faa vare det da som bestandigen i Skibs-Raadets Navn afgiorde Alt. Resten af Mandskabet lod sig da, naar Rusen var ovre, let overtale til at troe, at den fattede Beslutning var et formeligt Resultat af hele Raadets foreenede Viisdom.

Ved nærværende Leilighed var nu Sviren gaaet saavidt, at den største Deel af Mandskabet, som sædvanligen, var et Billed paa Drukkenskab i dens værste og hæsligste Form — uafladelig gienlode tomme meningsløse Eder — de græsseligste Forbandelser udøstes i al Hiertens Glæde — og Sange bleve sungne, hvis Liderlighed allene kunde sammenlignes med deres Ugudelighed; og, midt fra dette jordiske Helvede, havde nu de to Capitainer, med een eller to af deres fornemste Tilhængere, saavelsom Skibstømmermanden og Baadsmanden, som altid vare Formænd ved slige Leiligheder, foreenet sig til et Pandæmonium eller hemmeligt Raad for sig selv, for

at overlægge hvad nu var at giøre; thi, som Baadsmanden metaphorisk bemærkede, de befandt sig i et snævert Farvand og maatte seile paa Loddet.

Da de begyndte Raadslagningerne, opdagede Goffes Venner, til deres største Misfornøielse, at han ikke havde holdt sig den gavnlige Regel, vi nyeligen omtalte, efterrettelig; men at han, idet han stræbte at drukne sin Ærgrelse over Clevelands pludselige Gienkomst og over den Modtagelse, han mødte hos Mandskabet, ikke havde opnaaet slig Harmens Døvelse uden tillige at oversvømme Forstanden. Hans naturlige tvære Taushed havde giort, at dette ikke mærkedes, førend man begyndte at raadslaae, da det blev umueligt at skiule det.

Den første, der talte, var Cleveland, som sagde, at langtfra at ønske Commandoen over Skibet, forlangte han ingen anden Gunst af Nogen, end den, at sætte ham i Land paa en Ø eller Holm i nogen Afstand fra Kirkwall, og overlade ham til sin egen Skiæbne.

Baadsmanden argumenterede stærkt mod denne hans Beslutning. „Gutterne," sagde han, „kiendte alle Cleveland, og havde Tillid til hans Søemandskab, saavelsom til hans Mod. Han lod aldrig Groggen*) faae Overhaand, og var altid i Stand til at tage Commandoen enten til Søes, eller i Bataille, saa at, naar han var ombord, var der altid Een som forstod at styre sin Cours og regiere Skibet. Og hvad den høistærede Capi-

*) Den bekiendte engelske, især til Søes brugelige, Drik af Rom og Vand.

tain Goffe angaaer," blev han ved, "saa er han saa stolt en Siæl, som nogentid har smagt en Beskøit, det skal jeg altid vedstaae; men, naar han har sin Ladning Grog inde — det siger jeg lige i hans Øine — saa er han saa reent Satans kapriolsk og giør saa mange Knuder og Bugter, at der er ingen Udkomme med ham."

Goffe, der ellers neppe vilde have ladet slig Tale gaae uhævnet hen, var saa overvunden af Rusen, at han allene brummede nogle uarticulerede Toner og stræbte at holde Pistolen mod Hawkins, Baadsmanden.

Denne blev ved: "Som vi nu ligge i det, at lade Capitain Cleveland forlade os, var det samme som at kaste Lodsen overbord i en Storm med Paalands Vind. Vore Vandfade ere næsten tomme, og vi har giæstereret saalænge til Provianten er gaaet op. Vi kan ikke seile uden Proviant — vi kan ikke faae Proviant uden med Kirkwallernes gode Villie. Blive vi længer her, saa har vi Fregatten Halcyon paa Nakken af os — man har seet ham for to Dage siden paa Høiden af Petershoved — og saa kan vi komme til at dingle under Raanokken for at seitørres. Nu er just Capitain Cleveland, om ellers nogen, den Mand som kan hielpe os ud af Fælden. Han kan spille galant Mand med Kirkwallerne, og forstaaer at give dem af det Fine, og af det Grove med, alt som det behøves."

Baadsmandens Forslag, at begge Capitainerne skifteviis skulde commandere, fandt næsten ingen Modstand; man var saa got som enig om, at Commando-Skiftet skulde skee ugeviis, og at Cleveland, paa hvis Anførsel

og Conduite deres Frelse for Dieblikket beroede, skulde begynde.

„Stop, I Herrer," sagde Cleveland, som hidtil havde tiet stille, „jeg haaber I vil ikke vælge mig til Capitain uden mit Samtykke."

„Jo det vil vi," raabte Bunce, „ved Himlens blaae Hvælving, naar det er pro bono publico*).

„Vel! saa hør mig," sagde Cleveland. „Jeg vil tage Commandoen ombord, siden I ønske det og fordi jeg seer at I uden mig vanskeligen vil slippe ud af denne Forlegenhed. Men jeg paatager mig den paa det Vilkaar, at naar jeg har giort Skibet klar til at seile, med Proviant og saa videre, I da igien overdrager Capitain Goffe Commandoen, og, som jeg sagde før, sætter mig i Land et eller andet Sted og lader mig skytte mig selv. I kunne saaledes overbevise Eder om, at jeg ikke kan forraade Jer, siden jeg bliver hos Eder til det sidste Dieblik."

Dette fandt ved Stemmesamlingen Bifald selv blandt dem, som vare Goffe meest hengivne; og da denne næste Dag havde udsovet Rusen, mærkede han vel, det nu var efter Omstændighederne raadeligst for det første at tie og taale, hvilket han ogsaa indtil videre besluttede at giøre.

Cleveland for sin Deel besluttede, af al Magt og Kraft og uden Opsættelse, at udføre hvad han havde paataget sig: Skibets og Mandskabets Udfrielse af deres

*) ɔ: For det almindelige Bedste.

farlige Stilling. I dette Øiemeed befoel han at hale Baaden op, for selv personligen at gaae i Land med tolv Mand af de flinkeste og bedste, der fandtes inden Borde. Disse vare tillige meget smukt klædte (thi det Held de havde havt i deres skammelige Haandtering, havde sat dem istand til at føre næsten samme Pragt i Klæder som deres Officerer) men fornemmeligen var hver Mand vel bevæbnet med Huggert og Pistoler, og nogle af dem med Entrebiler og Dolke.

Cleveland selv var prægtigt klædt i en blaae Kiole, foret med karmosinrødt Silke og meget rigeligt besat med Guld-Galoner, — Vest og Beenklæder af karmosinrødt Damast, en rigt broderet Fløiels Kasket med en hvid Fieder, hvide Silkestrømper og rødhælede Skoe, hvilket var den høieste Grad af Modepragt blandt den Tids fine Herrer. Om hans Hals slyngede sig flere Gange en Guldkiæde, i hvilken en Pibe af samme Metal hang, som Tegn paa hans Værdighed. Fremfor alt bar han et Udmærkelsestegn, der var eget for hine forvovne Søerøvere, som foruden et, eller maaskee to, Par Pistoler i Beltet, havde sædvanligen endnu to Par af det fineste Arbeid og Beslag, hængende over Skuldrene i et Slags Gehæng eller Skiærf af karmosinrødt vatret Baand. Hæftet og Beslaget paa Capitainens Sabel svarede i Kostbarhed til det Øvrige, og hans af Naturen ædle Væsen stemmede saa godt med hele Dragten, at da han lod sig see paa Dækket, modtog Mandskabet ham med et almindeligt Bifaldsraab; thi her, som overalt, dømte Mængden meest efter Øiet.

Cleveland tog desuden tillige sin Formand Goffe med sig i Baaden. Ogsaa han var meget riigt klædt, men liignede, da han aldeles ikke havde Clevelands Udvortes, en klodset Bonde i en Hofmands Dragt, eller snarere en Stratenrøver i en af ham myrdet Persons smukke Klæder, men med saa gemeent et Ansigt at hans Eiendomsret til disse bliver allene ved hans eget Udseende mistænkelig i Alles Øine. Udentvivl tog Cleveland ham med i Land, for i sin Fraværelse at betage ham enhver Leilighed til at forlede Mandskabet til Utroskab.

Commandoen ombord overdroges imidlertid til Bunce, paa hvis Hengivenhed Cleveland vidste at han fuldkommen kunde lide, og i en temmelig lang Samtale under fire Øine gav han ham de nødvendige Forholdsregler baade i Hensyn til Goffes Tilhængere og til det mulige Angreb der fra Landsiden kunde skee.

Da dette var bragt i Orden, satte Baaden fra Borde, og Mandskabet sang til Aaretagene medens Søen brusede høiere ved deres Chor.

4.

Da de nærmede sig Havnen lod Cleveland et hvidt Flag vaie. Han saae nu Folk samle sig derinde, og nogle syntes at væbne sig; ogsaa det før omtalte Batterie, under hvis Kanoner Fribytteren laae, blev hurtigt bemandet og det engelske Flag heiset. Disse foruroligende Tegn bragde dog ingenlunde Cleveland af sin Fatning. Han løb med Chaluppen lige ind til Kaien, gik i Land med sit hele Mandskab paa to Mand nær, der bleve i

Baaden og lagde den, efter Capitainens Ordre, et Stykke ud fra Bolværket, for at den ei skulde kunne bemægtiges af Indbyggerne, og Mandskabet saaledes afskiæres fra Skibet paa Rheden.

Kirkwallerne, væbnede nogle med Musketter, Rifler og Fuglebøsser, andre med Piker og Hvalfangerknive, havde stillet sig ligeoverfor de landende Søerøvere, saaledes at de for disse spærrede det Stræde, som førte op i Byen. Cleveland tiltalte dem først. „Hvad er dette, I Herrer Borgere!" sagde han; „er I Orkney-Mænd bleven forvandlede til Høilænderne, at I allesammen er kommen saa tidligt under Vaaben i Dag? Eller har I besat Kaien for at give mig en Æres-Salut i Anledning af at jeg har taget Commandoen paa mit Skib?"

Borgerne saae paa hinanden, og een af dem svarede: „Vi veed ikke hvem I er, det var den anden Mand der (pegende paa Goffe) som pleiede at komme i Land som Capitain."

„Den anden Herre er min Oberstyrmand, og commanderer i min Fraværelse;" sagde Cleveland, — „men hvad gjør det til Sagen? — Jeg ønsker at tale med Eders Lord Mayor, eller hvad I kalder ham." — „Borgemesteren sidder i Raad med den øvrige Magistrat," svarede Borgeren. — „Og hvor forsamle de strenge Herrer sig?" — „Paa Raadhuset," var Svaret. — „Saa lad os da komme igjennem, I Herrer, om jer saa behager, for mine Folk og jeg vil gaae derhen."

Der opstod megen Hvisken mellem Byefolket, men (uden Anfører) kunde de ei blive enige om at indlade

sig i en fortvivlet og maaskee unødvendig Kamp med fortvivlede Mennesker; nogle meente ogsaa, at man bedre kunde holde dem i Ave i Raadhuset eller maaskee i de snævre Gader, end her, hvor de stode opmarscherede og færdige til Slag. De lode dem altsaa uhindrede passere.

Cleveland marscherede nu med sin lille Trop i tæt sluttede Geleder, langsomt, med største Forsigtighed, og vel passende at ingen kom hans Flanker for nær, op igiennem den snævre Gade til Raadhuset. Saasnart man var kommet der, opstillede han nogle af sine Folk saaledes, at de kunde holde Indgangen til Raadhuset røddelig og sikker. Deres vilde, mørke, soelbrændte Ansigter og deres fældede Vaaben, holdt Borgerne tilbage, (saa meget mere, som Søerøverne ei i nogen Maade udæskede dem, men kun holdt Tilbagegangen aaben for Capitain Cleveland.) Med Resten af hans Folk gik nu denne ind i Raadstue-Salen, hvor Øvrigheden sad i Raadet med meget faa Betiente hos sig.

„God Morgen, mine Herrer!" begyndte Cleveland — „Jeg haaber der finder intet Uvenskab Sted imellem os. Jeg kommer for at tale med Eder om at faae Proviant til mit Skib her paa Rheden — vi kan ikke seile før."

„Eders Skib, Sir?" sagde Borgemesteren, „hvorpaa skal vi kiende at I er Capitainen paa det Skib?" — „See paa mig," sagde Cleveland, „og jeg haaber, I vil neppe gientage Spørgsmaalet." — „Og dersom I er Capitainen," spurgde Borgemesteren igien, „hvorfra kommer da Skibet, og hvorhen er det bestemt? I ligner

alt for meget en Orlogsmand, til at være Skipper paa et Koffardiskib, og vi vide, I hører ikke til den brittiske Søemagt." — "Der er flere Orlogsmænd paa Søen, end de, der seile under brittisk Flag," svarede Cleveland.

"Men, Capitain," sagde Byeskriveren, — "den Herre der staaer (pegende paa Goffe) som var Capitain før I, og som kan blive Capitain efter Jer igjen" — ("For saavidt har den gamle Hanrei Ret," mumlede Goffe) — "han veed meget vel hvor got vi modtoge ham her i Staden, saalænge til hans Folk begyndte at føre sig op som skinbarlige Diævle. Der seer jeg just En af dem! det var den samme Karl, som anholdt min Tienestepige paa Gaden, da hun lyste mig hiem med en Lygte, og var uforskammet mod hende lige for mine Dine!"

"Eders Høiærværdigheds Ord i al Ære og Respekt," sagde Derrick, (den Mand paa hvem Byeskriveren pegede) "det var ikke mig som dreiede til efter den Smule Tender*), som førte Lanternen agter — det var en ganske anden Person."

"Hvem var det da, Sir?" spurgde Borgemesteren.

"Ja med Eders Maiestæts gunstige Tilladelse," sagde Derrick, i det han giorde adskillige Matros-Komplimenter, og beskrev saa nøie han kunde Borgemesterens eget Udvortes, "det var en gammelagtig

*) Tender kaldes et mindre Skib, som følger med et større, enten som Advisskib eller i anden Hensigt.

Herre, — af hollandsk Bygning, rundgattet, med en hvid Paryk og en rød Næse — lignede meget Eders Maiestæt, saavidt jeg skiønner. — Synes du ikke, Jack, at den Person som vilde kysse den nette Tos med Lanternen forleden Nat, lignede grumme meget hans Velviished?"

"Min Salighed, Tom Derrick," — svarede den anden — "jeg troer det er den selvsamme."

Borgemesteren gav dem en fortient Irettesættelse for deres Uforskammenhed, og sagde derpaa til Cleveland: "Og I selv, Capitain, dersom I ellers er Capitain, var igaar Ophavsmand til et andet Spektakel. Vi forsyne Jer ikke med Proviant, før vi blir bedre underrettet om, hvem vi forsyne. Og troer ikke at kyse os; jeg behøver kun at vinke ud af dette Vindue med mit Tørklæde, saa er Jert Skib boret i Sænk. Husk paa I ligger under vort Batteries Kanoner."

"Og hvormange af disse Kanoner kan I bruge, Hr. Borgemester?" sagde Cleveland. Han giorde dette Spørgsmaal tilfældigviis, men mærkede strax af den Umage, Borgemesteren giorde sig for at skiule en Slags Forlegenhed, at Kirkwalls Artillerie ikke var i den bedste Stand. Han føiede til: "Vel, vel, Hr. Borgemester: Vi lader os ligesaa lidt kyse, som I. Jere Kanoner derude, vil giøre de stakkels gamle Matroser, der skal betiene dem, mere Skade, end vort Skib; og dersom vi dreier Bredsiden til og gier Byen et glat Lag, saa vil Jere Koners Porcellain komme lidt i Fare. Og nu er det at tale om at Søemænd er lidt lystige i Land?

Har I ikke ogsaa Grønlandsfarere her hvert Øieblik, som giør Jer et Fandens Spektakel; og Hollænderne selv giør Luftspring i Jeres Gader som Marsviin for en Storm. Mig er sagt, Hr. Borgemester, at I er en fornuftig Mand, og jeg er vis paa, I og jeg kunde bringe den Sag i Rigtighed i en fem Minuters Samtale i Eenrum."

Borgemesteren førte nu Cleveland ind i et Sideværelse. "Jeg vil lægge mine Pistoler fra mig, Sir," sagde Cleveland, "dersom I frygter noget." — "Fanden tae Jere Pistoler!" sagde Borgemesteren, "jeg har tient Kongen, og er ligesaa lidet bange for et Skud Krud, som I." — "Saameget bedre," svarede Cleveland, "des koldsindigere vil I høre mig." — Og nu fremsatte han i faa Ord de Grunde, der ligesaa meget tilraadede Kirkwallerne, at see til i Mindelighed at blive det armerede Skib qvit, (nemlig for at undgaae Blodsudgydelse, naar man bragte dem til det Yderste), som Skibsmandskabet at komme bort, (nemlig Fregatten Halcyons Nærmelse). Borgemesteren, en giev og værdig Mand, indrømmede dette; men meente, at naar det blev kundbart, man havde hiulpet dem til at undflye, saa vilde Byen, og ikke mindst Borgemesteren, være udsat for stor Ubehaglighed ved Fregattens Ankomst. Og nu bleve de enige om, at man uhindret skulde lade Fribytteren løbe om paa den anden Side af Øen, for at indtage Proviant. Der kunde dette skee, uden at det lod som man i Kirkwall vidste noget deraf, og skulde sligt blive omtalt, saa var deres Ufor-

muenhed til at hindre det, og Kaperens Overlegenhed, tilstrækkelig Undskyldning. „Men,“ sagde Borgemesteren, „naar jeg tillader Eder at seile, saa maa jeg have Sikkerhed for, at I ikke tilføier Landet nogen Ulempe siden.“ — Cleveland tilbød sig at blive i Byen som Gidsel, naar man imidlertid fra Byens Side sendte En af Raadet, eller nogen anden Person af Betydenhed, ombord paa det armerede Skib som Sikkerhed for den i Land blivende Capitain. Borgemesteren rystede med Hovedet, og meente, det vilde være vanskeligt, at finde en Person, der var villig til at være Gidsel i saa farligt et Tilfælde; men lovede, at han vilde meddeele den trufne Overeenskomst til nogle i Raadet, som vare skikkede til at betroes en Sag af den Vigtighed.

De gik nu tilbage i Raadsalen, og medens Borgemesteren atter gik ind i det afsides Værelse med nogle Udsøgte af sine Colleger, gik Cleveland frem og tilbage i Salen, og talede meget rolig med adskillige af de Tilstedeværende om ligegyldige Ting. Blandt Andre traf han til sin Forundring her den af Bissekrammeren Bryce Snaelsfoot ovenfor nævnte skotske Factor, hvis Bekiendtskab Cleveland under sit Ophold paa Shetland havde giort. Triptolemus Yellowly, saa hed Factoren, forestillede et Slags Under-Amtmand paa hiin Øe, og var med Hensyn hertil, ved hans Ophold i Kirkwall, bleven af Magistraten beæret med at kaldes til deres Raadslagning ved denne Leilighed. Triptolemus var ellers ikke den Mand, der for sin Snildraa-

digheed skulde optages i en slig Forhandling, med mindre den angik Agricultur eller Agerdyrkning, hvori han i det mindste bildte sig ind at være saa dygtig, at han i sin Person allene indbefattede et heelt Landhusholdnings-Selskab. Han var en Landmands Søn, var opdraget til Landbruget, og havde desuden i Latinskolen læst Varro de re rustica, Columella og Virgils Georgicon, som han endnu dagligen citerede; ogsaa med den Tids Skrifter om Landvæsenet var han vel bekiendt; han talte meget smukt og vidtløftigt om Forbedringer og nye Forsøg; var altsaa baade theoretisk og practisk Landmand, men i sidste Egenskab ikke synderlig heldig; forresten en jævn, noget corpulent, phlegmatisk Mand, med en fortræffelig Appetit, men ikke nær saa meget Mod. Denne Mand udsaae nu Borgemesteren og hans Colleger, i deres hemmelige Raad i Sideværelset, til at sendes ombord som Gidsel til Søeroveren.

Triptolemus blev saa overrasket, da Borgemesteren kom ud af Sideværelset og forkyndte ham deres Beslutning, at han i Begyndelsen intet dertil vidste at svare. Sagen blev ham forestillet som en Wresbeviisning, man troede at skylde ham, og hvorved man gav ham Prøve paa sin Tillid til hans Forstand og Dygtighed. Thi det var nødvendigt, at en slig Mand sendtes Capitain Cleveland ombord, for at paasee at alt ved Proviantens Indtagning paa hiin Side Kysten gik fredeligt til, at ingen Ulempe tilføiedes Beboerne der, at de erholdt rigtig Betaling for hvad de

leverede, og endeligen for at tiene Clevelands Skib som Lods i det indviklede Farvand.

„Ja saa vil I da nok have, at de skal løbe lige paa Land;“ — svarede endeligen Triptolemus, — „hvor Fanden skal jeg kunne lodse dem, som aldrig har havt et Roer i min Haand,“ — „Hys! hys! tie stille,“ sagde Borgemesteren, „dersom Folk her i Byen hørte Jer tale slige Ord, saa var Jer Agtelse og Dygtighed og Anseelse og Alting tabt for stedse. Her blandt os Deboere bliver ingen respecteret uden han kan beslaae et Seil, reebe og styre! — men overalt er det en blot Form, og vi sender gamle Patrick Sinclar ombord for at hielpe Jer. I Selv faaer intet at bestille, uden at æde, drikke og more Jer hele Dagen.“

„Æde og drikke?“ sagde Triptolemus, ikke istand til at begribe, hvorfor man saa hovedkulds paanødte ham denne Forretning, og dog ikke synderligen skikket til at modstaae eller vikle sig ud af den kloge Borgemesters Snarer. — „Intet andet end æde og drikke,“ begyndte Borgemesteren igien, „det forsikkrer jeg Jer! Enhver af os her i Raadet gik heller end gierne ombord for at gjøre saa behagelig en Søetour; men da det er Markedstid, saa har de fleste af os uopsætlige Forretninger. — Jeg selv kan, som Borgemester, ikke ret vel forlade Byen — den ældste Raadmands Kone er kommen i Barselseng — Kæmneren kan ikke taale Søen — to af de andre Raadmænd have Podagra — to ere fraværende, — og de andre femten Medlemmer af Raadet have alle hver sine særegne Forretninger.“

„Æde og drikke!“ — gjentog Triptolemus — „det er altsammen meget godt; men Sandhed at sige, jeg kan ikke taale Søen stort bedre end Kæmneren; og jeg har altid bedre Appetit til Spise og Drikke i Land.“

„Hys! hys! hys!“ sagde Borgemesteren atter — „vil I da endeligen i Bund og Grund ruinere Jer Anseelse? En Mand af Eders Stand og Stilling, og ikke taale Søen! I kunde ligesaa godt sige I var en Høilænder og kunde ikke taale Stærkt-Øl.“

„I maa giøre en Ende paa det, mine Herrer“ — sagde Capitain Cleveland — „det er Tid vi kommer til at lette — Master Triptolemus Yellowley, skal vi have den Ære at I ledsager os?“

„Jeg er forsikkret, Capitain Cleveland,“ stammede Factoren, „at jeg ingen Betænkeligheder vilde have ved at følge med Eder hvor det skulde være — allenestе“ —

„Han har ingen Betænkeligheder“ — sagde Borgemesteren, gribende det første Ord af hans Tale, uden at oppebie Conclusionen. — „Han har ingen Betænkeligheder,“ skreeg Kæmneren. „Han har ingen Betænkeligheder,“ istemmede alle fire Raadmænd, og de øvrige femten Medlemmer af Raadet gientoge i Chor det samme, tilføiende: „god Mand“ — „Patriot“ — „respectabel Herre“ — „Byen ham evig forbunden“ — „Hvor finder man slig værdig Factor?“ og saa videre.

Det nyttede ikke den arme Triptolemus forsøgde at forklare sig nærmere eller at giøre Indvendinger;

han blev overstemmet af hele Raadets Taksigelser, Lykønskninger og Bønner til Himlen om hans lykkelige Gienkomst ved god Hilsen. Capitain Cleveland gav sine Folk de strengeste Befalinger, om at behandle ham med Agtelse og Opmærksomhed; nu droge de bort, mere førende Factoren med sig, end godvilligen ledsagede af ham. Borgerne vare heel tilfredse med den af Borgemesteren trufne mindelige Overeenskomst, de undgaaede Fiendtligheder og den ellers rimelige Blodsudgydelse. Ikkun Triptolemus, der dreves med som et Offerdyr, til Soning for det almindelige Bedste, blev mere og mere utilfreds; *først*, fordi han mærkede, som hidtil var undgaaet hans Fatte-Evne, at Cleveland ikke selv fulgde med ombord, *dernæst* da han paa Veien til Havnen nøiere betragtede sit Reiseselskabs barbariske Physionomier. Den Frygt, disse indjøge ham, havde Goffe, ved hvis Side han gik, sine særegne Grunde til snarere at formere end formindske. Han havde taget Factoren ved Armen, som for at være sikker paa hans Tilstedeblivelse, og holdt ham saaledes, medens de gik, omtrent med samme Lempelighed som en Smede-Skrue. Desuden gav han ham fra Siden glubende og skiæve Diekast, som Ørnens paa sit Bytte. Endeligen fik Yellowleys Frygt saamegen Overhaand over hans Forstand, at han ligesom spurgde sin forfærdelige Ledsager, i en Slags skrigende Hvisken, „har I i Sinde at myrde mig, Capitain, til Trods for Guds og Menneskenes Love?„

„Vi har ikke myrdet nogen i de sidste tre Maaneder,“ svarede Goffe.

„I søger kun, haaber jeg, bedste værdigste Hr. Capitain,“ gientog Triptolemus — „For Himlens Skyld, hvad kunde det nytte Jer at myrde mig?“

„Det kunde kanskee dog være os til Plaseer“ — sagde Goffe — „See engang disse Karle ret i Øinene, og see saa om der er nogen af dem, der ikke heller vilde dræbe en Mand end lade det være. Men vi tales nærmere ved naar I først har smagt Boien, med mindre I bringer en kion rund Haandsfuld Chili-Stykker med til Jeres Ranson.“

Triptolemus forsikkrede at han havde mistet den Smule han eiede. — „En Portion Kat,“ sagde Goffe knurrende, „saa finder I den nok igien — Tamp til Kiødet staaer i Blod og en Smule Salt ovenpaa, det er et herligt Middel til at skaffe Folk Hukommelse — at lægge dem en Surring om Panden, saa Øinene skyder lidt ud af Hovedet, det er ogsaa ganske got.“

Den ulykkelige Triptolemus blev pludseligen veltalende for at gotgiøre, hvor umuligt det var, at Reformatorer — som han var i Agerdyrkningsfaget — kunne være rige.

„Vel! Vel!“ sagde Goffe omsider, „dersom I virkelig er en fattig Stymper, som I paastaaer, saa skal jeg tage mig af Jer.“ — Derpaa lagde han Munden til Factorens Øre, medens denne hævede sig paa Tæerne for ret at lægge Øret til, og nu fornam Goffes

Ord: „Dersom I har Jert Liv kier, saa gaae ikke i Baaden med os!“

„Men hvorledes skal jeg kunne slippe fra Jer, naar I holder mig saa fast i Armen, at jeg ikke kan komme bort om saa hele Skotlands Høst for et heelt Aar skulde mislykkes?“

„Hør dit Aalehoved“ — sagde Goffe — „lige i det samme vi komme til Vandet, og Folkene springer i Baaden og griber Aarerne, saa snoe dig gesvindt Bagbord over — jeg lader Jer Arm gaae — og saa løb og rend som det gialt Jert Liv!“ —

Saasnart de vare komne til Stedet, og Goffe havde uformærkt sluppet ham, fulgte Triptolemus denne Anviisning saa godt han kunde, han tumlede afsted som en Boldt, der nyeligen har faaet et dygtigt Stød, og løb, uagtet hans runde sphæriske Form og korte Been, med en slig Fart giennem Gaderne, at han ikke standsede, før han havde naaet den aabne Mark hiinsides Byen.

Ingen standsede hans Fart; og skiøndt en Musket eller to blev lagt an for at lade en Kugle indhente Flygtningen, saa vidste Goffe dog at forhindre dette og faae sine Folk til i Stilhed at roe bort. Af Borgerne blev Yellowlys Flugt anseet som en Triumph, og de ledsagede derfor den bortroede Baad med tredobbelt Hurra. Magistraten derimod ængstedes for Følgerne; men med Magt at gribe det flygtende Gidsel vilde være for voldsom en Handling. Cleveland, der vel giennemskuede Goffes Plan, var paa sin Side

heller ikke rolig. Dog hans Ven og troe Hengivne, Jack Bunce, traf gode Forholdsregler. Han havde ikke saasnart ladet sig det Forefaldne fortælle, før han strax sluttede at Triptolemus Flugt var begunstiget af Gosse, for paa denne Maade at blive Cleveland qvit og igien blive eene Commanderende ombord. „Men den gamle fordrukne Baadsmand," — sagde Bunce til sin Fortrolige Fletcher — „skal have giort galt Bestik, eller og jeg vil lad mig kalde Jack Dunce istedetfor Jack Bunce." Ved sin Veltalenhed og Snildhed, ved det Parti han og Cleveland havde blandt Mandskabet, og ved den Ydest og Tillid Cleveland endvidere ved det sidste Foretagende i Land havde erhvervet sig blandt dem, bragde Bunce det dertil, at man, Gosses Indvendinger uagtet, tog den Beslutning, at opbringe det første det bedste Skib af taaleligt Udseende, og da erklære: at Skib, Mandskab og Ladning skulde blive behandlet paa samme Maade, som man i Byen behandlede Cleveland. Indtil denne igien kunde tage Commandoen, blev den overgivet et Skibsraad, bestaaende af Gosse, Bunce og Baadsmanden. Derpaa gik man ufortøvet i Værk med at lette Anker, for at løbe om til det anviste Sted, hvor Proviant skulde indtages. Fra Batteriet skeete ingen Hindring, og Skibet kom lykkeligen under Seil.

5.

En meget smuk Brig, som foruden adskillige andre Skibe tilhørte Magnus Troil, den rigeste Mand paa Shetland, havde denne shetlandske Magnat om-

bord tilligemed hans to elskværdige Døttre, Minna (Clevelands Elskede) og Brenda, for at bringe dem til Markedet i Kirkwall. Ombord var ogsaa Poeten Claudius Halcro, Shetlands eneste og vittigste Digter, en fordums Ven (saa sagde han i det mindste selv) af den berømte John Dryden, hvis Navn og Sententser han derfor næsten altid førte i Munden. Modvind og stærk Sønden Strøm havde forsinket deres Reise noget, og da det havde været for mørkt til at staae ind mellem alle de lavt liggende Øer i det indviklede Farvand, saa havde de den sidste Nat ligget bi i Papa-Sund. Næste Morgen fortsattes Reisen, de holdt langs med Stronsa-Øen, hvis flade, grønne og forholdsmæssigen frugtbare Land udgiorde en stærk Modsætning til de mørke Høie og sorte Klipper paa deres egen Ø; derpaa passerede de Lammehoved-Næsset, og styrede nu med skral Vind ind efter Kirkwall.

Nu aabnede just den yndige Fiord mellem Pomona og Shapinsha sig for dem, og Minna og Brenda beundrede just Cathedral-Kirkens svære Masser, der ragede op over de lavere Bygninger i Kirkwall, da Magnus Troils og Digteren Halcros Opmærksomhed henvendte sig paa en anden Gienstand, der syntes dem vigtigere. Det var et tremastet armeret Skib, som netop havde lettet Anker og nu stod ud af Fiorden for fulde Seil med frisk Kuling og rum Vind."

"En net Tingest," sagde den gamle Magnus, "men jeg seer ikke hvad Landsmand, siden han ikke toner Flag, jeg skulde troe det er en spansk Bygning."

„Hun seer ud til det,“ sagde Halcro, „en prægtig Vind har den, medens vi maae krydse; O! hvor det er et stolt Syn saaledes som han der kommer prangende med alle sine Seil, og skiærende som en Piil giennem Bølgerne. Som den store John*) siger:

Stolt Orlogsmand med trende Dæks Kanoner, —
Hvis Munding toppet Bølge stundom slaaer —
Mens høit i Skye sit røde Flag den toner,
En Søe-Brems liig den snart sit Bytte naaer.

„En Søe-Brems?“ sagde Magnus, seende med nogen Forundring, at det armerede Skib pludseligen forandrede Cours og holdt ned paa dem, — „bare han ikke ret nu viser os Brodden.“

Hvad Magnus Troil sagde i Spøg, blev til Alvor; thi, uden enten at heise Flag eller at praie dem, giorde Skibet to skarpe Skud, hvoraf den ene Kugle vandede foran Briggens Boug, den anden nært gik giennem dens Storseil. Magnus tog Raaberen, og da Skibet nu var nok, praiede han det, spørgende hvo de vare og om Aarsagen til det uventede Angreb. Han fik allene til Svar: „Lad i Øieblikket Mers-Seilene løbe og bras Jert Storseil bak, saa skal I strax see hvem vi er.“

Der var nu intet andet for end at adlyde, og Briggen dreiede altsaa til, for at vente nærmere Ordre. Man saae ser Mand og en Officeer (det var Jack Bunce) springe i Baaden og roe hen mod Briggen. Magnus lod sig allene for sine tvende kiære Døttres Skyld over-

*) Dryden.

tale til at modtage de ubudne Giæster med væbnet Haand. I Dieblikket vare disse paa Dækket, og Jack Bunce slog med sin dragne Sabel paa Ruffet, erklærende Briggen for Prise. „Hvad Fuldmagt har I,“ sagde Magnus, „til at stoppe os i aaben Søe?“ — „Her er et halvt Dosin Fuldmagter,“ svarede Bunce, visende paa Pistolerne i sit Belte. — „Altsaa,“ sagde Magnus, „I har i Sinde at plyndre os. Lad saa være, siden vi ikke kunne forhindre det. Værer allene høflige mod Fruentimmerne, og tager hvad Jer lyster af Skibet. Der er ikke meget, men jeg baade vil og kan lægge mere til, naar I behandler os vel.“

„Høflige mod Fruentimmerne“ — sagde Dick Fletcher, som var med Bunce — „som vi ikke altid var høflige mod dem, og kiærlige ovenikiøbet. See her, Jack Bunce, — Sikken en lille nysselig Tingest. Tordne mig! skal hun ikke gjøre et Krydstog med os, hvad der saa bliver af den Gamle.“

Han greb fat paa den forfærdede Brenda med den ene Haand og drog uforskammet med den anden Overslaget paa Kappen til Side, i hvilket hun havde indsvøbt sig.

„Hielp Fader! hielp Minna!“ skreg Brenda, og Faderen greeb i samme Dieblik til en Haandspage; men Bunce standsede ham, i det han med det samme raabte til Fletcher: „Slip Pigen, Dick!“ — „Og nu, mine to Skiønheder, siig mig, er der nogen af Jer der har det underlige hedenske Navn Minna, for hvilket jeg har en vis-Slags Respect.“

„Min brave Herre,“ sagde Poeten Halcro, „det er upaatvivleligen fordi I har noget Poesie i Hiertet.“

„Jeg har havt nok af den i Munden i mine Dage,“ svarede Bunce, Ex-Skuespilleren, „men det er forbi, min gamle Herre. Ikke desmindre skal jeg snart udfinde, hvo af dem der er Minna. Lad mig see Eders Ansigter, mine skiønne Damer, og vær uden Frygt, Ingen her skal understaae sig at tilføie Eder noget Ondt. — Paa min Ære, to søde Tøse! dersom jeg ønskede nogen bedre Sovekammerat end den Ringeste af dem, saa vilde jeg ønske jeg laae til Søes i en Æggeskal og havde en Klippe tæt i Læ. — Men vær kun ikke bange; det skal komme an paa Eders egen Villie; blandt os Lykkeriddere presses ingen til Tienesten. Og see kun ikke saa sky paa mig, som jeg talte om Noget, I aldrig havde tænkt paa før: Een af Jer i det mindste har hørt tale om Capitain Cleveland, Søerøveren.“

Brenda blev endnu blegere, men Blodet steeg paa engang Minna i Kinderne, da hun saa uventet hørte sin Elsker nævne. — „Jeg seer hvorledes det er fat,“ sagde Bunce fortroligt nikkende, og skal rette min Cours derefter. — I skal ikke frygte at der skal skee Jer nogen Vold, Fader,“ — lagde han til, i det han i Fortrolighed vendte sig til Magnus — „og skiøndt jeg har giort mangen herlig Pige til god Prise i mine Dage, saa skal dog Eders slippe i Land uden Overlast eller Løsepenge.“

„Naar I vil forsikkre mig derom,“ sagde Magnus, saa er I saa velkommen til Skib og Ladning, som jeg nogen Tid bad en Mand velkommen til en Kande Punsch.“

„Ja det var ikke saa gal en Ting den samme Kande Punsch, naar vi havde En, som kunde lave os den tilgavns god.“

Dette paatog Claudius Halcro sig og Magnus bød sine Døttre, at gaae ned i Kahytten og sende dem Punsch-Bollen op.

„En Bolle Punsch,“ sagde Fletcher, „en heel Pos*) fuld, siger jeg — tordne mig!“

„Og jeg siger,“ sagde Bunce, „at disse to herlige Piger skal sidde hos mig og fylde min Kande; jeg maa dog have noget for al min Godhed.“

„Og de skal fylde min med,“ raabte Fletcher; „de skal fylde den til Randen og jeg vil have et Kys for hver Draabe, de spilder, — riste mig vil jeg ikke!“

„Men jeg kan fortælle dig, der bliver intet af,“ sagde Bunce, „for jeg vil være bandsat, om nogen anden skal kysse Minna, uden En, og det er hverken dig eller mig; og hendes lille Kammerat skal gaae med i samme Regning; der er jo villige Tøse nok i Orkney. Og naar jeg nu betænker mig ret, saa skal begge Pigerne blive nede i Kahytten og lukke sig inde der, og vi vil have Punschen her op paa Dækket al fresco,**) som den gamle Herre foreslaaer. — Imidlertid — Sei der! — klar ved Skiøder og Halse, og faae hende under Seil igjen! Og du ved Roret! dersom du vil beholde

*) The bucket; man har større og mindre Pose ombord; her menes naturligviis en af det største Slags.

**) I frie Luft.

Hiernen i Skallen, saa hold ret hen efter Skibet! Giør du den mindste Mine til Lurendreierie, saa slaaer jeg dig Sandsekisten itu, som det var en gammel Kalebas."

Briggen blev saaledes igien bragt under Seil og holdt nu i Søerøverens Kiølvand. Denne satte Cours efter Inganes-Bai, en fortræffelig Rhed to til tre Miil fra Kirkwall. Paa denne Rhed kunde Skibene godt ligge til Ankers, medens man underhandlede med Magistraten om Clevelands Udlevering.

Claudius Halcro havde anvendt sin yderste Konst paa at lave en Pos fuld Punsch til Søerøverne. Matroserne, saavelsom Bunce og Fletcher, drak af store Kander, som de uden al Ceremonie stak ned i Posen, efterhaanden som de gik til eller fra deres Dont paa Dækket.

"Ved St. Magnus," udbrød Magnus Troil, da han saaledes saae dem tømme een Kande efter en anden, uden nogen synderlig Virkning paa deres Udvortes. — "Ved St. Magnus! Jeg bildte mig ind, at jeg tog min Kande som en Mand, men naar man saadan seer Jeres Folk svælge, Capitain, skulde man troe, deres Maver vare ligesaa bundløse som Laifell-Hulen i Foula, som jeg selv har loddet med en Line paa hundrede Favne."

"Ved vor Levemaade, Sir," — svarede Bunce — "er der ingen Grændse før Tienesten kalder eller Fadet er tomt."

"Min Troe," sagde Claudius Halcro, "jeg tør sige, der er ikke En af Eders Fol somk, jo kunde

tømme det store Scapa-Horn, som altid presenteredes Biskoppen af Orckney svellende fuldt af det bedste Stærkt-Øl, der nogensinde var brygget."

"Ja, kunde Drikken giøre dem til Biskopper," sagde Bunce, "saa havde vi lutter Høiærværdigheder ombord; men da de aldeles mangle alle andre geistlige Egenskaber, saa skiøtter jeg just ikke om de skal drikke for meget i Dag. — Og lad os nu faae en Skaal og en Sang til Slutning," raabde han i det samme, i det han endnu engang tømte sin Kande.

Halcro, der i sit Hierte bad om Kraft til at vorde en nye Timotheus, for at "bøie hans Attraae og dæmpe hans Stolthed," som der staaer hos den store John, begyndte en Hierte-beroligende Sang, saaledes:

"Piger, som favreste Roser saa friske,
Lytter til Digterens venlige Sang!"

"Jeg vil intet høre om Piger eller Roser," sagde Bunce, — "det husker mig kun paa, hvad Slags Ladning vi har ombord, og, — splitte mig, jeg vil være min Kammerat og min Capitain troe saalænge jeg kan. — Og nu jeg tænker mig ret om, vil jeg ikke have mere Punsch. — Den sidste Slurk har giort mig ør i Hovedet, og jeg skal ikke spille Cassio i Aften — og naar jeg ikke drikker, skal heller ingen andre drikke."

Med disse Ord væltede han med et raskt Stød hele Posen, der endnu, uagtet de hyppige Besøg af Mandskabets store Kander, var halv fuld, sprang op, rystede sig, som han han kaldte det, lidet tilrettte, satte Hatten paa Skraa, og i det han med en Slags Selv-

tilfredshed gik frem og tilbage paa Skandsen, gav han Ordre at være klar til at ankre, i det han paa samme Tid lod heise Signal for det armerede Skib. Dette adlod ogsaa strax Signalet, da Goffe rimeligviis befandt sig i en slig Tilstand, at han ei kunde giøre Modsigelse.

Saasnart Skibene vare komne til Ankers, skrev Bunce et Brev til Borgemester og Raad i Kirkwall; han underrettede dem om, at da det lovede Gidsel for Caperens Capitain ei var bleven sendt ombord, saa havde man nu taget en Brig i Besiddelse med Rederen og Passagererne, en fornem Mand og hans Familie. Saaledes som man i Land behandlede Capitainen, saaledes vilde ogsaa de paa Briggen værende Personer blive behandlede, og dersom man endeligen ikke sendte Capitain Cleveland igien ombord og opfyldte de i Hensyn til det armerede Skibs Proviantering indgangne Vilkaar, saa vilde man fra dettes Side vedblive at forstyrre Byens Handel.

Jack Bunce forlangte desuden, at Magnus Troil hertil skulde føie et Par Linier, hvilket dog Digteren Halcro i hans Sted paatog sig, og skildrede i Korthed for Magistraten den Stilling, hvori de befandt sig, og Nødvendigheden i, at Magistraten opfyldte det Forlangte, for at udfrie dem af Fangenskabet. Hermed var Bunce tilfreds, og da han ved at giennemlæse Brevet saae Underskrivten Claudius Halcro, udbrød han høiligen forundret: „Hvad — — — Satan — — I er den lille Fyr, som spillede Violin ved Gadabouts

Trup i Hogs-Norton, det første Aar, jeg var Acteur! Syntes mig ikke nok jeg skulde kiende Jert Stik-Ord: „den store John.“ Under de nærværende Omstændigheder kunde intet Bekiendtskab være Halcro behageligere. Han erindrede sig strax den yderst haabefulde unge Skuespiller, som debuterede i Don Sebastian, og føiede snildeligen til, at den store Johns Muse aldrig var bleven saa ypperligen understøttet i al den Tid, han var første (han kunde have lagt til: og eneste) Violinist i Master Gadabouts Trup.

„Ja vist,“ sagde Bunce, „jeg troer I har Ret! Jeg tænker, jeg kunde have giort samme Lykke paa Scenen som Booth eller Betterton. — Men jeg var nu engang bestemt til at betræde andre Bræder,“ føiede han til i det han stødte med Foden mod Dækket. „Og nu, gamle Bekiendt,“ blev han ved, „lad mig have Jer solus*).“ De lænede sig ud over Hakkebrættet, medens Bunce med mere Alvor end han sædvanligen brugde, hvidskede til Halcro: „Det giør mig ondt for denne gode gamle norske Granne-Gubbe, — styrte mig om det ikke giør — og for hans Dottre med. — Især da jeg har mine egne Grunde for at tage mig af den Ene. Jeg kan være en vilter Knegt, naar jeg har en villig Tøs for mig; men mod saadanne anstændige og uskyldige Skabninger, — — gale mig! der er jeg Scipio i Numantia og Alexander i Darius's Telt.

---

*) „Eene“, det Ord, hvormed i engelske Skuespil Monologer betegnes.

I erindrer hvorledes jeg spillede Alexander," (her blev han pludseligen høitidelig:)

"Fra Gravens Skiød jeg Elskov Frelse bringer;
Nu Sværdet ud! og frem paa Lynets Vinger!
Vort Anfalds Raseri man modstaaer ei —
Thi Skiønhed kalder, Æren viser Vei!"

Claudius Halcro undlod ikke at yde hans Declamation de fornødne Lovtaler. Bunce trykkede omt hans Haand. "Ah! I smigrer mig, kiære Ven," sagde han; "og dog, hvorfor havde ikke Publicum noget af Jer Skiønsomhed! Da havde jeg ikke staaet her. Himlen veed, min kiære Master Halcro, Himlen veed, hvor gierne jeg tog Jer ombord med mig, allene for at have en Ven, der ligesaa gierne vil høre, som jeg vil declamere de meest udvalgte Forfattere. De fleste ombord hos os ere Bæster. — Men hvor herligt vilde det være naar jeg i en Sommernat under Linien, medens Skibet løb sin jevne Fart med bugnende Seil for den friske Passat, kunde recitere min Alexander for Eder som mit Parterre, Loge og Gallerie! Ja, siden I er en Musernes Dyrker, som jeg meget vel erindrer, hvo veed da om ikke I og jeg kunde, liig Orpheus og Eurydice, blive Redskaber til en renere Smags Udbredelse blandt vore Brødre, og til at blidne deres Sæder, medens vi vakde deres bedre Følelser?"

Dette sagde han med megen Salvelse, at Halcro begyndte at blive bange for, han havde giort Punschen altfor stærk; men herved nu intet at giøre, og han lod sig derfor nøie med at besvare sin Vens

omme Haandtryk, og saa følsomt som mueligt udstøde et „Ach!“

Bunce tog strax igien Ordet: „I har Ret, min Ven! der er altsammen tomme Lyksaligheds-Drømme, og den ulykkelige Jack Bunce har intet andet tilbage, end at vise den Ven, hvem han nu skal sige Farvel, en Tjeneste. Jeg har besluttet at sætte Eder og de to Piger i Land, og give Jer Fletcher med til Beskyttelse; kald derfor begge Pigebørnene op, og lad os blive dem qvit, førend Fanden faaer sit Spil med mig eller nogen anden. I bringer mit Brev til Magistraten i Kirkwall, understøtter det med al Jer Veltalenhed, og forsikkrer dem, at dersom de krumme blot et Haar paa Clevelands Hoved, saa skal Fanden blive løs og Helvede ikke hedt nok.“

Lettet om Hiertet ved denne uventede Udgang paa Bunces Declamation, tog Halcro Kahytstrappen i to Trin, bankede paa Døren, og kunde knap finde forstaaelige Ord til at udtrykke sit Ærinde. Søstrene hyllede sig hurtigen i deres Kapper, og vare, da de hørte Baaden at sættes ud, i samme Øieblik paa Dækket.

Brenda, som bedre end Minna fattede deres Stilling, overbeviste ogsaa hende om, at de giorde langt mere for deres Faders Redning ved at gaae i Land uden ham, end ved at blive hos ham ombord. Da de endnu tøvede med at tage Afsked fra Faderen, skyndte Bunce paa dem. „Kys ikke for meget,“ sagde han, „at jeg ikke skal fristes til at forlange min Part med. I Baaden med Jer — dog stop et Øieblik.“ Han drog Pi-

gerne og Halcro til Side. „Fletcher,“ sagde han, „staaer til Ansvar for Resten af Mandskabet; men hvorledes skal jeg igien svare for Fletcher, det veed jeg ikke paa anden Maade, end ved at give Master Halcro denne lille Cautionist med.“

Han rakde Skialden en lille Pistol med dobbelt Løb, som han sagde var ladet med et Par Kugler. Minna mærkede, at Hälcros Haand skiælvede, da han løftede den, for at modtage Pistolen. „Giv mig den, Sir,“ sagde hun, i det hun tog den ud af Fribytterens Haand, „og vær vis paa, at jeg skal forsvare min Søster og mig med den.“

„Bravo! Bravo!“ raabte Bunce, — „det er en Pige, som er Røverkongen Cleveland værdig.“

„Cleveland!“ gientog Minna, „kiender I da denne Cleveland, som I nu to Gange har nævnet.“

„Kiender ham!“ svarede Bunce. — „Mon der er noget Menneske, som bedre end jeg, kiender den stolteste Søemand, der nogentid satte sin Fod mellem For og Agter? — Naar han først er sluppen ud af Buret, som med Himlens Hielp snart skal skee, saa haaber jeg, vi seer Eder ombord hos os, for at være regierende Dronning over hvert et Hav, vi beseile. — I har der faaet den lille Cautionist“ (pegende paa Pistolen som Minna holdt i sin Haand); „ventelig forstaaer I at bruge den. Dersom Fletcher ikke fører sig artig op imod Jer, saa behøver I allene med Tommelfingeren at trække dette Stykke Jern *)

*) Hanen paa Laasen.

op, saaledes, — og blir han ved, saa krummer I kun Jer nydelige Pegefinger saaledes*), og jeg mister den bedste Kammerat, nogen Mand har havt, — skiøndt, — gale i den Hund, han har fortient Døden, naar han ikke lystrer min Ordre. Og nu i Fartøiet, — dog, stop, et Kys for Clevelands Skyld."

Brenda, i den dødeligste Angst, tillod ham det, men Minna, med Uvillie trædende tilbage, rakde ham Haanden. Bunce smilede, men kyssede med theatralsk Anstand den smukke Haand, hun bød ham som Løsepenge for hendes Læber. Søstrene og Halcro toge endeligen Plads i Baaden, som under Fletchers Commando, stødte fra Borde og roede mod Landet.

Bunce stod paa Skandsen, holdende en Monolog, paa Acteurers Maade. — "Det Onde, jeg har giort i Verden," sagde han blandt andet, "kan give mig nok at tænke paa. Det er værdt engang ogsaa at giøre noget Godt, om det saa kun var for Sieldenhedens Skyld og for at komme i godt Humeur indvortes." — Magnus Troil stod imedens og fulgde med Søekikkerten Baaden, der bragte hans Dottre i Land. Han saae dem lande paa Strandbredden, og, ledsagede af Halcro og en anden Mand, (udentvivl Fletcher) bestige Høiene og gaae ad Veien til Kirkwall, og han kunde netop skiælne, at Minna, som om hun ansaae sig selv for de Andres Beskytterske, gik lidet bag efter dem, rimeligen for at være belavet paa et mieligt Overfald. Endeligen, just som

*) Nemlig Stillepinden.

den Gamle begyndte at tabe dem af Sigte, havde han den Glæde, at see dem giøre Holdt og Søerøveren at forlade dem, i det han, netop i en tilbørlig Afstand for at byde høfligt Farvel, vendte om og gik langsomt tilbage til Strandbredden. —

Aarsagen til at Fletcher forlod Claudius Halcro, Minna og Brenda netop der, hvor Magnus Troil endnu med Kikkerten kunde see dem, var tildeels, at de Vandrende lidet høiere oppe i Landet bleve en Trop Bevæbnede vaer, hvilke den bakkede Egn skiulte for Magnus, men som bevægede Søerøveren til, for Sikkerheds, Skyld strax at vende tilbage til Baaden.

Saasnart denne var igien ombord, lettede Skibet tilligemed Briggen, dets midlertidige Prise, for at naae den omtalte fra Byen Kirkwall fiernere Kyst, hvor de fandt det rigtigere, at oppebie Cleveland, medens de ufortøvet gik i Værk med at indtage Proviant.

6.

Da Bunce, som selv kom i Land med Baaben for at hente Cleveland ombord, nu endeligen saae sin kiere Capitain igien i Frihed, dandsede, bandede og hoppede han af Glæde. Han fortalde ham, at de alt vare noget avancerede med Provianteringen, og kunde været videre, „naar ei den gamle fordrukne Svabber-Capitain Goffe var, som ikke havde Sands for andet, end at tude hele Dagen.“

Baadsmandskabet glædede sig ikke mindre end Bunce, og trak saa ivrigt paa Aarerne, at Cleveland snart stod

paa Skandsen ombord i det armerede Skib, som han var saa ulykkelig, at skulle commandere.

Saasnart han var kommen ombord, lod han den gamle Magnus Troil ved Bunce underrette om, at han og hans Brig vare frie; tillige lod han ham takke for gammelt Kiendskab og forhen beviist Høflighed. Ikke saasnart havde Fribytterne forladt Briggen, før Magnus hurtigt lod den lette og styre ad Kirkwall til; selv gik han i Land ikke langt fra det Sted, hvor Søerøverne laae, thi paa den i Nærheden liggende Gaard, Stennis, boede en Familie af ham, og han var underrettet om, at hans Døttre der ventede ham. De vare fulgde derhen med Claudius Halcro, som for sin Ven Borgemesteren Torfo i Kirkwall havde paataget sig nærværende af al Evne at paaskynde Søerøverens hurtigste Afreise; thi Orlogs-Fregatten Haleyon kunde nu meget snart ventes, og Magistraten i hiin Bye befrygtede Ubehageligheder, hvis Fregatten i deres Farvande skulde træffe paa Søerøveren og saaledes letteligen blive underrettet om det Samqvem, de, for at undgaae andre Ubehageligheder, havde maattet pleie med deres Anfører og Mandskab.

Solen stod høit paa Himlen, Fartøierne gik flittigen frem og tilbage mellem Kysten og det armerede Skib, og bragde Proviant og Vand ombord. Arbeidet var nu snart tilendebragt, da ogsaa mange Fiskejoller hialp til med. — Cleveland gik i dybe sørgelige Tanker frem og tilbage paa Dækket, da Jack Bunce meldte ham, at man nu var klar til at seile, naar ham behagede.

Endnu engang gik han tankefuld op og ned, kom tilbage til Bunce, tog ham i Haanden og sagde: Jack, jeg maae see hende endnu engang."

"Som I vil," sagde den hengivne Bunce; "kanskee blir det til vor og Jer Ulykke, men jeg har nu engang vant mig til at handle efter Jer Villie. Vel, I skal see hende, skiøndt hendes Fader ikke vil see Jer, og skiøndt han har forskandset sig og hende, som i Krigstider."

"Men hvorledes faae hende underrettet?"

"Jeg vil strax gaae i Land og forføie mig til Stennis-Gaarden, hvor hele Familien er, og jeg skal vel vide at faae hende paa en eller anden Maade tilbragt Eders Budskab, saa behændigt som den bedste Kammertiener."

Cleveland sprang ned i Kahytten, og fik endeligen med meget Hovedbrud, med skiælvende Haand og bankende Hierte skrevet et Brev, saadant at han haabede det skulde bevæge Minna til at tilstaae ham et Afskedsmøde i Morgenstunden.

Imedens Cleveland skrev, holdt Bunce, hans hengivne Fletcher, Baadsmanden Hawkins og Derrick, Qvarteermesteren, i Stilhed et lille Skibsraad. Bunce forestillede dem, at Cleveland, naar han endnu engang saae Minna, rimeligen vilde endnu mere styrkes i sit alt erklærede Forsæt, at forlade dem, saasnart de vare klare af Farvandet og den nærværende Fare. Men Clevelands Hielp var dem ikke blot nødvendig hertil; alle Betragtninger over deres tilkommende Stilling forenede sig til at fremkalde det Ønske, at han for stedse maatte være

med dem, eller at han i det mindste maatte bringe Skibet vel og lykkelig til de fierne Farvande, hvor nyt og rigt Bytte kunde giøres. Han var den berømteste, kiækkeste og indsigtsfuldeste af alle Søerøver-Capitainer og under ingen andens Commando kunde man vente sig et saadant Held som under hans. Men skulde han forlade sin Pige, var man deels ikke sikker paa at beholde ham, deels om man og enten ved Magt eller Overtalelse beholdt ham, vilde dog hans Iver og Virksomhed svækkes. Disse Grunde fremsatte Bunce, kraftigen understøttet af Fletcher, med stor Veltalenhed, og da de andre i det mindste ikke modsagde ham, rykkede han frem med sit Forslag. Man skulde naar Cleveland paa et eensomt Sted ikke langt fra Strandbredden tog Afskeed med sin Kiæreste, overrumple dem begge, føre dem ombord, have alting klar til i samme Øieblik at lette og strax staae ad Søen til. Naar han først befandt sig der, vilde han nok omsider indsee sit eget Bedste, som han nu var aldeles blind for, og snart lære at skikke sig i Skiæbnen ved sin Piges Side. "Kan jeg see mit Snit," sluttede Bunce sin Tale, "saa vil jeg snappe den raske lille Søster med, for min egen Regning."

Saasnart Bunce havde faaet Clevelands Brev til Minna gik han i Land, og kom lykkeligen til Stennis-Gaarden, som laae nogle hundrede Skridt fra Landingsstedet. Han fandt den saa vel forskandset, som det i en Hast havde været muligt. Vinduerne i det nederste Stokværk vare tilsperrede og Skydehuller anbragte i Skodderne; en Skibskanon var stillet saaledes, at den be-

strøg Veien til Porten, som desuden bevogtedes af to Skildvagter. Bunce forlangte at indlades, hvilket korteligen og ligefrem afsloges, med den Formaning, at pakke sig, om han ellers vilde fare vel. Men da han ivrigen vedblev, at paastaae en Samtale med Nogen af Familien og forsikkrede, at hans Ærinde var overmaade vigtigt, saa kom endelig Claudius Halcro, den store Johns Beundrer, frem. Han giorde Bunce mange Indvendinger, hvorved han blandt andet kom til at fortælle, at ogsaa den unge Mordount Mertoun, hvem Cleveland ved Opholdet paa Shetland nær havde dræbt, var ankommen til Gaarden, og vel modtaget af Magnus Troil og hans Familie. Omsider lykkedes det Bunce, at overtale ham til at modtage Clevelands Brev til Minna. „Siig mig bare," spurgde Poeten i det samme, „er der Poesie i det?"

„Propfuldt ligetil Seglet af Sang, Sonnet og Elegi," svarede Bunce, „men flye hende det forsigtigt og hemmeligt."

„Tys, Menneske! — lære mig at bringe en Billet-doux, et Kiærlighedsbrev! mig, som har besøgt det æsthetiske Kaffeehuus, og har seet alle Kit-Cat-Klubbens Toasts*). Minna skal faae sit Brev; der kan jo ikke være noget Ondt i et Afskedsbrev."

---

*) Toast betyder baade den, hvis Skaal drikkes og Skaalen selv. Kit-Cat-Klubbens Vert hed Christoph Cat, og den besøgdes af de berømteste Mænd af Whigs-Partiet, som Addison, Steele, Dryden o. fl.

„Farvel da, gamle Dreng, for nu og for altid;“ sagde Bunce, og i det han greb Poetens Haand, trykkede han den saa hierteligt, at Halcro, da han forlod ham, skreg høit og rystede med Haanden, som en Hund, naar en Glød er falden den paa Poten. — Cleveland modtog Rapport om det Forefaldne af Bunce i samme Dieblik, som denne var kommen ombord.

7.

Mordount Mertoun, Brenda Troils Forlovede, havde af den gamle Magnus faaet det Hverv, at sørge for Gaardens Sikkerhed, saalænge Søerøverne opholdt sig der i Farvandet, og ingen Commandant kunde med mere Aarvaagenhed end han bevogte sin Fæstning. Efterat have ud paa Natten efterseet Alt, havde han, med sine Vaaben hos sig, taget Plads i en Lænestoel og var slumret ind, da han mærkede, at Nogen trak ham i Kappen, hvori han havde svøbt sig. Det var Brenda, hvem det, uagtet Kiærlighed talde for hende, dog kostede megen Umage, at bevæge Mertoun til at lade hende og Minna slippe ud af Porten mod Morgenstunden, for at tage Afsked med Cleveland ved Stennis-Stenene. (Dette Sted laae et Par hundrede Skridt fra Gaarden.)

Efterat have overveiet Sagen nogle Dieblik, gik Mertoun ud for at tage de fornødne Forholdsregler, medens Brenda kaldte paa Søsteren, og underrettede hende om at Tilladelsen var erholdt. Han befalede at hele Vagten skulde vækkes i al Stilhed, og holde sig færdig

til nærmere Ordre. Medens dette skeete opholdt han sig selv ved den yderste Udgang, for at lade Søstrene passere. De kom ogsaa i Dieblikket, og ginge tause, Minna med nedslaaet Blik, Brenda med et Diekast til sin Elsker, forbi ham ad Stennis-Stenene til.

Nu stode de ved Stenene, Levninger udentvivl af et gammelt Offersted fra hedenske Tider, og saae Cleveland komme ene fra Strandbredden, hvor de vinede Baaden og Mandskabet.

„De ere mange og de ere bevæbnede,“ hviskede den bestyrtsede Brenda til sin Søster. — „Det er en for dem desværre nødvendig Forsigtighed,“ svarede Minna. „Frygt intet Forræderie af ham — det er i det mindste ikke hans Last.“

Cleveland nærmede sig og stod taus med bøiet Hoved for Minna, der først talde. „Ulykkelige Mand,“ sagde hun i en fast men sørgmodig Tone, „hvi søger du at formeere vore Bekymringer? Faer bort i Fred, og maatte Himlen lede dig til en bedre Bane, end du hidtil betraadte.“

„Himlen vil ikke staae mig bi,“ svarede Cleveland, „uden giennem Eders Stemme. Jeg kom hid raae og vild, neppe selv vidende, at mit Haandværk, mit fortvivlede Haandværk var mere forbryderſk i Guds eller Menneskenes Øine, end det, der drives af Kaperne, som dog Eders Love hiemle. Min Fader var Fribytter som jeg; jeg er født og opdraget i dette Haandværk, og maaskee var jeg, fortvivlet og haardnakket, ogsaa død i det, hvis Eders Godhed ei havde lært mig at ønske

noget Bedre. O, forskyd mig ikke — lad mig stræbe at giøre min Uret god igien, og forlad ikke Eders eget Værk halv fuldendt."

"Cleveland," sagde Minna, "jeg vil ikke bebreide Eder, at have misbrugt min Uerfarenhed og min barnlige Indbildning, der bragde mig til at sammenligne Eders Daad med vore gamle Heltes. Ak, denne Indbildning svandt, saasnart jeg saae Eders Følgesvende! Men jeg forkaster Eder ikke, at den er forsvunden. Gaae, Cleveland, riv Eder løs fra de elendige Mennesker, I staaer i Forbindelse med, og troe mig, at dersom Himlen forunder Eder Leilighed til at vorde navnkundig ved en stor eller god Handling, saa ere der Øine paa disse afsides Øer, der ville fælde Glædestaarer, saavist som — som de nu maae fælde Sorgens."

"Og er dette Alt," sagde Cleveland, "og tør jeg ikke haabe, at dersom jeg udriver mig fra mine nærværende Forbindelser — dersom jeg kan erholde Pardon, ved at vise samme Djærvhed for den retfærdige Sag, som jeg alt for ofte har viist for den uretfærdige — dersom efter en vis Tids Forløb — jeg bryder mig ikke om hvorlænge — naar den kun engang faaer Ende — dersom jeg da kan frimodigen sige, at jeg har gienreist mit Rygte — tør jeg da — tør jeg da haabe, at Minna vil tilgive hvad min Gud og mit Fædreland har tilgivet mig?"

"Aldrig, Cleveland, aldrig!" sagde Minna med den yderste Fasthed; "her paa dette Sted skilles vi, og skilles for stedse, og skilles ufortøvet. Tænk paa mig,

som paa en Afdød, hvis I vedbliver at være det I nu er; men hvis, som Himlen give, I forlader denne Ulykkens Vei, da tænk paa mig som paa En, hvis Bønner Morgen og Aften ere om Lykke for Eder, skiøndt der ikke mere er nogen Lykke for hende selv — Farvel, Cleveland!"

Han knælede, overvældet af sine bittre Følelser, for at gribe hendes Haand, som hun rakde ham; i dette Øieblik styrtede Bunce frem fra en af de store opret staaende Stene, der omgave Stedet, og inden Cleveland kunde giøre enten Modsigelse eller Modstand, ja førend han kunde reise sig paa sine Fødder, bemægtigede han sig letteligen den Knælende, ved at kaste ham baglænds overende, saa at to eller tre af Baadsmandskabet, der ad en Omvei vare komne til, kunde gribe ham ved Arme og Been, og begynde at slæbe af med ham til Stranden. Minna og Brenda skrege høit og søgde at flye; men Derrick snappede den første saa let som en Falk styrter ned paa en Due, imedens Bunce med et Par Eeder, som skulde indeholde et Slags Trøst, greeb Brenda, hvorpaa hele Hoben (to til tre af de andre havde ligeledes, snigende sig frem fra Strandbredden, forenet sig med Bagholdet) begyndte hurtigt at løbe til Baaden, hvor to af Kameraterne ventede. Men uventet, og til Ulykke for deres forræderske Plan, bleve de standsede.

Da Mordount Mertoun lod sine Folk rykke ud under Vaaben, skeete dette naturligviis for at vaage over begge Søstrenes Sikkerhed. De havde derfor hemmeli-

gen givet Agt paa Alt, hvad Søerøverne foretoge sig, og da de saae saa mange af dem forlade Baaden, og liste sig til Stedet ved Stenene, anede de meget naturligen Forræderie, og trak sig, skiulte bag en Grøvt, umærket hen mellem Røverne og Baaden. Ved Søsternes Skrig sprang de frem og stillede sig iveien for Røverne, sigtende med deres Geværer, som de dog ikke vovede at affyre, af Frygt for at træffe de unge Damer, som vare i Niddingernes Vold. Desuagtet foer Mordount med en vild Hiorts Hurtighed ind paa Bunce, som i det han hverken vilde slippe sit Bytte, eller paa anden Maade kunde forsvare sig, snoede sig snart til den eene, snart til den anden Side, saaledes at Brenda, som han holdt i sine Arme, udsattes for de Slag, Mordount tiltænkte ham. Men efter et Par slige Krigspuds seirede allerede Mordounts Behændighed, og Bunce, truffen med Kolben af Geværet, segnede til Jorden. Paa samme Tid begyndte man fra begge Sider at fyre paa hinanden, og de Søerøvere, der holdt Cleveland, lode ham falde, meget naturligt for at sikkre sig selv enten ved Modværge eller ved Flugt. Men de forøgede kun deres Fienders Antal; thi Cleveland, der saae Minna i Derricks Arme, rev hende fra ham med den ene Haand og skiød ham med den anden død paa Stedet. To til tre af de andre Søerøvere faldt eller toges til Fange, de øvrige flyede til Baaden, sat fra Land, og fyrede adskillige Gange paa Mordounts Folk, der skiøde igien, men uden at synderlig Skade tilføiedes paa nogen af Siderne. Imidlertid, og efterat have seet Søstrene udfriede fra Røvernes Vold,

nærmede Mordount sig med dragen Sabel til Cleveland. Denne holdt en Pistol i Veiret, og i det han raabde: „Mordount, jeg har endnu aldrig skudt feil,“ fyrede han den af i Luften og kastede den i Søen; drog derpaa sin Sabel, svingede den over Hovedet, og kastede den i samme Retning saa langt bort han kunde.

Mordount spurgde om han overgav sig. „Jeg overgiver mig til Ingen,“ svarede han, „men I seer jeg har kastet mine Vaaben fra mig.“ En af Folkene greb ham strax, uden at han giorde mindste Modstand; men Mordount forhindrede at han enten blev haardt behandlet eller bundet. Man førte ham til Stennis-Gaarden tilligemed Bunce og Fletcher, af hvilke den ene blot bedøvet, den anden saaret, var falden til Jorden i Skiermydslen. De bleve bragte ind paa et sikkert Værelse øverst oppe, og en Skildvagt sat for Dørren.

Her sad nu Cleveland ved Vinduet, der vendte ud til Søen; hans Blik hæftede sig saa ufravendt derpaa, som om han slet ikke mærkede de andre. Jack Bunce stod og besindede sig paa et Par poetiske Sententser, for dermed at indlede en Forsoning med Cleveland, som han vel indsaae ikke kunde være tilfreds med det Forefaldne. Hans Beundrer og Tilhænger Fletcher laae halv slumrende, som det lod, paa en Seng i Værelset.

„Naa saa tal dog til mig, Clement,“ sagde den angerfulde Lieutenant — fordum Skuespiller — „om det saa var allene for at bande mig for min Dumhed —

Hvad, ei en Eed? — Nei, det gaaer haardt i Verden
Naar Clifford har en Eed ei til sin Ven*).“

„Jeg beder dig, lad mig i Roe,“ sagde Cleveland; „jeg har kun een Hierteven tilbage, og du faaer mig tilsidst til at bruge den, enten mod dig eller mod mig selv.“

„Jeg har det!“ sagde Bunce; „jeg har det!“ og blev ved i Jaffiers Characteer**):

„Ved Helved, som jeg har fortient! Lad end
Din Vrede ramme mig! Ei jeg forlader
Dig for du er forsonet med dig selv!“

„Jeg beder Dig endnu engang, tie stille,“ sagde Cleveland. — „Er det ikke nok, at du har giort mig ulykkelig ved dit Forræderie, skal du nu ogsaa fortrædige mig med dine taabelige Acteurstreger? — Jeg havde aldrig troet, Jack, at af nogen Mand eller Diævel ombord i hiint ulykkelige Skib du skulde være den, som vilde løftet en Finger imod mig.“

„Hvem? Jeg?“ raabte Bunce, „jeg løfte en Finger mod Eder! — Og om jeg giorde det, saa var det af reen Kiærlighed, og for at giøre Eder til den lykkeligste Gut, der nogensinde har sat sin Fod paa et Dæk. Her er Dick Fletcher, han kan vidne, om jeg ikke giorde Alt i den bedste Mening, naar han bare vilde snakke, istedetfor at ligge der og strække sig som en hollandsk Fiskerbyse, der er trukken paa Land for at kiøl-

*) Af Shakspeares Henrik VI.

**) I Otways Venice preserved.

hales. — Op med dig, Dick, og tael for mig, hø-rer du?"

"Ja, ja, Jack Bunce," svarede Fletcher med svag Stemme, i det han med Møie reiste sig halvt op, "det vil jeg, hvis jeg kan — og jeg skal altid vedstaae, at I talede og handlede til det Bedste — men hvorom al-ting er, seer I, saa har det taget den værste Ende for mig dennegang, for jeg troer jeg ligger her og forblø-der mig."

"Du vil dog vel ikke være slig en Æsel!" sagde Jack Bunce, springende til for at hielpe ham, ligesom Cleveland. Menneskelig Hielp kom for sildig — han sank tilbage paa Sengen, og, i det han dreiede Ho-vedet til Siden, opgav han Aanden, uden at man hørte et Suk.

"Jeg har altid anseet ham for en bandsat stor Nar" — sagde Bunce, i det han tørrede sig en Taare af Diet, — "men dog aldrig for saa complet en Dos-mer, at han vilde dratte saa dumt ned ad Grenen paa eengang. Jeg har mistet den bedste Kamerat" — og han tørrede Diet endnu engang.

Cleveland betragtede det døde Legeme, i hvis vilde Ansigtstræk Dødsangsten intet havde forandret. — "En Bulbider," sagde han, "af den ægte brittiske Art, og med en bedre Raadgiver et bedre Menneske." — "Der er dem, I kunde sige det samme om, Capitain, hvis I ellers vil giøre denne Ret og Skiel;" sagde Bunce. — "Det er der, og først og fremmest Dig Selv;" gav Cleveland til Svar. — "Ih saa siig da bare saameget

som: Jack, jeg tilgi'r Dig," sagde Bunce; "det er et kort Ord og snart sagt."

"Jeg tilgiver dig af ganske Hierte, Jack!" — sagde Cleveland, som igien havde indtaget sin forrige Plads ved Vinduet. — "Saameget mere," vedblev han, "som din Daarskab er af ingen Betydenhed — den Dag er kommen, som skal bringe os alle vor Undergang imøde. Kom hid," (Bunce stillede sig hos ham ved Vinduet); "hvad troer du den store Raa-Seiler hist ude er for en, som nu passerer Næsset i Øst og staaer indad Strømnes-Bugten?"

"Ja jeg veed ikke ret" — sagde Bunce — "men see hist gamle Goffe, han tager ham for en Vestfarer, ladet med Rom og Sukker, troer jeg, for jeg vil være fordømt, om han ikke har stukket Touget fra sig og holder ud efter Seileren!"

"Istedetfor at holde ind efter Grundene, som var hans eeneste Redning," — sagde Cleveland — "den Abekat! det Hestehoved! det gamle, fordrukne Savleskiæg! — Han vil faae sin Skaal iskiænket varm nok, for det er Halcyon*); see nu heiser han sit Flag og gi'r et glat Lag! det lakker snart ad Enden med Lykkens Yndling**). Jeg har kun det Haab endnu, at de vil slaaes for hende til den sidste Planke. Baadsmanden pleiede at være brav nok, og Goffe med,

*) Orlogs-Fregatten, der ventedes for at giøre Jagt paa Søerøveren.

**) The fortunes favourite, Søerøver-Skibets Navn.

skiøndt en indgroet Satan. — Nu luver han an, og pranger Seil, det viser dog nogen Forstand."

"Og den lystige Roger, det gamle sorte Flag med Dødningehovedet og Timeglasset, gaaer tilveirs, det viser dog noget Mod."

"Timeglasset er vendt for os, Jack, for denne Gang, og Sandet rinder stærkt. — Fyr nu, mine Røver-Gutter! Heller den salte Bølge eller den blaae Himmel, end Reebet og Raanokken."

Et Øieblik herskede ængstlig Dødsstilhed. Det armerede Skib, skiøndt haardt i Knibe, søgde at undkomme under en vel vedligeholdt Ild, og Fregatten, bestandigt forcerende Jagten, svarede neppe et Skud. Endeligen nærmedes Skibene, og man saae at Orlogsmandens Hensigt var at entre Kaperen, istedetfor at skyde ham i Sænk, rimeligviis for at sikkre sig Byttet, der kunde være ombord.

"Nu Göffe — nu Baadsmand!" — raabde Cleveland, i Utaalmodighedens høieste Grad, og som om de kunde høre hans Commando — "klar ved Skiøder og Halse — giv ham det glatte Lag ret for ind, saa over Stag og hal væk over den anden Boug, som en Vildgaas. Seilene spiller — Roret er i Læ — Ah! — gid Søen sluge Jer, I Vognmand! — hun negter at vende — og Fregatten løber dem tæt i Læ!" De forskiællige Manøvrer ved Jagten havde bragt Skibene hinanden saa nær, at Cleveland i sin Kikkert kunde see Orlogsmanden entre fra Ræer og Bugspryd, i uimodstaaeligt Antal, deres blottede Sabler blinkende

i Solen, da pludseligen i samme rædsomme Øieblik, begge Skibene indhylledes i en Skye af tyk sort Røg, der steeg op fra Søerøveren.

„Exeunt omnes" *), sagde Bunce, og slog Hænderne sammen.

„Der tog Lykkens Yndling Afsked med Mand og Muus," sagde Cleveland i samme Øieblik.

Men da Røgen strax efter deelte sig, saae man at Explosionen ei havde havt fuld Virkning; Søerøverens fortvivlede Forsøg, at sprænge sig selv, tillige med Orlogsfregatten, i Luften, var mislykket, fordi Fribytteren havde et alt for lidet Forraad af Krud ombord. Goffe og hans Mandskab toges til Fange; alle bragdes til Kirkwall, hvor Cleveland og Bunce, som dog, paa Magnus Troils udtrykkelige Forestilling, behandledes med større Skaansel, ogsaa vare ankomne.

Forhør blev strax optaget over Søerøveren, i Overværelse af Chefen for Fregatten Halcyon, Capitain Wetherport, som havde særegne Instructioner fra Regieringen. Da Cleveland havde navngivet sig, nærmede Fregat-Capitainen, med et Papir i Haanden, som han imidlertid havde giennemløbet, sig til ham: „Er det Eder, unge Mand," spurgde han, „som for omtrent otte eller ni Aar siden, næsten endnu kun en Dreng, commanderede en Hob Søerøvere, der plyn-

*) „Alle gaae bort," en af de sædvanlige Instructions-Bemærkninger i engelske Skuespil, hvilke Bemærkninger, efter en gammel Skik, altid udtrykkes paa Latin.

drede Landsbyen Quempoa paa det spanske Fastland af Amerika?"

"Det nytter ikke, at jeg negter det," svarede Cleveland.

"Nei, men det kan nytte Eder at bekiende det," sagde Fregat-Capitainen; "Æselsdriverne reddede en spansk Families store Rigdomme, medens I med Livsfare forsvarede to Damers Ære mod Eders egne Kameraters Anfald; erindrer I noget derom?"

"Jo, det husker jeg med," sagde Bunce, "for Capitain Cleveland her, hvis Fader paa den Tid var den berømteste Fribytter-Anfører, blev maroneret*) for det Galanterie at forsvare Damerne og derved skille os ved Skatten. Jeg selv havde nær faaet Kat og Saltlage ovenpaa, fordi jeg havde staaet ham bi."

"Saa er altsaa Clevelands Liv reddet," sagde Fregat-Capitainen; "de Damer, han frelste, vare af fornem Familie, Døttre af Provindsens Gouverneur, paa hvis Begiæring man alt for rum Tid havde fra Spaniens Side henvendte sig til vor Regiering, om Begunstigelse for hine Damers Redningsmænd. Og naar jeg kommer til London, Capitain Cleveland, saa kan jeg forsikkre Eder om fri Pardon. — Og nu, Master Lieutenant, hvad har I at sige til Eders eget Bedste?"

"Intet videre," svarede Bunce, "end at jeg vilde ønske Hr. Capitainen kunde finde mit Navn med paa det Naade-Register, I der har i Haanden, for jeg

*) Udsat paa en øde Øe.

stod med Capitain Clement Cleveland i samme Quempoa-Bedrift."

"I blev opraabt før som Frederik Altamont," sagde Capitain Wetherport, "jeg finder intet saadant Navn her; men en John Bonne, eller Bunce, staaer her."

"Ih, det er jo mig — det er mig selv, Capitain! Frederik Altamont er mit sceniske Navn, mit Acteur-Navn*); men jeg er fuldt bestemt, skiøndt det andet klinger noget plebeiisk, heller at leve som Jack Bunce, end hænge som Frederik Altamont."

Cleveland og Bunce, med et Par Andre af Søeroverne, erholdt Pardon ved deres Ankomst til London; de gik i engelsk Orlogstieneste, hvor man netop ved en Krigs Udbrud med Spanien, kunde fordeelagtigen benytte Folk, der vare saa nøie kiendte i de spansk-amerikanske Farvande og paa alle Kysterne. Minna vedblev sit Forsæt aldrig at ægte Cleveland, men glædede sig i Stilhed, hvergang Tidender om hans brave Opførsel i Fædrelandets Tieneste naaede hendes fierne Øe, og fik endeligen fra Bunce Efterretning om, at han var falden paa den ærefuldeste Maade ved den Expedition, som under hans modige og snilde Anførsel forresten var fuldkommen lykkedes. Om Bunces sildigere Skiæbne have vi ingen tilforladelige Efterretninger kunne erholde; men vor Ven, Dr. Dryasdust,

*) Man veed fra Moliere, at Acteurerne i fordum Tid havde til Skik, at tiltage sig andre eller mere velklingende Navne.

formoder, at han maa have været den samme gamle Herre, som i Begyndelsen af Georg den 1stes Regiering kom regelret hver Dag i Kaffehuset Rosen, hver Aften i Theatret, fortalte ubarmhjertige lange Historier om de vestindiske Farvande, regnede sin Fortæring efter, giorde Støi med Opvarterne, og var almindeligen bekjendt under Navnet Capitain Bounce.

Søestaden Gallipolis Forsvar af to Tusinde Amazoner, i Aaret 1302

(Efter Monçada *).

Genueseren Antonio Spinola var med atten Galleier ankommen til Constantinopel, og havde i en Samtale med Keiser Andronicus om Cataloniernes Stilling, tilbudt sig at erobre Gallipoli og fordrive Spanierne fra Thracien, naar Keiseren vilde formæle sin Søn Demetrius med hans Datter. Efter at Andronicus havde antaget Forslaget, begav den anmassende Genueser sig, under sikkert Geleide, paa tvende Galleier til Gallipoli, der var ladet tilbage næsten uden Forsvar af de til Slaget mod Massageterne til Hæmur-Bjergene dragne Cataloniere.

---

*) Af denne Forfatters Beskrivelse over Cataloniernes og Arragoniernes mærkværdige Tog imod Tyrkerne og Grækerne.

Han lod sig der føre for deres Befalingsmand, Muntaner, og sagde til ham, med hovmodig Mine og Uhøflighed: „Jeg er Antonius Spinola, min Republiks Feldtherre, og kommer for at befale Eder, at I strax rømme disse Provindser, og uden videre Modstand ufortøvet vende tilbage til Eders Fædreneland, ellers vil jeg forjage Eder med Magt, og lade Eder føle mine Vaabens hele Vægt.“

Muntaner, der, opirret over en saadan Uforskammedhed, trods Bevidstheden om sin svage Stilling, tabte sin Koldblodighed, svarede ham med Bestemthed: „Republikken Genua udøver her ingen Dommermagt, der berettiger den til at fordrive os fra denne Provinds; men grunde Genueserne deres Rettigheder paa Voldsmagt, saa lad dem kun komme for at fordrive os! Mellem Ord og Gjerning er der endnu stor Forskjel — det vil Udfaldet snart lære!“

Uden at svare begav Antonio sig rasende paa sine Galleier, og vendte tilbage til Constantinopel, hvor han med større Tillidsfuldhed end nogensinde før, lovede Keiseren, at bringe ham saa slet forsvaret Stad i hans Hænder. Denne forstærkede ham endnu med syv Galleier; derpaa gik Spinola under Seil, ankom den næste Dag Klokken to om Eftermiddagen ved Gallipoli og rykkede i god Orden frem med dem imod Staden. Men her ventede dem et ligesaa overraskende som beundringsværdigt Skuespil — 2000 Fruentimmere havde besat Murene. I Afdelinger hver paa ti Personer, og hver med en catalonisk Kjøbmand til Anfører, vare de bevæbnede

med Sabler, Stene og Kastespyd, og beredede sig med uforfærdet Mod til dens Forsvar; de vilde ikke blot udføre Mændenes Hverv i Krigen, de vilde ogsaa erstatte deres Tapperhed.

Kun lidet forskrækkede over en saa daarlig Forvovenhed, satte Genueserne strax Stigerne til Murene og løbe Storm med saa meget des større Tillid, som de kun saae Qvinder for sig som Fjender. Men disses Modstand beviste snart, at de ikke havde andet qvindeligt end Navnet; deres Standhaftighed og Tapperhed gjorde dem til ligesaa mange Helte. Slagne tilbage med et betydeligt Tab, forsøgte Republikanerne en ny Storm, da de ventede, at et saa svagt Kjøn snart maatte udmattes og Seiren saaledes blive deres, og medens de paa ny styrtede sig op af Stormstigerne, lode deres Bueskytter Pile og Kastespyd regne ned paa de tappre Amazoner. Men den nye Anstrængelse havde kun en ny Ydmygelse til Følge, og værre modtagne end den første Gang, maatte de trække sig tilbage.

Imidlertid havde Antonio Spinola paa sit Admiralskib opmærksom holdt Øie med Fægtningen. Da han saae sine Tropper vige, og fortvivlede om et, ved de allerede udskibede Folk bevirket lykkeligt Udfald, satte han sig i Spidsen for 400 Ryttere, og ilede selv til, for at opmuntre sine Folk til at fortsætte Kampen. Da han var ankommen til Murene forbausedes han over den store Mængde af Døde, og begyndte at angre, at han saa letfærdig havde indladt sig i et saa farligt Foretagende. Der blev imidlertid ikke andet tilovers for

ham, end at fortsætte hvad han havde begyndt, og Kampen aabnedes for tredie Gang. Genueserne styrtede mod Murene, og samlede alt deres Mod for at udslette denne Dags Skjændsel. Men Gallipolis Amazoner syntes kun af nye Farer at øse ny Kraft. Bedækkede med Blod og Støv, med flere Saar i Ansigtet, saae man Nogle standhaftig holde ud paa deres Post, og stolte af denne Hædersplads, var der ingen, der jo troede kun at burde opgive den med Livets Tab. Fulde af Skamfuldhed over at see sig slagne tilbage af Qvinder, fordoblede Genueserne deres Kraft og Forbittrelse; det syntes, som de ikke vilde overleve en saa uhørt Ydmygelse; neppe faldt Een af dem død ned af Stigen, førend en Anden indtog hans Plads, for at lide samme Skjebne.

I dette Dieblik bemærker neppe Muntaner, at de ikke havde flere Kastespyd, og seer at deres Skarer ere formindskede, den største Deel af deres Tropper bedækkede med Saar, og de Øvrige udmattede af Kampens Hede og den varme Dag, før han aabner en af Stadens Porte, styrter ud med sine hundrede Fodsoldater og sex Ryttere, den hele mandlige Besætning i Gallipoli, og kaster sig med Rytterne først over Genueserne, der, overvældede af Heden, maae ligge under for deres Pantseres Vægt. Snart komme de hundrede Fodsoldater til, og anrette et uhyre Blodbad i en kraftesløs og modløs Fjendes Rækker. Dennes svage Modstand havde ikke varet længe, førend Genueserne maatte vende Ryggen, og søge deres eneste Tilflugt paa deres

Galleier. Men uophørlig forfulgte af Montaners Soldater, og nedsablede uden Modværge, omkom næsten alle Genueserne paa Flugten. Om endogsaa nogle af dem, ved Hjelp af deres Stormstiger, som de havde opstillet paa Strandbredden, naaede Galleierne, saa stege ogsaa flere end een Catalonier ombord tilligemed sin Fiende, og dræbte ham paa Rælingen. Af de 400 Ryttere undkom ikke en Eneste, og Spinola mistede sit Liv paa den samme Plet, hvor han saa overmodig havde forhaanet Montaners Hær; — et retfærdigt Endeligt, og en gavnlig Lære for alle dem, der forestille Fyrsterne, at Planer, der ere underkastede Krigens og Lykkens Afvexlinger, let og sikkert lade sig udføre.

Naar Krigen engang er erklæret og Sablen er ude af Skeden, er det Sikkreste endnu usikkert.

Kosciusko og Remmesnideren*).

For meer end tredive Aar siden, boede i Warschau en ærlig Remmesnider, der, trods den bedste Villie, ikke kunde ernære sin talrige Familie; han var kun lidet bekjendt, havde derfor ikke meget Arbeid, og Dyrtiden var paa den Tid stor, i det af Krig og

*) Fra: „Der Gesellschafter," Juli 1828, hvor denne Anekdote leveres efter en polsk Original.

Skatter udsuede Land. Den meest trykkende Elendighed herskede i hans Hjem: Børn, der uafladeligen skrege om Brød; en Kone, der ved Arbeide og Savn var henstrakt paa Sygeleiet; en gammel Fader, der anraabte om Døden, for ikke længer at falde sine Børn til Byrde — et saa sørgeligt Syn frembød sig i denne Bolig.

Da den ulykkelige Mand ikke længer saae noget Haab til at forbedre saa mange elskede Væseners Stilling, og blev haardt plaget af Creditorer, faldt han i Fortvivlelse, og fattede den skrækkelige Beslutning, at ende sine Dage ved Selvmord. Han ilede bort fra sit Huus, uden at see paa Fader, Kone og Børn, og gjennemstreifede Gaderne i Warschau, indtil pludselig ved den hellige Korskirke et tusindfoldigt Jubelskrig lød trindt om ham. Dybt rystet og ligesom forundret over, at der i denne Verden endnu kunde gives glade Mennesker, standsede Remmesnideren, og spurgte de Omstaaende om Aarsagen til disse Glædesskrig. „Veed du ikke," tilraabte flere Stemmer ham, „at Feldtherren idag drager ind i Warschau? See, see, der kommer han ridende!" „Feldtherren, Feldtherren!" gjentoge tusinde Stemmer, og „Vivat, Vivat!" lød det fra alle Sider. — Standset af den tætte Trængsel maatte Remmesnideren blive staaende. „Godt," tænkte han, „jeg vil dog see ham endnu engang!" — og kort efter saae han Overanføreren for den daværende Landstorm midt iblandt talrige Bevæbnede og den bølgende Folkevrimmel. Han reed en stolt Hest; han

selv var landlig klædt, med en simpel Hue paa Hovedet, men hans ædle Udseende forraadte den store Mand, hans Vaaben og hans dristige Blik betegnede Krigeren, og et blidt Smiil paa hans Ansigt viiste hans Hjertes Godhed. Den arme Remmesnider slog Øinene i Veiret, og det traf sig, at de mødte Heltens Blik. Dybt gjennemtrængt af dette' Blik følte han en forunderlig Forandring hos sig: det var som om den trykkende Byrde blev løftet fra hans Hjerte, og uvilkaarligt lød det fra hans Læber: „Kosciusko!"

Forlængst ere de forsvundne, hine Tider, da det endnu behagede den Evige selv at tale til sine Skabninger, og umiddelbart selv at frelse sine Elskede af Nød og Trængsel; nu aabenbarer han sin Godhed og Barmhjertighed ved velgjørende Mennesker, som han fortrinlig synes at have bestemt til at være hans Billede paa Jorden.

Thadæus Kosciusko var et Mynster for sine Medborgere og Vaabenbrødre, en Gjenstand for Monarkers og Nationers Agtelse. Som et Billed paa trofast Venskab, sjelden Beskedenhed og de ædleste Følelser, havde dette Navn desuden en særegen Tryllekraft for Fattige og Ulykkelige; det var ligesom et Tilsagn om Lindring og Trøst; thi omendskjøndt Kosciusko aldrig var bemidlet, gjorde han dog de Rige Rangen stridig i Velgjørenhed; med et dybtfølende og deeltagende Hjerte forenede sig hos ham en lys Forstand, og saaledes lykkedes det ham ofte, ved sindrige Midler, at hjelpe der, hvor hans Formue ikke strakte til. —

Enhver blandt Folket vidste det, og neppe havde den ulykkelige Remmesnider udtalt denne Menneskevens Navn, neppe havde han mødt hans Blik, før Fortvivlelsen strax veeg fra hans Hjerte og gjorde Plads for Haabet. Istedetfor at tænke videre paa Udførelsen af sit skrækkelige Forsæt, løb han hurtigt hjem. — „Fader! Kone! Børn!" raabte han, idet han traadte ind. „Gud vil gjøre en Ende paa vore Lidelser, Kosciusko er i Warschau!" — „Kosciusko!" gjentoge Alle, og Trøst opfyldte deres Hjerter. — „Ja Kosciskuo!" raabte Remmesnideren levende; „jeg har seet ham, han har seet paa mig! Han drog ind fra Krakauerveien, i Spidsen for vore Krigere, og det hele Folk hilste dem med Jubel! — I Dag vover jeg ikke at falde ham til Byrde, det er allerede silde, han er nylig kommen, og har saa mange vigtige Ting i Hovedet; men i Morgen ganske tidlig løber jeg hen til ham, han vil sikkert hjelpe os, han er jo ligesaa velgjørende, som tapper!" — „O sikkert," raabte den gamle Fader, „opsøg ham, min Søn; man har aldrig hørt, at Kosciusko har nægtet Nogen sin Hjelp. Ingen veed, hvorledes han er istand til at gjøre saa meget godt; thi han er retskaffen, men ikke riig! Gud, der sørger for de Ulykkelige, giver ham Midler dertil. Vi ville takke Himlen, fordi han er kommen, og haabe det bedste!"

Den næste Morgen stod Remmesnideren meget tidlig op, og ilede til Feldtherrens Boelig. Han var allerede omgivet af det høie Raads Medlemmer;

men den Laveste og Fattigste havde saa fri Adgang til ham, at ogsaa vor Remmesnider let fik Audients. „Hvad forlanger Du, min Ven?“ spurgte Kosciusko venlig. — „Jeg bønfalder om Hjelp,“ svarede den Ulykkelige og bøiede sig dybt ned til hans Fødder. — „Buk ikke saa dybt min Ven, men fortæl mig frit din Nød; jeg er et Menneske som Du!“ — „Jeg er en fattig Remmesnider,“ svarede Supplicanten; „jeg har en gammel Fader, en syg Kone og nogle smaae Børn hjemme, og ikke det mindste Arbeide; jeg er kommen i Gjeld hos mine Naboer, og saaledes ville vi, i den dyre Tid, snart komme til at døe af Hunger!“ — „Stakkels Folk,“ raabte Helten rørt; „ak hvorfor er jeg ikke riig! tag i det mindste hvad jeg har hos mig; her har Du 40 Gylden, kjøb Brød til Fader, Kone og Børn; mere kan jeg ikke give Dig!“ Herpaa betænkte den velgjørende Mand sig bedrøvet; men i saa Dieblikke opklaredes pludseligen hans Ansigt. „Veed Du hvad, min Ven!“ sagde han glad: „om jeg ikke kan hjelpe Dig med Penge, kan jeg maaskee gjøre det paa en anden Maade. Hvor boer Du?“ — „Paa Hjørnet af Fretagaden, paa venstre Haand!“ — „Godt! gjør saa hurtig som Du kan nogle Dousin korte Ridepidske, af det Slags vi bruge; men i Morgen tidlig maae de være færdige, jeg skal ride forbi hvor Du boer. Glem det nu ikke! Lev vel, Gud hjelpe Dig! Tak mig ikke, Du har ingen Aarsag dertil.“

Remmesnideren gik, henrykt over Feldtherrens Gave og milde Ord, men forundret over hans Anmodning. Efterat han havde kjøbt Fødemidler til sin Familie, og fortalt dem Alt hvad der var passeret, skreed han hurtigt til Arbeidet. Han antog en Svend til Medhjelper, og havde snart et temmeligt Antal Ridepidske færdigt. Ganske tidlig den næste Dag stillede han sig med Faderen i Boutikdøren. Børnene, der havde hørt tale om Kosciuskos Løvte, løb frem og tilbage udenfor; endogsaa Konen, der ved Næringsmidlerne og Glæden var styrket, havde forladt Sengen og sad ved Vinduet for at see sin Frelser. Hun behøvede ikke at vente længe. Under alle sine Sorger og Forretninger forglemte Kosciusko aldrig den Ulykkelige, han havde lovet Hjelp. I det han reed hen til Skandsen, tog han med Villie sin Vei over Fretagaden, ned til Neustadtporten, da Remmesniderens Børn alt kom løbende og bebudede hans Ankomst; snart viste sig en talrig Hob til Hest og til Fods, hvorpaa man endelig ogsaa saae Feldtherren. Ikke faa af Landets høieste Adelsmænd omgave ham. Allerede langt fra kjendte Kosciusko Remmesnideren, og holdt udenfor hans Bod; hans Ledsager spurgte om han ønskede noget? — „Her boer en Remmesnider," svarede han; „jeg vil kjøbe mig en Ridepidsk!" — derpaa befalede han at man skulde vise ham nogle at vælge iblandt. Haandværkeren bragte strax et heelt Bundt og overrakte ham det ærbødig. — „Sæt paa Hovedet!" sagde Feldtherren; „saa skulle

vi see at blive enige om Handelen. „Hvad skal Du have for en saadan Pidsk?“ tilføiede han, i det han tog een og prøvede den. — „Hvad Eders Excellence selv behager!“ svarede den Bestyrtede. — „Jeg har ingen Tid til at tinge,“ vedblev Kosciusko; „der, tag det, min Ven!“ og gav ham et Ottegyldenstykke. — Remmesnideren vilde give Penge tilbage, men dette tillod Feldtherren ikke, han vendte sig til sine Ledsagere, og sagde: „Paa mit Ord, I Herrer, det er dygtige Ridepidske!“ — Derpaa gav han sin Hest et let Snert med Pidsken, og reed videre.

Alle de, der vare med ham, vilde nu ligeledes have Pidske; Ingen betalte under en Daler, og mange gave mere. Efter faa Minutters Forløb var hele hans Forraad borte; de, der ikke kunde faae nogen, bestilte sig een til næste Dag; derpaa rede de Alle efter Feldtherren, og Remmesnideren blev staaende som forstenet. I det første Dieblik forekom det ham ubegribeligt, ved hvilket Underværk Lommer, Hatte og Hænder i saa kort Tid vare blevne fyldte med Sølv og Guld; den forsamlede Folkehob, Børn, Kone, Fader, Naboer stode ligeledes forbausede. „Det ligner Kosciusko!“ raabte endelig en Stemme; „det er hans Maade at gjøre vel paa; saaledes benytter han sin Magt over Hjerterne! Han leve!“ — „Vivat! Han leve!“ gjentog Mængden.

Ved Rygtet, som pleier at bebude selv de ubetydeligste Handlinger af store Mænd, blev Begivenheden med Remmesnideren hurtig bekjendt i Warschau; han solgte en Mængde saadanne Ridepidske, mange

Kjøbere bestilte ogsaa andet Arbeide hos ham, saaledes vandt han snart nogen Formue. Hans Kone kom sig, den gamle Fader følte sig flere Aar forynget, Gjelden blev betalt, Børnene opdragne; og da sildigere Kosciusko søgte sin eneste Trøst hos Venskab, sin Samvittighed og Haabet, saa maatte han ved Erindringen om de Mange han havde gjort lykkelige, uden Tvivl ofte føle sit Hjerte sødt bevæget, naar han ogsaa engang tænkte paa Remmesnideren i Warschau.

Emigrantens Fortælling*).

Enhvers Erfaring vil have stadfæstet, hvor stærk Indflydelse tidlige Indtryk have paa Menneskets vordende Characteer og Forhold; og vi finde intet overraskende eller overnaturligt i saadanne Begivenheder, der ved en Kjæde af Omstændigheder regelmæssigen kunne tilbageføres til deres første Spire i det ungdommelige Sind. Men naar Katastrophen synes afvigende fra de menneskelige Begivenheders almindelige Løb, eller naar den indtræffer uventet, og pludselig fremstiller for vort Blik et Tilfælde, som vi Dieblikket iforveien hverken kunde haabe eller befrygte, bliver en saadan Tildragelse for vor vakte Indbildningskraft, en gaadefuld Tilskikkelse af Godt eller Ondt, og den Idee, vor

*) Fra: „Head-Pieces and Tail-Pieces, by a travelling Artist," London 1826.

Aand allerede saa tidlig nærede, kaldes da en Forudfølelse og en Forudbestemmelse. Det er ikke min Agt at ville fremsætte nogen Mening om en saa lidet fattelig Gjenstand, men for Adepter i de skjulte moralske Kundskaber, vil den Anekdote fra mit tidlige Liv, som jeg her vil fortælle, maaskee afgive nogen Stof til Oplysning, og det vil blive agtet saameget deshøiere, som det er bogstavelig sandt.

Jeg er født i en lille Bye inde i Landet og havde fyldt mit syttende Aar forinden jeg var kommen længere fra mine Forældres Huus, end en Helligdags-Spadseretour kunde føre mig. Af Naturen havde jeg modtaget den farlige Gave at eie en stærk Indbildningskraft, og denne var af den Art, som, naar den er forenet med en ligesaa stærk Dømmekraft og bliver behørig pleiet og dyrket, gjør Folk til Digtere eller Malere: mig gjorde den kun til en Drømmer. Livets Virkeligheder, som afgive de sande Materialer for Poesie, vare for mig smagløse eller modbydelige; og selv Naturens ydre Former, i deres Skjønhed og Storhed, kunde jeg see med Ligegyldighed, medens min Sjæls Blik bestandig var fæstet paa Fostre af min egen Phantasie. Egnen rundt omkring var riig paa skjønne Landskaber, og omendskjøndt det ikke var Mode hos de Mennesker der jage efter det Pittoreske, at besøge den, har mangen en Reisende standset, henreven af Beundring over denne Egns ualmindelige Skjønhed og Forskjelligheed. Der manglede imidlertid een Gjenstand til dens Fuldendelse: der var ikke et Glimt af Havet at opdage derfra. Jeg havde aldrig seet Havet; mine Øine

havde aldrig svævet over dets vidtstrakte, skjønne Flade; dets mægtige Bølgers Røst havde aldrig naaet min Sjæls Øre. Jeg fortvivler om at Nogen vil kunde fatte mine Følelser. Hvis jeg torde vove paa at personificere den Idee der havde bemægtiget sig mig, for at kunne forklare mine Følelsers Natur for en Anden, saa vilde jeg forsøge at fremmane den i Form af en frygtelig men utydelig Høihed og Vælde, ligesom Eliphaz's Syn. Den skulde forfølge ham som hans Skygge, eller vandre foran ham ligesom Skyestøtten i Ørkenen; dens Røst skulde ligne de afbrudte og utydelige Toner af en fjern Musik, som Øret forgjæves søger at forbinde til en tydelig Harmonie; det skulde fylde ham med uvilkaarlig Rædsel, og desuagtet med den inderligste Nysgjerrighed og Længsel. I det jeg forsøger at gjenkalde mig de Følelser, som Tanken om denne useete Gjenstand indgjød mig, og at føre dem tilbage i det mindste til deres menneskelige Kilder, kommer jeg til en saa tidlig Periode af mit Liv, at jeg kun kan stole saare lidet paa den kæmpende Erindring; dens yderste Anstrængelse kunne alene bringe for mit Blik den utydelige Form af en gammel Mand og Echoet af en barsk og dyb Røst, som paa en for mig ubegribelig Maade blandede sig i min Barndoms Drømme, med hiin Gjenstand, jeg saa frugtesløst søger at efterspore. Det ærværdige Billede maa, efter hvad jeg har erfaret, have været min Bedstefader paa Mødreneside, hvis man ellers vil fæste Liid til, at et spædt Barn, som jeg var da han døde, kunde beholde den mindste Erindring om saa fjernt liggende Gjenstande eller Personer. Han havde, som vor Fami-

lie-Krønnike fortæller, været Søemand fra sin Barndom; han havde tilbragt mange Aar i fremmede Lande, udstaaet megen Strabads og liidt utallige Gjenvordigheder af Skjæbnens Luner; og da Alderdommen endelig havde tvunget ham til at tage den sidste Afskeed fra det utaknemmelige Element, som han endnu elskede, og efterlod ham som et Vrag paa den tørre Strandbred, forladt af den vigende Flod, var det hans Søns Medlidenhed han skyldte et Tilflugtssted for de faa Aar han havde tilbage af sit Liv. Hans Optagelse i min Faders Huus var en Tildragelse af nogen Vigtighed i vor rolige Familie, og da han hidtil stolt havde unddraget sig sine Venners indstændige Anmodninger, var den aldeles uventet. Efter en Fraværelse af flere Aar kom han uanmeldt ind i det Værelse hvor Familien i Aftenstunden sad om Arnestedet: „Nu, hvad Nyt? Hvorledes gaaer det?" sagde den gamle Mand, idet han rakte min Fader Haanden, og derpaa uden Omstændigheder satte sig i en Læhnestoel ved Kaminen.

„Gud være lovet! at Du endelig er kommen, Faer!" sagde hans Søn med skjælvende Røst, idet han alvorlig betragtede det dybtfurede brune Ansigt han saae for sig, medens min Moder lagde en Fodpude under den gamle Søemands Fødder. „Lad være med det Kjællingerie," svarede han — men det sidste Ord syntes at døe paa hans Læber og hans Øine saae saa røde og fugtige ud som om en Nordvest Vind blæste ham i Ansigtet. Men omendskjøndt han prøvede paa at behandle Sagen med en ligegyldig Mine, havde den stolte Aand, der fra sin

Barndom af havde tumlet sig paa Havets Bølger og inddrukket dets vilde og dristige Uafhængighed, liidt et dybt Saar. Hans eneste Glæde syntes at være den Hengivenhed, han hurtig vandt for min Broder, der var nogle faa Aar ældre end jeg, som paa den Tid endnu blev baaret af Ammen, og han fandt Behag i at fortælle ham Historier om hans eventyrlige Liv, om de Storme han havde prøvet, om Skibbrud paa fremmede Kyster, om fremmede Skikke og Folkefærd.

Efterhaanden sank imidlertid hans Livsmod; hans sidste Historie var fortalt, hans sidste Timeglas randt, og nogle Aar før Naturen syntes at have besluttet Tilendebringelsen af hans jordiske Reise, kastede den gamle Søefarer sikker Anker paa hiin lange Ankerplads, hvor ingen Storme kunde forurolige ham, og hvor der hverken er Ebbe eller Flod. Hans lille Yndling overlevede ham ikke længe; og efter de menneskelige Følelsers sædvanlige Løb tabte Erindringen om dem Begge sig efterhaanden i Livets Afvexlinger af Bekymringer, Glæder og Sorger.

I det jeg her vil levere en simpel Fortælling af en Tildragelse, som hændtes i min Ungdom, og som paa en gaadefuld Maade stod i Forbindelse med min vildfarende Phantasies lange og mægtige Drøm, vilde det være utilgiveligt at dvæle saa længe ved saa fjerne og tilsyneladende saa uvæsentlige Omstændigheder; men jeg vilde gjerne holde fast paa noget virkeligt og fatteligt for Følelsen, midt i det Chaos af vilde og dristige Grublerier, hvori jeg har forvildet mig, noget

som er istand til at fattes og undersøges af den menneskelige Forstand, og som kan afgive Vidnesbyrd for Dommekraften; og omendskjøndt det er fornuftmæssigt at antage, at den gamle Søemands Fortællinger kunne have havt deres Andeel i en vild og enthusiastisk Sjæls Særegenheder, over hvilken ufortjent Vanheld har kastet sin Skygge, og som forbittres ved Erindringen om frugtesløse Kampe, og at de i en vis Grad kunne have dannet Spiren til mine forunderlige Phantasier, vil det ogsaa være nødvendigt at antage, at deslige Fortællinger, naar de høres af Barnet, kunne vinde Indpas i den ungdommelige Sjæl under dens tilsyneladende Bevidstløshed, give Tankerne en varig Retning og meddele den spæde Indbildningskraft en vedvarende Colorit. Men jeg vil gaae over til min Fortælling. — Mægtige og mangfoldige have vistnok Menneskenes Aands-Erobringer været; men der er et Grændseskjel over hvilket vi ikke kunde skride, — der er en evig Røst, som lyder for vort Øre: „saa vidt skal Du gaae og ikke videre!“ Vi opløfte vort Blik imod Himmelen, og tælle Stjernerne i deres Kredsløb, mange Millioner Mile over vore Hoveder, vi skjelne dem i deres særskilte Baner, og afmaale deres Størrelse og deres Afstand; — vi grave i Jordens Skjød, og fremdrage en fortidig Naturs Skatte, forklare ved et Blik deres Bygning, deres Bestanddele og deres Egenskaber; — og uden Vinger, eller andre naturlige Hjelpemidler, hæve vi os op til Skyerne og see ned paa vore dødelige Boliger; — uden at være begavede med

Lunger der ere istand til for et Dieblik at optage Vand, nedstige vi paa Havets Dyb, og fjerne dets Grundvolde fra deres Plads. Elementerne ere vore Slaver; vi realisere i os selv Poesiens Fictioner; vi ere Ildens, Vandets Konger, Jordaander og Luftaander; men her ender vort Herredømme. Vi ere allene Herre over den physiske Verden. Vi fatte til en vis Grad det ydre Universums Maskinerie, men naar vi vende Blikket indad, naar vi stræbe at danne noget Begreb om vor egen Sjæls simpleste Operation, hvilken Dværg er da ikke denne Aandskjæmpe! Kunde jeg blot forfølge den Idee, som gjennemvandrer min Phantasie, saa let som mit Die følger hiin Skye, som gaaer over Himlens Hvælving, hvis Oprindelse, Natur og Bestemmelse jeg saa let kan afgjøre! — — dog disse Betragtninger fører mig for vidt. Jeg har alene en Kjendsgjerning at fortælle, som paa en Colonne i en Avis kun vilde optage et halvt Dousin Linier blandt Dagens Begivenheder. Noget mere maa man imidlertid indrømme Den, der har en saa nær og dyb Interesse i Sagen; og desuagtet vil dette Mere synes at være forunderligt passende til Indledningen; thi jeg skal tale om Elskværdighed og Skjønhed, om Haab, om Kjærlighed — om Alt hvad der rører det unge Hjerte og varmer Phantasien. Jeg vil forsøge at fjerne disse unyttige Grublerier, at forglemme Alt hvad der kan afbryde min lille Fortællings Løb, og atter at opleve i Erindringen denne korte, men mærkværdige Deel af min Historie.

Af Bevæggrunde, som det her er ufornødent at forklare, boesatte sig i vort Naboelaug en ung, ugift Dame, hvis Historie, skjøndt sandsynligviis ei ualmindelig, i det mindste for mig, var særdeles interessant. Hun var en Skotlænderinde, og da hendes Forældre vare døde meget tidligt, havde hun i nogle Aar opholdt sig med sin Broder paa en lille Familie-Eiendom i Perth-Shire. Da han var mange Aar ældre end hun, og en Mand af en melankolsk, for ei at sige mørk Charakteer, syntes der kun at være liden Liighed eller Sympathie mellem dem, men Naturens instinctmæssige Tilbøieligheder overvinde Alt, og synes undertiden at finde Behag i Modsigelser. Da endelig hans Kone døde og efterlod et spædt Barn; da han havde liidt hiint Tab, som efter Doctor Johnson's Ord, „sønderslider Sjælen og tilintetgjør det hele System af Forsætter og Forhaabninger; som efterlader en sørgelig Tomhed i Livet, der ikke afgiver nogen fast Gjenstand for Tilbøieligheden, eller noget Maal for menneskelig Stræben," — i dette sørgelige Tidspunkt af sit Liv solgte Herr Hamilton sin lille Eiendom, og besluttede at udvandre til Amerika. Det var paa den Tid, at hans Søster lagde sit hele Værd for Dagen, omendskjøndt han maaskee ansaae de Tjenester, hun viste ham, for en pligtmæssig Opfyldelse af hvad han af Naturen var berettiget til at fordre. Efter hendes Forældres Død havde hun, med den Selvopofrelse for Slægtskabsforhold, som er et af de meest frappante Træk i den skotske Charakteer, helliget sin

Ungdoms bedste Dage til sin Broder, som dengang var Hovedet for den af Skjæbnen tilsidesatte og næsten udslettede Slægt; i Glæde og i Sorg, i Sundhed og i Sygdom, var hun hans Selskaberinde, Pleierinde og Tyende, det var hende, der modtog hans Kones sidste Suk og viste hende den sidste Kjerligheds- og Fromheds-Tjeneste, — og nu, da den Overlevende havde besluttet at forlade en Plet, der allene fyldte ham med smertelige Erindringer, tog hun hans spæde Barn i sine Arme, forlod Venner og Bekjendte, Alt hvad hun elskede og Alt hvad hun kjendte, og fulgte ham med freidigt Mod paa hans Pilgrimsvandring i et fjernt og fremmed Land. Det Sted, Eventyrerne valgte til deres Boepæl, var paa Bredderne af en eensom Flod, som laae langt tilbage for Civilisationen, der med gradvise, men sikkre Skridt udbreder sig over den transatlantiske Verdens vidtudstrakte, udyrkede Egne. Foran dem laae hine umaadelige Vildtnisser, som gjennemvandredes af de faa og sammensmeltede Horder af de oprindelige Beboere, der neppe efterlode Spor af menneskelige Fodtrin paa deres Vei; og bagved dem laae den travle Verden, de havde forladt, altfor langt bortfjernet til at de kunde høre eller see den, undtagen i Phantasien, da undertiden Emigranternes Blik vendte sig tilbage til deres tabte Hjem og af Morgenens Taager eller Aftenskyerne dannede Omrids af Fædrelandets Bakker, Dale og Strømme. Paa dette eensomme Opholdssted tilbragte de henved sytten Aar, da Herr Hamilton døde, og efterlod sin Søster og sin Datter, der nu havde naaet den jomfruelige Alder, uden Ven

eller Beskytter i en ubeboet Egn. Hans Søster havde nu opfyldt enhver Pligt, som Naturens og hendes Fædrelands Sædvaner krævede; Døden havde overskaaret det Baand, som knyttede hende til den Mands Skjæbne, hun havde offret sin hele Kjærlighed og Hengivenhed. Der var nu intet mere som kunde binde hende til et Land, som selv et Ophold af sytten Aar ikke havde lært hende at betragte som sit Hjem; og idet hun saa hurtigt som muligt bragte deres Anliggender i Orden, vendte hun, med sin Broders faderløse Barn, tilbage til sit Fødeland, Skotland. Men ogsaa der fandt hun sig fremmed. Nye Ansigter, nye Familier, nye Sædvaner mødte hun overalt; selve Naturens Aasyn syntes at have forandret sig, og at have holdt Skridt med det rastløse Menneske i dets bestandige Afverlinger og Omskiftelser. Den engang klartrindende Strøm var bleven ledet ind i et Fabrikanlægs Værker, hvorfra dets forgiftede Vande udsendte sine sorte og sørgeligt henrullende Bølger; en støiende og driftig Kjøbstad havde reist sig i Dalen, og hendes Fædres Huus, der var altfor gammeldags for den nye Kolonies Bestyrere, var blevet nedrevet, for at give Plads for en mere moderne Bygning, hvis hvidtede Mure og pyntelige Tegltag i lige høi Grad saarede hendes skotske og amerikanske Fordomme. Kort og sørgelig var denne Pilgrimsvandring til en Helligdom, som var viet saa mange ømme og smertelige Erindringer; hun blev paa ny en Emigrantinde fra sit Fædreland.

Forsynet, Skjæbnen, Tilfældet, eller hvad man vil kalde det, bragte hende til at bosætte sig i Nærheden

af min Faders Huus. Ligesom de fleste Mennesker, der overgive sig til, Phantasiens Spil, var jeg menneskeskye og tilbageholdende i min hele Adfærd. Jeg havde faa Bekjendtere og ingen fortrolige Venner. I Selskab lagde jeg ikke Mærke til Nogen, og forblev ligesaa ubemærket selv; og omendskjøndt min Fader var en Mand af nogen Betydenhed i sin lille Cirkel, søgte man sjelden mit Selskab. Det varede derfor nogen Tid efter de Fremmedes Ankomst, inden jeg havde Leilighed til at see dem. Deres Historie, deres Sæder og Forhold, udgjorde i nogle Dage Gjenstanden for den hele Stads Omtale. Hvor jeg kom, omtalte man Tanten og hendes Niece med Forundring, Roes eller Daddel; den Første var saa inderlig god eller stolt, og den Sidste saa skjøn eller forfængelig! Hertil kom de virkelige eller indbildte Særegenheder hos en Pige, der fra sin spæde Barndom aldrig havde seet et cultiveret Lands Sæder og Skikke; hvis Ideer om Menneskene vare blevne dannede i en amerikansk Enebolig; Naturens Lærling, som de med Affectation kaldte hende: „Orkenens Datter!“ Hvad der forekom Nogle at være et keitet Væsen, var i Andres Øine vild Grazie; fra den ene Side dadlede man som Dristighed, hvad man fra den anden kaldte naturlig Frihed i det Blik, som havde været vant til saa længe kun at hvile paa Træer og Bjerge, og uden Frygt at speide efter Pantherdyrets Bolig i den vilde Ørken. Man tænke sig hvilken Interesse Alt dette maatte vække i en Barm som min. Jeg var netop i den Alder, da man

begynder at give Indbildningskraftens Fostre en bestemt Bolig og et Navn; da de ubestemte Visioner, som indgive os Tanken og Følelsen af Skjønhed, antage deres bestemte Form. Det kan synes latterligt at sige, at jeg elskede hende før jeg saae hende, og dog kan jeg ikke skildre mine Følelser ved noget andet Ord. Det er mere besynderligt, at jeg med al denne dybe Interesse, Nysgjerrighed, eller hvad man vil kalde det, snarere undveeg end søgte at blive bekjendt med dens Gjenstand. Jeg kunde have faaet hende at ee flere Dage før jeg underkastede mig den Ceremonie, at blive introduceret hos hende — og i dette Tilfælde kan jeg ikke sige at jeg blev holdt tilbage af min naturlige Frygtsomhed; thi der var ikke den mindste Tibageholdenhed i mine Følelser mod hende, tvertimod forekom det mig, vi vare allerede bekjendte; selv hendes Træk vare mig fortrolige; hendes Stemmes Toner faldt som vant Musik i mit Øre.

Dog, hvorfor vil jeg saa nøie detaillere, hvad der for Andre maa være uinteressant, om ei kjedende, en Fortælling — der allerede skulde nærme sig sin Ende. Dog er det ikke tilstrækkeligt, at vi endelig mødtes, og at vi elskede hinanden med ungdommelige Hjerters hele Varme og Tillid. — Der var noget Mere, i det mindste fra min Side; Følelser, som det neppe er muligt at forklare i Ord, og som dog enkelte Hjerter maae kunne begribe, syntes at blande sig med hiin rene og skjønne Følelse i den unge Barm, som er ubesmittet af Lidenskabernes Magt, og ukjølnet af Erfa-

renhedens Lære. Hun var i mine Øine ikke blot en skjøn og elskværdig Pige, som Naturen selv havde lært mig at elske, og som Skjæbnen syntes at have bestemt til mit Livs Ledsagerinde. Jeg var lykkelig — jeg var det i den høieste Grad, men min Lyksalighed bestod hverken i, eller blev forøget ved hine tillokkende Ahnelser, som gjøre dette Tidsløb til det skjønneste paa vor jordiske Pilgrimsvandring, til hvilket vi, i Løbet af vor sildigere Liv, saa ofte og saa gjerne vende tilbage. Ingen Drømme om et huusligt Livs Rolighed — om en Ægtemands og en Faders Glæder — forenede sig i min Phantasie med et Navn, som Addison kalder den skjønneste Lyd i Naturen, Navnet Hustrue. I Sandhed, det var ikke muligt for noget Menneske, selv med den koldeste Indbildningskraft, at have betragtet hende med de selvsamme Følelser, han kunde have næret for en Anden. At gjøre Regnskab for, eller dog at skildre Særegenhederne i hendes Udseende og Adfærd, vilde være aldeles nødvendigt for at blive bekjendt med hendes Historie. Der er Noget i den eensomme Bjergboers Udvortes, som udmærker ham fremfor hans Brødre i den af Mennesker mylrende Dal. Hans Blik savner den Livlighed og Klogtighed, som betegner det travle Livs Samqvem; men der ligger i det en Dybde af Udtryk og Tænksomhed, Noget, der efter den individuelle Sindsstemning, enten nærmer sig Enthusiasme eller Nedslagenhed, hvorpaa en skarpsindig Jagttager ved det første Diekast opdager den frie Bjergboer, der har færdedes mellem Klipper og Bjergstrømme, og hvis Blik, ustandset af Kunstens smaalige

Værker, har været vant til at vandre over de eensomme Bjerge, i en stor og kraftfuld Natur. Denne Eiendommelighed i Udseende, forenet med Træk af den elskværdigste Qvindelighed, den yndefulde Frihed i hendes Gang og Stillinger, som vare lige langt fjernede fra Plumphed og Affectation, de charakteristiske Toner af hendes Stemme, som selv, naar man ei saae den Talende, fængslede Opmærksomheden, og længe efter tryllede Øret, liig en fjernt erindret Melodie, det særegne i hendes Historie, og hendes venneløse, forladte Stilling — Alt i Forening, vakte en forunderlig Interesse, der var aldeles forskjellig fra den, som den blotte Skjønhed fordrer, ja i en vis Henseende ikke lod sig forene dermed. Dette, har jeg sagt, maatte selv Mennesker med den koldeste Indbildningskraft føle — for mig var der noget Mere. Ideen om Nordamerika har i min Sjæl altid været forenet med Ærbødighed, blandet med en Følelse, som næsten steeg til Frygt. Tanken om dets vidtudstrakte, næsten uendelige, ubeboede Landstrækninger, som ikke vise noget Kjendetegn paa menneskeligt Overherredømme, hvor Mennesket selv er en Fremmed — ledsages hos mig endnu til denne Dag af en bævende Følelse, som jeg ikke let kan beskrive. Vant til at leve blandt Mennesker, og omgivet af Erindringer om svundne Slægter, kunne vi ikke uden Anstrængelse danne os nogen tydelig Idee om en fuldkommen Udørken. Saaledes befolkes i Barndommens Indbildningskraft, Mørket, naar vi ei deri finde de virkelige, følelige Former af vor Hverdagserfaring, med Overtroens frygtelige Fostre; og eensomme Bjergegne blive

forholdsviis til deres ringe Befolkning med Mennesker!, Opholdssted for andre og mere gaadefulde Væsener.

Længe før jeg havde seet Marion, var Amerika for mig et Drømmeland — og hun, saa forskjellig fra enhver Anden jeg hidtil havde kjendt, saa let, saa yndefuld, saa skjøn i sit Udvortes, og med en Historie saa fuld af romantisk Interesse, forekom mig undertiden kun at være den lyseste og meest phantastiske af alle hine Drømme. Tabet af hendes Fader, i det for Følelsen meest receptive Tidsløb af hendes Liv, en Bevidsthed om hendes eensomme, forladte Stilling, og den Maade, paa hvilken hun, fjern fra Mennesker, havde tilbragt sin Ungdom, havde givet hendes Aasyn et Præg af Tankefuldhed, som nærmede sig til dyb Tænksomhed; men i glade Øieblikke, og disse vare ikke sjeldne, opklaredes det talende, melankolske Smiil, som hendes Træk havde tilvant sig, af et saa pludseligt og livligt Udtryk, og hendes hele Figur antog saa megen Smidighed og Bevægelighed, at hun syntes liig:

"En dandsende Skygge, et lysteligt Billed
Der møder os, undrer os, fører os vild."

Jeg havde aldrig, indtil dette Øieblik, havt nogen Ven, idetmindste ikke i dette Ords mere forfinede Betydning. Hun var enthusiastisk som jeg; og omendskjøndt hun ikke deelte mine exalterede Følelser om visse Gjenstande, kunde hun idetmindste uden Spot, rolig høre paa Tanker, jeg hidtil havde holdt indesluttede i mit eget Bryst. Hendes Reise imellem de to Verdener, udgjorde især-

deleshed et udtømmeligt Thema. Hun havde seet Havet. I Uger — Maaneder — var hun bleven baaret paa dets vældige Barm; dets Bølgers Skum havde vædet hendes blege Pande, og hendes Røst havde blandet sig med dets Storme. Uden selv at have været hjemsøgt af de forunderlige Følelser, som i min Sjæl sluttede sig til Tanken om denne Gjenstand, egnede hendes Skildringer sig desuagtet til at befæste og forstærke deres Indtryk. Isærdeleshed var dette Tilfældet med hendes første Syn af Vandenes Verden — den forstenende Følelse, hvormed hun for første Gang saae trindt om sig paa Havet, og forgjæves søgte Land — hendes høie Rædsel, da Vindene havde lagt sig, og Lyden af Mennesker var bortdøet paa det forladte Dække, og hun følte sig ene under den klare, kolde Himmel, lyttende til det natlige Havs frygtelige Taushed!

Midt under vor gjensidige Lyksalighed, indtraf en Tildragelse, der syntes at ville bortfjerne alle Hindringer for vor Forening; en fjernt beslægtet Frændes Død i Skotland gjorde Marion uventet til hvad mine Venner kaldte et "anstændigt Partie;" hendes Mangel paa Formue havde i nogen Tid været den eneste Hindring; og da mine Forventninger allene beroede paa min Faders Godtbefindende, var denne Hindring frygtelig, i Særdeleshed da hendes Tantes Stolthed, om ei hendes egen, sikkert vilde have bestemt hende til at afslaae en Forbindelse, som ikke blev bifaldet fra alle Sider. Men nu, da Stoltheds og Formues Vægtskaale vare bragte i Ligevægt, var det Kjærligheden forundt,

at give sig frit Løb, og vor Bryllupsdag blev bestemt. Det var imidlertid nødvendigt, at Marion tog sin Arvepart i Besiddelse, og da jeg ved et uopsætteligt Anliggende blev afholdt fra at ledsage hende, blev den Foranstaltning truffet, at hun og hendes Tante skulde reise alene til Skotland, og at Bryllupet skulde holdes strax efter deres Tilbagekomst. I hvor ugjerne jeg end vilde skilles fra min Forlovede, selv kun for nogle faa Uger, maatte jeg give efter for Nødvendigheden; de begave sig paa Veien, og faa Dage efter følte Marion, som hun skrev til mig, sig med bankende Hjerte atter paa Havets Bølger, og vendte sit taarefulde Blik mod den dalende Soel, som syntes at dvæle over det vilde og eensomme Land, hvor hendes Ungdom var henglidt som en Drøm, og som gjemte hendes Faders Grav.

Fra Tid til anden modtog jeg Efterretning om hendes Fremskridt i at ordne de Anliggender, som udgjorde Gjenstanden for hendes Reise; og endelig kom det sidste Brev, som bebudede mig, at de skulde forlade Skotland den næste Dag. Paketbaaden vilde, efter den sædvanlige Beregning, naae Elsford den anden Dag efterat jeg havde modtaget Brevet, og fra denne Bye overfører Færgebaaden Passagererne i omtrent en Time, da Fjorden der kun er 7 til 8 engelske Mile bred. Indtil dette Øieblik var det aldeles ikke faldet mig ind, at tage de Reisende imøde; tvertimod syntes de Forretninger, som beskjæftigede mig, at modsætte sig Muligheden deraf, med mindre at jeg vilde bringe et

større Offer end jeg efter Omstændighederne kunde forsvare. Jeg havde imidlertid aldrig saasnart læst hendes Brev, før den Tanke bemestrede sig min hele Sjæl, at begive mig til Bourne, det Punkt, hvortil Færgebaaden kommer fra den modsatte Strandbred. Det var ei at undres over, at jeg nærede dette Ønske; det var kun en simpel Opmærksomhed, som Marion havde Ret til at vente af sin Elsker; men jeg kunde ikke opfylde det, uden at det var forbundet med megen Ubeqvemmelighed, baade for min Fader og mig, og uden at jeg maatte underkaste mig en Udsættelse af vort Bryllup, som stod i Forhold til den Tid jeg var fraværende. Det vilde desuden være overordentlig vanskeligt, om ei umuligt at naae Bourne i rette Tid, da det laae næsten to Dages Reise fra mit Hjem, og hvor ubehageligt vilde det ikke være, hvis vi hændelsesviis skulde komme til at passere hinanden forbi paa Veien! Jeg følte, at det var latterligt at nære denne Tanke, jeg skammede mig ved i mindste Maade at røbe den for min Fader — og jeg gik tilsengs den Nat med den Beslutning, at forblive rolig hvor jeg var. Men jeg kunde ikke sove. Mine Tanker vare hos Marion paa Havet. En Feberhede gjennemtrængte alle mine Lemmer; Alt omkring mig syntes i en vaklende Bevægelse; Maanens matte Skin, som faldt ind i Stuen gjennem Vinduesgardinerne, bølgede langs med Væggene og Loftet, som Havets Vover, der forfølge hverandre over Dybet. Jeg følte Sengen gynge under mig; det var mig som om Hovedpuden i det ene Øieblik løftede mit Hoved saa høit i Veiret, at jeg blev bange for at falde,

og i det næste sank saa dybt, at jeg følte mig nærved at qvæles. Endelig sprang jeg, ved en stærk Anstrængelse, op fra mit urolige Leie, og aabnede Vinduet. Jeg lod Natteluften kjøle mit brændende Bryst, trak Gardinerne tilside, og lod det blege Maaneskin gjennemtrænge hvert Hjørne af Værelset. Men det var mig ikke muligt ganske at gjenvinde min Fatning. I den uendelig lange Nat faldt hvert nyt Timeslag med dobbelt Centnervægt paa mit Hjerte; og endelig ved det første Daggry klædte jeg mig paa, sneeg mig sagte ned ad Trappen, og gik ud.

Min eneste Hensigt var, ved en rask Spadseretour i den friske Luft, at forsøge paa at adsprede de Feberdrømme, som ængstede mig; jeg havde ikke den mindste Tanke om at udføre det Ønske, jeg havde næret Dagen iforveien; — og desuagtet vendte jeg ikke om! Det var ikke at undres over, at mine Øine og mine Fjed vare vendte mod Nord. Jeg blev ved at vandre fremad, uden at lægge Mærke til Tidens Løb; thi den kolde Morgenluft havde gjenoplivet mit Mod, og Kjærlighed og Marion indgav mit Hjerte Varme. Jeg følte mig nu ligesaa let og vel tilmode, som jeg tilforn havde følt mig nedtrykt. Marion var endnu paa Havet — hun svævede over dets gyngende Barm i Stolthed og Triumph; og min Sjæl var opfyldt af Maleriets Storhed, uden at føle Frygt over dets Rædsler. Den Tanke, jeg saa bestemt havde opgivet, vendte gradviis tilbage, og endelig, uden at jeg saae den i et gunstigere Lys, uden at jeg endog forsøgte at overbevise mig selv om at jeg handlede fornuftigt, besluttede jeg at fortsætte min Vei til Bourne.

Jeg kom endnu saa tidlig til * — at jeg var heldig nok til at faae en Plads i Postkarethen, som gaaer gjennem denne Bye, og efterat have sendt et Bud hjem med en Bekjendelse om min Daarskab, fandt jeg mig snart rullende hen ad Landeveien mod Nord. Jeg reiste saaledes hele Dagen og den paafølgende Nat, og blev ved Daggry den næste Morgen sat af ved en Landsbye, hvor den store Landevei dreier af i en vestlig Retning, og som ikke ligger mange Mile fra Bourne. Det var endnu saa mørkt, at det kostede mig megen Møie at gaae paa den steile Vei, jeg havde at vandre; men jeg følte mig tilmode, som om jeg uden Anstrængelse kunde have klavret over Alperne; mit Livs Mod var hævet til den høieste Grad; jeg ilede fremad, som om min Tilværelse beroede paa et Dieblik, og vedblev at anspænde mine Muskler i den voldsomste Grad, i det jeg følte dem sammenkrympede og lænkebundne af min Naturs physiske Svaghed. Dette varede en rum Tid. Men Morgenen var mørk, og Veien var lang og klippefuld; og da jeg nærmede mig Enden paa min Reise, begyndte min Styrke og mit Mod at vakle. Jeg var netop paa Nippet til, for første Gang at see en Gjenstand, hvorom Ideen, fra min Barndom af, havde været ledsaget af saa mange modstridende og gaadefulde Følelser; og alt som jeg efterhaanden nærmede mig dens Attractions-Kreds, overvældede tusinde ubeskrivelige Tanker paa eengang mit Sind, og syntes at ville tilintetgjøre selve min Tænke-Evne. En kold, tilbagestødende Luft syntes at puste fra Havbugten, som jeg nu følte mig saa nær; mit Blod blev koldt, og mine

Lemmer svage, indtil endelig, da jeg havde arbeidet mig op ad Skrænten af den sidste Bakke, den Munterhed, hvormed jeg først havde begyndt min Reise, og som efterhaanden var aftaget, ganske forlod mig. En Nedslagenhed, der var ligesaa stor som i hiin frygtelige Nat, men fri for enhver Rastløshed eller Angstelse, sank over mit Sind; og jeg stod stille, uden det Ønske, og næsten uden Evne til at gaae et Skridt videre, i det jeg med Mathed tørrede tunge Sveddraaber af min Pande. Min Drøm havde pludselig forandret sig. Da jeg havde gjort de faa Skridt jeg havde tilbage, og naaet Toppen af Høien, saae jeg, uden Nysgjerrighed — Beundring — Ærefrygt — Rædsel — uden endog den ringeste øieblikkelige Bevægelse, det mørke, og for Øiet næsten uendelige Havdyb ligge udbredt for mig. Paa den høire Side var det Indløb, hvorover Marion skulde passere; den modsatte Strandbred var endnu neppe synlig; men rundt omkring var alt Andet kun Himmel og Hav. Ikke en Lyd forstyrrede den dybe Stilhed, og intet rørte sig i Luften eller paa Jorden, undtagen den tause Blanding af uhyre Taagemasser, som hævede sig over Dybets Barm, liig Elementerne i det første Chaos. Jeg gik ned ad Høien, og slæbte mine trætte og skjælvende Lemmer hen imod Landsbyen. Ikke en Skabning rørte sig, Alt var dyb Stilhed, og Lyden af mine egne Fodtrin paa de glatte runde Stene, berørte mine Følelser med skurrende Mislyd. Jeg lagde mig ned paa en Klippe i nogen Frastand, for at oppebie Dagens Komme, og stirrede med tankeløst Blik paa de forunderlige Taagemasser,

der langtsomt rullede bort for de svage Straaler, som begyndte at pippe frem over Høiene bag ved mig, eller agtede med uopmærksomt Øie paa Bølgerne, der stille sqvulpede op paa Stranden nær mine Fødder.

Det er forunderligt, at der, uagtet den Apathie, hvori mine Sandser i dette Tidsløb vare begravne, ikke er et Øieblik af mit Liv, hvis Begivenheder, Tanker, og sandselige Paavirkninger i det smaaligste og ubetydeligste Detaile, jeg mere tydeligt er istand til at erindre — Dagslysets gradvise Udbredelse over det mørke Hav — de Smiil, der opklarede Bølgernes Aasyn hvor Soelstraalerne faldt, indtil den hele Havflade frembød en Lysflamme, som det var næsten smerteligt for Øiet at see paa — Himmelens afverlende Udseende — de mørke Masser paa Høiene, der efterhaanden fremtraadte i deres Former Klipper og Fordybninger — enhver Farveafverling — de smaaeligste Forandringer af Figurer i Landskabet, eller dets pittoreske Virkning — Alt staaer i dette Øieblik levende for min Erindring. Jeg husker den første Dør, som aabnedes i Landsbyen, den første Røst, som hilste mit Øre, den første Røg, som slyngede sig i Veiret fra Hytterne i den klare Luft; Mændenes dybe Bassstemmer, i det de gik ud til deres Arbeide paa Stranden, Qvindernes blidere Røst, og Børnenes Skrig, i det de sprang op til en glad Bevidsthed af deres Tilværelse, med Hjerter saa lette og sunde som Luften, og med Ansigter, muntre og lykkelige som den klare Morgen. Derpaa hvorledes de tause Vande graaviis vaktes til Lyd og Bevægelse — hvorledes deres

umærkelige Bølgegang forvandledes til skarpere Kast imod Brinken, med et harmonisk, men eenstonende Fald — den lette Kuling, der sprang op langt ude paa Søen, som ved sin egen Villiekraft, og med sine mørkeblaae Fodtrin ilede hen over den glasblanke Flade — Træernes Susen paa Kysten — den lydeligere og travlere Lyd af Menneskenes Syssel, i det Morgenen rykkede frem — Hundenes Gjøen — Qvægets Brøl — Hammerslaget paa de hule Baade ved Stranden — ikke en Lyd undgik min Opmærksomhed.

Endelig reiste jeg mig af min bedøvede Tilstand, og sluttede mig til en lille Gruppe af ørkesløse Mennesker paa Stranden, der allerede havde Færgebaaden i Sigte, uagtet der for mine uvante Øine neppe syntes at være en Plet at see paa Søen i det Fjerne. Men det varede ikke længe før den tydelig kom tilsyne; vi kunde see Seilene hænge løst paa Masten, og Aarerne bevæge sig i det rolige Vand. Efterhaanden sprang en let Kuling op, og Seilene bleve udspændte for at opfange Vinden. Kort efter blæste det friskere, og Vinden blev stadig; Aarene bleve tagne ind, Seilene bugnede, og i et Øieblik frembød det lille Skib et Skuespil, som var skjønt og interessant elv for den meest Følesløse; det gleed med Raskhed over det modstaaende Element, rystede dets hvide Skum fra sit Bryst; nu bøiede det sig langsomt under Kulingen, og nu gjenvandt det, liig en stærk Athlet, sin Plads i Kampen. Vinden var ikke aldeles gunstig, og det varede derfor længe, inden Skibet ved Krydsninger nærmede sig Strand-

bredden; i det ene Øieblik syntes det at styre Farten lige imod Landingsstedet, og derpaa pludselig at stikke langt ud i Søen, bøiende sig dybt under den stærkere Vind, og fulgt af det hvide Skum, der sprang op mod dets Agterende som en forfølgende Fjende. Min Apathi var nu forsvunden. Marion var paa Søen, for mine Øine, kun beskyttet for det frygtelige Element ved nogle faa, skrøbelige Planker. Jeg havde aldrig tilforn seet Havet; min overtroiske Rædsel vaagnede paa ny, og blev forøget ved min Uvidenhed. Mine Øine vare fængslede til Skibet som ved en Trolddomskraft; naar det bøiede sig for Vinden, blev jeg greben af den ubeskrivelige og smertelige Følelse, som ledsager Nedstyrtelsen fra en uhyre Skrænt i en natlig Drøm; naar det pludselig vendte mod Land paa sit Krydstog, og jeg glad haabede at faa Minuter vilde ende min Angstelse, følte jeg mig tilmode, som om min Sjæl vilde forlade sin jordiske Bolig. Endelig kunde jeg tydelig see min Elskede sidde paa Bagstavnen af Skibet, og vi verlede gjensidige Tegn af Glæde og Lykønskninger. I Baaden befandt sig mange Andre af begge Kjøn, og da den nærmede sig Stranden, hørte vi deres høirystede og muntre Stemmer; vi kunde skjelne Mændenes Latter og Landsbypigernes lystige Skrig; da Baaden kun var faa Aarers Længde fra Landingsstedet, tiltog Støien, og glade Hilsener bleve verlede mellem Folkene paa Stranden og i Baaden. „De gale Mennesker ere istand til at løbe hende mod Korset!“ sagde en gammel Mand fra Landsbyen, der stod ved Siden af

mig, i det han pegede paa en Steendynge, der hævede sig over Vandfladen et lille Stykke fra Stranden, og hvorpaa stod et Vaertegn af Træ. Ved disse Ord sprang jeg frem, løftede Armene i Veiret i en advarende Stilling, og skreg ud til dem, at de skulde tage sig ivare; men mine Ord tabte sig i deres Latter, og min Bevægelse blev ikke bemærket af Andre end af Marion, der, uden at have hørt hvad jeg sagde, strax reiste sig, med den lette, faste Fod, der havde ilet over Amerikas Orkener, sprang over Plankerne, og i et Øieblik stod paa Forstavnen. Hun udstrakte Armene glad imod mig, Kjærlighed og Lykke funklede i hendes mørke Øine — Baaden stødte mod Korset — man hørte et Pladsk i Vandet. — I afsindig Blindhed sprang jeg ud i Bølgerne, der gik mig over Hovedet, greb fast om min Marion i det samme Øieblik hun med beundringsværdig Aandsnærværelse netop var i Færd med at reise sig i Veiret paa Stenene, og trak hende ned med mig i Dybet!

Vinden og Strømmen førte begge fra Land. Jeg blev frelst næsten ved et Mirakkel — men hun — o, havde Bølgerne blot ladet mig beholde hendes Liig! Havet giver sine Døde tilbage — nyt Liv har ofte været indaandet i de kolde, døde Former, der syntes for evig at have været jordede i deres vaade Grav. Jeg vilde have sluttet mine Arme tæt om hende — jeg veed at hun vilde have hørt min Røst! jeg vilde have opladt hendes tunge Øienlaage, — jeg vilde have aabnet hendes tause Læber, og med Kjærligheds varme Kys vakt hende af Dødens frygtelige Slummer! Men det var forbi! Trolddommen

var brudt, det forud bestemte Offer var bragt. Jeg har siden den Tid ofte været paa Havet — men med ganske andre Følelser. Min Vei har gaaet over dets vildeste Bane: min Haand har hvilet paa dets skummende Manke, i dets frygteligste Raserie; jeg har gjennemvandret Amerikas vildeste Ørkner, jeg har fulgt Marions Fodtrin til hendes Yndlingssteder, paa de Høie, hun elskede som Barn, og som hun forlod — et Offer for Skjæbnen og min Afsindighed. Og her, i den samme Hytte, hvor hun levede fra sin Barndom, har jeg søgt Hvile efter mine Vandringer, indtil den Time kommer, da Tid og Rum ere intet for den frigjorte Aand.

Dødskandidaterne i Newgate*).

Der gives Tragoedier i det virkelige Liv, som, hvis de ikke hørte til Hverdagshændelser, vilde gjøre et dybere Indtryk paa Menneskets Sjæl, end alle de digtede Elendigheder, som Poeterne endnu nogensinde have opfundet. Jeg mener ikke her de af Sorgen langsomt fortærede, eller bristende Hjerter, som man i Livet kan træffe overalt, hvor man end vender sig, og som enten ere skjulte af Stolthed, eller forbigaaes ubemærkede, formedelst Mængdens egen-

*) Fra „The Monthly and European Magazine," October 1826.

kjærlige Kortsynethed; men hine offentlige og mærkelige Phænomener, i hvilke man, som paa en Skueplads, seer Menneskeslægtens Elendighed fremstillet, ja, endogsaa sat paa Parade, uden at disse Scener hos Tilskuerne fremkalde andet end en flygtig Bemærkning, ja, undertiden betragtes aldeles tankeløst.

Den Forfatning hvori Forbrydere, der ere dømte til Døden, befinde sig, er den skrækkeligste, Mennesket kan tænke sig. Enhver Følelse af Menneskelighed oprøres ved den Nedværdigelse, for hvilken disse menneskelige Væsener ere udsatte — og fjerner man Tanken om deres uhyre Forbrydelser og deres Strafs Retfærdighed, om hvilken sidste Gjenstand der kunde siges meget, er det umueligt at betragte Mennesker i denne Stilling, uden at føle den dybeste Smerte og Ydmygelse. Faa Personer besøge disse Elendighedens Boliger, og det er maaskee vel, at ikke flere gjøre det. Der kan kun flyde lidet Godt af dette Syn — det er usømmeligt at beskue Sorger, der ikke kunne lindres — og hvad Exemplets Gavnlighed angaaer, der altid vurderes langt over dets Værd — hvor mægtigt skulde da et Exempel være, taget af Personer, der, ved lang Fængsling, skrækkelige Lidelser og selvbevidst Hjelpeløshed, ere nedsjunkne til en saadan Forfatning, at de i intellectuel Henseende kun staae lidet over Bedlams Beboere?

Flere Aar ere henrundne, siden jeg saae the Condemned Cells in Newgate; men mange flere Aar maae henrinde før det Indtryk, dette Syn gjorde paa mig, kan blive udslettet eller blot svækket. Det var en mørk Novemberdag, Gaderne var opfyldte med hiin fugtige, dunkle

Taage, som er vort Klimas Plage, og Alt omkring mig havde et ligesaa sørgeligt og skummelt Udseende som mit Forehavende. Nærmelsen til Newgate, Synet af Bygningen, og Indgangen til Fængslet, danne en Række af Rædsler, hvis gradvise Tilvært forbereder Sjælen paa den der følge efter, og ere en passende Prolog til Sørgespillet. Det massive Jern paa Dørene, Lænkerne, hvis Form og Størrelse ere ligesaa forskjellige, som de Forbrydelser, der betynge Menneskets Hjerte, og hænge omkring paa Murene, ligesom for at parodiere de Ornamenter, som findes i andre Bygninger; de tykke Steenmure, gjennem hvilke Gangene snarere synes at være udhugne end byggede, bringe Blodet til at isne, og Aandedrættet standses ved den Vægt, som betynger den dyriske Livskraft. Denne trykkende Følelse forøges endnu ved de omkring Indgangen til Fængslet mylrende Fangevogteres neppe menneskelige Udseende. Da de oprindeligen have besiddet de samme Følelser som andre Mennesker, udtrykke disse sig i deres Træk; men langt Samqvem med Menneskehedens Udskud, den Nødvendighed uafladelig at holde sig aarvaagen, og meer end alt dette, den Kundskab om Forbrydelser, hvormed deres Sjæl er bleven fortrolig, har havt en giftig Virkning paa deres hele Væsen. Liig hine Planter, der kun blomstre og trives under Solens Skin og i den frie Himmels Luftstrømme; men i et snevert, indesluttet Rums fordærvede Dunster tabe deres Friskhed, ombytte deres Duft med en geil Vært, og deres Skjønhed med Vanskabning, synes disse Mænd at have forvandlet deres første Natur, og at have undergaaet en

lignende Nedværdigelse. Men, hvor skrækkelig og smertefuld Nærmelsen til denne Rædselscene end var, saa blev hvert Skridt videre det dog uendelig mere.

Paa den Tid jeg besøgte dette Sted, vare de til Døden dømte Forbrydere — maaskee paa Grund af det Antal, paa hvilke Dødsdommen uden Ophold skulde exequeres — ikke indespærrede i de Celler, der i Almindelighed ere bestemte til denne Hensigt; men alle samlede i et langt Værelse i Bygningens første Stokværk. En Steentrappe førte til det, og da Bygningen var omgivet af et Gaardsrum, hvis Indgang var sikkret ved adskillige Døre og Gange, havde man ikke holdt det nødvendigt at laase Døren til hiint Værelse. Det var et langagtigt, hvidtet Kammer, som fik Lysning igjennem smaae Vinduer med tykke Jernstænger for. I den ene Ende laae Beboernes Madrasser og Sengeklæder opstablede i et saa lidet Rum som muligt, for at være af Veien; et lille Træbord med Skrivematerialier stod der i Nærheden. I den anden Ende af Værelset var der en Kamin, hvori der brændte en langsom Ild, ligesaa sørgelig som Veirliget udenfor. Et langt Fyrrebord, med Bænke paa begge Sider, stod midt i Værelset, og paa den høire Side var en stor Bly-Kumme med Vand til Brug for Fangerne. Alt var holdt overordentlig reent; men der herskede derhos et saadant Øde, en saadan Tomhed i Værelset, at man, selv uden de andre rædselfulde Omstændigheder, vilde have nok i blot at see Stedet, for at føle Blodet kjølnes i sine Aarer. Men de menneskelige Væsener, hvis temporaire Bolig dette Væ-

relse var, frembøde et Syn, der var det meest oprørende, man kan tænke sig, og som neppe er istand til at beskrives.

Paa en Bænk i Nærheden af Kaminen, sad en gammel Mand af elendigt Udseende, der var iført en løshængende, brun Kavai, og havde en hvid Nathue paa Hovedet. Han læste, eller rettere stavede sig igjennem en Psalme i en Bog, som han havde faaet af en af de dissenterende Geistlige, der altid findes ved Fængslerne. Det totale Mangel paa Udtryk i denne Ulykkeliges Ansigt, og den næsten vanvittige Maade, hvorpaa han vedblev halvt lydelig at mumle Ord, han ikke forstod, vakte, fordi der var nogen Modbydelighed forenet med denne Følelse, en lang større Smerte end at see Udbruddet af voldsomt Nag. Denne Olding havde været Forpagter af en lille Landeiendom, og besiddet nogen Velstand; han havde længe i Nabolauget været mistænkt for uærligt Haandværk, og da han endelig blev overbeviist om Faaretyverie, hindrede hans Livsomstændigheder ham fra at blive behandlet som mange Andre, der havde gjort sig skyldig i samme Forbrydelse. Den Ufølsomhed han viste, afgav en martrende Contrast til Scenen omkring ham; denne hjelpeløse Usling, begavet med mindre Fornuft end et Dyr, der skal slæbes til Slagterbænken, ventede sin Skjæbne med ligesaa liden Frygt.

Paa den anden Side af Værelset gik trende Personer, som alle bare tunge Lænker, frem og tilbage i en Række. Ved hvert Skridt klirrede Lænkerne mod hver-

andre, og Regelmæssigheden af deres Gang frembragte en rædselfuld Lyd, monoton, og sørgelig som de Sukke, der udstønnes i de mørke Fængselhuler. Den første af disse Personer var en bleg, smekker Yngling, der, tilligmed den Anden — en ældre og mere robust Mand — var bleven domfældet for et Indbrud. Den Tredie, som gik midt imellem disse to, var en Jøde med stærktbyggede Lemmer og af lav Statur. Han var befunden skyldig i Stratenrøverie, og da han havde mishandlet sit Offer, efterat have udplyndret ham, maatte han lide en Skjæbne, som han, hvis han ei havde udøvet denne Grusomhed, sandsynlig vilde havde undgaaet. Efterat Dommen var ham forkyndt, havde han ladet sit Skjæg vore — en Skik, som synes almindelig blandt Jøderne — og det graasprængte sorte Haar, som nu bedækkede hele Underdelen af hans Ansigt, forøgede hans Træks naturlige skumle og vilde Udtryk. Disse tre Personer gik og talde sammen, i en fortrædelig, ligegyldig Tone. Endelig forlod den Yngre, som om han var kjed af denne Conversation, sine Kammerater, og satte sig ned ved Bordet, for at læse i en Bønnebog, som der laae opslaget, medens de Andre endnu vedbleve at gaae frem og tilbage. Deres Samtale syntes imidlertid efterhaanden at døe hen — de sagde mindre til hinanden, og man kunde kjendelig mærke, at hver især af dem tænkte paa en anden Gjenstand, end den han talde om. Den, der var dømt for Indbrud, gik endelig hen til Vandkummen, og øste noget Vand i en Kop, som han drak, medens hans Dines Udtryk tydelig viste, at

han næsten gjorde dette uden Bevidsthed; han satte sig ned, og, som om i dette Øieblik en eller anden bitter Tanke med Centnervægt faldt paa hans Erindring, brast Taarerne ham uvilkaarlig ud af Øinene — han skjulte sit Ansigt i sine Hænder og kastede sig over Bordet, i det han udstødte et lavt Suk, og en skjælvende Bevægelse, der gjennemfoer alle hans Lemmer, vidnede om den Dødsmarter, hvormed Angerens Braad fyldte hans inderste Sjæl. Jøden, der nu var alene, vedblev endnu en kort Stund sin Spadseregang, men saae endnu mere mørk og fortrædelig ud end tilforn; efter faa Øieblikkes Forløb mildnedes hans Træk — hans Overlæbe bævede synligen — en Taare rullede ned af hans Øie, som han hurtig aftørrede med sin haarde muskelstærke Haand, og som om han mere følte sig overrasket end formildet ved en saa fremmed Følelse, gik han hen i en Afkrog af Værelset, og satte sig ned paa et Leie.

Jeg troer, at disse tre Mænd aldeles ikke lagde Mærke til, at der var andre Personer i Værelset. I Alt hvad de foretoge sig, kunde man saa tydeligt, som om det var beskrevet med Ord, spore de Følelser, som virkede paa dem. En dyb og bitter Harme — ikke Anger over deres Forbrydelser, men Harme over at de vare bragte i denne Forfatning — en Bevidsthed om deres egen hjelpeløse Tilstand, og en fortvivlet Overbeviisning om, at der intet Haab var tilbage for dem — disse Følelser, alt som de vexelviis yttrede sig, og udøvede deres Magt over disse Elendiges raae Sjæle,

beherskede dem, ligesom Vindene oprøre Havets Bølger. Det var et høist mærkeligt Syn, og jeg har siden — thi i hiint Øieblik rystede det mig altfor smerteligt til at jeg kunde reflectere derover — ofte tænkt, at man kunde gjøre et dybt Blik i Menneskenes Hjerte, i en Elendigheds-Skole, som den jeg da havde for Øie.

Der var en anden Person af en høiere Charakteer, end de Forbrydere jeg hidtil har omtalt. Hans Aand var i en vis Grad bleven cultiveret ved Opdragelse og ved Reiser. Han havde været i brittisk Krigstjeneste udenrigs, havde fægtet tappert, og udmærket sig ved forskjellige Leiligheder; men hans eneste Belønning havde været nogle haarde Saar, som endnu ikke fuldkommen vare lægte. Den Ørkesløshed, som Freden medførte for Krigeren, og en Attraa efter at forbedre sine Formuesomstændigheder, bragte ham til at forlade Armeen. Han var gift — og dette var den driftigste Bevæggrund, hvorfor han traadte over i Civilstanden. Han var uheldig, maaskee uklog; men han mistede Alt hvad han eiede, og fandt sig inden kort Tid som en Betler, uden at have saa meget ihænde, hvormed han kunde opholde Livet en eneste Dag, med en Kone, som han elskede, og som han dagligen saae hentæres af Sygdom og Bekymring over hans Skjæbne. I denne Forfatning anbefalede en Ven ham at forsøge paa at gjøre Bankosedler. I Begyndelsen forkastede han med Afskye dette Forslag. Men den næste Dag var Boehave, Klædningsstykker, Alt, undtagen det Leie, hvorpaa hans døende Kone hvilede — (nogle Halm-

dyner paa Gulvet) — Alt var borte — den onde Dæmon vilde ikke give Slip paa sit Bytte — han gik til det ulykkelige Værk, og sin Tilintetgjørelse imøde. Den Ubehændighed, hvormed han udførte sit Forsøg, forraadte ham. Allerede den anden Gang han prøvede paa sit Arbeide, blev han grebet og fængslet, han blev forhørt, befunden skyldig, og dømt fra Livet. Nu befandt han sig i det samme Værelse, som de andre Dødskandidater; men den Virkning, hans Omgivelser havde paa ham, var ligesaa overordentlig som frygtelig, thi han havde bestandig næret den Troe, at han ikke vilde miste Livet. Den Mildhed, man havde viist mod saa mange overbeviste Forbrydere, de ringe Virkninger af hans Forbrydelse, hans foregaaende Stilling, hans ulykkelige Skjæbne, Alt forenede sig, for at bestyrke denne Mening, og den blev stærkere, og slog dybere Rod, i samme Forhold som alt fornuftmæssigt Haab aftog. Den næste Dag var nu bestemt til hans Henrettelse, men endnu stedse troede han, at han ikke vilde miste Livet — hans Tilværelses Sandskorn randt hurtigt i Timeglasset, og omendskjøndt han kunde have talt dem, vedblev han med et fortvivlet Vanvid den Troe, at der endnu vare Aar tilbage for ham at leve. Med et Smiil, som var fuldt af Rædsel, bortviste han Præstens Formaninger, i det han anbefalede til hans Omsorg de andre Forbrydere, som virkelig trængte til den; og han var døv for enhver anden Tiltale, eller hørte den med en vantroende Rysten med Hovedet, i det han, fra Tid til anden, gik hurtig frem og

tilbage med feberagtig Angstelse, og udbrød: „Det er ganske umuligt; de vil ikke, de kan ikke, de tør ikke begaae en saa unyttig, en saa skrækkelig Uretfærdighed!“ Det var tydeligt for Enhver, der med koldere Fornuft lagde Mærke til hans Forhold, at han havde næret denne ulykkelige Troe, indtil den var traadt istedetfor hans Dømmekraft, og denne Troe beholdt han haardnakket, indtil den skjæbnesvangre Morgen frembrød, indtil selve Forberedelserne til hans Død havde taget deres Begyndelse.

Ved Træpulten i den anden Ende af Værelset var en ung Mand beskjæftiget med at skrive et Brev. Han var bleg og saae syg ud, men hans Ansigtstræk vare smukke, og hans Klæder syede efter den nyeste Mode; over ham lænede sig et ungt Fruentimmer, som var klædt paa en pragtfuld, men smagløs Maade; hendes Klædningsstykker vare meget kostbare, men bestode af Flitterstads, der hverken passede for Veirliget eller for Dagstiden. Da hun saae i Veiret gienkjendte jeg et af hine ulykkelige Fruentimmer, der ved Skjønhedens farlige Gave ere bragte til den skrækkeligste Tilintetgjørelse. Synet af disse to Personer paa dette Sted, som kun fremviste Elendighed, og iblandt Mennesker, paa hvilke Savn og Indespærrelse havde præget deres haarde og nedværdigende Mærker, dannede en sørgelig Contrast; og en Følelse af Latterlighed, som uvilkaarlig blandede sig imellem de andre Følelser, som denne Scene fremkaldte, gjorde den frygtelig. Den unge Mand, hvis Skjæbne paa den Tid gjorde nogen Opsigt i Hovedstaden, var en Kunstner af

betydeligt Talent; han havde længe i Skjul drevet en vanærende Færd, og blev endelig greben i et Indbrud, og dømt fra Livet. Fruentimmeret havde deelt hans korte Lykke, og klyngede sig nu, med en sjelden Troskab, til ham i hans Elendighed, da den hele øvrige Verden havde forladt ham. Dette Exempel paa den Lidenskabs Magt, som behersker Verden, frapperede mig, som uendelig mere mærkeligt end mange af hine Beviser paa qvindelig Troskab, der ere stemplede som Heltedaad. Her saae man tvende Personer, hvis Liv var henrundet i den yderste Ryggesløshed og Skjændighed; og desuagtet syntes hiin hellige og luttrende Lidenskab, som hverken Last, Forbrydelse eller Elendighed kunde udslette, nu ligesom at triumphere over Alt; og i den Time da de mere hadefulde Sjælslidenskaber pleie at føre deres tøileløse Herredømme; da Alt, selv Verdens Mening — den Verdens Mening af hvilken hun var forladt — bød hende at forlade denne Mand, blev hun drevet af sin Kjærligheds uimodstaaelige Magt til at pleie og trøste ham i hans hjelpeløse Elendighed, til at berøve sig selv Alt hvad hun eiede, for at forsyne ham med Næringsmidler og al den Hjelp, der kunde tilstædes ham; og Alt dette for en Mand, hvis Krav paa hendes Kjærlighed, hvis det kunde kaldes saaledes, sandsynligviis var ringere end det Krav, han kunde have havt paa et Dyr uden Fornuft! Jeg veed, at de fleste Fruentimmer ikke kjende nogen Grændser i deres Opoffrelser for den Mand de elske; og at dette er Resultatet af en stærk og reen Tilbøielighed, kan ei undre os; men at en Qvinde, der er berøvet sit Kjøns agtværdige Egenskaber,

nedværdiget paa Sjæl og Legeme, og af den bedre Deel af Samfundet betragtet som et Uhyre, der ei hører til noget Kjøn, men er en Skjændsel for begge — at hun, i sin dybe Fornedrelse, i det mindste i eet Exempel, kunde udøve den samme hellige Troskabsdyd, som vilde have været en Hæder for den Værdigste blandt Qvinder; at hun kunde gjøre dette med en Uegennyttighed, som er hævet over enhver Tvivl (thi Gjenstanden for hendes Kjærlighed var en elendig Forbryder, hvis Dage vare talte, og hvis Navn var viet til Foragt og Vanære) — dette Særsyn er det, som vækker min Forbauselse, og den høieste Ærefrygt for den Lidenskab, som kan bevirke saadanne Underværker.

I en Krog tæt ved Dørren, stod en anden Gruppe, som havde tildraget sig min Opmærksomhed fra det Øieblik jeg traadte ind. Den bestod af en styg ung Mand, med grove Træk, der ogsaa skulde miste Livet den næste Dag, fordi han havde gjort falske Bankosedler, en gammel Mand af høistagtværdigt Udseende, og en middelaldrende Person, paa hvis Arm den gamle Mand støttede sig. Denne Sidste syntes at være henved firsindstyve Aar gammel; han var meget gammeldags klædt; hans Isse var skaldet, men ved hans Øren hang nogle faa sølvgraae Lokker ned indtil hans Skuldre. Han talde til Forbryderen i en høitidelig Tone, men saa sagte, at jeg ikke kunde høre hvad det var. Da de Omstaaende ofte aftørrede deres Øine med deres Lommetørklæder, er det sandsynligt, at han alvorlig formanede de Ulykkelige til at forberede sig til den Skjæbne, som ventede dem.

Ynglingen hørte paa ham med uforandrede Træk, og da endelig den gamle Mand tog Afskeed med ham for sidste Gang, og, blændet af sine Taarer, famlede frem for at finde ned ad Trapperne, fulgte han ham ned i Gaarden, hvor den Dør, som adskilte dem, for bestandig lukkedes efter ham. Han kom strax tilbage til det sørgelige Fængsel, hvori hans Kammerater befandt sig, og efterat have staaet nogle Dieblikke med stivt stirrende Øine, og det samme sløve, uforanderlige Ansigt, udstødte han et høit Skrig, og kastede sig med frygtelig Heftighed paa Gulvet. Det er umueligt at beskrive den Virkning, som dette Skrig, ledsaget af Larmen ved hans Fald og hans Lænkers Klirren imod Gulvet, frembragte paa enhver af de Tilstædeværende. Forbryderne saae forfærdede hen paa Stedet, og det forskrækkede Fruentimmer greb den unge Mand, hos hvem hun stod, fast om Armen. Det syntes som om den Ulykkelige, saa længe som det var ham mueligt, havde modstaaet de Følelser, som strømmede ind paa hans Hjerte, og at endelig den Magt, de havde vundet, ved saaledes at være blevet indesluttede, satte dem istand til at gjennembryde Skranken med overvældende Heftighed. Den gamle Mand var hans Bedstefader, og havde ikke seet ham i flere Aar, før denne sidste ulykkelige Samtale.

Jeg kunde ikke udholde mere, men forlod hurtigt en Scene for Rædsel og Fortvivlelse, som jeg sikkert ei har kunnet skildre, men som jeg aldrig vil kunne glemme.

Bidrag til Schillers Biographie.

I Berliner Conversations-Blatt, der redigeres af Dr. Fr. Förster og W. Häring, (W. Alexis), No. 145 d. A., læses Følgende:

„Et interessant Bidrag til Schillers Biographie hørte vi af Hr. Hofskuespiller Müller, som paa Iffflands, Becks, Bökhs og Andres berømte Tid var Medlem af det mannheimske Theater. Schiller tilbragte mangen munter Aften med ham, og naar de Andre gik til Hvile, fordrede han Viin, Caffe, Blæk og Papiir, og skrev hele Natten igjennem. Flere Scener af „Kabale und Liebe" skrev han paa Hr. Müllers Værelse, og denne fandt ham da sædvanligen om Morgenen paa en Lænestoel i en Art af Stivkrampe, saa at han engang virkelig holdt ham for død. Madame Beck, en munter Kone, spurgte engang Schiller: om ikke Tankerne slap op, naar han saaledes digtede hele Natten? — „Das isch nicht anders", — svarede Schiller, som dengang endnu ganske talede den brede schwabiske Dialect, — „aber schauns, wenn die Gedanken ausgähn, da mal' ich Rössel." I hans Manuscript fandtes der virkeligen hele Sider, hvorpaa han ikke havde malet andet, end Smaaheste og Smaamænd. Naar nu et Sted i et nyt Stykke af Schiller ikke behagede Mad. Beck, spurgte hun ham: om han maaskee paa dette Sted „Rössel gemalt hätte."

Smaadigte, efter Uhland.

Svar.

Den Rose, jeg fik sendt fra Dig,
Plukt af din kjære Haand til mig,
Den leved knap til Aftenrød,
Thi Hjemvee gav den tidlig Død;
Nu svæver flux dens Aand med Klang
Tilbage som en lille Sang.

Til Hende.

Dine Øien er' ei himmelblaae,
Din Mund er ingen Rosenmund,
Ei Bryst og Arme Lilier.
Ak! hvilken Vaar var ikke den,
Hvor slige Lilier, slige Roser
I Dal og trindt paa Høie blomstred,
Og Alt en Himmel klar omfatted,
Saa klar som dine Øine blaae!

Den Slumrende.

Naar dine Øine lukke sig,
Maa Aandens Verden aabnes Dig,
I Lys, ei Støvet taaler:
Dit Blik derinde straaler.

Oldingsord.

Siig ei længer: god Morgen! ei: god Dag!
Siig altid kun: god Aften! og: god Nat!
Thi Aften er det trindt mig, nær mig er
Den tause Nat; o gid den var her alt!

Kom hid, mit Barn! mit søde Liv, du Kjære!
Nei! kom, mit Barn, o du min søde Død!
Thi Alt hvad bittert er, jeg Liv maa kalde,
Og Alt hvad sødt mig er, jeg kalder Død.

Skjæbne.

Ja, Skjæbne! jeg har fattet Dig!
Mit Held ei denne Verdens er,
Det blomstrer kun i Digtets Drøm.
Du sender mange Smerter mig,
Og giver mig for hver en Sang.

A. P. L.

Det stille Huus.

En Students Eventyr.

Efter C. Spindler.

Allehelgensdag havde bragt friske Studenter og tidlig Snee til Universitetsstaden. Justus var en af de sidstkomne Musesønner, og fandt, efterat han i største Hast havde aflagt sine Besøg hos Professorerne, allerede alle anstændige Qvarterer i de livligere Gader besatte. Uden Bekjendte, uden veiledende Landsmænd, gjennemløb han Staden, saae efter hvert udhængt Skildt og Leiebræt, og kom, paa sin frugtesløse Vandring, ind i et meget afliggende Qvarteer. Det gamle, halv forfaldne Slot og en øde Gouvernementsbygning, begrændsede her, liggende ved en bred Kanal, Stadens Omfang. Faa, eensomt beliggende Borgerhuse, dannede Forbindelsen med de mere livlige Gader. Et af disse, lidet, men pent vedligeholdt, bar paa sin Façade ved Siden af en Granbusk, et Leiebræt, der lovede en eenlig Herre en beqvem meubleret Bolig. Justus, der kun lidet bekymrede sig om Kroeskildtet, og trængte til et Herberg, traadte ind i Husets lave Stue-Etage. Den lille Skjænkestue, med de brunnt panelede Vægge, de ziirlige, blanke Tinmaal, og det nydelige Skab, hvorfra der blinkede en Række majestætiske, i Kurvefletninger indfattede Aquavitflasker, gjorde intet ilde Indtryk, og Husets Beboere, der fremstillede et venligt, vinterligt Stilleben, modsagde ikke dette Indtryk. Lampen under Loftet var

allerede tændt. Paa Bedstefaderstolen, ved Skjænkebordet, sad en anseelig Mandsfigur, i peen, huuslig Dragt; ærværdige hvide Lokker hang ned fra hans Isse. Ved Ovnen forede Konen, der var yngre end hendes Mand, men dog allerede i de Halvtreds, den med Velbehag knurrende Kat. Ved hendes Fødder legede en lille blondlokket Pige. Stuen var tom for Gjæster, og en fortrolig Stilhed hvilede over det rolige Billed. Paa den Studerendes Tiltale og Begjæring, svarede Ægteparret først med betænksom Taushed; derpaa spurgte Manden: hvilket Studium den unge Herre havde valgt? Justus gav, omendskjøndt studsende over det usædvanlige Spørgsmaal, til Svar: han var Theolog. Herpaa nikkede Oldingen bifaldende med Hovedet, og befalede Konen at tænde et Lys, og vise Herren Stuen ovenpaa. Langsomt og med Villie tøvende, gav Konen sig ifærd med at opfylde dette Forlangende, og Justus bemærkede, at hun, ligesom spørgende og misbilligende, flere Gange saae paa den Gamle. „Jeg frygter," sagde hun endelig, „at Herr Studenten altfor meget vil savne Bequemmelighed. Vore daglige og Aftengjæster — — "

„Støien i Huset forstyrrer mig ikke."

„Men maaskee behager Stilheden i vor Gade Dem ikke. Foruden den gamle Commandant, der boer paa Slottet, og ligger af Gigt næsten de tre Qvartaler af Aaret, vil De ikke faae Andre at see, end de faa Haandværkere og Skippere, der søge hos os."

„Denne Stilhed stemmer godt overeens med mit Kald, og er en behagelig Modsætning til Uroligheden i et Værtshuus.“

„Fremdeles holde vi ikke af at Studenter komme sammen i vort Huus.“

„Vær De ubekymret; jeg er aldeles fremmed, og stifter ingen fortrolige Bekjendtskaber.“

„Vi ere gamle Folk, og have maaskee Egenheder, hvortil De ikke saa let kan vænne Dem.“

„Jeg blander mig ikke i Deres Huusholdning, De har intet at bestille med min; og naar Alt kommer til Alt, saa ere vi jo kun bundne for en Maaned. Ønsker De ikke at see mig i Deres Huus, saa siig hellere strax Nei.“

Konen saae, ligesom om hun tog Ynglingen paa Ordet, hen paa den Gamle, der fortrædeligt svarede: „Sara! hvad skal al den Snak til? Viis Herr Candidaten Værelset, og dermed Holla.“

De gik nu Begge derop. Havde Konens Uvillie vakt Studentens Egensindighed, saa bestyrkede den reenlige Stue, med den velindrettede Alkove, ham i at blive. Meublerne, omendskjøndt ikke i den nyeste Smag, vare velvedligeholdte, og en prunkende Peenhed og Reenhed prædikede fra Forhæng og Overtræk, fra de klare Ruder og Speile, om Værtindens Omsorg. Denne Sidste gav paa en ængstelig Maade at forstaae, at Herr Studenten vist ikke vilde blive tilfreds med det Hele, at de forrige Beboere havde klaget meget over, at det var saa vanskeligt at faae Værelset varmt, og hvilke

flere Udflugter, hun kunde hitte paa. Justus smilte imidlertid, meente, at han holdt meest af en tempereret Luft, at han i sine Forældres Huus ikke var bleven vant til Modens Lurus, og — hvis maaskee Værtinden var bange for, at hendes Værelse skulde tage Skade, eller lide ved Forsømmelse, saa tjente til hendes Efterretning, at han var meget vaersom med Blæk, ikke søgede med Ild og Lys, og hadede den slemme Tobakssmøgen, som gjør Linned og Loft sorte. — Vel blev Konens Ansigt venligere ved disse Forsikringer, men desuagtet veeg ikke ganske Skyerne fra hendes Pande, og med et beklagende Træk paa Skuldrene, hørte hun, hvorledes nu ogsaa med Hensyn til Prisen, alting blev bragt i Rigtighed imellem Justus og Mester Grone. — Justus, der glædede sig over sin Standhaftighed, lod paa Stedet, da det allerede leed mod Aften, sine Effekter bringe over fra Værtshuset til den nye Bolig, og drog ind i denne som en lystig Seierherre. Træt af Reisen, og uden Lyst til at gaae ud saa silde for at adsprede sig, faldt det ham ind, at ville sladdre en Timestid med sin Vært. Han bemærkede, i det han gjennem Ruden i Døren saae ind til ham, at der endnu ikke havde indfundet sig Gjæster, og traadte derfor rask ind i Værelset. Grone og hans Kone sadde ved Siden af hinanden, og talde sagte sammen, men afbrøde pludselig deres Samtale, da den nye Huusfælle traadte ind. Med mange Undskyldninger aabnede den Sidste en Samtale, der havde Vind og Veir til Gjenstand, og beskjæftigede sig endelig, da deres Svar faldt noget

sparsomt og tørt, med Barnet — en sand lille Engel — der med sit Legetøi kom frem af Krogen. Lille Christel gjorde snart Bekjendtskab med den unge behagelige Mand. Han kjælede saa smukt for den Lille, talde saa blidt med hende, at Barnets Tillid kom ham imøde. Uagtet Moder Sara lokkede og kaldte ad Christel, vilde Barnet ikke ned af Justus's Skjød, og med megen Tilfredshed bemærkede Ynglingen, at den Lilles Gunst vilde erhverve ham den uvenlige Saras Bevaagenhed. Glæden syntes at frembryde i de gamle Folks Hjerter og Øine. — „Er det deres eget Barn?" spurgte Justus. — Mand og Kone rystede sørgmodigt med Hovedet, og fortalte, at Himmelen alt for rum Tid siden havde taget deres Søn til sig, og at dette Tab havde været dem saa meget dessmerteligere, som de ikke havde havt flere Børn end den samme. Christel var et Barn af Madam Grones Neven, en slet Huusfader, der mishandlede sin Familie, og ikke var istand til at ernære den. Han havde aldeles aftraadt den lille Pige til Tanten, og de vilde Begge — Onkel og Tante — have den kjære Lille hos sig, som deres eget Barn. Justus roste meget denne meddelende Kjærlighed, omendskjøndt han strax i det første Qvarteer havde Leilighed til at bemærke, at denne Kjærlighed næsten snarere fortjente at kaldes en Afgudsdyrkelse, end en fornuftig Kjærlighed, som Forældre nære for deres Børn. Lille Christel fik Alt hvad hun pegede paa. Pleieforældrene maatte tie, naar Christel uddeelte sine Befalinger; de maatte græde eller lee med det egensindige Barn, alt

som det faldt dette ind. Det er derfor ei at undres over, at den Lille ogsaa søgte at gjøre sin Magt gjældende over den nye Ven. „Bliv!“ sagde hun, da han vilde staae op, for at tage Afskeed, „gaae ikke bort! Christel vil gjerne beholde Dig. Bliv her og spiis til Aften med hende og Tante!“ Grone smiilte; Tanten inviterede paa Stedet Leieren, og Justus modtog uden Betænkning dette Pant paa en bedre Forstaaelse. Sneehvidt Dækketøi, blanke Tintallerkener prydede snart Bordet. En Serviet blev lagt for Gjæsten, og da Stueuhret slog otte, aabnede Madam Sara Døren, som gik ud til Kjøkkenet, og forlangte Maden. Den blev sat paa Bordet, og Justus lærte at kjende en anden af Husets Beboere: en Pige, som vel kunde være atten Aar, af blid, rørende Skjønhed, der seierrig straalte under hendes grove Klædebon. Stille, og med nedslagne Øine, forrettede Pigen Tjenesten ved Bordet, satte sig derpaa hilsende og ydmyg ligeoverfor Gjæsten, og tog tiltakke med hvad der blev tilovers. Justus tvang sig til at oversee dette Huustyende med Ligegyldighed, fordi hans Vært og Værtinde gjorde det samme, og iærdeleshed Madam Sara syntes at betragte ham med skarpt Blik. Men engang, da Grone var gaaet hen til Skjænkebordet, for at hente sig et Glas Rossolis, og Madam Sara var sysselsat med at fiske den bedste Bid af Fadet til den kræsne Christel, søgte Studentens Øie hans Gjenboe, og blev overasket over det forundrede stive Blik Pigen i det samme Øieblik havde fæstet paa ham. Forlegen vendte han sig bort, og vovede ikke mere at see paa Pigen, som strax efter, med de Ord:

„Gaae, Susanne, rør Dig, og bring alting i Orden igjen derude!“ blev viist ud i Kjøkkenet. Susanne adlød den befalende Huusmoder, ryddede strax af Bordet, og gik taus ud af Stuen. — „Pigen er vor Cousine,“ sagde Sara uopfordret til Gjæsten; „hendes Forældre døde tidlig fra hende; vi beholde hende hos os for Guds og Barmhjertigheds Skyld, omendskjøndt vi godt kunde undvære hende i Huusholdningen. Himlen veed, at jeg endnu er mere flink og rørig end den unge Tøs.“

„Salige ere de Barmhjertige!“ sagde Justus til Konen, „De tillader at jeg tømmer dette Glas, saavel paa Deres som paa Deres Pleiedøttres Sundhed.“

De gamle Folk vare smigrede ved denne Opmærksomhed, og takkede høflig. Madam Sara opmuntrede med et Blik Huusherren til at gjengjælde Lige med Lige. „Paa Deres Sundhed et ditto!“ sagde denne hjertelig, og klinkede med Gjæsten: „De og Deres ærede Huus skal blomstre, min kjære Herr — — “

„Justus Eimar,“ tilføiede Gjæsten; „og paa det at De kan have en fuldstændig foreløbig Efterretning om min Herkomst, saa skulde jeg ikke undlade at tilføie, at den fordeelagtig bekjendte Præst Eimar i Neustadt er min Fader.“

Tilhørerne lagde slet ikke Mærke til Navnet Eimar, men, „i Neustadt?“ mumlede Begge, ligesom overraskede for sig selv; Ynglingen bemærkede vel hvorledes Mester Grone grublende støttede sin Pande mod Haanden, i det han lagde Albuerne paa Bordet, og hvorledes Madam Sara, efter en kort Pause, reiste

sig, idet hun lydelig trak Veiret, for at komme bort fra Bordet. Men Justus reiste sig og takkede, legede endnu et Dieblik med Barnet, sagde et velmeent Godnat til dem Alle, og søgte træt sit Leie.

De paafølgende Dage vare optagne af de nødvendigste Forretninger. Auditoriernes Aabnelse, Afleveringen af de Anbefalingsbreve, som Justus havde medbragt fra det Akademie, hvis Borger han tilforn havde været, Indkjøbet af de nødvendigste Fornødenheder, og hans huuslige Indretning, borttog al hans Tid; den næste Søndag var det første Hvilepunkt, som igjen frembød sig i Studentens Liv. Den festdaglige Stilhed paa Gaden, hvor kun sjelden en Dør knirkede, og et lydeligt Fodtrin hørtes paa Broestenene, erindrede den unge Eimar om hans fredelige Vært og Værtinde, og efter Gudstjenesten besøgte han dem atter. I deres Stue var vistnok en heel venlig og elskelig Søndag tilhuse. Solen skinnede klart paa det blanke Tintøi; Kanariefuglen sang i Buret, og Grone tilligemed hans Halvpart vare borgerligen og net pyntede. Ingen ryggesløs Svirebroder var at see i Skjænkestuen, ligesom Justus desuden havde bemærket, at Søgningen kun var yderst sparsom og uden mindste Støi. Lille Christel, pudset som et forkjælet Grevebarn, løb sin Ven jublende imøde, og gjentog sin Invitation fra den første Aften. Justus betænkte sig, men Christels Pleieforældre bøde ham saa venligt et Stykke af den fede Mortensgaas, at han ikke kunde sige Nei. Hemmelig saae han sig om efter Susanne; men forgjæves. Det

elskværdige Pigebarn var igjen fængslet i Kjøkkenet, og det syntes som om det var forbudet at see hende ved Dagens Lys, thi Madam Sara dækkede selv det anstændige Borgerbord, og bragte Maden ind. Grone gjorde sig imidlertid Umage for at underholde Gjæsten, og formilde Christels smaae Uartigheder. Han fortalte Ynglingen, at han var kommen der til Byen for fyrgetyve Aar siden, som en fattig Væversvend; at Sara, der var formuende Folks Barn, havde fattet Kjærlighed for ham, og medbragt ham dette lille Huus med Gjæstgiver-Privilegium; at Gud dernæst havde velsignet deres Flid med en Velstand, der tillod dem, paa en saa simpel, rolig og stille Maade at henleve deres Livs Aften; at de Begge vare veltilfredse og nøisomme; men at de desuagtet ofte hjertelig beklagede, at de ikke vare rige, for at kunne efterlade deres høitelskede Christel Overflødighed af timelige Goder og en sorgfri Tilværelse. Justus svarede herpaa, at Gud velsignede de Nøisomme mere med en beskeden Deel af Jordens Goder end Andre med Skatte, og at Christel dog vilde have dem at takke for Alt, om de end ikke efterlode Barnet det mindste i rede Penge. — Grone trak herved smilende paa Skuldrene og sagde: „De har godt ved at tale, Herr Eimar. De er en riig Mands Søn; Deres anstændige fine Adfærd viser det endnu mere end Deres fine Kjole og den svære Uhrkjede. De kan engang sætte Dem i en fuld Rede naar Tiden kommer, og veed ikke hvorledes Andre ere tilmode, der have plaget sig deres hele Liv igjennem for at erhverve en

Nødskilling, som De maaskee engang ene og alene anvender paa en ny Kareth."

Den Gamles Ansigt blev ved disse Ord ret ubehageligt i Studentens Øine, og derfor afbrød ogsaa denne ham, og tilføiede: "De kan være overbeviist om, at jeg hverken vilde misunde Dem, eller min lille Christel her, al Verdens Riigdom. Men for at tale om Andet, saa vilde det undre mig meget, at finde Dem, der boer saa mange Mile fra mit Fødested, nøie underrettet om min Faders Formuesomstændigheder, hvis jeg ikke netop i Morges ved et Tilfælde havde erfaret, at en Skolekammerat og Landsmand af mig har boet hos Dem, og af ham har De sandsynligviis hørt, hvad De nylig fortalte."

"En Landsmand?" spurgte Grone og Sara, ligesom forundrede. — "Ihnu ja," svarede Justus: "Min gode Philip Wittenhoff. Jeg fandt hans Navn paa Vinduesruden, og da jeg ryddede op i Skriverbordet, faldt et Brev, som jeg engang har skrevet til min trofaste Ven, og som var klemt inde i en Sprække ved en af Skufferne, i mine Hænder. Hans Adresse var gaaet mig af Glemme, men nu husker jeg — — "

Forstyrret ved en Larm saae den Fortællende til Siden; Susanne stod, med Søndagsstegen paa Fadet, ved Bordet, ligesom ubevægelig, med Øinene fasthæftede paa den Talende. Den unge Eimar tabte Traaden i sin Tale, men Madam Sara, der, ligesom han, nu først lagde Mærke til Pigen, tog Ordet, og jagede Susanne, med en Hærskare af Befalinger, tilbage til Kjøkkenet. Cou-

sinen adlod; paa Dørtærskelen dreiede hun endnu engang lyttende Hovedet om mod Eimar, og forsvandt.

„Ja,“ svarede herpaa den Gamle, „Herr Wittenhoff har boet i nogen Tid hos os.“ — „En vakker ung Herre,“ tilføiede Sara, i en noget nedstemt Tone.

„Brav var han!“ istemte Justus: „et lystigt, ungt Blod. Man har i Neustadt fortalt saa mange Fabler og Sladderhistorier om den gode Dreng, at jeg alt længe har ønsket at faae det sande Sammenhæng at vide. Maaskee erfarer jeg noget Nærmere af dem; hvorfor han saa hurtig har forladt Universitetet — og hvor han har taget Veien hen? — Hans Familie har endnu ikke erfaret det Ringeste i denne Henseende.“

Grone, der paa det Ivrigste var beskjæftiget med at tranchere Stegen, tørrede sig om Panden med Servietten, og trak paa Skuldrene. Madam Sara sagde derimod til den Spørgende: „Kjære Herre, det er ikke blevet mindre hemmeligt for os. Herr Wittenhoff var ganske sikkert en from, retskaffen Mand; ligesom vi overhovedet“ — her neiede Madammen — „altid have været saa lykkelige at faae ordentlige Herrer i Logie. Men man kan dog ikke see et Menneske i Hjerte og Hoved. Herr Wittenhoff kom en Aften ind til os, og sagde kort og fyndigt, som han altid talde: „jeg reiser i Morgen, kjære Grone. Det glæder mig, at vi altid ere komne godt ud af det med hinanden, og her er Deres Penge.“ — Allerede den næste Morgen saae vi ham ikke; thi en Kareth havde hentet ham inden vi endnu vare opstaaede. Siden heed det

at det var en fremmed Kudsk, med hvem han var reist bort."

"Saa?" spurgte Justus, der ikke fandt Behag i en Forlegenhed, som Værtinden søgte at skjule. "De har ikke eftersporet Sagen videre? Naturlig. En Logerende er forglemt, saasnart Dørren er i Laas efter ham."

"Hvad Herrerne i Raadet ikke kunde komme efter," sagde Grone, "maae vi andre uerfarne Folk ogsaa lade staae ved sit Værd. — Behager Dem ikke dette Stykke Steeg, Hr. Candidat?"

"Tag Dem dog nogle Kastanier," tilføiede Sara; "De tager imidlertid feil, naar De troer, at vi have glemt Herr Wittenhoff. Tvertimod," med et Suk: "vi tænke hver Dag paa ham."

"Det er mig kjært," meente Justus. Han forskrækkedes imidlertid over den Bleghed, der overfoer Grones Ansigt, da Dørren i det samme aabnedes, og en Politiebetjent støiende traadte ind. — "Er Mester Franke — (Christels Fader) — ikke her?" spurgte Mennesket, i det han med Ræveblik saae sig omkring. Grone var ikke istand til at tale. Sara svarede kort: "Nei, vi have ikke seet ham. Hvad er der nu igjen paa Færde med ham?" Politiebetjenten fortalte om et Slagsmaal, Franke Søndagmorgen havde begyndt i en Kippe, afleverede en Indkaldelse i den Prygledes Navn til den næste Dag, og gik. Uvilkaarlig slog Mester Grone et stort Kors efter ham i Luften.

"De holder ikke af det Slags Folk," bemærkede Justus. Grone rystede uvillig med Hovedet. — "Siden det Slags

Kjoler ere komne i Mode, ere Tiderne blevne reent forkerte og slette", sagde Sara.

En Pause herskede i flere Minutter. Justus vidste ikke hvorfor han følte sig beklemt blandt disse Folk. "Faer kommer!" raabte endelig Christel, og pegede henimod Vinduet. "Den Døgenigt," brummede Grone for sig selv. Sara sukkede: "Han er vist allerede beskjænket, skjøndt det først er midt paa Dagen!"

Denne Ahnelse bedrog hende ikke. Det robuste Menneske, i den lange, blaae Haandværkerkjole, faldt næsten ind i Stuen hen paa Bænken ved Ovnen. Christel loe ham ud, og Tanten skjældte: "Hvad har han nu igjen taget sig for, Broder Liderlig? Han skal op paa Politiekammeret. Det var nok saa godt, han bankede paa sine Bagflikker og paa sin Læst, end som at han slaaer Benene itu paa sine Medmennesker. Naar han saaledes bliver ved, saa kommer han sikkert snart i Taarnet, og falder i Justitsens Kløer."

"Oho!" stammede den Beskjænkede: "jeg giver Politiet en god Dag. Men skal jeg engang i Taarnet, saa tager jeg Jer Allesammen med mig."

Lille Christel flygtede, forskrækket for hans udstrakte Haand, hen i Armene paa Sara. Denne ivrede høit imod ham for hans frække Trudsel; men Grone svarede med dæmpet Stemme: "Seer Du da ikke, at han er beskjænket? Gjør ingen Støi. Du veed hvor nysgjerrige Naboerne er. Jeg vil hellere selv bringe Adam hjem."

„Det var Ret,“ sagde Sara, „gjør det, Wolfgang. Bring ham til hans stakkels Kone, og stop Munden paa ham.“

„Ha ha, stoppe Munden paa mig?“ spurgte Skoemageren, i det han lod sig løfte i Veiret af Grone; „nu, som I vil, Madam Fætterske. Men kun ikke med Jord, hører I Fætter? ikke med Jord. Jeg skriger Mord og Gevalt! Jeg taaler det ikke, omendskjøndt jeg seer at I alt har budet Præsten tilbords.“

Fuld af Uvillie reiste Justus sig, for at undvige den Elendiges Spotterier, og gik op paa sit Værelse, medens Grone bragte Fætteren hjem. Studentens første Blik faldt paa hans Skolekammerats i Ruden ridsede Navn, og fuld af sælsomme Tanker, kastede han sig paa Sophaen. Madam Grone bankede beskedent paa, bragte ham Kaffeen, og undskyldte den ryggesløse Neven. Hun havde imidlertid Hast, da hun skulde i Aftensang, og Justus trøstede hende, med Forsikkring om sin fuldkomne Tilgivelse. Kort efter bankede Mester Grone paa, saae igjennem den aabnede Dør, og bad ligeledes om Undskyldning for den ugudelige Fætter. — „Alting er forglemt!“ svarede Justus venlig: „Træd De kun ind, Herr Vært, jeg vil følge med Dem i Kirke.“ — „Om Forladelse,“ svarede Grone, „mit gamle Hoved søger Hvile, jeg trænger til en lille Middagsluur.“ — „Nu, saa kom dog ind et Øieblik,“ bad Justus, „see, hvor smukt jeg har faaet min Stue oppudset, som om jeg var den ordentligste Jomfrue.“ — Den Gamle kastede et Blik ind i Værelset, uden at træde over Dørtærskelen, besvarede

en tredie Opfordring benægtende, og gik, med de lidet passende Ord: „Værtens Plads er udenfor Døren,“ op ad Trappen til sit Sovekammer paa Loftet.

„Hvad fattes dog de stille Folk med deres ængstelige Væsen?“ spurgte Studenten, medens han ordnede sit Halstørklæde for Speilet og kastede Kjolen om sig. I det han greeb efter Hatten hørte han, at der raslede noget ved hans Dør. Forundret over denne Forstyrrelse gik han hurtig hen imod Døren, og aabnede den, med et hastigt: „Hvem der!“

Han studsede endnu mere, da han blev Susanne vaer, der stod udenfor hans Værelse i simpel Søndagsstads, neiede forlegent, og ikke syntes at vide, om det var raadeligst igjen at gaae sin Vei, eller at vove det besluttede Besøg. Da Pigen, ængstelig bedende, og med Øinene fæstede paa Loftstrappen, foldede sine Hænder, dæmpede Justus sin Røst, og spurgte sagte og venligt: „Hvad ønsker De mit Barn; hvori kan jeg tjene Dem?“ Susanne lyttede endnu et Minut, om intet rørte sig paa Loftet. Da det var ganske stille, smuttede hun bange, men hurtigt ind i Studentens Værelse, hvem dette Besøg forekom behageligere, men ogsaa besynderligere end de foregaaende.

„Om Forladelse, Herr Candidat,“ hviskede Pigen, ligesom om hun var bange for sin egen Stemme; „jeg vilde ellers ikke falde Dem til Uleilighed i Dag, men jeg faaer neppe før om otte Dage Anledning til igjen at tale med Dem. Tante er gaaet i Kirke med lille Christel, Fætter sover; Skjænkestuen er lukket under

Gudstjenesten. Man troer at jeg sidder bag Spinderokken, og at De ogsaa er i Kirke. Jeg vil derfor nu tilstaae Noget for Dem, naar De ikke vil forraade mig."

"Hvor kunde jeg det, kjære Jomfrue?" spurgte Justus, paa eengang smilende og nysgjerrig. Men paa Besøgerindens Aasyn og Læber spillede ikke en overgiven Piges letsindige Spøg; de bare Udtrykket af en taalmodig Lidendes dulgte Sorg. Hendes Sprog var ikke dannet, men simpelt, usmykket og hjerteligt. Hvad Pigen maaskee savnede i skarpere Forstand, erstattede et riigt Gemyt. Susanne aabnede Samtalen, i det hun tog en Medaillon ud af Barmen, holdt den for Studenten og spurgte: "Kjender De ham?"

"Wittenhoff!" svarede Justus; "min Ven, om hvem jeg talde ved Bordet."

"Jeg har hørt alt det Gode, De sagde om den vakkre Mand," svarede Pigen, i det hun aftørrede en Taare; "Tante jagede mig ud af Stuen, men jeg lyttede ved Kjøkkendøren. Bedste Hr. Candidat! jeg har endnu ikke talt med noget Menneske om Hr. Wittenhoff. I tre Aar — siden han forlod os — har jeg kun nævnet hans Navn for mig selv og den kjære Gud i mine Bønner; men siden De er hans Ven, vil jeg tale med Dem om ham, hvis De tillader det."

"Ret gjerne," svarede Justus beredvillig; "jeg forsømmer endogsaa gjerne Kirken for min Vens og Deres Skyld. Nu, mit dyrebare Skriftebarn, hvad har De at sige mig?"

Susanne saae undselig ned paa sit Forklæde, og begyndte meget hemmelighedsfuldt: „De maa vide, Hr. Candidat, at jeg sætter den største Tillid til deres redelige Ansigt og til Deres Stand, men sikkert ikke større, end jeg satte til Hr. Wittenhoff. Han havde endnu ikke været tre Uger i Huset, førend jeg holdt hjertelig meget af ham. Han kunde ogsaa ret godt lide mig, og sagde det snart til mig — det var ogsaa netop en Søndageftermiddag. Jeg betænkte mig endnu en fjorten Dages Tid, om jeg skulde sige ham det samme. I Begyndelsen var jeg bange for at gjøre det. Endelig faldt det engang af sig selv. Hr. Wittenhoff var syg, jeg bragte ham Thee; han klagede sig meget, jeg havde Medlidenhed med ham, og saa slap Ordet mig ud af Munden. Han glædede sig ret, og sagde dengang til mig, saa alvorlig og kjærlig som han altid talde: „Gode Susanne, vi fortjente vel Begge at blive lykkelige, men hidtil har der endnu ingen Udsigt været dertil. Min Stedfader tvinger mig til at studere, omendskjøndt jeg ikke holder deraf, og dog maa jeg rette mig efter ham, fordi min Moder er fattig, han derimod meget riig, og har selv ingen Børn. Jeg er, for Fremtidens Skyld, nødt til at bevare hans Gunst. Vær Du kun imidlertid from og arbeidsom i Huset som hidtil; bliv ogsaa ved at holde af mig, saa vil den Tid heller ikke udeblive, da jeg kan føre Dig ud af Ægypten.“ Han vilde dermed sige, ud af min Tjeneste som Tyende hos min Familie. Jeg adlød ham med Glæde, og taalte Mesters og min Fætterskes Haarhed, som en

for Guds Skyld optaget fader- og moderløs Pige skal gjøre det — og fuld af Haab."

Susanne standsede et Øieblik, og skjænkede den henrundne Tid et Længselssuk, og Justus følte sig henreven af denne simple, uskyldige Kjærligheds Tryllemagt.

"Det varede et Aar, at vi saaledes holdt af hinanden, og vare hinanden troe," vedblev Pigen, "og Ingen vidste Noget derom. Min Madmoder havde dengang for nylig taget Christel, som næsten endnu laae i Svøbet, til sig, og hun og Fætter kunde for lutter Kjælerie og Puslen med Barnet ikke lægge saa meget Mærke til mig. Da bragte en Dag Postbudet et Brev med sort Segl til Hr. Wittenhoff. Denne græd sig ret mæt her i sin eensomme Stue, og sagde til mig: "Susanne, min Moder er død." — Et Par Uger efter kom en temmelig tyk Pakke til ham, og han sagde alvorlig, men rolig til mig: "Susanne, Ilden er blevet til Røg. Min Stedfader er bleven forarmet ved Ildsvaade og Hagel, og er død af Sorg derover. Creditorerne have taget hans Formue, og der er kun blevet dette tilovers for mig." — Han viste mig et ganske tyndt og let Stykke Papiir: derpaa stod skrevet ser hundrede Rigsdaler, og jeg saae ham Dagen efter komme hjem med en Pose fuld af Penge. — "Skal jeg anholde om Din Haand?" spurgte han mig. — "Hvorfor ikke?" sagde jeg, "hvis De endnu vil have mig fattige Pige, siden De er bleven saa riig." Derpaa loe han, men gik ned til Fætter og talde med ham. Mit Hjerte bankede stærkt, og jeg var gloende rød, da

Tante kom ind i Kjøkkenet, og med Strænghed sagde til mig: „Hvad maa jeg høre om Dig, Du Studenter-Frøken? Understaae Dig til at tale et eneste Ord endnu med Doctoren!“ — Jeg taug og græd. Men Hr. Wittenhoff talde til mig, da han om Aftenen listede sig hen til Kjøkkenvinduet: „Dine Paarørende have reentud afslaaet det,“ sagde han; „de enfoldige Folk finde ikke en Lærd anstændig nok. Rigtignok har det nu Ende med Doctorhatten. Jeg maa gribe til noget Andet, men jeg giver ikke Slip paa Dig, Susanne, naar Du vil blive mig troe.“ Jeg kunde kuns græde. Da sagde han, at han vilde føre mig hemmelig ud af Huset til Amerika eller til Krimm, og at jeg maatte følge med ham, hvis jeg holdt af ham. Jeg holdt rigtignok mere af ham end af Slægt og Hjem, og lovede at følge med ham. „Saa vil jeg endnu idag see om et Skib, hvorpaa vi kunne komme afsted,“ sagde Hr. Wittenhoff; „man er paa Søen mere skjult og ubekjendt, end i en Kareth paa Landeveien. Stol paa mig, Susanne, imorgen Aften Klokken tre Qvarteer til Otte siger jeg Dig Beskeed.“

Susanne gjorde her atter en Pause. Derpaa sagde hun veemodig: „Jeg har lagt nøie Mærke til disse Ord, Hr. Candidat, og vel tusinde Gange i Stilhed gjentaget dem for mig selv; de vare de sidste, jeg hørte af min kjære Hr. Wittenhoffs Mund.“

„De sidste?“ spurgte Justus studsende. — Susanne nikkede sørgmodig. „Jeg har vel seet ham to Gange endnu, nemlig den næste Dag. Første Gang til Mid-

dag; han gik lystig ud, og svang Hatten i munter Overgivenhed. Jeg var fuld af Haab og Tillid. Klokken fire om Eftermiddagen saae jeg ham komme hjem igjen, og han syntes endnu at være tilfreds og resolut. Han vinkede langt borte ad mig, og da jeg et Qvarteerstid efter gik forbi Trappen ned til Brønden, hørte jeg hvor de haarde Dalere klang oppe i hans Stue. Men da jeg kom tilbage, sendte Tante mig pludselig hen til en gammel syg Cousine, for at vaage hos hende om Natten. Denne Befaling faldt mig tung paa Hjerte, men jeg maatte adlyde. Hvor længselsfuld talte jeg Timerne! Endelig henimod Midnat kom en Kone hen til den Syge; hun løste mig af, fordi jeg havde bedet hende derom, og jeg løb, saa hurtig jeg kunde aarke, hjem. Det var stille i hele Huset, og mørkt i Wittenhoffs Vindue. Det havde jeg ikke tænkt; jeg troede, han vilde have ventet paa mig, for at sige mig et trøstende Ord. Jeg dumme Pige! han vidste jo ikke at jeg vilde komme. Saaledes gik jeg i Angst og Urolighed til Sengs, og da jeg vaagnede heed det: Hr. Wittenhoff havde pludselig forladt Huset og var reist. Men, Hr. Candidat, hvor kunde han tage bort, uden at tage Afsked med mig? Jeg havde dog ikke gjort ham mindste Fortred. Han var jo min eneste Tillid! Han var saa brav, saa god; han kunde sikkert ikke have ført det over sit Hjerte. En Kareth har heller ikke ført ham herfra. I vort Qvarteer er en Kareth en Sjeldenhed, og Ingen i Nabolauget vil have hørt eller seet til Vognen. Værelset

her forblev lukket for mig, og Tante har ganske alene gjort alting reent og bragt det i Orden. Først et heelt Aar efter saae jeg det igjen, og fandt intet efter min kjære Wittenhoff, uden hans Navn derhenne paa Ruden!"

"Kjæreste Barn," svarede Justus, "hvad vil Du sige med Alt dette? Veed Du, at Du forskrækker mig? Det maa vække Bekymring, at han er forsvunden paa en saa uforklarlig Maade. Hvad mener Du om Sagen?"

"Herr Candidat", hvidskede Susanne ængstelig: "jeg troer ikke at Wittenhoff frivillig er kommen herfra. Tænk Dem engang: i den Tid kom en Søecapitain tidt her i Huset; en gammel vild Mand, der tillod sig mangehaande Spas med mig, og vel hundrede Gange — jeg veed ikke om det var for Spøg — sagde, at jeg maatte blive hans Kone. Hans Skib laae, som han tidt sagde, i Havn flere Mile herfra. Nu, saa venlig denne Mand havde været imod mig før den Tid Wittenhoff forsvandt, saa mørk, jeg kunde sige saa ondskabsfuld, blev han siden. Han og Fætter havde tidt meget at hvidske hinanden i Øret. De saae hemmelig hen paa mig, og plagede mig tidt med forblommede Talemaader. Meest paafaldt det mig, hvad engang Mester Franke, der ogsaa er langtude beslægtet med mine Forældre, sagde nede i Stuen, da han ikke vidste af sig selv at sige for Fuldskab og Vrede. Han skjændtes med Grone, og raabte engang: "Om I ogsaa opdrager mit Pigebarn, saa er jeg dog endnu hendes Fader, og har ogsaa et Ord at sige. Mig brin-

ger man ikke saa let tilside som andre Folk. Jeg hedder ikke Wittenhoff, og ikke heller — —" — da forbød Fætter, fuld af Vrede og Frygt, ham at tale mere, stak nogle Penge til ham, og dermed var alting godt igjen. Nu spørger jeg Dem, Herr Candidat: om jeg kan være rolig ihenseende til Deres og min Vens Skjæbne? Skulde han virkelig saa ligegyldig have forladt mig? eller — —? Jeg vil ikke sige hvad jeg allerede ofte har forestillet mig."

"Jeg bliver ogsaa ganske heed i Hovedet ved en Tanke, som netop nu falder mig ind;" raabte Justus, i det han sprang op, "hvilken gaadefuld Historie! Hvor stemmer ikke Alt dette overeens med min uforklarlige Ahnelse!"

"Jeg har altid frygtet," sagde Susanne, ganske sagte og sukkende, "at den onde Capitain har forlokket ham, bragt ham til Holland, og der solgt ham til Soldaterne, som man skal have mange Exempler paa. Kapitainen tog bort faa Dage efterat Wittenhoff var forsvunden, og er siden ikke kommen tilbage."

"Og min Ven har ikke efterladt sig mindste Ord eller Erindringstegn?" spurgte Justus eftertænkende.

"Ikke det Ringeste," klagede Susanne: "men — jeg har glemt at fortælle Dem — det kan vel være fem Maaneder siden — Tante laae i Sengen — jeg skulde hente noget paa Pulterkammeret. I det jeg seer mig om — hvad faaer jeg da Øie paa? Wittenhoffs Koffert stod forladt i en Krog. Ved Siden af den laae flere Gjenstande, som tilhørte ham, paa Gulvet. Jeg

blev forskrækket, men vovede ikke at røre ved det Ringeste, eller at tale derom. Men forklar mig nu, om De kan, hvorledes Alt dette hænger sammen; og hvis De, som jeg ikke tvivler om hos en Herre som De, har udbredte Bekjendtskaber — især i Holland — saa vær dog af den Godhed at erkyndige Dem omhyggeligere om Deres stakkels Ven, end hans Paarørende have gjort. De kan maaskee endnu frelse ham af en ulykkelig Stilling, og jeg forgaaer ikke i den Angst, som fortærer mig."

Justus var saa dybt rystet, at han ikke var istand til at svare. Imidlertid bankede det heftigt paa Døren, og uden at oppebie hans "Kom ind," aabnedes den af Madam Grone, der var kommen hjem fra Kirken, havde aabnet Gadedøren med Hovednøglen, og ikke uden Grund søgte den savnede Susanne hos den nye Leier. Susanne blev meget forskrækket. Madam Sara vendte sig til hende med Strænghed, og spurgte: "Hvad har Du her at bestille? Du lader Huset skytte sig selv, for at falde Herr Candidaten til Uleilighed?"

"Ingenlunde," tog Justus Ordet for den Bestyrtede: "jeg er selv Skyld i det Hele. Jeg kom nylig hjem fra Kirken, havde Lyst til et Glas koldt Vand, kaldte paa Jomfruen, og hun havde den Godhed at bringe mig det."

Han pegede paa Glasset, som han tidligere havde fyldt, og hans rolige Alvor afvæbnede Huusmoderen. "Saa gaae da," sagde hun langt mildere til Susanne,

„giv den Smaa dernede Vesperkost. Saa er det altsammen godt.“

Susanne gik, med nedslagne Øine. Madam Sara nærmede sig fortrolig Studenten og vedblev: „jeg har en altfor god Mening om Dem, Herr Candidat, til at jeg, ihenseende til Pigen, skulde befrygte af Dem, hvad man ellers kan have Grund til hos andre af de Herrer Studenter.“

„De har ogsaa fuldkommen Ret, Madam Grone,“ svarede Justus tørt.

„Men iøvrigt vil jeg give Dem det Raad at lade Susanne gaae sin egen Gang,“ vedblev Værtinden, „hun er en tosset Tøs, der gaaer og hænger med Hovedet, og mangen god Gang snakker hun ret noget forvirret Tøi.“

„Saa?“

„Som jeg siger Dem; hun bilder sig ind at have oplevet megen Ulykke, og er færdig at qvæle sig selv og andre Mennesker fordærvet dermed.“

„Ei!“

„Hun har imidlertid ingen Aarsag til Bekymring. Den fader- og moderløse Skabning, har dog her fundet et sorgfrit Tilflugtssted. Naar vi engang have lukket Øinene, vil hun først indsee, at det er ganske anderledes at være hos Familie end iblandt Fremmede.“

„O ja!“

„Vi kunne ikke efterlade hende Andet end anstændige Klæder og et Exempel paa Arbeidsomhed og Retskaffenhed. Derfor ansporer jeg hende uafladelig, Dag

ud og Dag ind, til at være flittig. Iøvrigt er hun hos os, som i Abrahams Skjød. Hun vil nok engang komme til at erkjende det."

"Udentvivl. Dog vilde jeg, naar jeg skal sige min oprigtige Mening, hellere være i Christels Sted end i Susannes."

"De mener for Arvens Skyld? Ak, kjære Herr Candidat, man holder os for velhavende Folk, men — Du min Gud! hvor langt er der ikke endnu dertil? Christel vil rigtignok faae Alt, og komme til at eie mere end hendes liderlige Fader vil efterlade hende; men derfor er hun dog ikke endnu riig; omendskjøndt vi begge, baade min Mand og jeg, intet Middel lade ubrugt, for at formere Barnets lille Formue."

"Intet Middel!" gjentog Justus langsomt, "nu da, kjære Kone, Gud være, frem for Alting, med Deres Bestræbelser! Torde jeg imidlertid ikke bede Dem om, at De et Øieblik vil lade mig være alene, for at skrive et Brev?"

"De behøver kun at befale," sagde Madam Sara meget smidig, og forlod Leieren, med en dyb Neien.

Justus var alene, i mørk Stilhed. Intet rørte sig i det hele Huus eller paa Gaden, og Tusmørket drog for denne Gang en Smule rædselsfuldt ind i det nette, lille Kammer. Studenten tændte hurtigere end sædvanligt sin Lampe, lod Rullegardinerne gaae ned, og satte sig til at skrive. Snart kastede han Pennen bort. Han greb efter en Bog. Men forgjæves anstrængte han sig for at knytte sin Opmærksomhed til

de døde Bogstaver. Hans Aand svævede bort fra hans nærmeste Omgivelser, og hans Øine fulgte den. De skræmmedes tilbage for den Dunkelhed, som laae i Hjørnerne af Værelset. Justus tog Skjermen af Lampen; han antændte endelig flere Lys, og gottede sig over at have faaet det saa lyst omkring sig. — Nu overlagde han først rolig, hvad han havde hørt; men under denne Overlæggen faldt ham efterhaanden ind alle de Ahnelser, Drømme og Forvarsler, saavel fra Oldtiden, som fra den nyere Tid, som han engang havde læst, eller hørt fortælle. „Skulde Susanne maaskee have talt Usandhed, eller virkelig i Vildelse, som Madam Sara vilde give mig at forstaae?„ spurgte han sig selv, og gav sig strax selv til Svar: „Sikkerlig nei, o nei! Af Susannes Øie taler Sandhed, ikke Løgnen; af hendes Læber taler ikke Vanvid. Men denne Overbeviisning er det netop, som gjør mig elendig i min Tvivl. Hvorfor viser Du Dig saa levende for min Phantasie, min Wittenhoffs Skikkelse? Skal jeg beklage eller hævne Dig i Din forrige Bolig? Saa tael dog ved et Ord, ved et Tegn til mig, Du stumme Billed, at min Uvished kan forsvinde! Hvor færdes Du nu? I Europa, eller paa en hollandsk-ostindisk Colonie? Erindrer Du Dig aldrig mere dem, der engang vare Dig dyrebare, siden Du kan lade dem forblive i denne Angst for Din Skyld? Er Din Aand ikke istand til, ved er længselfuld Tankes Kraft at svinge sig herhid, for at give mig Svar? Herhid, til dette Sted, der saa ofte har været betraadt af Dine Fodtrin?„

I det Justus mekanisk saae ned paa Gulvet, faldt hans Blik paa et Bræt, der syntes at være føiet sildigere til de andre, og som løb midt igjennem Værelset. Ved Siden af dette, saae man Spor af Hovlen. Men gjennem denne Afglatning bleve desuagtet nogle Pletter synlige, der syntes Studentens opvakte Die værd at lægge Mærke til. Hastig tog han et Lys i Haanden, bukkede sig ned mod Gulvet, og — rigtig: disse Pletters dunkelrøde Skjær existerede virkelig; de var intet Bedrag af de ophidsede Sandser!

Haarene reiste sig paa Ynglingens Hoved. Nedslaaet gik han tilbage til Sophaen, og skjulte sit Ansigt med sine skjælvende Hænder

„Det fattedes endnu, for at gjøre mig fuldkommen afsindig," sagde han, idet han uvillig loe for sig selv: „min Ahnelse driller mig enten grusomt, eller den tilraaber mig med Tordenrøst den frygteligste Virkelighed! Hvorfor forener Alt sig paa det Skrækkeligste? den Urolighed, som yttrer sig hos de stille Folk dernede? Wittenhoffs Forsvinden? Den Ulykkelige havde faaet sin ringe Arvepart — sex hundrede Daler veie tungt i Menneskers Vægtskaal, der kun kjende en maadelig Velstand; — centnertungt naar de have adopteret et forkjælet Barn, og intet Middel lade ubrugt for at forøge dets Arvepart! Intet Middel! et rædselsfuldt Ord, i den Betydning som nu svæver for mine Tanker! Wittenhoffs Koffert i Grones Hænder! — Disse Pletter paa Gulvet — hiin Capitain, hans Medbeiler! — Den beskjænkede Frankes betydnings-

fulde Tale i Eftermiddags! — Hvilken Afgrund, fuld af Forbrydelse og Mistanke, aabner sig for mig! Hvo veed om Søvnen vil berolige mine Sandser!

Søvnen kom ikke til at iværksætte dette, thi den flyede haardnakket Eimars Leie. Natten henrandt under Planer, hvorledes han vel kunde komme efter de Hemmeligheder, som her laae skjulte. Uden at have fattet en Beslutning, stod Justus op, lænede sig til Vinduet, efterat han endnu engang med Gysen havde betragtet Pletterne paa Gulvet, og saae ud paa Gaden. Den var vinterlig, og øde for Mennesker. Endelig kom en Mand op ad den, og hen imod Huset. Det var Franke. Hans Udseende viste, at han havde sviret om Natten; den Nedslagenhed, som en mat Hjerne og en tom Pung frembringe, hvilede paa hans Pande. Han tog krybende Hatten af for den han havde fornærmet. Justus raabte til ham, som om en Lynstraale havde oplyst hans Hoved: "Kom her op, Mester, jeg har Arbeide til ham."

"Jeg har kun et Ord at snakke med Onkel, saa staaer jeg til Tjeneste."

Af dette e n e Ord blev flere, endelig ogsaa høirøstede. Grone talde langsomt og maadeholdende, Franke heftigt og heftigere; endelig fløi med et truende Adieu, Dørren til Skjænkestuen i, og den vakkre Reveu stavrede op ad Trappen.

"Jeg vil have mig et Par nye Støvler," sagde Justus. — "Jeg er den Mand, der kan levere dem af bedste Sort," svarede Franke, og fremtog Maalet; "jeg

skylder desuden Deres Høivelbaarenhed at bede Dem om Forladelse for min Uartighed igaar. Der farer saa Meget gjennem Hoved, Sind og Huus hos en plaget Professionist, at det ikke er at undres over, om han undertiden tager sig en Taar over Tørsten, og taler et Ord mere end ret og billigt er."

"Det er altsammen godt igjen, min ærlige Mester; min Stand byder mig Forsonlighed. Har I ikke Lyst til en Slurk Danziger? der henne staaer min Reiseflaske. Tag kun selv."

"Nei, ellers Tak, min Herr Candidat!" — men Franke greb desuagtet efter Flasken, og tog et dygtigt Drag, idet han strøg Haarene fra sin glødende Pande: "Jeg skulde egentlig ikke drikke en Draabe, thi Mester Grone har alt skjænket en Smule Galde i for mig."

"Forsynd Eder ikke, I har agtværdige Slægtninger. Et fredeligt Huus lader slutte til et fredeligt Sind."

"Hm!" — nok et Drag af Flasken — "Med Freden har det sin Rigtighed. Hvem veed hvilke Æg Gjøgen har lagt i den stille Rede. Det er ikke alt Guld hvad der glimrer. Der er endnu Mennesker, som kunde vække den gamle Rust. De gode Folk mener: naar de opdrager min Christel, saa er alting dermed gjort. Ja Prosit siger jeg! De veed godt hvorfor De have taget Barnet til sig; men Faderen hører ogsaa med til Legen, hvis han skal holde Mund."

"Kjære Mand, jeg forlanger ikke at indvies i Eders Familietvist. Hvis I derfor ikke veed andet at fortælle."

„Familietvist? den hele Stad vilde komme i Oprør, hvis jeg fortalte hvad jeg veed! og skulde jeg maaskee ikke gjøre det, da den Gniepind nægter mig lumpne ti Daler, som jeg skal betale i Bøder paa Politiekammeret? En Anden vilde allerede have skreget Brand af fuld Hals! Hvem veed hvad jeg gjør endnu! Naar det ikke var for Deres Skyld, kjære Herr Candidat, fordi De er saa forsonlig af Dem, og vil unde mig en Fortjeneste i disse daarlige Tider — naar jeg ikke vilde befrie Dem for den Ubehagelighed — Gud skal vide det — om det saa var min Ulykke — saa vilde jeg" —

„Men, Mester, besind sig dog. Hvad vilde der skee? og hvad kan det komme mig ved?"

„Saare meget, Deres Høivelbaarenhed, bare fordi De boer paa denne Stue. Herr Candidat, naar denne Stue kunde tale — jeg beklager Dem af min ganske Sjæl, at De er kommen her i Huset. Har De endnu ikke mærket Noget? Det er godt for Dem; men som sagt — denne Stue — naa! jeg vil tie og tænke."

„I Guds Navn da. Men jeg indseer ikke, at dette nette Værelse skulde skjule den mindste Fare."

Franke saae sig frygtsom om, maalte med hurtigt Blik det bevidste Bræt, og vilde pege hen derpaa, men frygtsom trak han Haanden tilbage, og sagde, som En, der er martret af sin Samvittighed: „Herr Candidat, De er en Herr Studiosus, og de Folk er, som man veed, hverken bange for Spøgelser eller Mennesker; men jeg kunde nok vise Dem Folk, der ere for-

skrækkelig bange for denne Stue, og ikke vilde gaae herind for nogen Priis; ikke ved den lyse Dag, og endnu langt mindre om Natten. Jeg f. Ex. — jeg har Courage; men probeer De engang med Onkel — hæ? Han er ligesaa bange for Stuen som for Politiet, og Politiet frygter han, fordi han er bange for Stuen."

"Jeg veed ikke hvad I vil sige, Mester. Hos Jer er enhver Hemmelighed godt forvaret, seer jeg. Hvad mig angaaer, saa er intet mig mere ubehageligt ved dette Logis, end at jeg ikke længer har truffet min Ven Wittenhoff her."

"Ak, den stakkels Hr. Wittenhoff!" sukkede Franke meget ynkeligt; "ja hans Ulykke var det, at han tog herind. Kjære Herre, see endelig til, at De kommer ud af dette Qvarteer — og det ret snart. Man kan ikke være vaersom nok for Folk. Man er her saa eensom. Jeg vilde forbinde mig til i Tusmørket at gjøre det af med En midt paa Gaden, uden at en Hund skulde gjøe derad."

Justus traadte forskrækket tilbage for Manden, der vedblev ganske rolig og fortrolig: "Om Husene vil jeg slet ikke tale. Der kan En længe skrige om Hjelp. Den nærmeste Naboe boer to hundrede Skridt fra den anden, og det er allesammen slette Folk, som boe her omkring. Man slaaer Kloe i sin Uven mellem Murene — en Steen om Halsen — i Kanalen med ham, og Spasen er forbi. Hr. Candidat, De

er en Gudsmand og en Skriftefader for Syndere — naar jeg torde fortælle Dem —"

"Mester Franke!" raabte Grone nede ved Trappen. Reveuen fattede sig pludselig, lod den aldeles tømte Flaske glide ned paa Gulvet, og hvidskede sagte til den forbausede Justus: "En anden Gang mere, Deres Høivelbaarenhed. Siden den Gamle kalder paa mig, haaber jeg, at han er krøben til Korset. Han har gjort Ret, ellers vilde jeg have fortalt de vise Herrer paa Raadstuen en Historie fra Emigrant-Tiden, som har vasket sig. Tag mig det imidlertid ikke ilde op! Onkel vil være nysgjerrig og ængstelig, fordi jeg har sladdret saa længe med Dem. Jeg vil bilde den listige Ræv ind, at De har læst mig en drøi Præken imod Kortspil. Deres Tjener! — en anden Gang — naar jeg bringer Støvlerne."

Han forlod Studenten heelt vel tilmode. Men denne var ingenlunde i saa godt Lune, eller veltilmode. Endnu hørte han, i det han lyttede efter den Bortvandrede, hvorledes han nedenunder traf sammen med Mester Grone, og hemmelig hvidskede med ham. Derpaa klang nogle Penge, og med et venligt: "God Appetit!" bortfjernede Franke sig fra Huset.

"Seer det ikke ganske ud, som om jeg var kommen ind i en Røverkule!" sagde Justus ved sig selv; "det kunde i al Fald være raadeligt at liste sig herfra med min Smule Eiendom, som de vakkre Folk have faaet Snu paa; men Feighed og Forræderie mod

Wittenhoffs Sag vil jeg ikke have at bebreide mig. Jeg frygter for at den arme Dreng har havt en værre Skjæbne at bestaae, end Farten til Batavia. Det gyser endnu i mig, naar jeg tænker paa den Skjændiges fortrolige Udtryk, da han talde om Kanalen; og disse Pletter paa Gulvet ere aabenbart Blodpletter — Wittenhoffs Blod, som er blevet udgydt, paa det at hans ringe Arvepart kunde blive et forkjælet Barns ranede Eiendom. Men jeg sværger, at denne Udaad ikke skal forblive uopdaget!"

Besjælet af disse Tanker opsøgte han sine Høresale. Paa sit Spiseqvarteer erkyndigede han sig omhyggeligt om Grones Rygte, og erfarede intet Ondt. Det bedste Selskab, heed det, søgte rigtignok ikke hos ham. Man holdt hans Kroe for et Smugler-Herberg, men man vidste imidlertid intet med Sikkerhed. Skomager Frankes Sladder havde alene fremkaldt disse Formodninger; og dette Menneske var i et saa slet Rygte over den hele Stad, at hans Udsagn ikke var at lide paa.

Utilfredsstillet begav Eimar sig til sine øvrige Beskjæftigelser, og gik hjem da det blev Aften. Han studsede ved at finde den øde Gade fuld af Mennesker. Flere hundrede Nysgjerrige, for Størstedelen Svende, der holdt fri Mandag, stode der, og gabede op paa Skoemager Frankes Huus, fra hvis Vinduer man hørte en fortvivlende Kones vilde Veeklager. Susanne kom ud af Døren, og trængte sig igjennem Mængden. Justus standsede hende. "Hvad er der paa Færde?" —

„Ak, Hr. Candidat! hvilken Ulykke!“ — „Nu?“ — „Fætter Franke ligger for Døden.“ — „Hvorledes?“ — „Man bragte ham for et Øieblik siden ud af Skjænkestuen, hvor han er bleven pryglet fordærvet. Paa Politiekammeret løi han sig fri imorges, og hans Modstander tog sig selv til Rette over den Beskjænkede. Onkel sendte mig, for at see hvad Mester tog sig for, om han endnu levede — eller —“

Justus hørte ikke længer hvad hun sagde. Hurtigt var han inde i Huset og ved den Døendes usle Leie, hvor denne i ryggesløst Vanvid havde bortviist al Religionens Trøst. Den phlegmatiske Distriktslæge gik ligegyldig fra ham. Hans Kone hyklede en affindig Jammer, men holdt sig langt borte fra ham, omringet af trøstende Naboer og sine hylende Børn.

Justus bævede ved dette Syn. Franke foer skjælvende op ved at see ham, som af den sidste Slummer. Med stivtstirrende Øine mumlede han: „Er det Dem, Hr. Candidat? Onkel skal komme! Onkel og Retten! — Jeg vil — ja jeg vil! — Blodet — Gud være mig naadig!“

Gud var den Elendige naadig. En hurtigt indtrædende Kamp berøvede den Døende pludselig al Bevidsthed, og inden faa Minutter Livet. Justus forlod i stærk Bevægelse denne Rædselsscene. Hastig opplukkede han Dørklinken til Grones Stue. Den gamle Mand styrtede ham imøde, bleg, med vaklende Knæe. Ved Ovnen sad Madam Sara, saa bleg som et Liig, og trøstede den hylende Christel. — „Hr. Candidat!

lever Mennesket endnu?" spurgte Grone, med skjælvende Læber. — "Nei!" lød Eimars Svar, og et fra den inderste Sjæl kommende: "Gud skee Lov!" undslap uvilkaarlig den Gamles og Tantens Læber.— Justus gjøs. "Gud skee Lov?" spurgte han oprørt, "Mand med de hvide Haar, I priser Gud for Eders Reveus Død? Nu saa tilgive Gud Eder denne Synd, saavelsom de tidligere, I har begaaet! Men de faa Stavelser, som Franke yttrede paa sin Dødsseng, ville vore til Tordenstemmer!" Han styrtede op ad Trappen, og lod Folkene tilbage i den største Bevægelse.

"Denne Nat skal være den sidste i dette forfærdelige Huus!" raabte Justus, da han var kommen op paa sit Værelse; "er det ikke som om Forbrydelse og Død her hvert Øieblik omgive den uskyldige Fremmede? Jeg maa gjøre en Ende derpaa; sandelig det vil jeg!"

Efterat han havde slaaet Lys, gav han sig paa Stedet ifærd med at pakke ind. Commoden og Skabet bleve udtømte, alle Bøger kastede paa Bordet, og Kofferten under Sengen i Alkoven trukken frem. Under denne Beskjæftigelse, som Justus foretog sig med megen Hast og ikke mindre Støi, hændte det sig, at et Stykke af det lave Paneel, som løb langs med Foden af Væggen — ved en ublid Berørelse af den svære Koffert — gik løs, faldt paa Gulvet, og lod en Gjenstand, der havde været skjult bagved, komme for Dagens Lys. Studenten greb efter denne Fangst, udfoldede den ved Skinnet af sit Lys, og forskrækkedes, thi han holdt en blodplettet, af Skimmel og Støv over-

trukken Vest i sine Hænder. Rædselsfulde Syn! — Fugtighed og Tidens Tand havde gjort deres til at lade dette Klædningsstykke blive ukjendeligt, men Blodet klæbede endnu derved. Paa den venstre Side kunde man endnu see de to Aabninger, gjennem hvilke et Morderjern var trængt ind, og det svære Fløiel hentydede paa en riig Besidder, der, som Klædningsstykkets Snit viste, ikke havde tilhørt den nyeste Tid. Paneelstykket syntes, efterat det blodige Vidne var gjemt, blot i al Hast at være befæstet med to svage Søm, som siden vare fortærede af Rust. Justus holdt endnu fast paa sit Bytte, da Døren til Værelset langsomt aabnedes, og Susanne frygtsom kiggede ind. Hun blev forskrækket for Studentens heftige Tiltale, og sagde hurtigt: „Onkel og Tante ere som fortvivlede Mennesker. Madam Sara har nylig med skjælvende Hænder lagt Christel i Sengen, og græder uophørlig. Mester er bleven forskrækket over den Støi, der er bleven heroppe, og spørger, hvad De tager Dem for, Hr. Candidat? De maa ikke gjøre ham ulykkelig, siger han, og han beder, at De vil tillade ham et Par Ord imorgen.“

„Skjændige Hyklerslægt i dette Huus!“ raabte Justus, i det han holdt sit Bytte i Veiret; „stumme, for længst skjulte Vidner fortælle Mordets Rædsel! See dette blodplettede Klædningsstykke, Pige, og ahn hvilket Lod, der er beredet den stakkels Wittenhoff!“

„Barmhjertige Gud!“ skreg Pigen, fuld af Forfærdelse og sprang tilbage, og ned ad Trappen. Efter

nogle Minutters Forløb kom Grone og hans Kone, med Lamper i Hænderne, derop, og saae med dødblege Ansigter ind i Værelset.

„Intet Skridt herind!“ tordnede Justus dem imøde, i det han greb efter sin Pistol, „vil I lade mig gjøre Selskab med dem, der allerede have offret deres Liv i denne afskyelige Kule? Tilbage, I Elendige! Hvad har I gjort ved Wittenhoff?“

„Kjæreste Herre“ — sagde Begge, veemodigt og grædende; men Justus afbrød dem heftigt: „Stille med Eders Krokodilletaarer! Kjender I maaskee ikke dette Klædningsstykke? Nægter I endnu Gjerningen?

Grone var nærved bevidstløs at falde i sin Kones Arme. „Chevalierens Klæder!“ stammede han, og jamrede sig af Angst.

„Bort!“ befalede Eimar dem, ude af sig selv ved dette Syn. „Domstolen skal tale med Eder. I Morgen angiver jeg Eder og Eders Udaad.“

„Naade!“ klagede Grone, og kastede sig paa Knæ. „Hr. Candidat! De er en Geistlig! De prædiker Barmhjertighed! Udøv nu denne Dyd mod os!“

„Jeg er uskyldig,“ sukkede Sara, svømmende i Taarer; „jeg veed Intet om den skrækkelige Begivenhed!“

„Nægt ikke Gjerningen! Tilstaaer, frække Syndere! Eller jeg vækker Politiemesteren endnu i Nat!“

Denne Trudsel bragte den Gamle til Fortvivlelse. Han reiste sig vildt, og sagde: „O havde jeg dog fulgt Dit Raad, Sara! havde jeg dog ikke taget denne

Mand i vort Huus, der med koldt Blod gjør os ulykkelige! vort gode Navn — vor Ære — vor Eiendom — maaskee vort Liv — er tabt!"

En stærk Banken paa Gadedøren afbrød hans Veeklage. "Hvem kommer?" spurgte han forskrækket. "Skulde det være Politiet? Hvem banker efter Klokken ti?"

Gjentagen Banken og Ringen. Skjælvende holdt de to Gamle sig fast ved hinanden, og ilede, uden at sige et Ord mere til Justus, ned ad Trappen. Værtens sidste Ord havde gjort et stort Indtryk paa Theologen, og han bebreidede sig næsten, at han havde været saa haard mod de syndige Mennesker. "Det sømmer sig heller ikke for min Stand at føre Straffens Sværd," sagde han til sig selv; "jeg vil overlægge Sagen. Maaskee fritage de mig for al Strænghed, ved endnu i Nat at tage Flugten. — Men at overlægge i denne Morderkule? Hvem staaer mig inde for, at de ikke søge deres Frelse i mit Blod?—"

Han besindede sig, at han endnu holdt det skjæbnesvangre Klædningsstykke i Haanden, og kastede det vildt fra sig hen paa Gulvet. Derpaa gik han hen, for at lukke Døren. Men, uagtet al den Umage, han gjorde sig, og hvormeget han end tænkte sig om, kunde han ikke finde Nøglen, som han havde forlagt. Der var ingen Skaade paa Døren. Tvivlende, frygtsom, lyttede han paa Dørtærskelen. Nede i Huset bleve Skodderne skudte for, og Dørene tillaasede. Flere Stemmer talde, baade qvindelige og mandlige. Det

syntes ikke at være raae Røvere, som bøde hverandre velkommen. Justus troede endogsaa at høre Udtryk af Glæde — derpaa Klagetoner — dernæst en alvorlig, dyb Stemme — hvorpaa Alt tabte sig i Grones Værelse, og i en uforstaaelig Hvidsken. Lyttende og ventende havde Justus ikke lagt Mærke til, at hans Lys imidlertid var gaaet ud, og famlede tilbage i sit mørke Kammer. Her hændtes det nu, at han midt under sine opvakte Følelser blev overfaldet af en Træthed, som han ikke kunde forklare sig, men som snart vandt Herredømmet over ham. Vel dæmrede i hans Sjæl endnu engang Frygten og Erindringen om det Nødselssted, hvorpaa han befandt sig; men forgjæves. Han vilde rykke Borde og Stole hen for Døren, men næsten uvilkaarligt følte han sig dragen hen til sit Leie, og pludselig hensjunken i de bløde Puder. Uden videre at besinde sig om Aftenens Begivenheder, overlod han sig villieløs til denne Slappelse, og sank hurtigt i en dyb Søvn. Hans indvortes Bevægelse havde ikke været istand til at holde denne tilbage. — Men en stærk Berørelse udenfra vakte ham snart af hans Slummer. — En mild Lysning herskede omkring ham, en stærk Mand stod bøiet over ham, og støttede Hænderne paa hans Bryst. Nu oplivedes paa eengang Bevidsthed og Angst hos Studenten.

„Hjelp! Mordere! Tilbage!“ stønnede han af sit sammenpressede Bryst, og holdt den Fremmede fjendtligt tilbage med sine Arme.

„O Du, min elskede Justus! kjender Du mig da ikke mere?“ spurgte denne, med blid Røst.

„For Guds Skyld“, raabte Studenten, i det han reiste sig i Veiret, og stirrede hen paa ham: „lever Du da, og er det da virkelig Din Stemme, min Ven Wittenhoff?“

„Vistnok er det mig selv, gode Eimar,“ sagde Wittenhoff, i det han fortrolig satte sig paa Sengen, og rystede Studentens Haand: „jeg er vel træt af Reisen, men jeg maatte dog see Dig endnu i Dag, for at udrive Dig af den Labyrinth hvori Du, som jeg frygter, har indviklet Dig.“ — „Hvorledes? Tael, min Ven, min Broder!“ — „Du kjender Susanne. Jeg elsker hende som mit Liv. Da jeg var bleven fattig, og som ubemidlet Student blev forsmaaet af Pigens Onkel, vilde jeg bortføre Susanne. Jeg opspurgte snart et Skib. Men Skipperen forraadte mig til Kapitain Bietsch, og denne igjen til Mester Grone. Begge foreholdt mig endnu samme Aften det Uredelige i min Beslutning. Jeg indsaae det, og kunde kun anføre min hede Kjærlighed til Undskyldning. Bietsch var rørt. „Giv ham Pigen!“ sagde han til Grone. Grone sagde, efter nogen Betænkning: „Han har intet Levebrød, tvivlsomme Udsigter. Forstod han endda et Haandværk — for mig gjerne! Men som Sagen nu staaer —!“ — „Lad ham bevise sin Kjærlighed,“ sagde Madame Sara: „At lære et Haandværk, eller en anden Beskjæftigelse, der kan føde sin Mand, er intet Hexerie. Lad ham gjøre det! Vi gjemme Pigen til ham: men Verden

og Susanne tør ikke vide det mindste derom, ellers bliver Pigen doven, og hun tager sin Død af Græmmelse, hvis Herren faaer andre Tanker, eller udebliver, og Byen leer hende ud.“ Dette var indlysende for mig. Jeg havde for Fornøielse øvet mig i Dreierhaandværket. For at lægge mig efter dette, gik jeg, med 100 Daler i Lommen, pludselig bort, uden at tage Afskeed, og lod mine Eiendele, der ikke passede for en Haandværkssvend, blive hos Grone, tilligemed 500 Daler, som jeg bestemte for Susanne, i Tilfælde af at jeg skulde døe. Smerten gjorde mit Hjerte tungt; Haabet lettede det. Det bedrog mig. Langstvangen forlangte Umuligheder af mig. Jeg manglede Lærebrev, Vandringsbog; jeg blev ved at være Dilettant, og ikke videre, og mine Penge vare paa Hældingen. Jeg skammede mig, skrev ikke, og Grones bevarede Hemmeligheden — som kun den fraværende Kapitain deelte, Franke kun ahnede — med saa meget desstørre Samvittighedsfuldhed, fordi de ansaae mig for utroe eller død. Jeg gik til Frankrig. Kjed af Haandværket, søgte jeg at gjøre mine Kundskaber i Oeconomien gjeldende. Her tilsmilede Lykken mig. Jeg blev Intendant hos Fru Mirail, og hendes Søns Ven. Efter denne Dames Død, grundfæstede hendes Arving min Lykke for min Livstid, og jeg ledsagede ham — nu først vis paa min Existents — paa hans Reise til Tydskland herhid — for at afhente min Elskede, og føre hende hjem som Brud.“

Justus saae studsende paa ham, og rystede Hovedet. „Forunderligt!“ sagde han herpaa: „men i hvilket Slægtskab kommer Du nu, gode Wittenhoff? Du veed

ikke hvad her er foregaaet. Jeg frygtede allerede for Dig — !"

"Jeg ahner hvad der skrækker Dig," svarede Wittenhoff sagte: "men Du er vel i Vildfarelse, eller har ladet Dig bedaare af fremmed Ondskab."

"Virkelig?" spurgte Justus: "Saa kom, og lad mig vise Dig hvad jeg har fundet!" — Han studsede, da han aabenede Forhænget for Alkoven. Paa Bordet i Kammeret stod et Lys. Ved Siden af Bordet sad en ung Mand i Sørgedragt, med Hovedet støttet paa den venstre Haand. Hans Øine stirrede ned paa Gulvet; i sin høire Haand holdt han det blodplettede Klædningsstykke, som Eimar havde kastet fra sig. Paa Gulvet knælede en anden Mand, hvidhaaret, sortklædt, med Tonsur og Rabat, Fløielskappe og et Brevier i Haanden, af hvilket han bad med dæmpet Røst. Begge disse Herrer lagde ikke Mærke til de Lyttende, og syntes aldeles henrevne af et meget veemodigt Indtryk.

Justus saae spørgende paa sin Ven. Denne tilvinkede ham at tie, og i det de trak sig tilbage bag Forhænget, ventede de, indtil den Geistlige havde endt sine latinske Dødsbønner. Den unge Mand reiste sig, omfavnede den Geistlige, talde endnu nogle halvt lydelige Ord paa Fransk, foldede endnu engang, og i stille Eftertanke, sine Hænder, kyssede det blodplettede Klædebon, og bar det derpaa bort, ledsaget af Abbeden.

"Du har seet min Godsherre," sagde herpaa Wittenhoff til sin Ven: "Det er Herr Mirail og hans Hovmester, en værdig Geistlig, der har opdraget den unge

Mand til alle Dyder. Hans Forældres Skjæbne var sørgelig. Chevalier Mirail, hans Fader, flygtede, med sin Hustru og den syvaarige Dreng for Revolutionen til Tydskland, og kom herhid. I dette Værelse boede de Forarmede. I dette Værelse opsøgte en rigere Landsmand og Ulykkeskammerat dem, og tilbød Manden aabent og frit sin Bors, men Konen hemmelig sin Kjærlighed. Chevalieren, der var umistænksom, og saae en bedre Fremtid imøde, modtog Understøttelsen. Længe vægrede Konen sig for den krævede Gjengjeld. Men endelig — truet af Mangel, henrevet af Letsindighed — tilstod hun, under en Reise, hendes Mand havde foretaget sig, Fristeren en Rendezvous. Samme Nat kommer Chevalieren tilbage. Grone, med sin Neveu, Franke, og en Snedker fra Nabolauget, vare oppe i Stuen underneden, ellers ingen i Huset. Grone aabner Døren for ham, og lyser ham op ad Trappen. Snart bliver der Støi ovenpaa. Chevalieren har fundet Forføreren; de trække Kaarderne mod hinanden. Chevalieren falder, efter en kort Kamp, og udgyder, af tvende Saar, som den Anden bibringer ham i blindt Raserie, sit Blod paa hiint Bræt. Grone og hans Kammerater komme til, Morderen undflyer, som i Vanvid. Fru Mirail ligger med sin Dreng jamrende over Gemalens Liig. Vidnerne ved Forbrydelsen, der allerede vare, i Begreb med at gjøre Larm, blive rørte af Damens Skjønhed og sønderslidende Jammer, og af hendes uskyldige Barns Bønner. De love at tie. Efterat de halvt have afklædt den Døde, og fundet, at der ikke var nogen Livsgnist til-

bage hos ham, nedsænke de ham i Kanalen; Frue Mirail flyer med sit Barn 24 Timer efter. Det hedder i Byen, at hun er fulgt efter sin Mand. Morderen har ligeledes Ingen her seet det mindste til. Imidlertid skjule Grone og hans Hjelpere, saa godt det kan skee uden Opsigt, hvert Spor af Gjerningen. Men hiint Paneel, bag hvilket Frue Mirail i sin Sjæleangst har skjult sin Mands blodige Vest, der var bleven tilbage, uden at nedsænkes med Liget, undgaaer saaledes de tre Mænds Opmærksomhed. De forbinde sig endnu engang ved en Eed til at holde Sagen hemmelig, for ikke at bringe Grones Huus i Vanrygte, og udsætte sig selv for en farlig Undersøgelse. Snedkeren besegler snart sin Eed med Døden; men Franke bliver bestandig mere udsvævende og mere upaalidelig, og Grone, der nu skjælver for dette Kammer som for enhver Retfærdighedens Haandlanger, maa bringe det ene Offer efter det andet, blot for at holde det elendige Menneskes Tunge i Tomme, medens han betvinger sin egen, i den Grad, at han ikke engang vover at meddele sin Kone hvad der er hændet Chevalieren. Madam Sara har først i Aften, af den Frygtsommes Mund, hørt det første Ord om hiin Rædselsnat. Imidlertid havde Tidernes Løb ført Frue Mirail ud af sin Elendighed, tilbage til Frankrig og i Besiddelse af sine Godser. Hendes Liv var indviet til Bod og Anger, medens hendes Forfører, som bar sin Skjændsel over i en fremmed Verdensdeel, der faldt for en falsk Spillers Staal. Fru Mirail, der kort efter selv var Døden nær, besvoer sin Søn, hvis Ungdoms-Erindrin-

ger endnu ere meget livlige, at besøge dette Sted, her at bede for sin Fader, og at tage hiint Klædningsstykke, som Tilfældet spillede i Dine Hænder, til sig, hvis det endnu var forhaanden, og derhos tillige fuldkommen at berolige Mester Grone, ved det Budskab, at Deeltagerne i hiin Gjerning vare døde. Han opfyldte gjerne denne hellige Pligt, og betroede sit Forehavende til mig, som sin Ven, saavelsom til Abbeden. Vi fulgte ham, og ankom hertil. Skjæbnen har, ved Din Nærværelse, gjort det let for den unge Mand at erhverve sin sørgelige, og dog med Længsel ønskede Skat. Han gjør Regning paa Din Taushed, og vil i Morgen igjen forlade denne Bye, hvor saa mange smertelige Erindringer bedrøve ham."

Justus taug, efter disse Opdagelser, en lang Stund. "Hvor man dog kan tage feil!" sagde han herpaa smilende, i det han gned sig for Panden: "Hvor dog Skinnet bedrager! Jeg troede, at jeg var kommen ind i den nydeligste Mordergrube af Verden. I dette stille Huus er ogsaa, lige fra Begyndelsen af, Alting gaaet saa hemmelighedsfuldt til; fra Værtindens første Vægring for at modtage mig, og indtil —"

"Madam Sara var, som hun har tilstaaet mig, bange for den unge, letsindige Student," afbrød Wittenhoff ham smilende: "Susannes Skjønhed og Fruentimmernes Ustadighed. I det hun endnu bestandig, tvertimod sin Mands Mening, haabede paa min Tilbagekomst, vilde hun bevare Pigens Troskab for mig."

„Kunde De da tvivle om, at jeg var Dem troe, bedste Herr Wittenhoff?“ spurgte en sød Stemme, og Susanne stak sit lille Hoved ind i Kammeret.

„Ak, min gode Pige!“ raabte Wittenhoff, og sluttede hende henrykt i sine Arme. „Nu, Justus? Din Angst og Din Søvn har berøvet Dig Synet af dette Gjensyns Glæde.“

Justus omfavnede, med Lykønskninger, de Lykkelige, gav, i det han stiltiende bad om Tilgivelse, Grone og hans Kone Haanden, forsikkrede de afskedtagende Franskmænd om sin Taushed, overøste den faderløse Christel med Foræringer, — men drog ikke destomindre den næste Dag ud af Huset. Kraftigt understøttet af Wittenhoff, der snart reiste til Frankrig med Susanne, opbyggede Grone sit stille Huus næsten fra Grunden af, og henlevede der sin og sin Kones stille Livsaften. Men nu, da han, saavelsom Moder Sara, forlængst ere gangne heden, da Mirail er falden i Krigen, og med ham hans Slægt uddøet, — da Wittenhoff og Susanne boe i Amerika, og Grones Arving, Christel, allerede forlængst er fulgt med sin Mand til hans Hjem, — da det stille Huus allerede længe har været i andre Hænder, og Navnet paa den Bye, hvor det staaer, ikke er let at gjætte, — nu har den daværende Student, Justus, ikke taget i Betænkning, at fortælle sine Venner sit sælsomme Eventyr, simpelt som han oplevede det.

Ludvig den Ellevte.

En historisk Skildring, af A. Herrmann*).

Sørgelige Aar, fulde af Kummer og Gjenvordigheder, vare faldne Frankrig til Deel under Carl den Syvendes Regjering. Englænderne herskede allerede indtil Loire-Floden; Orleans vaklede, og hvis ogsaa denne Stad faldt, saa var der intet mere, der hindrede de trodsige Fremmede i, ogsaa at erobre den Halvdeel, som endnu var tilbage, og det herlige Frankrig vilde da have havt den Skjændsel at blive en Provinds af det stolte Storbrittanien. Et Underværk maatte skee, for at afvende en saa stor Ulykke. Jomfruen fra Orleans kom, traadte i Spidsen for de modløse Franske, indgav dem Troe om Uovervindelighed, og derved bleve de uovervindelige; de dreve Fjenden tilbage over Kanalen, og det lykkedes ham aldrig siden at føre sit Banner ind i Rigets Hjerte. Nu endelig begyndte Carl den Syvende at smage Fredens Sødhed; han bestræbte sig for at bringe Orden i de forvirrede indvortes Anliggender, indførte et regelmæssigt Krigsvæsen, og vilde have kunnet kalde sit møisommelige Livs Aften lykkelig, hvis der ikke var bleven født ham en Søn, som Ludvig den Ellevte. Vel kunde han have kaldet den 3die Juli 1423 en lykkelig Dag, da han i Bour-

*) Fra „Zeitung für die elegante Welt," Juli 1828.

ges, hvor Hoffet paa den Tid befandt sig, modtog Underretning om, at hans Gemalinde, Marie af Anjou, havde født ham en Søn; og desuagtet knyttede, sig til denne Dag den første Aarsag til mangfoldig hjertesønderslidende Kummer for ham; — saa lidet formaaer Mennesket at vurdere, hvad der vil tjene til hans sande Lykke eller Ulykke.

En livlig, stedse virksom Aand, lige vel skikket til at fatte store Planer og indlade sig i smaae Detaills, og Skarpsindighed udmærkede tidlig den unge Prinds. Af hans mangfoldige Kundskaber og hans Smag for videnskabelige Gjenstande, fremlyste hans lykkelige Naturgaver, omendskjøndt i de urolige krigeriske Tider, en tilbørlig Opdragelse hverken havde ordnet eller uddannet dem. From og religiøs var hiin Tid; den nærværende Tids Trængsler og den vidunderlige Frelse fra disse, ledede dertil; men hos Ludvig forblev denne Fromhed kun i den ydre Form; men Troen paa et styrende Forsyn udartede hos ham til urimelig Overtroe; hans Hjerte opvarmedes ikke af nogen hellig Følelse, tvertimod rodfæstede sig deri en ryggesløs Ringeagt for alle guddommelige og menneskelige Rettigheder, hvis Overtrædelse let kunde forsones ved en slavemæssig Afgudstjeneste hos Gud. Et kraftfuldt, letformet Legeme gjorde ham dygtig til ridderlige og krigeriske Øvelser, ligesom han ogsaa besad Mod og Frygtløshed i Farer.

Allerede før sit fjortende Aar var han formælet med Margaretha, en Datter af Kong Jacob af Skot-

land. Urolige Vasaller gjorde Kongens eller en dygtig Repræsentants Nærværelse nødvendig i forskjellige Provindser; Carl den Syvende afsendte sin Søn, Dauphin, og inden kort Tid vare Lyonnois, Dauphiné og Languedoc, ved hans kloge og kraftige Forholdsregler, bragte til Lydighed. Paa samme Maade tilveiebragte han igjen Ordenen i Poitou, Saintonge og Angoumois. Kongen overvæltede sin Søn med Lovtaler, men forundte ham ingen Andeel i Regjerings-Forretningerne, hvorefter denne, fuld af Ærgjerrighed, utaalmodig stræbte. Dette gav den første Anledning til Tvedragt mellem Fader og Søn, og denne tog, efter sit Temperament og sine Grundsætninger, ikke i Betænkning, ved List eller Magt at tiltvinge sig hvad den faderlige Villie nægtede ham.

Carl den Syvendes nye Indretninger i Krigsvæsenet mishagede flere Vasaller; de trodsigste vare Hertugen af Alençon, Hertugen af Bourbon og Greven af Vendome. Deres Anseelse, meente de, vilde blive ganske tilintetgjort, hvis man endnu længere tillod Kongen at regjere, derfor dannede de et Partie, som de gave Navn af Pragerie, ligesom Frankrig stod Fare for at see de samme Rædsler i sin Midte, som i Prag vare blevne foranledigede af Hussitterne. Til deres Sikkerhed og Straafløshed, i Tilfælde at det skulde løbe ulykkeligt af, søgte de Sammensvorne at drage den unge Dauphin ind i deres Forbund, hvilket ogsaa lykkedes dem, og i sit syttende Aar tiltraadte Ludvig en Forbindelse, som ikke havde noget ringere til Øiemeed, end at støde hans Fader fra Thronen. Han undveeg fra Hoffet, og begav sig til Her-

tugen af Alençon, der indesluttede sig med ham i det faste Slot Loches. Snart lode kongelige Tropper sig see udenfor dette, beleirede det, og da man saae dets Overgivelse imøde, undveeg Prindsen forklædt, og flygtede, efterat han forgjæves havde søgt Hjelp hos flere Frænder og Vasaller, til Hertugen af Burgund. Denne optog ham vel, men misbilligede aldeles hans Fremfærd mod hans Fader; han bragte imidlertid en Forsoning imellem dem Begge istand, og Ludvig vendte tilbage til Hoffet, efterat saavel han, som de oprørske Hertuger havde maattet gjøre Afbigt ved Fodfald for Kongen.

Ludvig nærede nu et lønligt Nag mod Hertugen af Burgund, fordi han havde nægtet ham Understøttelse, og fattede siden et uudslukkeligt Had til hans dristige, men hovmodige Søn, Charolois, hvilket siden blev Kilden til uendelige Feider og Tvistigheder. Ludvig torde nu ikke bortfjerne sig fra sin Fader; denne holdt skarpt Øie med ham, og tog ham med sig paa sine Tog mod Englænderne, hvorved Dauphin atter aflagde Beviser paa sit Mod og sin Tapperhed, isærdeleshed ved Beleiringen af Dieppe, 1443, som blev indtaget ved hans kloge Foranstaltninger og rolige Sindighed. Ligeledes betroede Kongen ham at anføre et Hjelpecorps til Keiserens Understøttelse mod Schweitzerne, hvorved han beviste et lignende Talent; efter en fuldstændig, omendskjøndt med stort Tab kjøbt Seier ved St. Jacob, i Nærheden af Basel, den 26de August 1444, vendte han tilbage til sin Fader, der befandt sig i Nancy. Her døde

Dauphins dydige Gemalinde, Margaretha af Skotland, som Følge af en Krænkelse, hun leed af en vis Jonnet de Tillay, der beklædte en underordnet Post ved Hoffet, men ved Kjækhed og Paatrængenhed hurtigt søgte at skaffe sig Anseelse og Indflydelse. En Aften nemlig, det var ved Juletid, traadte han ind i Prindsessens Værelse; en Herre og en Dame af Hoffets Personale, befandt sig hos hende; der var kun Ild i Kaminen, og ingen Lys var endnu tændt. Da raabte Tillay: „at det var en Skjændsel, man fandt Prindsessen saaledes.“ Vel søgte han siden at undskylde sig med, at han havde brugt denne Yttring med Hensyn til Tyendets Efterladenhed; men hans ondskabsfulde Formodninger udbredte sig over det hele Hof, og den ædle Fyrstinde blev saa utrøstelig derover, at hun døde kort efter.

Ludvig forblev nu igjen ved sin Faders Hof, men han gjenvandt aldrig hans Tillid; Carl omgav ham tvertimod med opmærksomme Jagttagere, som aldrig tabte Prindsen af Syne. Et ubetvingeligt Nag imod de meget formaaende Ministre, og især mod den skjønne Agnes Sorel, Kongens Elskede, fortærede den ærgjerrige Ludvig, og han var saa lidet istand til at beherske det, at han engang gav den fordringsløse Sorel et Ørefigen. Et gjentaget Forsøg paa at spinde en Sammensværgelse mod hans Fader, blev igjen opdaget, og bragte de herskende Misforhold til det Høieste. Ludvig flygtede fra Hoffet, og begav sig til Dauphiné, som hans Fader tidligere havde overladt ham, og som lovmæssig tilhørte Kronarvingen, dog stedse under kongeligt Overherre-

dømme. Carl den Syvende fandt sig heri, men Ludvig gik der frem med en' saadan Vilkaarlighed, og gjorde saa egenmægtige og trykkende Forandringer, at han med Flid søgte at spotte sin Faders Overmagt; tillige underholdt han, ved sine Leiesvende, bestandig Intriguer ved Hoffet, forklagede de meest troe Statstjenere hos Kongen, og kastede Mistanke paa dem, og da Agnes Sorel pludselig døde den 9de Februari 1450, troede man almindelig, at Dauphin havde ladet hende bibringe Gift. Han gjorde endnu mere; uden at anholde om sin Faders Tilladelse, formælede han sig egenmægtig med en Datter af Hertugen af Savoyen, hvilket Kongen først erfarede efter Formælingen. Rigets indvortes Anliggender, og Hertugen af Savoyens Magt, nødte ham imidlertid til at lade dette gaae ustraffet hen. Men da Klagerne fra de ulykkelige Beboere af Dauphiné bestandig bleve lydeligere, og Ludvigs Rænker aldrig ophørte, afsendte Kongen endelig, 1456, Grev Dammartin med et Armeecorps, for at fængsle Prindsen. Advaret ved sine Spioner, flygtede denne i Tide, og vendte sig atter til Hertug Philip af Burgund, der indrømmede ham Slottet Genney i Braband, og udsatte en betydelig Sum til hans Underholdning.

Dauphin heulevede her fem Aar i Privatstand. Intet kunde bevæge ham til at søge sin Faders Tilgivelse, eller underkaste sig ham. En ængstelig Frygt for sin Søns hemmelige Efterstræbelser, bemestrede sig efterhaanden Carl den Syvende i den Grad, at han intet Sted mere fandt Ro; især deleshed indbildte han sig, at der var Gift

i hver Bid han nød. Dette blev til en aandsforvirrende, fix Idee; den ulykkelige Fader afholdt sig i lang Tid fra al Spise, og saaledes fandt han den Død, han vilde undgaae, den 22de Juli 1461.

Ludvig jublede ved Efterretningen om sin Faders Død. Endelig var det Maal naaet, hvorefter han med glødende Sjæl havde higet, fra sit syttende Aar til sit nuværende otte og tredivte — at kunne herske som uindskrænket Regent, give sin Hævn frit Løb, eller uddele de høieste Naadesbeviisninger, efter eget Godtbefindende. Den første Overbringer af hiint Budskab, blev meer end kongelig belønnet af ham. Kun en halv Dag bar han Sorg, derpaa lod han sig see i rød og hvid Dragt, og befalede, at hans opvartende Hoffolk skulde gjøre det samme. Ufortøvet ilede han derpaa til Kroningsfesten i Rheims, som blev fuldbyrdet med en Pragt, hvortil man aldrig før havde seet Mage; ligesaa glimrende var hans Indtog i Paris.

Det nuværende Frankrig adskilte sig væsentlig fra det tidligere. Frankrigs forrige Konger havde næsten intet andet forud for deres mægtige Vasaller, end en kongelig Titel; i Magt vare Mange ham lige, ja tildeels overlegne; derfor adløde de ogsaa kun saa længe og saa ofte de fandt for godt, og Kongerne maatte oftere kæmpe med deres overmodige Hertuger og Grever, end med udenrigske Fjender. De langvarige Krige mod England frembragte heri en stor Forandring. Nødvendigheden af at adlyde et Overhoved, og række hverandre fælleds Haand imod den fælleds Fjende, blev følelig for Alle, og havde

uformærket givet Kongen en paa den indvortes Overbeviisning grundet Magt ihænde. Der gaves endnu kun tvende for Kongen farlige Hertuger: Hertugerne af Burgund og Bretagne, de Øvrige torde idetmindste ikke enkeltviis vove at modsætte sig deres Lehnsherre.

Ludvig den Ellevte besteeg Thronen, med det Forsæt, at gjøre den kongelige Villie til en ubetinget Lov, hvorimod ingen Indvending torde gjelde, og forsømte ingen Leilighed til at iværksætte dette.

En Mængde Forandringer fulgte paa hans Regjerings Tiltrædelse. Af et vedvarende Nag imod sin Fader, afskedigede han alle Embedsmænd og Tjenere, som havde besiddet hans Tillid; i deres Sted traadte for det meste Folk af ringe Herkomst, eller uden politisk Vigtighed, paa det at de ene og alene maatte betragte sig som afhængige af den kongelige Naade, og hvilke han kunde kaste tilbage i deres forrige Intet, saasnart han fandt for godt. Sin Livskrædder brugte han til Vaabenherold, sin Barbeer til Gesandt; hans Læge var ogsaa tillige Kantsler. Alle af Carl den Syvende gjorde Indretninger bleve omstyrtede, den blindeste Vilkaarlighed herskede over det hele Rige. En Sammensværgelse, der stiftedes under Navn af: „Forbund for det almindelige Bedste, (la ligue du bien public),„ var Følgen af denne tyranniske Fremfærd. Hertugen af Bretagne, Hertugen af Bourbon, næsten alle Prindserne af Blodet, endogsaa Ludvig den Ellevtes Broder, Hertugen af Berry, toge Deel i denne Sammensværgelse. Kongens Krone vaklede; han kunde kun bygge paa Staden Paris's

Troskab, hvor han blev elsket, fordi han havde forskaffet den en Mængde Fordele ved Privilegier og Naadesbeviisninger. Et Slag ved Montlery, den 16de Juli 1465, forblev uafgjort; men Ludvig eftergav sine Undersaatter næsten alle Afgivter, for at erhverve deres Gunst, og samlede derpaa en Hær i Normandiet, som dog langtfra ikke var stærk nok til at han kunde byde sine Modstandere Spidsen. Ved Underhandlinger med de Enkelte, svækkede han imidlertid det farlige Forbund; Enhver især lovede han store Fordele, Enhver tilstod han hvad han forlangte, til ved en almindelig Overeenskomst Freden igjen var tilveiebragt. Kun tildeels opfyldte Ludvig hvad han havde lovet, og ved at uddele Embeder til de Misfornøiede, vidste han at indrette det saaledes, at ingen stod paa den Plads, der passede for ham, hvilket skulde bringe en velberegnet Tvedragt og Skinsyge imellem dem, og afholde dem fra nye Sammenrottelser.

I længer end 300 Aar var et venskabeligt Forhold mellem Kongerne af Castilien og Frankrig gaaet i Arv fra en Regent til en anden; — nogle Misforhold synes nu at vilde afbryde dette, desaarsag aftalte man en personlig Sammenkomst imellem Ludvig den Ellevte og Henrik den Fjerde, den daværende Konge af Castilien. Denne Sammenkomst fandt Sted ved Grændsefloden Bidassoa. Henrik mødte med al den Glands og Pragt, som omstraalte de castilianske Herskeres Majestæt. Hvor stor var derfor Spaniernes Forbauselse ved at see Kongen af Frankrig optræde i en Klædning af grovt uæskidt Stof,

og en gammel Hat, hvorpaa der var fæstet et lille Mariebilled af Blye. En lignende Simpelhed, som grændsede til Usselhed, fandt ogsaa Sted hos hans Følge. Dette gjorde et saa ugunstigt Indtryk paa Spanierne, at de saae ned paa Franskmændene med den største Foragt; ikke heller kunde de tvende Monarker komme overeens, men skiltes fra hinanden med gjensidig Misfornøielse, som fra denne Tid vedvarede mellem begge Monarker.

Hertugen af Burgund, Philip den Gode, døde i en høi Alder 1467. Han havde handlet som Ven og Fader mod Ludvig den Ellevte, da denne ved sin egen Brøde var i en betrængt og forladt Tilstand. Nu succederedes han af sin Søn, Carl den Dristige; Stolthed og Hidsighed overvældede denne let ved en ringe Anledning, men et allerede forlænge siden fattet Had gjorde ham til en Fjende af Ludvig den Ellevte; det kunde da ikke være anderledes end at nu, da de begge havde Magten i Hænde, Krigsluen maatte tændes imellem dem. Et Forbund mellem Carl den Dristige og Hertugerne af Normandiet, Bretagne og Alençon skulde overraske den listige Ludvig; selv Kongen af England vilde Hertugen drage med ind i den hemmelige Alliance. Hertil betjente han sig af sin første Minister, Landais. Som Skrædersvend var denne kommen til Hoffet i Bretagne, og ved sin Brugbarhed, Snuhed og List havde han svunget sig til en Premier-Ministers utrolige Høide. Men at føre en Ludvig bag Lyset, var en altfor svær Opgave, selv for en Mester i alle Ræmker. Ludvigs Spioner opstøvede Landais, netop da

han vilde smutte hen til Calais. Det vilde have været dem en let Sag at fængsle ham; men da de vare bedre fortrolige med deres Herres Aand, søgte de derimod at vinde ham for sig ved Bestikkelser. Dette lykkedes efter Ønske. Landais forraadte for en passende Sum sin Herres Hemmeligheder, og inden 24 Timer havde Ludvig den fuldstændigste Indsigt i den Plan, der var i Værk imod ham. Ved sine Kunstgreb drog han Hertugen af Alençons ældste Søn over paa sin Side. Denne blev til Forræder mod sin Fader, og overleverede Kongen det vigtige Slot Alençon, hvorved de øvrige Bundsforvandte bleve indjagede en saadan Skræk, at de laante et villigt Øre til Ludvigs Forslag om en mindelig Overeenskomst, og tillode at Normandiet blev forenet med Kronen.

Men endnu stod Hertugen af Burgund med en slagfærdig Armee ved Somme. Vel overraskedes han af Efterretningen om hans Bundtsforvandtes Frafald; men ogsaa alene var han stærk nok til at rykke i Felten mod Ludvig. 120,000 Guldbaler, som denne lovede ham til Erstatning for de havte Krigsomkostninger, formildede ham imidlertid; for at tilveiebringe en fuldkommen Forsoning, eller dog at indgyde de øvrige Bundsforvandte Mistillid, forlangte Ludvig en personlig Sammenkomst, hvori Hertugen af Burgund efter lang Betænkning endelig indvilligede, og som skulde finde Sted paa Slottet i Peronne. Da Ludvig allerede tvivlede herom, havde han bragt Bebverne af Lüttich til at gjøre Oprør imod Earl, og forsømt at

give Modbefalinger, da hiin Sammenkomst desuagtet kom istand. Uden at ahne det, fangede han sig denne Gang i sin egen Fælde. Thi neppe befandt han sig foruden Følge i Peronne hos Hertugen af Burgund, før denne fik Efterretning om, at der i Lüttich var udbrudt et Oprør, som var stiftet af Kongen af Frankrig, hans nuværende' Gjæst. Hans Raserie herover var grændseløs; han vilde strax lade den forræderiske Ludvig myrde, dog lod han sig fornemmelig ved en af hans Kammerherrer, Philip af Comenes's Forestillinger, nøie med at fængsle ham, og sætte ham under skarp Bevogtning. Tre Dage tilbragte Ludvig i bestandig Dødsangst, og bortødslede 15000 Daler, for at bestikke Hertugens Favoritter. Endelig kom det til et Forliig imellem dem, hvorved Ludvig, til Erstatning for Normandiet, maatte indrømme sin Broder Grevskaberne Champagne og Brèe, og til beskjæmmende Straf ledsage Hertugen paa hans Tog til Lüttich. Han, der havde ophidset hine Lettroende til Oprør, var nu nødt at være Vidne til en rædselsfuld Straffedom, som exeqveredes over dem, og hørte med egne Øren de Suk og Forbandelser, som de Bedragne udstødte over ham. Ved hans Tilbagekomst til Paris løde de kaade Pariseres Spottesange ham imøde. Forgjæves forbød han dem ved et skarpt Edict at tale om Peronne eller Lüttich; Pariserne lærte Papegøier og Skader at sige disse forbudne Navne, og Ludvig begik endnu den Svaghed, at befale disse fjedrede Sladderhankes Confiscation.

Istedetfor Provindsen Champagne gav han sin Broder Guyenne, for at undgaae et Naboskab med den frygtede Hertug af Burgund. Og da Talen var om en Formæling imellem Hertugen af Guyenne og Carl den Dristiges Datter, døde den Første efter en kort Sygdom i Bourdeaux den 28de Mai 1472. En Fersken af sjelden Størrelse og Skjønhed var, ved Taffelet, hvor han sad mellem sin Skriftefader og sin Elskede, en Fru Monsoreau, bleven rakt ham af den Sidstnævnte. Damen, der var af en svag Legemsbygning og med hvem Prindsen havde deelt Frugten, døde umiddelbar efterat have nydt den, Prindsen nogle Maaneder sildigere. Hans Skriftefader, en Benedictinermunk ved Navn Jourdain Faure, havde blandet Giften, og Ludvig den Ellevte, som man almindelig troede, givet ham dette Hverv i Commission. En Yndling af den snigmyrdede Prinds vilde i det mindste hævne hans Død, bemægtigede sig Gjerningsmanden, førte ham til Bretagne, og traf Foranstaltning til at indlede en skarp Undersøgelse. Men inden dette kunde skee fandt man Munken en Morgen qvalt i sin Seng. For Ludvig den Ellevte kunde en Undersøgelse ikke være ønskværdig, da Pinebænken maaskee vilde have afpresset Gjerningsmanden Tilstaaelser, der paa en ubehagelig Maade kunde berøre hans Forhold til ham.

Det var frugtesløst at ogsaa Hertugen af Burgund greb til Vaaben, for at tage Hævn over den Prindses Snigmord, han havde kaaret til sin Svigersøn. Ludvig den Ellevte bragte ved Bestikkelser eller

løgnagtige Opspind hans Venner og Bundsforvandte atter til at falde fra ham, og saaledes maatte Hertugen drage bort igjen, uden at have udrettet noget af Betydenhed. Ligesaa lidet udrettede Eduard den Fjerde, Kongen af England, hvem Carl den Dristige havde formaaet til at gjøre et Indfald i Normandiet. Rige-lige Gaver af Viin bleve, efter Ludvigs Befaling, uddeelte blandt de engelske Soldater; som af en Guldsky nedregnede der Guldstykker til de engelske Ministre og Befalingsmænd, saa at Kongen af Frankrig inden kort Tid formaaede mere i Brittaniens Kabinet og Leir, end Eduard den Fjerde. Fra alle Sider raadte man ham derfor til Fred, fra alle Sider viste man ham uendelige Vanskeligheder ved Krigens Fortsættelse, indtil der endelig tilveiebragtes en syvaarig Vaabenstilstand, 1475, hvorved begge Monarker mere lignede to Handelsmænd, der afgjøre en Forretning med hinanden mod contant Betaling, end tvende mægtige og tappre Nationers Konger. For at afholde Kongen af England fra paa ny at prøve en Landgang i Frankrig, beholdt Ludvig de Personer, som nærmest omgave ham, i sin Sold. Denne modtoge de, imod egenhændigt underskrevne Qvitteringer, som en retmæssig Indtægt, og undlode ikke til Gjengjeld uophørligt at gjentage for deres Monark, Eduard den Fjerde, at en Landgang i Frankrig var en Sag, der slet ikke lod sig iværksætte. For det Første var han for tyk dertil; desuden vilde han i Frankrigs usle Provindser kun komme til at leve af det salte Kjød, han selv medbragte; endelig

kunde man dog umulig forlange, at Hoffets Damer skulde gjøre en besværlig Søreise, for at leve i en Feldtleir, hvor Anstand og fine Sæder ikke vare at finde. Eduard, der elskede Magelighed, Taffelets Glæder og Omgang med det smukke Kjøn over Alting i Verden, fandt sine Hofmænds Grunde saa vægtige, at han virkelig afholdt sig fra en ny Landgang i Frankrig.

Paa samme Maade lykkedes de fleste af Ludvigs Planer. Anjou, Maine, Provence, Dauphiné, en stor Deel af Burgund, flere andre mindre Lehn, forenede han med Kronen, og hævede, ved at undertrykke de mægtige Vasaller, Kongemagten til en hidtil ukjendt Høide. Afgifterne beløbe sig under hans Fader Carl den Syvende omtrent til 1 Million 800,000 Livres; Ludvig forøgede dem til 4 Millioner 700,000 Livres, hvorved Undersaatterne desuagtet befandt sig bedre end tilforn. Thi alle Embedsmænd og den staaende Hær bleve rigelig og punktlig betalte. Et større Pengeomløb fandt Sted, hvorved alle Stænder havde deres forholdsmæssige Gevinst. At Handelen var en Stats Hovednerve begreb han fuldkommen. Venedig var dengang Europas første Handelsstad; thi derhen strømmede først de fra Orienten kommende Vare; Florents kunde gjelde for den anden; thi her befandt sig den europæiske Speditions-Handel, og Lyon forsamlede paa sine Markeder Kjøbmænd fra Spanien, Tydskland, England, Nederlandene og Holland. Med Misundelse saae Genferne paa de Fordele, som tilflode deres Na-

boerske af dette vidtudbredte Handels-Samqvem, og ved givne Patenter og Friheder søgte den derværende Biskop at lede Handelsstrømmen til Genf. Ludvig blev neppe dette vaer, før han bevilgede Staden Lyon fire store Frimarkeder, hvilke have vedvaret til de nyeste Tider, og stedse bidraget til denne Stads Flor. Sorbonne, eller det theologiske Fakultet i Paris, oprettede til sine litteraire Forbindelser med andre Stæder i Frankrig først en Art af Post; Ludvig greb denne Idee og udvidede den. Fra 1464 bragte 230 Courerer hans Befalinger til alle Punkter af Riget; private Personer torde sende deres Breve med dem, og saaledes blev Ludvig den Ellevte Stifter af Postvæsenet i Frankrig, hvilken Indretning Keiser Maximilian den Første siden efterlignede i Tydskland.

Ludvig agtede og vurderede Folk, som udmærkede sig i deres Fag. En vakker Kjøbmand lod han oftere komme til sit Taffel og talde meget med ham. Men da denne bad ham om et Adels-Diplom, bevilgede han det vel, men talde aldrig siden et Ord med ham. „Gaae, min Herr Adelsmand," sagde han; „som den første Kjøbmand lod jeg Dem med fuld Ret komme til mit Taffel; min Fortrolighed med den sidste Adelsmand vilde kun blive mig slet optaget af de første Mænd i denne Klasse." Det er ogsaa om ham, man har den bekjendte Anekdote om Bonden, der forærede ham en usædvanlig stor Rødbike, og hvem han derfor belønnede rigelig; men da en Adelsmand af Egennytte derved blev lokket til at forære ham en meget smuk

Hest, gav han ham, til Gjengjeld, den store Rødbike. Prioren for Sorbonne lod, 1469, tydske Bogtrykkere komme fra Maintz til Paris. Det uvidende og overtroiske Folk holdt dem for Heremestere, men Afskriverne, der frygtede for deres Næringsvei, indgave en Klage til Parlementet. Dette lod alle Bøger borttage hos Bogtrykkerne; men Kongen befalede, at denne Proces skulde bortfalde, og betalte de tydske Kunstnere alle de confiskerede Exemplarer. Ogsaa for Gjøglerie havde Ludvig et aabent Øre. Med utrolig Møie og Taalmodighed havde en af hans Hofmænd samlet yngre og ældre Sviin efter deres Stemmer, for at udbringe en ordentlig Tonestige. Derpaa lod han dem indsætte i en ved mange Rum afdeelt Kasse, ligesom Piberne i et Orgel. En Pedal satte skarpe Pigge i Bevægelse, som stak de indespærrede Sviin, saasnart man trykkede Tangenter ned, og saaledes bragte dem til at skrige. Ludvig loe af fuld Hals, da den sindrige Opfinder forespillede ham et Stykke paa dette nye Instrument.

Man maa hos Ludvig den Ellevte nøie adskille Kongen fra Mennesket. Som Konge maatte Frankrig i flere Henseender velsigne ham, medens almindeligt Had og Afskye faldt ham til Deel som Menneske. Han var en ryggesløs Søn, der bragte Hjertesorg over sin Faders Dage, og ved Angst og Kummer styrtede ham i Graven. Han var en Kain som Broder; thi at Hertugen af Berry døde ved hans hemmelige Befaling, er næsten ingen Tvivl underkastet. Han var en ukjærlig Ægtemand; thi hans edann, dydige, skjønne og høit dannede Gemalinde be-

handlede han med en oprørende Ringeagt. Kun ved høitidelige Hof-Ceremonier torde hun være i Nærheden af ham, ellers holdt han hende næsten som en Fange paa Slottene Ambroise eller Loches. Den simple, grove Klædedragt, som hun der maatte bære, satte hende næsten i Klasse med Tjenestefolkene; Ingen torde besøge hende, hendes Tyende var hendes eneste Omgang. Endelig var han ogsaa en haardhjertet og samvittighedsløs Fader. Han havde tre retmæssige Børn, to Døttre og een Søn. Den ældste Datter, der var aandrig og skjøn, formælede han med den indskrænkede og personlig modbydelige Hertug af Beaujeu; den Anden, ganske vanskabte og derhos aandsarme Datter, maatte Hertugen af Orleans, siden Ludvig den Tolvte, række Haanden; men han skilte sig igjen fra hende, da hans Villie blev fri. Sin Søn lod han opdrage paa Slottet Amboise, i en saadan Indgetogenhed, at man ofte var i Uvished om han endnu levede. Han opvoxede kun blandt Qvinder; efter sin Faders udtrykkelige Befaling, torde han ikke nyde nogen Underviisning, hvilket blev saa nøie fulgt, at den unge Prinds i sit tolvte Aar endnu ikke kunde læse. Ludvig frygtede nemlig for, at hans Søn skulde gjengjelde den Brøde, han havde begaaet mod sin egen Fader. Tvende naturlige, med Maitresser avlede Døttre, formælede han derimod efter deres Ønsker og til deres Tilfredshed.

Ludvig den Ellevte havde ingen Fortrolige, og han roste sig ofte selv af, at hans Statsraad boede i hans Hoved, hvilket engang foranledigede Admiral Brezé,

da han saae Kongen ride en slet Kleppert, til at gjøre den Bemærkning: „Hesten maatte dog være stærkere end den saae ud til, siden den bar Kongen og hans hele Statsraad.“ Den frygtelige Tristan, hans Skarpretter, var næsten det eneste Menneske, med hvem han havde fortrolig Omgang. Han kaldte ham Svoger, og ham tog han ofte, som Kammerat, ved Haanden. Et eneste Vink med Øinene var ofte tilstrækkeligt til at betegne denne sit Bytte, hvorfor Tristan ikke sjelden gik frem med en saadan Hast, at han tog Feil af sit Slagtoffer, og henrettede en Uskyldig. Kongen pleiede da at befale nogle Sjælemesser, og at tage sin Hue af, for med Knæfald for det paa denne siddende Mariebillede at bede om Tilgivelse for denne Synd. Han havde en hemmelig Frygt for sin Læge, Coctier, som dristig paastod, at Kongen ikke kunde leve i otte Dage naar han ikke var hos ham. Ludvig vovede ikke at bortfjerne ham, og tilstod ham alle muelige Begunstigelser og Naadesbeviisninger, hvilket hiin benyttede med en saadan Skamløshed, at han i mindre end fem Maaneder afpressede ham 54,000 Daler. Det er rædselfuldt at læse i den Tids Krøniker, at Antallet af de offentligt og hemmeligt Henrettede beløb sig til 4000. Mørke Fængsler, Jernbure, tunge Lænker, vare endnu længe de talende Mindesmærker om et umenneskeligt Tyrannie.

Med Tro og Angest hang Ludvig ved Astrologien, og frygtede Astrologerne. En af disse havde engang forudsagt, at en af Kongens Maitresser skulde døe,

og hans Spaadom var indtruffen. Ludvig fik Underretning herom, lod den prophetiske Mand komme til sig, og spurgte ham, om han ogsaa i Forveien vidste naar han selv skulde døe. Hans Folk havde allerede faaet Befaling til ved første Vink at kaste Astrologen ud af Vinduet. Astrologen var vel enten underrettet herom eller besad egen Skarpsindighed nok til at gjætte Hensigten af dette Spørgsmaal, og gav derfor det bekjendte Svar: „Tre Dage før Deres Majestæt.“ Langt fra at udføre sit første Forehavende, drog nu Ludvig den ømmeste Omsorg for denne Mands Liv, og lod ham ikke mangle det mindste.

Hans Tyendes Lod var intet mindre end misundelsesværdigt; de bleve hverken rigeligt eller punktligt betalte, og vee dem, hvis de forlangte deres resterende Løn; de vilde strax blive overantvortede i Mester Tristans Hænder. Desuagtet søgte de at blive hos ham saalænge som muligt; thi undertiden belønnede Kongen dem for en ubetydelig Bagatel med en saa overvættes Gavmildhed, at deres Lykke for bestandig var gjort, og dette Forhold, lignede et Lotterie, drev dem til et stedsevarende Haab, hvorved de lettere udholdt deres piinlige Tilstand.

Ludvig forandrede ofte sit Opholdssted; men hvor han endogsaa var, der betegnede de rundt omkring opreiste Galger, eller, som det traf sig, de omkringstaaende Træer, i hvilke Høie og Lave uden al Proces bleve hængte, Kongens Nærværelse. Ludvig den Ellevtes Personlighed manglede aldeles fyrstelig Anstand. Hans

Holdning var frygtsom og forlegen, hans Maade at tale paa var slæbende og keitet; derhos viste han en smaalig Sparsommelighed ihenseende til sin Klædedragt. Man har endnu Beregninger over hans Garderobe, hvorefter han tog det groveste Tøi til sine Klæder; en Hat maatte, om den end blev nok saa gammel og forslidt, idetmindste tjene to Aar; sin Skræddder betalte han 20 Sols for at sætte et Par Flonels Ærmer i hans gamle Skindvams, og sin Skomager femten Deniers for gammel Olie til at pudse hans Støvler.

I det sidste Aar af sin Levetid blev Ludvig den Ellevte anfaldet af et mørkt Tungsind. Han havde foragtet de helligste Følelser, som bevæge det menneskelige Bryst, han havde saaret og krænket Menneskehedens helligste Rettigheder, derfor flyede ogsaa Roligheden ham paa ethvert Sted; han svævede i bestandig Mistanke og Frygt for, at der vilde reise sig Hævnere for saa mange Skjændigheder; i ethvert Menneske saae han en Fjende, thi han havde selv været en Fjende af alle Mennesker. Liig en Fange indesluttede han sig i Slottet le Plessis les Tours. En tyk Ringmuur omgav det, paa hvilken der tillige sad høie, spidse Jernstænger. Rundt om denne løb desuden en dyb Grav, som et stærkt Jerngitter gjorde utilgjængelig. Fire Taarne hævede sig paa de fire Kanter, forsynede med Skydehuller, besatte med Jernskydegevæhrer, gjennem hvilke der uden Naade blev fyret paa Enhver, som om Aftenen efter Portens Lukning, eller førend dens Aabning,

nærmede sig Slottet. Fyrgetyve Mand holdt Dag og Nat Vagt i Graven, og 400 Skytter laae som Besætning paa Slottet. Ingen, selv ikke hans Børn, torde komme derind uden speciel Tilladelse. Med faa Betjente og nogle Folk af ringe Stand og Herkomst, tilbragte Ludvig her sine frydløse Dage. Desuagtet følte han bestandig tydeligere, at hans Kræfter aftoge. For at føre Verden bag Lyset i denne Henseende, lod han fra alle Kanter for store Summer kjøbe skjønne Heste, Muulæsler, Jagthunde, sjeldne Dyr, paa det at Ingen skulde ahne hans Tilstand. Han lod desuden hidskaffe Reliquier fra alle Himmelegne, bedækkede sig dermed, og haabede forgjæves ved dem at gjenvinde sin Helbred. Før sin Hedengang lod han endnu sin umyndige Søn Carl komme til sig, formanede ham at regjere til Folks Bedste, og at følge vise Mænds Raad. Den 30te August 1483 fandt endelig Døden ham, hvis Rædsler han saalænge i Forveien havde følt; han blev 61 Aar gammel, og havde regjeret i 22 Aar.

Ludvig den Ellevte efterlod Verden den vigtige Lære, at der kun fremblomstrer sand og varig Lykke af uegennyttig Kjærlighed til det Rette og Gode, men at den indre Freds milde Engel evig flyer Tyrannen, selv naar han med sin Jernhaand tilkjæmper sig Fordele og Vinding.

Bryllupsfesten.

En Skizze fra Nordamerika*).

I Nordamerikas tidligere Coloniesatkonstid boede en ved Skjønhed og qvindelige Dyder indtagende fader- og moderløs Pige, i den ny anlagte Stad Dover i New Hampshire. En ung Colonist, Robert Wilson, der havde boesat sig i Salem, og havde gjort den unge Piges Bekjendtskab, vandt hende kjær, og var lykkelig nok til igjen at vinde hendes Kjærlighed; og han besluttede nu at forlade sin Vaaning, og at nedsætte sig paa en Forpagtergaard i Nærheden af Dover, for der at knytte sin Skjæbne til sin elskede Marys.

Synet af denne Avlsgaard vilde sikkert ikke stemme med Nutidens unge Herrers Smag. Den laae i en aldeles vild Natur, de høie Træer rystede stolt deres Hoveder i Vinden, som om de trodsede Støvets lave Søn, der vilde tiltage sig det Herredømme, de i Aartusinder uforstyrret havde besiddet; og i de mørke, gamle Skoves Smuthuller lurede ofte den listige Vilde, frygteligere og mere blodtørstig end den rovgjerrige Løve eller den lumske Tiger. Men Robert Wilson betragtede Skovens Stammer med Ligegyldighed, og tænkte paa Indianerne uden Skræk. Han havde et let Hjerte,

*) Fra „The Token. a Christmas and New Year's Present. Boston 1828.

en stærk Arm, en skarp Øre og en sikker Bøsse; og de Møisommeligheder og Farer, som traadte ham imøde paa hans Livs Bane, voldte ham ikke større Bekymring end Tilintetgjørelsen af Tidslernes Duun paa hans Vei til Kirken.

Inden et Aar fra det Øieblik han huggede det første Øreslag i Skoven, begyndte hans Jordstrækning at faae Udseende af dyrket Land. Træerne vare alle forsvundne fra en Strækning af tyve Agre Land, og dennes Overflade var bedækket og Støddene næsten alle skjulte af en yppig Høst. Man saae her den gyldne Hvede, den skjæggede Rug, og Byg saa strunkt og langt som et Compagnie Grenaderer, og Græskar hvilede paa Jorden og modnedes roligt i August-Maaneds Hede. Paa en lav Bakke i Midten af denne Plantage stod et lille Vaaningshuus. Jeg vilde ønske, at jeg med Sømmelighed kunde kalde det en Hytte, fordi dette Navn vilde bibringe mange unge Damer en romantisk Interesse for min Historie — men Sandheden tvinger mig til at bekjende, at det aldeles ikke lignede et af hine Indbildningskraftens Fostre, omendskjøndt det vistnok var baade smukkere og beqvemmere end mangen en virkelig Hytte. Det var en Bygning paa 20 til 24 Fods Længde, Tømmeret af pænt tilhuggede Træstammer; Taget var bedækket med Bræder, det Indvendige deelt i tvende Værelser og et Kammer, og det Hele oplyst af tre smaae Vinduer med Glasruder. Paa hver Side af denne Bolig hævede sig et stort Akazietræ; adskillige smaae stode foran Huset, som

Robert med Villie havde ladet blive staaende til Prydelse, og vilde Roser og andre Blomsterbuske havde han ligeledes skaanet, eller omplantet, for at forøge sin landlige Boligs Skjønhed. Tykke, mørke Skove begrændsede Synskredsen paa begge Sider; men foran Huset havde han bortryddet Træerne lige ud til Cochecko-Floden, hvis klare Bølger dandsede i Soelstraalerne, og vederqvægede Øiet, efterat det havde dvælet paa det omgivende vilde Landskabs Mørke. For den, der er vant til at nyde et roligt og beqvemmeligt Landsædes Behageligheder, vilde denne Plet uden tvivl have seet ud som det skumleste Fængsel; men for Robert, der næsten kunde sige, at han havde skabt det med sine egne Hænder, var det et lille Paradiis; og da han skulde føre sin skjønne Mage derind, vilde han ikke have byttet sit lille Buur for de stolte Sale, han, efter hvad hans Moder havde fortalt ham, engang skulde have beboet.

Endelig kom Bryllupsdagen. Robert havde alt seet den imøde som en uafbrudt Jubels- og Glædesdag; men Mary havde ofte følt en mørk Tungsindighed, der, ligesom en uforklarlig Ahnelse om Vanheld, sneeg sig over hendes Sind, naar man talde om hendes Giftermaal. Hun kunde ikke sige sig selv Aarsagen til dette Tungsind; det var ingen Utilbøielighed fra hendes Side, thi hun elskede Robert høiere end Alt i Verden; ikke heller frygtede hun for at boe paa det øde og vilde Sted — man havde ikke i lang Tid der seet mindste Spor til Indianerne. Det var hende som

om en mørk Skygge faldt over hendes Aand, som ingen Sjælsanstrængelse, ingen Fornuftgrund var istand til at fjerne — og Hvo vil vel forklare dette ei ualmindelige Særsyn i den menneskelige Natur?

Klokken tre gik Vielsen for sig; derpaa holdtes et Gjæstebud, og tilsidst skulde Alle de af Gjæsterne, der havde Heste, i en ridende Eskorte følge det unge Par til deres Bolig. Om Bryllupsdragterne vil jeg alene sige, at de vare fuldkommen moderne paa den Tid, og vilde være meget monstreuse nu; og en nøiagtig Beskrivelse af forældede Dragter bør ikke optage Rummet i en saa lille Historie som denne. Den ærværdige John Reyner fuldbyrdede Ceremonien, og det hele Selskab begav sig derpaa hen til et langt Bord, paa hvis Midte der hævede sig en uhyre stor indiansk Pudding — ikke lavet af Indianere, som en Englænder maaskee kunde formode, men af indiansk Meel — serveret paa et umaadeligt stort Tinfad. Tallerkenerne vare af det samme Metal, nylig polerede og skinnende som Sølv; og Bordet var besat med Roastbeef og Lammesteg, og Dyrevildt, og mange andre gode Sager, som de nøde med saa meget des større Appetit, som de hørte blandt Sjeldenheder paa deres Taffel. Men de havde i den Tid ingen Viin eller stærke Drikke; og hvad der nu vilde være mærkværdigt, det voldte Værten aldeles ingen Bekymring, at han ikke kunde byde dem, og hans Gjæster følte sig ikke skuffede i deres Forventning, fordi de ikke fik dem. Roberts Huus laae omtrent halvanden engelsk Miil fra Marys Fosterfader, Capitain Wal-

drons, og vel ligesaa langt fra enhver menneskelig Bolig. Denne Afstand var ikke stor, men den hele Landstrækning var vild og øde, og Veien var alene bleven banet, ved at bortrydde Træer igjennem Skoven. Ingen Vogn kunde have rullet over den knudrede Vei; men dette voldte dem ingen Bekymring, da ingen Vogn med Hjul, undtagen store Lastkarrer, nogensinde var seet i Dover. De ædle Ryttere bestege da deres vakkre Gangere, hver af dem var saa høflig at tage en Dame med sig paa Hesten, og de begave sig nu paa Farten, med Brudgommen og Bruden i Spidsen for Cavalcaden, ledsagede af Smiil og Lykønskninger af de Tilbageblivende, der ikke kunde følge med, af Mangel paa Heste. De rede lystigt og hurtigt afsted, indtil Veien dreiede af og gik dybere ind i Skoven, hvor det blev nødvendigt at ride forsigtigere; men Roberts Hest, der var vant til Veien, reed endnu bestandig til, saa at han snart var et lille Stykke foran de Øvrige. Stien nærmede sig, kort før den løb ud til den ryddede Hovedvei, temmelig meget til Flodbredden; de toge denne Omvei, for at undgaae en stor Klippe, der hævede sig som en Muur paa den nordlige Side af Veien, og indskrænkede dens Bredde saaledes, at kun en enkelt Rytter kunde ride derigjennem.

Netop i det Øieblik Robert dreiede om denne Klippe, udstødte Mary et Skrig, og blev enten revet eller faldt fra sit Sæde, hvorved Hesten i det samme sprang fremad; og i det Robert kaldte paa sin Kone, og søgte at holde sin Hingst i Tøilen, blev en Bøsse

affyret bag Klippen. Kuglen traf Hesten, i det den havde reist sig paa Bagbenene, i Bringen, og den faldt baglænds tilbage paa sin Rytter. Knaldet af Bøssen ledsagedes af et lydeligt Skrig af Bryllupsgjæsterne, der mindst drømte om Aarsagen til Skuddet, eller dets ulykkelige Følger, men formodede, at Robert havde naaet sit Huus og affyrede sin Bøsse som Signal. Deres Skrig indjog de vilde Indianere Skræk, og de flygtede i største Hui og Hast med deres Bytte, uden at standse og bibringe den ulykkelige Robert Dødssaaret. Selskabet kom ridende i Fryd og Gammen; men hvo skildrer deres Forstenelse og Rædsel, da de fandt Robert tilsyneladende livløs paa Jorden, bedækket med sin døende Hingstes Blod, som de i Begyndelsen ansaae for hans eget; og intetsteds kunde opdage Mary! Skjæbnens Slag træffer os aldrig med en saa overvældende Kraft, som naar det overrasker os midt i Trygheds og Lyksaligheds Skjød. Af dette nylig saa lystige Selskab hørtes nu kun Veeklager over de ulykkelige Offere, og Forbandelser over de lumske Fjender. Mændene vare alle uvæbnede; de kunde derfor ikke forfølge Indianerne og forsøge paa at frelse Mary; men da de havde forvisset sig om, at Robert endnu var i Live, bare de ham tilbage til Capitain Waldrons Bolig, som han saa nylig havde forladt i ungdommelig Fryd og Overmod.

Den paafølgende Nat blev intet Øie lukket i Dover; Indvaanerne syntes grebne af en panisk Skræk. De søgte skareviis til de i Hast forskandsede Huse —

Modrene trykkede deres Børn tættere til deres Barm, i det de lyttede med aandeløs Rædsel, ofte indbildte sig, at de hørte de Vildes hemmelige Fodtrin, og skjælvede i Dødsqval ved Tanken om deres frygtelige Skrig.— Men Natten henrandt uforstyrret, og den klare Morgensoel forjagede snart deres indbildte Rædsler. Robert var næsten ganske kommen sig igien efter Virkningerne af sit Fald; omendskjøndt hans Kind var bleg, laae der et vildt Alvor i hans mørke Die, som viste, at hans Mod var udæmpet. Det var hans Beslutning, at opsøge sin Hustru; og da man fandt, at dette hans Forsæt var urokkeligt, tilbøde adskillige unge Mænd sig frivilligt at ledsage ham. De gik først til den uheldsvangre Klippe; derfra fulgte de Indianernes Fodtrin henved en Miils Vei ind i Skoven; men her forsvandt de, og i lang Tid kunde de ikke finde mindste Spor til dem.

Efterat de forgjæves havde søgt i mange Timer, traf de paa en saakaldet bedende Indianer. Mendowit havde lært det engelske Sprog og var bleven omvendt til Christen kort efter Kolonisternes Nedsættelse i Salem. Han havde modtaget mange Gunstbeviisninger af Roberts Fader, og havde elsket Robert fra hans Barndom af. Nylig havde han været i Dover, og tilbragt sin Tid med at jage og fiske omkring Roberts Enemærker. Mendowit opdagede snart Indianernes Spor. De havde vendt tilbage til Klippen, efterat Bryllupsgjæsterne havde forladt den, og fulgt den snevre Sti, indtil den gik ud til den bredere Vei; og derfra

havde de søgt Flugten igjennem den vilde Skov. Efterat man havde fulgt dem omtrent tre Miil, opdagede man det Sted, hvor de havde holdt Rast. Mendowit undersøgte det opmærksomt, og udfandt snart den Vei, de Vilde havde taget.

„Hvor mange er der?“ spurgte Robert.

„To, foruden Fangen,“ svarede Mendowit.

Roberts Kind blev blegere, i det han bukkede sig, og opdagede paa en Busk et Stykke af et Slør, som havde hørt til Marys Brudedragt. Han stak det i sin Barm, og spurgte Mendowit, hvilken Vei han troede Indianerne havde taget?

„De ere Mohawker,“ svarede denne; „jeg kan see det paa Sporet af deres Moccasiner; og de ville tage Veien hen til deres Horde ved den store Flod, eller Søerne.“

„De skal ikke naae den!“ raabte Robert, i det han rasende stampede paa Jorden. „Jeg vil forfølge dem; jeg vil befrie Mary, eller døe med hende. Mendowit, Du kjender Veien igjennem Skovene — vil Du følge med mig?“ og her nævnte han flere Sager han vilde give ham — en Bøsse, Krudt ꝛc.

„De ville gaae igjennem den skjulte Vei ad Agiocochook,“ bemærkede Indianeren tankefuld.

„Vi kan indhente dem inden de naae de hvide Bjerge!“ sagde Robert ivrig. „Du skal faae den bedste Bøsse, jeg kan kjøbe i Boston, Mendowit, og mit Horn fuldt af Krudt, og en ny Kniv.“

Disse vare mægtige Fristelser for Indianeren; men endnu mægtigere var det gamle og indgroede Had, han bar til Mohawkerne. Hævn er en uudslettelig Lidenskab i en rød Mands Bryst. Mendowit var en Christen, forsaavidt han kunde være det, uden at ophøre at være en Indianer; men hans nye Grundsætninger kunde aldrig aldeles tilintetgjøre hans tidligere Fordomme, eller underkue hans herskende Lidenskab. Mohawkerne havde fornærmet en christen Ven, og Tilfredsstillelsen af hans Had imod dem syntes ham at være en christelig Dyd. Men der var en Hindring, som desuagtet afholdt ham fra at følge med Robert. Mendowit gjorde den Slutning, at disse Indianere vilde tage Veien igjennem det nu saakaldte Indsnit (Notch) paa de hvide Bjerge; og for dette Pas havde han en overtroisk Frygt. Men Robert anvendte saa mange Overtalelser, og var derhos saa vis paa, at de vilde indhente Mohawkerne længe før disse naaede Agiocochook, at Mendowit endelig samtykkede.

Solen var netop ved at gaae ned, da denne Aftale endelig var truffet. At følge Indianernes Spor om Natten lod sig slet ikke gjøre; og Robert blev nu, da der syntes Mulighed i Marys Frelse, fornuftig nok til at høre sine Venners Raad, og samtykke i at tøve til den næste Morgen. Natten gik for Størstedelen hen med Forberedelser til hans Eventyr, eller med at høre paa Raadgivninger af dem, der ansaae sig meest egnede til at bedømme, paa hvilken Maade det vilde være bedst at indhente og angribe Indianerne. Nogle søgte at over-

tale den unge Mand til at afstaae fra ethvert Forsøg paa at gjenerholde sin Hustru med Magt, i det de forsikkrede, at Indianerne altid myrdede deres Fanger, naar de bleve angrebne. De sagde, at det var bedst at sende et Bud til Mohawkerne, der udentvivl ikke havde mindste Kundskab om den Voldsgjerning, som nogle Marodeurer fra deres Horde sandsynligviis havde begaaet, og underhandle om Fangens Befrielse eller Udløsning. Blodet isnede i Roberts Aarer ved den Tanke, at en Overilelse fra hans Side kunde bringe hans Hustru Døden; men Underhandlingen om hendes Løskjøbelse var usikker, og det kunde vare længe inden hun blev sat i Frihed. Han troede, at hun ikke længe vilde være istand til at friste Livet i Fangenskab; og han haabede at overraske hendes Røvere, befrie hende, trykke hende til sin Barm, og høre hendes kjære Røst nævne ham som hendes Befrier. I det dette Malerie levende fremtraadte for hans Phantasie, sprang han op fra sit Sæde, og ilede ud, for at see om han ikke kunde opdage et Glimt af Dagskjær.

Dagen gryede snart; og fuldkommen udrustede, Indianeren med sin Bøsse og Tomahawk, Robert med en dobbeltløbet Riffel, Sværd og Ammunition, og hver bærende en Pakke med Mundforraad, begave de sig paa en Expedition, der udentvivl var svanger med flere virkelige Farer, end mange stolte Ridderes Eventyr, hvis Bedrifter findes optegnede i historiske Sagn, og ere forherligede paa deres Ætlingers Skjoldmærker. Et berømmeligt Rygte beroer vistnok mere

paa heldige Omstændigheder end store Bedrifter. Hvis Robert Wilson havde levet i Riddertidens Dage, vilde hans Mod og Bestandighed have været et Emne for Digternes og for Minstrellernes Sang; nu vil hans Navn og endog hans Tilværelse, ikkun blive erindret i denne fordringsfrie Historie.

De gik ind i den dybe Skov, og veiledede af de flygtende Indianeres Spoer, ilede de i Begyndelsen fremad saa hurtigt som det var dem muligt. Men Mendowit sagtnede snart sin raske Gang, og forestillede Robert, at de to Mahawker maaskee vare Speidere fra en Trop, og at man maatte bruge Forsigtighed for ikke at blive hildet i et Baghold. Roberts Utaalmodighed vilde aldrig have underkastet sig denne Tøile, hvis han paa nogen Maade kunde have undgaaet det; men da han ikke kunde bringe Mendowit til at gaae hurtigere, var han nødt til at finde sig i Omstændighederne. De fortsatte saaledes forsigtigen deres Reise igjennem de gamle Skove, indenfor hvis Enemærker intet kultiveret Væsen nogensinde af egen Drift havde vovet sig. Alt var dyb Taushed, undtagen naar, efter lange Mellemrum, en eensom Fugls Skrig, med skjærende Mislyd mødte de Vandrendes Øren, eller en Raslen mellem de tørre Grene, bragte dem til at standse, og holde deres Aandedræt tilbage, indtil et Dyr sprang forbi dem, og forsvandt i det tykke Buskas, og de vovede ei at sende en Kugle efter det, af Frygt for at Knaldet skulde vække Fjendens Opmærksomhed, der maaskee i samme Øieblik laae paa Luur tæt ved dem. Der herskede under denne

Vandring en skrækkelig Frygt, en ubeskrivelig Rædsel i Roberts Hjerte og Sind, der fyldte ham med langt større Marter, end han vilde have følt, ifald han havde vidst, at Mary ikke længer var til. De Pinsler, man maaskee havde underkastet hende, svævede levende for hans Indbildningskraft, indtil enhver Lyd syntes at advare ham om at ile til hendes Frelse; og de Forhalinger og Hindringer, som bestandigt viste sig, bragte Blodet til at koge i hans Aarer, med et Raserie, som han neppe var istand til at styre. Hans Utaalmodighed forundrede ikke lidet Mendowit, der, med en Viismands hele philosophiske Rolighed, tog sig behørig Tid til at efterspore de flygtende Fjender, og beregne det Forspring, de havde vundet, og den Tid, inden hvilken de sandsynligviis vilde indhente dem. Det vilde snart have skeet, hvis Mahawkerne havde taget Veien lige fremad. Men, som om de ahnede Forfølgelse, søgte de bestandig at vildlede deres Fjenders Bestræbelser. De gik ofte som en Ræv tilbage i deres egne Fodtrin; naar de fulgte langs med en Flod, gik de undertiden i Vandet, og frem og tilbage igjen paa Steder, som kun en rød Mands Kløgt kunde have opdaget. Denne List fra deres Side overbeviste Mendowit om, at der ikke var noget stort Antal Indianere i Nærheden; og den fjerde Dags Morgen bebudede han, at de snart vilde faae Mary at see.

De nærmede sig nu Bjergene, og det syntes at være Mendowit magtpaaliggende at indhente Indianerne førend de kom ind i den Snævring, som førte til Bjergpasset. Af Fodtrinene kunde de see, at Mary ikke gik, og

sandsynligviis ikke kunde gaae; og Robert knugede gysende Haanden fast om sin Bøsse, i det hans Blik ved ethvert Skridt speidede rundt omkring, ræd for at møde en Stadfæstelse af hans Frygt, skjøndt selve Synet af hendes lemlæstede Liig neppe vilde have forøget den Sjælsqval, som martrede ham. Veirliget, som lige siden de forlode Dover, og i længere Tid i Forveien, havde været overordentligt tørt og varmt, forandrede sig nu pludseligt; og de syntes hensatte under et andet Himmelstrøg. Tykke sorte Skyemasser indhyllede Bjergene, og bedækkede snart den hele Horizont, og Nattens Mørke faldt pludselig paa. Nu reiste Vinden sig, og blæste undertiden hvinende med en Orkans Styrke. Der behøvedes ingen stærk Indbildningskraft til at forestille sig at de gamle Skove sukkede af Frygt for en forestaaende rædselsfuld Begivenhed. Stammerne paa de største Træer rokkede med deres høie Hoveder og bøiede sig næsten til Jorden, i det Bjergvinden med Brusen foer forbi fra den dybe Bjergkløft.

"Vi maae vende tilbage," sagde Mendowit, standsende; "vi kunne ikke indhente dem. Mendowit tør ikke betræde Agiocochooks hemmelige Stie."

"Du maa det," svarede Robert, med vild Alvor, idet han mistydede Grunden til sin Veivisers Uvillie; "men Du behøver ikke at fægte. Viis mig alene Mohawkerne, og om de end ere to Hundrede i Tallet, saa vil jeg befrie Mary."

Han blev afbrudt af en Lynstraale, der var saa stærk, at Bjergene og deres Svælg for et Øieblik aldeles syntes

oplyste; — deres høie Toppe, som hævede sig mod Skyerne — deres gabende Svælg og dybe Kløfter — de uhyre Klipper, af hvilke nogle syntes at staae som Jordens Grundpiller, og andre at hænge i Luften, rede til at styrte ned over deres Hoveder — de mørke Træer med deres Rødder, slyngede imellem Klipperne paa de Bjergskrænter, over hvilke de bøiede sig og til hvilke de ligesom klyngede sig for at holde sig fast. Der paafulgte et fryg-teligt Tordenbrag, hvis Echoer med døvende Bulder gjenlød mellem de skjælvende Bjerge, og Regnen styrtede derpaa ned i Strømmeviis. Det var forgjæves at ville forsøge paa at gaae videre; og Robert spurgte Indianeren hvor de kunde søge Ly. Mendowit svarede ved at pege hen paa den vestlige Side af det Bjerg hvor de stode, og begyndte hurtigt at bestige det. Robert fulgte efter ham. Veien var farlig, og udkrævede megen Forsigtighed, men Indianeren syntes velbekjendt med alle Vanskeligheder, og overvandt dem let indtil han naaede en Art af Hule paa Siden af en Skrænt, og her søgte de et sikkert Tilflugtssted. De vare nu i Læ for Stormen og Regnen, men ikke for den oprørte Natur. Det syntes som om Luft, Ild og Vand havde løsrevet sig af deres Lænker, for at skrække og ryste Jorden. Lynslagene, som uophørlig fulgte paa hinanden — den bragende, rullende Torden, som rystede de uhyre Klipper — Regnen, som, liig et Skyebrud, styrtede ned fra de sorte Skyer — Vindens Hylen, idet den rasende foer igjennem de hule Passe — den hyppige og lydelige Bragen af faldende Klipper og Træer — Alt forenede sig om at give Sce-

nen en rædselfuld Høihed, som Sjælen kunde føle, men Pennen ei kan beskrive.

Under dette Oprør, som syntes at forkynde Død og Undergang, tænkte Robert ikke paa sin egen Fare; han tænkte kun paa sin Hustrue. Ved ethvert nyt Udbrud af Stormen faldt den Tanke: „O hvor er Mary nu?„ med Centnervægt paa hans Hjerte, indtil hans Knæe rystede og store Sveeddraaber brøde frem paa hans blege Pande. Nu styrtede han hen til den snevre Indgang til Hulen med fast sammenknugede Hænder, og saae sig speidende omkring, for at opdage om Stormen ei vilde sagtnes, og nu søgte han fortvivlet Hulens dybeste Mørke, kastede sig ned paa den fugtige Klippegrund, tillukkede sine Øine, og søgte at banlyse enhver Tanke fra sin Sjæl.

Saaledes henrandt Timerne til efter Midnat, da han pludselig, under en Pause i Stormen, hørte en besynderlig Larm. Det lignede ikke et Raab eller Skriig af nogen menneskelig Røst, eller et vildt Dyrs Brøl; det var en dyb, sørgelig Lyd, som gjennemisnede den Lyttende liig et Varselsraab fra et ujordisk Væsen. Robert sprang op. En stærk Lynstraale viste ham Mendowit, der reiste sig fra sin lænende Stilling; hans Hænder vare faldne magtesløse ved hans Side, og hans Ansigt udtrykte en indvortes Bevægelse og Rædsel, som er ualmindelig hos en rød Mand. „Det er Abamochos Røst,„ sagde Indianeren i en lav Tone, som kjendelig bævede. „Jeg har hørt den engang før. Han kræver et Offer.„

„Hvor er han?“ spurgte Robert, i det han greb sit Sværd.

„Han er de mørke Bjerges Aand,“ sagde Mendowit, idet han forfærdet bøiede sig, som for at søge Skjul for en frygtet Gjenstand. „Han hersker over disse Bjerge; han kommer i Stormen, og Ingen, hvem han har udseet til Tilintetgjørelse, kan undgaae ham.“

Roberts hele Sjæl havde været saa aldeles opfyldt med Tanken om Mary, og hvorledes han skulde frelse hende, at han neppe havde erindret eller bekymret sig om noget andet menneskelig Væsen siden han forlod Dover. Den forfærdende Larm, han nylig havde hørt og Mendowits besynderlige Adfærd vakte nu hans Nysgjerrighed, og han spurgte hvad der gjorde saa dybt Indtryk paa Indianeren naar han nævnte Agiocochook.

Efterat have udstødt et dybt Suk, svarede Mendowit: „Disse Bjerge tilhøre Abamocho, den onde Aand. Denne Aand begunstiger altid Mohawkerne; og det var for at bane dem en Vei da de flygtede for Massachusets store Sachem, Tookenchosens Pile, at han sønderrev Bjergene. Den onde Aand sad paa en uhyre Klippe paa den høieste Bjergtop, og han vinkede ad Mohawkerne, at de skulde gaae derigjennem, idet han lagde Haanden paa sit Bryst. De adløde og gik i Sikkerhed; men da Tookenchosen vilde følge efter dem, udbredte Aanden sine Arme, og store Stene og Træer styrtede ned over Krigerne, indtil de alle omkom, undtagen deres Høvding. Dette var mange, mange Maaneskifter før de hvide Mænd kom; men ingen af vore Krigere torde vove sig

til Agiocochook, for at bortføre de Ihjelslagnes Been. Endelig blev min Fader Sachem over Massachusets. Han var en stor Høvding. Hans Horde var talrigere end Sommerskovens Løv. Tusinde Krigere fulgte hans Fjed; og han sagde, at han vilde bringe sine Fædres Been tilbage. Han sammenkaldte sine unge Mænd; og medtog mig for at jeg kunde lære Veiene igjennem de store Skove at kjende. Jeg var dengang et Barn. Jeg kunde ikke bøie en Krigers Bue — men det gik ikke til Kamp."

Han standsede; og Robert mærkede paa hans Røst, at henrundne Aars Erindringer hvilede tungt og trykkende paa hans Barm. Efter faa Øieblikke at have staaet i aandeløs Taushed vedblev han: "Vi kom til Agiocochook. Stormen hvinede høit, ligesom Du nu hører den; og netop i denne Hule tilbragte min Fader og jeg Natten. Vi hørte Abamochos Røst. Om Morgenen saae vi ham, siddende paa sin Klippe. Han bevægede sin Arm og bød os at gaae bort. Jeg saae det og skjælvede; men min Fader vilde ikke gaae. Han gjennemsøgte alle de hemmelige Steder; men vore Fædres Been vare forsvundne. Vi vendte tilbage til vor Stamme; men den onde Aand sendte en Forbandelse over os. Sygdom bortrev vore unge Mænd; Mohawkerne scalperede vore Oldinger og Børn; min Fader faldt for deres Pile. Jeg hævnede hans Død; men jeg kunde ikke forhindre mit Folks Ødelæggelse. Tre Gange reiste jeg til Agiocochook med Powowerne, for at formilde Abamocho. Vi bad til Ketan naar vi vare hjemme. Det nyttede ikke."

Han standsede atter; og Robert, der med levende Deeltagelse havde hørt paa hans Fortælling, spurgte hvor Levningerne af hans Stamme nu boede. „Unge Mand,“ sagde Mendowit, idet han reiste sig, med en sørgmodig, men majestætisk Mine, og Lynglimtene viste hans ranke Figur og de graae Lokker, som i tætte Klynger bølgede over hans ærværdige Pande; „unge Mand, jeg anførte engang en Hærskare, der var talrigere end Træerne i hiin Skov. Jeg var Høvding over et mægtigt Folk — nu boer Mendowit alene. Jeg er den Sidste af min Stamme.“ Ved disse Ord sank han ned, og bedækkede Ansigtet med sine Hænder.

Robert havde hidtil ført et arbeidsomt, men meget lykkeligt Liv. Naturen havde skjænket ham et muntert Sind, og sjelden havde hans Indbildningskraft dvælet ved Menneskelivets mørke Skygger. Han havde følt sin Tilværelse, som den karske Ungdom saa gjerne føler den, som om Jorden kun var skabt for Menneskenes Lykksalighed, og som om dette Livs Nydelse aldrig ophørte. Faa Timer havde bragt ham alvorsfulde Lærdomme om alle skabte Tings Forgjængelighed og Forandring. Udenfor ham og rundt omkring ham herskede den tilintetgjørende Orkan, og sønndersplittede Naturens Værker til Atomer; for hans Sjæls Øie svævede Abamocho, et Billede paa moralsk Ødelæggelse. Robert satte sig; og i det Maleriet af menneskelig Elendighed saa levende og sørgeligt fremstillede sig for ham og blandede sig med Tanken om hans eget, paa en skrækkelig Maade feilslagne Haab, græd han som et Barn. De Taarer, han udgjød,

vare ikke blot offrede egenkjærlig Sorg, — han græd over de Elendigheder, for hvilke Mennesket er udsat, indtil hans Sjæl ubevidst blev hendraget til Grublen over de Overtrædelser, som maatte have gjort disse Straffedomme nødvendige. Og aldrig havde han fremstammet en saa inderlig Bøn, som den, der nu hævede sig fra hans Sjæl, i det den ydmygede sig for hiin alstyrende Magt, der alene kan skjænke den Sørgende Fred, og byde Stormen Taushed. En blid Rolighed faldt endelig over Roberts bevægede Sind, fostret af den Tillid, at Alt dog maatte være styret til det Bedste; og han sank i en Søvn, af hvilken han ikke vaagnede, før han vaktes af Mendowit.

Det var silde paa Morgenen; Stormen var ophørt, og de begave sig ud af Hulen, for at see, hvorledes det stod til udenfor den. En Uddunstning, liig Røg, hævede sig fra de dryppende Skove og de vaade Jordstrækninger under dem og omkring dem, og skjulte de fleste af Stormens Ødelæggelser. Skyerne trak langsomt op ad Bjergets Sider, og skjulte endnu ganske dets høie Toppe; men de bare ikke den truende Farve, som den foregaaende Nat. De havde tømt deres tunge Byrder, og deres oplyste Rand hensmeltede gradviis og opløste sig for Morgensolen, skjøndt dens Straaler endnu ikke havde gjennemtrængt deres mørke Taagemasser. Det var nu ganske stille, og ingen Lyd, undtagen den høitidelige, eensformige Brusen af et fjernt Vandfald, afbrød Naturens dybe Taushed.

Medens Robert sammenlignede den næsten aandeløse Rolighed, hvortil han nu var Vidne, med det vilde Oprør, han nylig havde seet, berørte Mendowit han Skulder; og i det han vendte sig om, saae han at Indianerens Ansigtstræk vare fortrukne af Skræk, i det han stirrede og pegede op imod et uhyre stort Bjerg, som hævede sig foran dem i det videste Fjerne. Over dets høie Spidse hvilede en sort Skye, og det var Synet af denne Skye, der indjog Mendowit en saadan Rædsel. „Det er Abamocho," sagde han i en qvalt, huul Tone; og vistnok kunde den ogsaa, ved Hjelp af en Smule Indbildningskraft, sammenlignes med en gigantisk menneskelig Skikkelse. Det mørke Ansigt, hvis Contur var trukket langs med en Skye af lysere Farve, blev seet i Profil; en udstrakt Deel, som kunde passere for en Arm, pegede fremad i en viid Afstand; og en formløs Masse, som Indianeren vel kunde kalde en Kjortel, faldt ned og bedækkede den omgivende Fjeldskrænt.

„Din onde Genius," sagde Robert halvleende, i det han afverlende saae paa sin Ledsager og paa Skyen, „har, efter min Mening, en uhyre stor og styg Næse."

„Tys!" afbrød Mendowit ham. Den Deel, som dannede Aandens Arm, begyndte langsomt at bevæge sig henimod Skyens Hovedmasse, og indlemmede sig i denne paa en saadan Maade, at man vel kunde tilgive Indianeren, at han troede, Abamocho havde foldet Hænderne over Brystet. Mendowit havde tilbageholdt sit Aandedræt medens Skyen bevægede sig, og hans

dybe Betoning, i det han med Emphase udbrød: „Abamocho er formildet; nu kunne vi gaae med Sikkerhed,“ lød som Aandedrættet af en Mand, der har været nær ved at drukne, og kommer op igjen paa Vandets Overflade.

Efterat de i Hast havde vederqvæget sig, gik de ned fra deres Tilflugtssted, og fortsatte Veien gjennem Bjergkløften. Stormen havde udslettet hvert Spor af Mohawkerne, men der var ingen Stier til nogen af Siderne; de, der engang vare komne ind i Passet, maatte gaae fremad. Nu saae Robert Stormens Ødelæggelser. Deres Vei standsedes ofte af nedstyrtede Træer og Klippestykker, dybe Svælg og brusende Vandfald, der skyllede ned af Bjergets Sider, og opsvulmede Sacofloden, indtil dens urolige Strøm var nær ved at oversvømme hele Dalen. De gik tause og forsigtige fremad i over en Time, da Mendowit pludselig standsede, og hvidskede til Robert: „Jeg lugter Røgen af Ild!“ Han lagde sig nu ned paa Hænder og Knæe, og krøb fremad saa sagte som en Kat, der lister sig om sit Bytte. I nogle faa Favnes Afstand laae et uhyre stort Træe, der var oprevet med Rod af Stormen; skjult bag ved dette reiste Mendowit sig halvt i Veiret, og betragtede igjennem Aabningerne ved Rødderne med speidende Blik den Scene, der aabnede sig for ham. Han gav snart Robert Tegn til at nærme sig; denne efterlignede sin Veivisers Adfærd, krøb fremad paa alle Fire, og saae i en lille Afstand foran dem — Mary.

Hun, tilligemed de to Mohawker, sadde under en fremragende Klippe, der havde været deres eneste Læ for Stormen. Det lave Rum tillod dem ikke at staae opreist; men Indianerne havde tændt et Baal, og nøde nu deres raae Maaltid. De vendte Ryggen til Robert og Ansigtet mod deres Fange, der, indhyllet i Huder, hvilede op til et Klippestykke. Netop i det Robert saae derhen, holdt en af Mohawkerne nogle Næringsmidler hen for Mary. Hun tog Dækket af sit Hoved og vægrede sig for at modtage det Tilbudne. Hendes Kind var saa bleg, og hendes hele Ansigt saae saa indfaldent ud, at Robert troede hende nær ved at opgive Aanden. Hans Hjerte og Hjerne syntes at gløde, i det han med lynende Blik saae sig omkring, for at opdage, om han kunde drage nogen Fordeel af Terrainet, inden han styrtede sig imod Fjenden. I samme Øieblik udstødte Mohawkerne et frygteligt Skrig, sprang op, og styrtede hen imod ham. Han løftede sin Bøsse; men Mendowit greb ham ved Skulderen, trak ham tilbage, og skreg i det samme: „Bjerget! Bjerget!“ Robert saae i Veiret. Frygtelige Klippestrænter, i en Høide af over to tusinde Fod, hævede sig over ham. Nærved den høieste Top, den samme over hvilken Abamocho havde siddet, var Jorden bleven løsnet af de heftige Regnskyl. En eller anden ubetydelig Aarsag, maaskee den pludselige Frembryden af en Bjergkilde, havde sat Massen i Bevægelse; og den skred nu fremad, i det den vandt ny Styrke ved sin Fremskriden, oprykkede de gamle Træer med Rod, flyttede Klipperne fra deres Leie, og Alt rullede fremad

med en Magt og en Hurtighed, ingen menneskelig Skranke kunde modsætte sig, ingen Magt paa Jorden modstaae. Et Blik viste Robert, at Mary var tabt; at han ikke kunde frelse hende. „Jeg vil døe med hende!“ udbrød han, og løsrev sig fra Mendowit, i det han med det Udraab: „Mary, o Mary!“ styrtede hen imod hende. Hun gjorde en Bevægelse for at reise sig, og fremstammede: „Robert!“ i det han greb hende og trykkede hende til sin Barm.

„O Mary, maae vi døe?“ udbrød han.

„Vi maae, vi maae!“ raabte hun, i det hun med rædselfuld Sjælsangst betragtede det fremrullende Bjerg; „hvorfor, o Gud! hvorfor kom Du?“

Han svarede ikke, men lænede sig op til Klippen, og trykkede hende tættere til sit Hjerte, medens hun klyngede sig til hans Hals, brast i Taarer, og, hvilende sit Hoved mod hans Bryst, hulkede som et Barn. Han bøiede sig over hendes kolde, vaade Kinder, og fremstammede en angstfuld Bøn om Naade; men desuagtet herskede der i de Elskendes Hjerter en Følelse af vild Glæde ved den Tanke, at de ikke vilde blive adskilte.

Massen styrtede ned, sønndersplittende, knusende og nedstyrtende Alt foran sig! Det hele Bjerg skjælvede, og Jorden rystede som ved et Jordskjælv. Luften formørkedes ved de nedskyllende Vandstromme, Stene og Trægrene, der vare knuste og søndersplittedes til Støv, medens Stormen rasede som en Hvirvelvind, og Convulsionens Bragen og Rullen var langt rædselsfuldere

end den stærkeste Torden. Det kunde have varet een Minut eller tyve — thi ingen af de Elskende var sig Tidens Løb bevidst — da i den pludselige Dødsstilhed, som fulgte paa Naturens Oprør, Robert hævede sit Blik, og saae at den tilintetgjørende Orkan var forbi. Den havde bedækket Dalen, videre end Øiet kunde naae, med Ødelæggelse. Masser af Klippestykker, oprevne og adsplittede Træer, og Bjergjord, vare dyngede i store Hobe rundt omkring, opfyldte Sacos Leie, og frembød et frygteligt Malerie af Bjergskreddets ødelæggende Spor. Ikkun en lille Plet var undgaaet dets tilintetgjørende Magt, og der, sikkre, som i Huulningen af det Væsens Haand, uden hvis Villie ingen Spurv falder til Jorden, vare Robert og Mary, fast indeslutted i hinandens Arme!

Ved Siden af dem stod Mendowit — med Haanden fast knuget om sin Bøsse, og Øinene rullede i hans Hoved som i Vanvid. Han havde uvilkaarligen fulgt Robert; sandsynligviis fremdrevet af den Følelse, som gjør os uvillige til ene at see Faren under Øine; og han var saaledes bleven frelst. Mohawkerne vare udentvivl knuste, da de ikke mere kom tilsyne.

Robert og Mendowit dannede en Bærestol for Mary; og de bare hende i den om Dagen, og hun fandt Læ og Hvile ved sin Mages Barm om Natten, indtil de naaede Dover. Robert og Mary levede længe og lykkeligt i deres Bolig paa Cochechos Breder. Under alle paafølgende Angreb af Indianerne

bleve de ufortrædigede; og man nævnte ofte de Farer, de havde udstaaet og hvilke de vare undgangne med hinanden, som et Vidnesbyrd om den hengivne Kjærlighed, som de vedbleve at nære for hinanden, indtil Alderen lagde sin Snee paa deres Isse. Mendowit ansaae sig rigelig belønnet for sin Andeel i Toget. Han havde, foruden en nye Riffel, Krudt og Kniv, begge Mohawkernes Bøsser, hvilke han førte til Dover, som Trophæer for hans Held med at udfinde deres Spor. Desuden nød han indtil sin Dødsdag Roberts og Marys Venskab og Beskyttelse; og da han sov den dybe, kolde Søvn, som tidligere eller sildigere vil tillukke ethvert Øie under Solen, beredede de ham et stille Hvilested, og deres Taarer randt ved Erindringen om hans Dyder og hans Hengivenhed.

Fanatisme i Nordamerika.*)

Vi kom til en Skov, med en aaben, fri Plads, paa hvis venstre Side der laae en Forpagtergaard. Omtrent 4000 Mennesker, hvoriblandt tyve Præster, vare forsamlede; endeel af dem vare ifærd med at opreise Hytter af Træer og Grene. Klokken ti begyndte de religiøse Øvelser, som alene vare forskjellige fra andre

*) Fra: „The United States of North America as they are." London, 1828.

Former af Gudstjeneste ved Prædikantens Heftighed og hans Tilhøreres dybe Sukke. Vi vendte tilbage til Mendville, for atter at besøge Stedet om Eftermiddagen. Nu havde Scenen forandret sig; en af de heftigste Enthusiaster havde besteget Prædikestolen, og hans Thema var Kjærlighed til Christus og Had til Synden; hans Veltalenheds Strøm løb over af lutter Kjærlighed.

Ved de Ord: „I skulle elske Christus af Eders ganske Hjerte, I skulle holde ham i Eders Arme,“ sukkede den hele Forsamling dybt, og man hørte nu Udraab, der vare nærved at berøve mig Sands og Samling. Præsten blev varmere og heftigere, og udbrød tilsidst: „Hist seer jeg Christus — der sidder han“ — i det han nikkede med Hovedet hen imod mig.

„Der er Christus!“ udbrød en af Tilhørerne. „Jeg har ham i mine Arme!“ raabte en Anden. En Tredie og Fjerde deeltog i Udraabet; og nu paafulgte en Sukken, Springen, Hoppen og Hamren for Brystet, saa man maatte troe at være i en Daarekiste. Dette var imidlertid kun et Præludium til hvad der skulde følge paa. Efter en kort Pause begyndte Præsten at tale om Synd; hvorledes Christus og Synd vare uforeenelige, hvorledes Synd var Djævelens Værk, og at den bragte os, eller vilde bringe os til Helvede. Sukkene forvandlede sig nu til en Stønnen, der erindrede Tilhøreren om en Valplads. Jo mere Præsten udbredte sig om Helvedes Piinsler, desstærkere stønnede Forsamlingen.

Pludselig blev et af Fruentimmerne anfaldet af voldsomme Convulsioner, hendes Ansigt blev dødblegt, hendes Øine fortrak sig, en kold Sveed løb ned over hendes Pande; hun reiste sig iveiret, som ved en overnaturlig Magt, og faldt bevidstløs til Jorden. Nu udbrød en Hylen, som kunde høres i to engelske Miles Afstand; mange af Fruentimmerne kastede sig til Jorden, sloge sig for Brystet, og sønderreve deres Klæder; andre gave sig til at springe som Bacchantinder, med flagrende Haar og blottet Barm, indtil de, udmattede af Skrigen, sank ned ved deres Søstres Side. Tilligemed al Anstand og Sømmelighed syntes selve Livet at være veget fra disse Fanatikere; halv nøgne laae de bevidstløse paa Jorden, indtil de bleve bortførte af Præsterne og de Ældste. Jeg bemærkede med Gysen og Afsky, til hvilken overordentlig Grad af Vanvid religiøs Fanatisme er istand at føre.

Aftenens Gudstjeneste blev holdt umiddelbart efter Aftensmaaltidet, som Enhver holdt af hvad han havde bragt med sig, og den varede til Kl. 10½. Den var kun lidet forskjellig fra den forrige Scene. Klokken 11 søgte de gudsfrygtige Fanatikere ind i deres Hytter.

Naar jeg tilføier, at disse 4000 Sekt-Tilhængere, næsten alle uden Undtagelse, vare af de laveste Klasser, uden Opdragelse og Kundskaber, og for det meste unge Mennesker af begge Kjøn, der havde reist ti til tyve Mile og ventet denne Leilighed med den yderste Utaalmodighed, vil det ikke overraske Læserne at erfare, at der nu paafulgte Scener, over hvilke Delicatessen

maa kaste et Slør, men som Sandhed tvinger os til at kalde de naturlige Virkninger af den foregaaende vanhellige Ophidsning.

Den næste Dag var Vidne til de samme Scener; den tredie Dag vare baade Præster og Tilhørere saa magtesløse, at de langsomt begave sig paa Hjemveien.

Indianerne og Gauchoerne i Sydamerika.

I Captain Head's mærkelige Reise over Pampas-Sletterne i Sydamerika (af hvilken enkelte interessante Uddrag have været meddeelte i „Archiv for Historie og Geographie"), læses følgende Bidrag til en Skildring af de sydamerikanske Indianeres og Gauchoers Characteer.

„Vi vare omtrent ved Midten af denne rædselfulde Landstrækning — jeg reed altid nogle faa Stationer om Morgenen, og fulgte med en ung Gaucho, der var omtrent 15 Aar gammel og født der i Provindsen; Indianerne havde myrdet hans Fader og Moder; han selv var bleven frelst af en Mand, der var galloperet bort med ham; men han var den Gang et Barn og huskede intet derom. Vi kom forbi Ruinerne af en Hytte, som han sagde, havde tilhørt hans Tante — han fortalte, at han omtrent for to Aar

siden var i Hytten hos denne Tante og tre af hans Fættere, der vare unge Mennesker, og at en Dreng, medens de talde sammen, kom galloperende forbi Døren, skrigende: „Los indios! los indios!" at han løb hen til Døren og saae dem gallopere hen imod Hytten, uden Hatte, alle nøgne, væbnede med lange Landser, slaaende sig for Munden med den Haand, hvori de havde Toilen, og udstødende et Skrig, der efter hans Beskrivelse var saa stærkt, at det bragte Jorden til at skjælve. Han sagde, at der stode tvende Heste udenfor Hytten med Bidsel, men uden Sadel, at han sprang op paa Ryggen af den ene og galloperede bort; at en af de unge Mænd sprang op paa den anden og fulgte ham omtrent 20 Alen; men at han da nævnte noget om sin Moder og reed tilbage til Hytten — at Indianerne omringede denne netop som han var kommet derhen, og at hans Fættere den sidste Gang, da han saae dem, stode ved Døren med deres Knive i Haanden — at adskillige af Indianerne galloperede efter ham, og forfulgte ham over en Miil; men at han var paa en Hest, der var: „muy ligero, muy ligero" (meget hurtig) — ved hvilke Ord Drengen løsnede Toilen, galloperede frem foran mig, smilte, i det han viste mig den Maade, hvorpaa han var sluppet fra dem, holdt sin Hest derpaa an til dens forrige Gang og fortsatte sin Historie. Han sagde, at Indianerne vendte om, da de fandt at han havde vundet saa stort Forspring; og at han selv vendte tilbage til Hytten, da Indianerne havde forladt Pro-

vindsen, som skeete to Dage efter. Han fandt den brændt, og saae sin Tantes Tunge siddende paa en Pæl udenfor Hytten; hendes Liig laae indenfor; en af hendes Fødder var afskaaren ved Ankelen, og hun havde sandsynligviis blødt sig ihjel. Hendes tre Sønner laae udenfor Døren, nøgne og bedækkede med Saar, og deres Arme vare bedækkede med en Række af Knivskaar, omtrent en Tomme fra hinanden, fra Skulderen indtil Haandledet.

„Det synes," vedbliver Forf., „at Pampas-Indianerne, der, uagtet deres Grusomhed, ere en meget vakker og smuk Menneskerace, fra Tid til anden foretage Streiftog imod „los Christianos," som Gauchoerne kalde sig, i den dobbelte Hensigt, at stjæle Qvæg og have den Fornøielse at myrde Mennesker; og at de endogsaa forlade Qvæget, for at anrette Blodbad iblandt deres Fjender. Paa disse Streiftoge ride de i Almindelighed hele Natten, og holde sig skjulte paa Jorden hele Dage, eller, hvis de reise om Dagen, holde de sig næsten under Bugen af Hesten, som paa denne Maade synes at løbe løs uden Rytter. De nærme sig sædvanlig Hytterne om Natten i fuld Gallop med deres sædvanlige Skrig, i det de slaae sig for Munden med deres Hænder, — og dette Skrig, hvormed de have til Hensigt at sætte deres Fjender i Skræk, vedblive de at udstøde under deres hele rædselfulde Færd. Deres første Foretagende er, at stikke Ild paa Taget af Hytten, og det er næsten altfor skrækkeligt at forestille sig en Families Følelser, der, efter at

være strækket op af Hundenes Gjøen, da Gauchoerne holde disse i stor Mængde, først høre det vilde Skrig, som bebuder dem deres Skjæbne, og Dieblikket efter seer Taget brænde over deres Hoveder. Saasnart Familien styrter ud, hvortil de ere nødsagede, blive Mændene saarede af Indianernes 18 Fod lange Landser, og saasnart de falde, blive de berøvede deres Klæder; thi Indianerne, der hige efter at faae de Christnes Klæder, bære megen Omhu for, ikke at faae dem fordærvede af Blod. Medens Nogle martre Mændene, angribe Andre Børnene, og spidde bogstaveligen de spæde Børn paa deres Landser, for at lade dem opgive Aanden i Luften. Raden kommer ogsaa til Fruentimmerne, og det vilde afgive et frygteligt, men kun altfor sandt Malerie, at beskrive deres Skjæbne, der afgjøres i den glimtende Lysning, som det brændende Tag kaster paa deres Ansigter. De Gamle og Stygge blive øieblikkelig slagtede; men de Unge og Smukke ere Afguder, der selv formaae at standse den Vildes uskaansomme Haand. Hvad enten de arme Piger kunne ride eller ei, blive de flux satte paa Heste, og naar Hyttens hurtige Plyndring er tilende, blive de drevne bort fra dens rygende Ruiner og fra den Rædselsscene, der omgiver den. I et Gallop, som i Europa er ubekjendt, maae de sætte over de uveibare Strækninger foran sig, ernære sig af Hoppekjød og sove paa Jorden, indtil de komme paa Indianernes Gebeet, hvor de da øieblikkelig maae antage deres Her-

rers vilde Levemaade. En vel underrettet fransk Officier, der beklædte en høi Rang i den Peruanske Armee, fortalte mig, at han i venskabelig Hensigt engang havde passeret en Deel af disse Pampas-Indianeres Territorium, for at angribe en Horde, der var i Krig med dem, og at de havde mødt adskillige af de unge Fruentimmer, der vare blevne bortførte af Indianerne. Han fortalte mig, at han havde tilbudt dem at ville forskaffe dem Tilladelse til at vende tilbage til deres Fædreland, og ovenikjøbet tilbudt dem store Pengesummer, hvis de selv vilde være hans Tolke; men de svarede alle, at ingen Fristelse i Verden nogensinde skulde bringe dem til at forlade deres Mænd, eller deres Børn, og at de vare høist tilfredse med det Liv de førte."

Fra Indianerne gaaer vor Forf. nu over til den anden sydamerikanske Folkestamme, Gauchoerne, og meddeler nogle Skildringer af deres huuslige Liv.

"Fruentimmernes Levemaade er meget besynderlig; de have bogstaveligen intet at bestille; de store Sletter, som omgive dem, indbyde dem ikke til at gaae; de ride sjeldent, og deres Liv henrinder vistnok i den største Ladhed og Uvirksomhed. De have imidlertid Alle Familier, hvad enten de ere givte eller ikke; og en Dag, da jeg spurgte et ungt Fruentimmer, der var beskjæftiget med at opamme et meget smukt Barn, hvem der var Fader til det lille „Creatura," svarede hun: „Quien sabe." — Naar der sluttes et Ægte-

skab, tager den unge Gaucho sin Brud bag ved sig paa Hesten, og i Løbet af nogle Dage kunne de i Almindelighed naae en Kirke."

En af Capt. Head's Veivisere fortalte ham følgende Anekdote, der var passeret med ham selv, og er særdeles charakteristisk: "Han var ude for at skyde nogle Vildænder, og for at nærme sig disse ubemærket, lagde han den ene Ende af sin Poncho (som er et Slags langt, smalt Linklæde) over Hovedet, og i det han kravlede langs hen ad Jorden paa Hænder og Fødder, slæbte det langs hen ad Jorden efter ham. I det han saaledes krøb ved en stor Busk af Siv-Værter, hørte han pludselig en lydelig Larm, der halvt lignede Gjøen og halvt Brølen; han følte noget tungt slaae sig over Foden, og i det han strax sprang op, saae han, til sin Forbauselse, en stor Løve, der stod paa hans Poncho, og maaskee var Dyret ikke mindre forbauset over saa uventet at finde sig i Nærheden af et saa kæmpemæssigt bygget Menneske. Manden fortalte mig, at han ikke vilde fyre, da hans Bøsse var ladet med Hagel, og han blev derfor staaende og Løven stod ligeledes paa hans Poncho i flere Secunder; endelig dreiede den sit Hoved, og gik meget langsomt, omtrent 10 Alen bort, hvorefter den standsede, igjen vendte sig om, og saae paa ham. Manden forblev uforfærdet staaende, hvorpaa Løven stiltiende erkjendte hans Overmagt og gik bort."

En anden af Capt. Head's Veivisere var et meget smukt Menneske, der talde ret fornuftigt om mange

Gjenstande, betræffende Provindsens Bestyrelse og Rettigheder ꝛc.

„Paa et Spørgsmaal, jeg gjorde ham,“ siger vor Forfatter, „svarede han, at han aldrig havde været i St. Luis.“ „Min Gud!“ sagde jeg, med en Forundring, som jeg ikke kunde skjule, „har De aldrig seet St. Luis?“ — „Aldrig,“ svarede han. Jeg spurgte ham, hvor han var født; han fortalte mig, i Hytten tæt ved Poststationen, at han aldrig havde været paa den anden Side af de Sletter, over hvilke vi rede, eller nogensinde seet en Stad eller en Landsby. Jeg spurgte ham, hvor gammel han var. „Quien sabe,“ svarede han. Det kunde ikke nytte, at jeg gjorde ham flere Spørgsmaale; men i det jeg kastede et Blik paa hans særdeles smukke Ansigt, pegede Gauchoen pludselig op mod Himlen, og sagde: „See, der er en Løve!“ Jeg foer op af mine Betragtninger, og anstrængte mine Øine, men uden Nytte, indtil han endelig viste mig meget høit i Luften en Mængde meget store Gribbe, som svævede over et Punkt, og han fortalte mig, at de vare der, fordi en Løve under dem fortærede et Aadsel, og at Løven havde bortjaget dem fra dette.

Vi kom kort efter til et Sted, hvor der var Spor af Blod paa Landeveien, og vi standsede for et Øieblik vore Heste, for at see derpaa; jeg bemærkede, at nogen maaskee var bleven myrdet der; Gauchoen sagde nei, pegede paa nogle Fodspor, der vare i Nærheden af Blodet, og fortalte mig, at en Mand var styrtet der med Hesten, at han havde brudt Bidselet itu, og

at Blodet var kommet fra Hestens Mund, medens han søgte at faae Bidselet i Orden. Jeg bemærkede, at det maaskee var Manden, der var kommen tilskade, hvorpaa Gauchoen sagde nei, og tilføiede, i det han pegede paa nogle Spor et Par Alen foran sig paa Veien: „See, Hesten er reden bort i Gallop.“ — Jeg har ofte moret mig ved at høre Gauchoerne dechiffrere Hestenes Spor; det er dem endog muligt deraf at slutte, om Hestene vare med eller uden Ryttere, eller om de vare bepakkede, om de bleve redne af Gamle eller Unge, af Børn eller af Fremmede, der vare ubekjendte med Biscacheroerne rc. rc. — Græsset var i denne Deel af Provindsen kortere end sædvanligt, og det var et meget malerisk Syn, at see Skeletter af Ørenhoveder ligge omkring paa Veien i forskjellige Retninger. De Gamle anvendte med Rette et saadant Skelet som et Ornament i deres Bygningskunst. Paa Pampas-Sletterne seer man dem ofte liggende paa Jorden, blegede af Solen, med Hornene iveiret, og det seer ud, som om Dyret netop reiste sig op af sin Grav og moraliserede for det levende Qvæg, der græssede omkring det. Med Hensyn til hvad denne min Veiviser havde fortalt mig om sin Fødsel rc., gjorde jeg paa de næste 600 Mile enhver af de Gauchoer, der rede med mig fra Post til Post, de samme Spørgsmaale, og jeg fandt, at den største Deel af dem aldrig havde seet nogen By, og at ingen af dem vidste, hvor gammel han var.“

„En Dag saae jeg en Mand udsøge en meget stor Griis af en Flok, og kaste den et Reeb om Halsen; han trak i den af alle Kræfter; men Grisen var ikke tilsinds at ville adlyde ham; paa Dieblikket kom en lille Dreng ridende, tog meget rolig den ene Ende af Rebet af Mandens Haand, løftede det Faareskind, som bedækkede Sadelen, iveiret, gjorde Rebet fast der ved den Ring, som er sat der i denne Hensigt, og reed derpaa afsted i fuld Gallop. Aldrig blev noget Dyrs Haardnakkenhed saa fuldkommen overvundet. Med Halen hængende mod Jorden, stridende imod af alle Kræfter, og med alle fire Fødder trukket hen ad Jorden, som Tænderne paa en Harve, fulgte den Drengen ganske imod sin Villie; og Synet var saa besynderligt, at jeg gallopperede efter den, for at see, hvorledes det vilde løbe af. Grisen vedblev at være ligesaa gjenstridig, indtil Rebet saaledes snørede den om Halsen, at den blev afmægtig og faldt om paa Siden. Drengen slæbte den i fuld Gallop i denne Stilling længere end trefierdedeel Miil over en haard og ujevn Jordbund, standsede endelig pludselig, sprang af Hesten og begyndte at løsne Rebet. — „Sta muerto!" (den er død) sagde jeg til Drengen, virkelig bekymret over Grisens Skjæbne. — „Sta vivo!" raabte Drengen, svang sig paa Hesten og galloperede bort. Jeg blev holdende i nogen Tid, og bemærkede, at der var Blod paa Grisens Tryne, da den til min store Forundring begyndte at sparke ud med sine Bagbeen; den aabnede

derpaa Munden, og endelig Dinene; og efter at den havde seet sig omkring, ligesom Clarence efter sin Drøm, kom den paa Benene, og spadserede meget magelig hen til en Flok af 10 til 12 Grise af omtrent samme Størrelse, som den selv, der gik omkrent 20 Alen derfra. Jeg fulgte langsom efter den, og da jeg kom hen til Flokken, saae jeg, at de alle saae ligesaadan ud om Trynen som deres Kammerat."

En Tiggerkroe i London*).

„Hvad mener Du," sagde Peregrine til sin Mentor, „om vi toge Veien til St. Giles's?" og da denne bifaldt Forslaget, begave de tvende Venner sig paa en Opdagelsesreise til denne høist behagelige Kant af Hovedstaden, der af Londonnerne er velbekjendt under Navn af det hellige Land.

„For at faae Adgang i Tiggerkroen," sagde vor Mentor, „ere vi nødte til at forklæde os, og hylle os i Pjalter. Jeg vil tale til Kroeværten, og tvivler ikke om, at han jo vil skaffe os derind."

---

*) Fra: „Doings in London; or Day and Night Scenes of the Frauds, Frolics, Manners and Depravities of the Metropolis. By George Smeeton." London, 1828.

Da man henvendte sig til den værdige Vært, forsynede han strax de to Venner med saadanne Klæder, som sikkert vilde gjøre dem ukjendelige, og introducerede dem endnu samme Aften. De betalte deres Indskud, som bestod i en Pot Øl for dem hver, og man bad dem derpaa tage Plads, hvis de kunde finde en, og efter bedste Evne deeltage i de muntre Tiggeres lystige Færd.

„Den lille Krabat paa vor høire Side,„ sagde Mentor, „han der sidder i Gangvognen, er den berømte Andrew Whitson, Tiggernes Konge, og en af de største Ødelande iblandt dem. Han er kun 2 Fod og 8 Tommer høi, og tæller 33 Tommer om Livet, men hans Hoved har et Omfang af 22 Tommer, og er 14 Tommer langt fra Hagen til Issen. Fra Hælen til Knæet tæller han 16 Tommer, fra Knæet til Hoften 10 Tommer; han er dobbeltledet fra Top til Taa, og besidder en betydelig Styrke, især i Haanden; han sover altid paa Gulvet, og har gjort det siden han var otte Aar gammel, og han har maaskee sit hele Liv igjennem aldrig staaet opreist. Hans Been ere krumme og see ud som tynde Planker, da der ikke er mindste Spor af Lægge; Skinnebenene ere meget fremstaaende, men han pleier at skjule dem med Forklædet. Han har under sit Samqvem i Verden vidst at bruge sin Tid paa det fordeelagtigste, og har samlet et saadant Forraad af Kundskaber, at han neppe skal give nogen af sine Stalbrødre det Mindste efter. Han er nu, med Undtagelse af Hossey, som sidder der-

henne paa Bordet, med Piben i Munden og Glasset i Haanden, den eneste saakaldet Slæde- eller Gangvognstigger i London. Følgende ere de meest berømte af denne Klasse: Philip in the Tub (Philip i Tønden), en Person, der altid var en vis Mand ved Bryllupper i London og reciterede Balladen om "Jesse eller det lykkelige Par." Hogarth har indført ham paa en af sine Carrikaturer. Billy in the Bowl (Billy i Bollen), var berømt i Dublin. Han forlod Irland ved Foreningen, og blev i London truffen af en ædel Lord, der bemærkede: "Hvad, er Du ogsaa her?" — "Ja Mylord," svarede Billy, "Foreningen har bragt os alle over." John Mac Nally, der, efter at have skudt sig igjennem Gaderne, i nogen Tid gjorde Nyhedens Interesse gjeldende, og afrettede to Hunde til at trække sig i en Slæde med Hjul, hvorved han i en utrolig Grad forøgede sine Indkomster. Den berømte Jew Beggar (Jødetigger) fra Peticoat Lane, som saaes der, og i Nabolauget i en Gangvogn, og ved sit ærværdige Udseende vandt et rigeligt Udkomme.

Den Tigger, Du seer sidde henne og gnide paa Violinen, er den ikke mindre mærkværdige Billy Waters, Tiggerkongens Thronfølger. Det er en høist overgiven Krabat, fuld af Indfald og Paafund, og han udskriver store Contributioner hos John Bulls Lettroenhed ved sit originale Udseende. Tiggerkjællingen, som dandser derhenne paa Gulvet, er bekjendt under Navn af Vov-Vov; hun har sit Udkomme ved at bilde Folk ind, at hun falder i Convulsioner, hvorved hun gjør

som en Hund, og er velbekjendt i Omegnen af Holburn. Naar hun er kjed af at vride sig i sit daglige Haandværk, gaaer hun tidlig om Morgenen over til London, for at slaae Tænderne ud paa døde Hunde, som ere stjaalne og dræbte for Skindets Skyld. Disse Tænder sælger hun til Bogbindere, Træsnittere og Forgyldere, som Poleertænder. Til andre Tider besøger hun Thamesstreet og de tilstødende Stræder, som beboes af Appelsin- og Citron-Handlere, og opsamler af Rendestenene Skaller, saavelsom raadne Appelsiner og Citroner; disse sælger hun til de israelitiske Distillateurer, som heraf lave Extract, og saaledes til de ringeste Priser kunne sælge Citrondraaber og Appelsinsaft til den lavere Klasse af Confectbagere. Hun sammenbetler ogsaa smaae Apothekerflasker, under det Foregivende, at hun skal hente Medicin til sin stakkels syge Mand eller sit eneste Barn, men ikke kan faae det uden en Flaske; ligesom hun heller ikke forsmaaer hvide Linnedklude, som hun snart omsætter i Penge hos Jernkræmmerne, der sælge Værk til Søefolk. Hyppigt falder det hende ogsaa ind at udstoppe sig som en frugtsommelig Kone, for at faae Børnetøi, hvilket Kneb hun vel har brugt en Snees Gange.

Hendes Cavaleer hedder Granne Manoo, og er klædt ganske anderledes end naar han viser sig for Publikum. Han er neppe paa fri Fod i tre Maaneder over. Han har aldrig endnu gaaet udad paa Fødderne, og er bogstavelig saa nøgen, at det er et fælt Syn at see ham; men ved dette Middel samler han

langt større Mængde af Klædningsstykker og Skoe end noget andet Menneske, hvilket han altsammen veed at gjøre i Penge hos smaae Marschandisere og Skoeflikkere. Disse sidste forsaalle og istandsætte Skoene til Salg, og føre deraf Navn af Translateurer.

Den Mand, som sidder der henne i Krogen, har doctoreret engang i sine Dage; han er en Irlænder, skriver en smuk Haand, og har nu god Næring ved at skrive Ansøgninger og Tiggerbreve, hvorfor han tager sex Pence eller en Shilling pr. Stykket, alt som de ere lange til.

Jeg har hørt, at den afdøde Major Hanger engang fulgte vor nuværende Konge, medens han var Prinds af Wales, til et af disse Tigger-Carnevaler, som de dengang kaldtes. Efterat de havde været der nogen Tid, reiste den Mand, der beklædte Stolen, Sir Jeffrey Dunstan, sig, henvendte sin Tale til det hele Selskab, pegede paa Prindsen, og sagde: „Jeg opfordrer den Herre der henne, der har en Skjorte paa, at give os en Sang.“ Prindsen undskyldte sig saa godt som han kunde; — Major Hanger maatte love at synge for ham, og sang nu en Ballade: „Tiggerbrylluppet eller de lystige Fætter,“ med stort Bifald.

Saavidt var vor Mentor kommen i sin Forklaring, da Klubværten kom hen til ham, og hvidskede ham i Øret: „at det vilde være raadeligst at forlade Selskabet, da de skulde til at bestemme deres forskjellige Vandringer til den næste Dag. De to Venner drak derfor paa Selskabets Sundhed, ønskede dem god

Lykke til deres Dont, og toge Afsked, med megen Glæde over den Moerskab, de havde havt. Derfra begave de sig ind i et af Værtens private Værelser, toge Pjalterne af sig, omklædte sig, og da de i Forveien havde bestilt et Aftensmaaltid, blev dette nu opdækket, og det paa en saadan Maade, at det, omendskjøndt Beværtningen gaves i et Tiggerherberg, ikke vilde have gjort noget af de første Kaffehuse i London Skam. Man blev enig om, at Værten skulde gjøre dem Selskab, og knække en Flaske med dem, medens han fortalte dem noget mere om de londonske Tiggeres Færsel og Færd.

"Jeg har," sagde denne sindrige Mand, "gjort de londonske Tiggeres Historie til mit fortrinlige Studium, og har ved min Stilling seet mig istand til at samle mange Kjendsgjerninger, der vilde være utilgjængelige for enhver Anden, ligesom jeg ogsaa troer at jeg er i Besiddelse af ethvert udkommet Værk som omhandler Tiggerlivet. Tiggerhaandværket er, om ikke det meest agtværdige, dog uden Tvivl et af de ældste. I enhver Deel af Jordkloden, hvor Menneskene leve i Samqvem, vil Uligheden i deres Stilling, og deres altfor hyppige Tilbøielighed til Dovenskab, eller de Udskeielser, hvortil menneskelig Elendighed ofte fører, tvinge mange til at friste deres Tilværelse ved deres Medskabningers Ædelmodighed, og det selv paa den meest vanærende Maade. Jeg vil anslaae Antallet af de Tiggere, som daglig vandre om i London, til syv Tusinde, og at de, den ene Dag

med den anden, hver sammenbetle 2 Shilling om Dagen — saa vil dette udgjøre 700 Pund hver Dag. Jeg kan regne at to til tre hundrede Tiggere besøge mit Huus om Dagen. Det er ikke enhver af disse, jeg vil give Nattelye. I nogle lignende Huse staaer der en Person ved Døren og tager imod Pengene; for tre Pence faae de Straae; for fire Pence frisk Halm; og for sex Pence en Madrats at ligge paa. Tjenestefolkene gaae omkring og undersøge alle Stederne, for at eftersee om ingen Forbrydelser ere begangne; og først naar dette er skeet, faae Tiggerne Lov til at slippe ud paa Gaden, ligesom man aabner Døren til et Fængsel; og om Natten lukkes de ind igjen. De holde i Almindelighed Generalforsamling en Gang om Aaret; hver Dag dele de sig i forskjellige Selskaber, og hvert Selskab har sit særegne Distrikt; de meest indbringende skiftes imellem dem, saaledes, at hvert Hold har det fra en halv til tre eller fire Timer, efter Overeenskomst. Deres Fortjeneste er meget forskjellig. Nogle kunne vel tjene fem Shilling om Dagen. Vi anslaae, at Enhver fortærer omtrent for to Shilling om Dagen, og giver sex Pence for Natteleie. De drage ud i smaae Hold, fire eller sex i Følge. Foruden de offentlige Tiggerherberger er der ogsaa mange Logementshuse for Tiggere.

Ihvor elendige og ryggesløse saavel Tiggerne og Beboerne af disse Huse end kunne være, saa vare de dog endnu langt værre for tyve Aar siden; thi

dengang var der ingen Æresfølelse blandt Tyve. Lagenerne i deres Logier vare dengang mærkede med Eierens Navn, som var paasyet med store røde Bogstaver, for at forebygge deres Salg, hvis de skulde blive stjaalne; som f. Ex. „Mary Jordan, Diotstreet — Hold paa Tyven!“ Paa den Tid vare alle Ildtænger, Skuffer, Stegepander og Gryder i Herbergerne lænkede fast til Skorstenen. Det sidste Spiseqvarteer, hvor Knive og Gafler vare lænkede til Bordet, laae paa den sydlige Side af High-Street; det blev holdt for omtrent 50 Aar siden af en Mand, ved Navn Tossell. Vistnok er Størstedelen af de londonske Tiggere de største Bedragere. Meget faa af de Tiggere, der have Udseende af halte eller lamme, ere det virkelig. Mange af denne Klasse kunne sammenbetle fra syv til tyve Shilling om Dagen; og jeg har en Krabat her, der anvender 50 Shilling om Ugen paa sin Fortæring; han har Plaster paa begge Øinene, og sanker tidt 30 Shilling om Dagen. Man har et Portrait af en Tigger, ved Navn James Turner, der vurderede sin Tid til en Shilling om Timen. Vi have ogsaa havt en gammel Kjærling, der holdt en Aftenskole, for at lære Børn den Kunst at tigge efter Reglerne, og alle denne Kunstes Hemmeligheder; men dette Akademie var fornemmelig for Pigebørn.“

Keiser Pedro af Brasilien*).

Keiseren, denne mærkværdige Mand, saae jeg i Skuespilhuset. Han var ledsaget af begge sine Døttre, Dronningen af Portugal og Infantinden. Den første er omtrent 10 Aar gammel, den Sidste et elskværdigt Barn paa 6 Aar. Begge, simpelt klædte, toge sig meget fordeelagtigt ud i den prægtige, stærktoplyste Loge. Det Indre af Skuespilhuset er høist elegant; fire Rækker Loger ere anbragte paa begge Sider af den keiserlige; hvorimod denne sidste indtager hele Fronten af Theatret. Kun fire mindre Loger ere anbragte over den. Hovedindgangen er under denne keiserlige Loge, der er prægtigt smykket med Speile, Borde og Stole, og da den kun tillukkes med et forgyldt Gitter, afgiver den et høist tillokkende Skue for Publikum. Af Ærefrygt for Keiseren staaer Enhver op naar Tæppet falder, og alle Personer i Parterret vende sig imod hans Loge; da pleier ogsaa han at reise sig, og træder frem med begge sine Døttre.

Keiseren var klædt i en simpel blaa Frakke uden Stjerne, hvide Beenklæder og Skoe. Da det var meget varmt, afkjølede Keiseren sig bestandig med en Vifte, som det er almindelig Skik blandt Mandfolk i Sydamerika. Herrerne i hans Følge kunde man ikke

*) Af en i Berlin. Conv. Bl., Septbr. d. A. meddeelt Beretning fra Rio-Janeiro.

rigtigt skjelne, da de bestandig holdt sig i Baggrunden.

Dronningen, en smuk, meget blond Pige, var allerede klædt som en voxen Dame, men meget simpelt, og bar en snevert om Hovedet sluttende Kappe. Den nydelige lille Infantinde derimod, den livligste af dem alle, var klædt ganske som Børnene i England, i en kort Kjole, Beenklæder og Belte; hendes glindsende sorte Haar faldt i store Lokker ned over hendes Skuldre.

Keiser Pedro er en skjøn Mand paa omtrent 30 Aar, med mørkt Haar og et mægtigt Knebelsbart. Han syntes ikke at gjøre meget af Etiquette; thi han underholdt sig, uden Forskjel, med alle Damer og Herrer i Sidelogerne, hvilke ogsaa fra deres Side vare meget familiære imod ham. Ofte kjører eller rider han, kun ledsaget af en eneste Tjener, gjennem Staden. Hvilken Contrast imellem ham og hans Moder, Enkedronningen af Portugal! Denne Dame lod sig kun see i Publikum med den høieste Pomp, og Enhver, af hvilken Stand han end var, maatte knæle ned i Snavset for hendes Kareth! Selv de, der tilvogns mødte hende, maatte stige af.

Keiseren er meget virksom; allerede Klokken fem om Morgenen staaer han op, og gaaer derpaa henimod Klokken sex i Badet, som liller ligeoverfor Slottet paa en ligge De. Han lade sig sætte derover i en Baad, afklæder sig for Alles Øine, og svømmer omkring med den hele her forsamlede Folkemængde. Det

er nemlig her den almindelige Badeplads for Rio-Janeiro.

Juanna Zamora.

(En Skizze fra den nyeste Tid i Spanien.)

Juanna Zamora, Datter af en anseet Enke, var den smukkeste Pige i Staden Alcala de los Panaderos; hun savnede, som man let kan formode, ikke Beilere, blandt hvilke Cipriani Moron og Cesarino Gallardo udmærkede sig ved Ufortrødenhed og Iver. Den Sidste rørte endelig ogsaa Pigens Hjerte. Cipriani, som bevogtede alle sin Medbeilers Skridt, saae ham om Natten den 25de Juli forrige Aar underholde sig med den Elskede under hendes Vindue.

Ophidset af Raserie og Jalousie, styrtede han løs paa ham, og rev Maven op paa ham med sin Kniv. Den ulykkelige Cesarino hidkaldte tvende af sine Venner, som ventede paa ham ved Enden af Gaden, og faldt derpaa død til Jorden. De tvende Venner forfulgte Morderen ligetil Præstens Huus, hvor han søgte Tilflugt; derpaa angave de den skrækkelige Gjerning for Alkalden, som strax lod dem sætte fast. Paa Alkaldens Opfordring til Præsten, der var en Slægtning af Cipriani, udleverede Præsten ham; man fandt endnu den blodige Kniv i hans Lomme, og alligevel nægtede han Gjerningen.

Medens Alkalden spurgte ham om den Myrdedes Saar var bleven bibragt af den hos den Fangne fundne Kniv, styrtede Juanna, trods alle de af hendes Moder trufne Forholdsregler for at holde hende tilbage, ind i Alkaldens Huus, kastede sig over sin Elskedes blodige Liig, tilstod sin Lidenskab for ham, og fortalte Ciprianis skjændige Mordgjerning. Den Fangne blev nu overgiven til Retten. De tvende Venner erholdt igjen deres Frihed. Cipriani blev befunden skyldig, og dømt til Døden.

Men endnu inden Dommen blev stadfæstet fra Overtribunalet i Sevilla, lykkedes det Forbryderen, sandsynligviis ved Præstens Hjelp, at undflye af Fængslet. Om Præsten virkelig havde understøttet denne Flugt eller ei, kunde Ingen med Vished paastaae, nok — Juanna troede det, og besluttede at hævne sig. Den 26de October henimod Aften, da hun gik hjem fra et af hendes Moders Meierier, mødte hun Præsten alene paa Landeveien. Strax fattede hun den Tanke, som hun siden selv har tilstaaet i sit Skriftemaal, at fuldbyrde sin Hævn. Hun gik rask henimod den Geistlige, og stødte ham en Dolk i Hjertet. Endnu ikke tilfreds hermed, lemlæstede hun hans Liig paa en skrækkelig Maade. Nu ilede hun til Staden, og overleverede sig selv i Fangevogterens Hænder. „Jeg er Eders Fange," sagde hun, „jeg har dræbt Præsten; nu har jeg hævnet mig paa Den, der har foraarsaget alle mine Lidelser; nu kan I gjøre med mig hvad I vil."

Ved Undersøgelsen fortalde hun nøie Sagens Gang, og sluttede med disse Ord: „I kan prise Eder lykkelig, Herr Alkalde, at jeg ikke ogsaa mødte Eder, thi Eder ventede en lignende Skjæbne. I hører ogsaa blandt Ophavsmændene til mine Lidelser!“ — Hendes Sagfører forsøgte at fremstille hende som vanvittig; men den Fangne afbrød ham, og forsikkrede, at dette var Usandhed. Hun blev erklæret skyldig, og dømt til Døden. Dødsdommen blev stadfæstet af Overtribunalet, og fuldbyrdet den 22de December forrige Aar. Den ulykkelige Juanna besteeg Skafottet med den største Standhaftighed; og hendes sidste Ord udtrykte endnu hendes Kjærlighed for Cefarino.

Armods Klage.

(Efter Southey.)

„Hvi klager evig Armods Søn?“
Den Rige spurgte mig.
„Kom,“ sagde jeg, „følg med mig ud,
Og jeg skal svare Dig.“

Det var en Vinteraften kold;
Af Jis laae Gaden fuld;
I varme Kapper gik vi svøbt';
Dog klappred vi af Kuld.

Vi saae en svag, graahærdet Mand,
Tyndklædt og uden Hat.
Jeg spurgte, hvi han ude gik
I kolden Vinternat?

„Det fryser haardt, men hjemme ei
Jeg Varme har, ei Brød:
Saa drev det mig paa Gaden ud,
At klage Folk min Nød.“

Der kom et Barn, og betled høit;
Med bare Been hun løb;
Jeg spurgte, hvi hun gik i Kuld,
Og ei til Ovnen krøb?

Hun sagde, Faer laae syg og mat,
Moer sad med Barn paa Skjød,
Thi var hun sendt paa Gaden ud,
At tigge om lidt Brød.

En Kone paa en Trappe sad,
Og sang med sagte Røst;
Bag hendes Ryg en Glut der laae,
Og en ved hendes Bryst.

Jeg spurgte, hvi hun tøved der,
Og Blæst og Pulde leed —
Hun vendte sig, og tyssed ad
Den ene Dreng, som græd —

Hun sagde, hendes Mand var sendt
Langt bort som Landsoldat;
Hun tigged til sit Sogn sig hjem,
Og fik ei Ly inat.

Vi saae en Pige, pjaltet, bleg,
Med hule, stive Blik —
Hun hvidsked med et Gjenfærds Røst,
Imens forbi vi gik —

Jeg spurgte hvad vel Grunden var,
Hvi hun til Synden kom —
Til Sygdom, Last, til Skam og Nag —
Hun svarede: „Fattigdom!“

Jeg vendte til den Rige mig;
Thi taus og stum han var:
„Hvi Armod klager? spurgte Du:
Her har Du faaet Svar.“

A. F.

Om det tydske Theatervæsens nærværende Tilstand.

I Anledning af en af Redactionen for den Holteiske Jahrbuch deutscher Bühnenspiele i f. A. udsat Priisbelønning for originale tydske Theaterdigtninger, har Ludvig Robert, der ogsaa var anmodet om Deeltagelse heri, i et Brev til Redactionen af „Gesellschafter,“ yttret sig saavel om dette Foretagende, som om det tydske Theatervæsen i Almindelighed. Da flere af disse Yttringer ogsaa udenfor Tydskland torde have Interesse, hidsættes her nogle Steder af hans Brev, og iærdeleshed hvad der indeholder almindelige Bemærkninger over det tydske Theatervæsens nærværende Tilstand.

Efterat have takket Redactionen for dens Anmodning til ham, bemærker Forfatteren, at han nylig

har havt Leilighed til at omhandle denne Gjenstand, i Anledning af den franske Skuespilforfatter Duvals nylige Besøg hos ham (i Badet ved Rastadt), og at Talen da ogsaa var falden paa de dramatiske Digteres Retsforhold til Theatrene. „Hvorledes disse Forhold,„ siger han, „i Frankrig strængt ere ordnede, behøver jeg ikke at bemærke; det er almindelig bekjendt, at en Forfatter for et Stykke i 5 Acter (og et saadant fylder her ikke en Aften) erholder 7 pCt. af hver Forestillings Brutto-Indtægt; men af mindre Stykker og for Provincialtheatrene forholdsmæssig mindre; og desforuden, tilligemed sin frie Entree, et betydeligt Antal Billetter, som det er Skik at afhænde. Mindre bekjendt torde det være, at de af Committeen antagne Stykker blive opførte efter den Dato, paa hvilken de ere indleverede, dog saaledes, at naar 3 Stykker ere opførte efter deres Anciennitet, et fjerde bliver overladt til Committeens frie Valg. At en frugtbar Digter, som Hr. Duval, ved en saadan Foranstaltning, ifølge hans eget Udsagn, har draget en Indtægt af de franske Theatre af 500,000 Francs, er ei at undres over; men han kunde ikke høre op med sin Forundring, da jeg fortalte det aldeles retsløse Forhold, hvori de tydske Dramatikere staae til Theatrene. En Følelse af Forbauselse og Medlidenhed bemægtigede sig ham, da han hørte, at Jægerbrudens udødelige Componist (som han kaldte ham) af de tvende største Theatre eengang for alle havde faaert 100 Ducater, og saaledes nedad indtil 12, men Digteren af denne Opera saagodtsom

mindre end slet Intet; thi sandelig! slet Intet vilde være langt mere end hvad han erholdt for Opfindelsen af et saa lykkeligt Stof; hvorom jeg er bleven underrettet af Weber selv. Franskmanden vilde neppe troe mig, da jeg fortalte ham, at der kun gives tvende Theatre i Tydskland, der eengang for alle betale 400 Francs for et Stykke, som fylder en Aften, men at de øvrige honorere et saadant med 6 til 8 Ducater, ja at Forfatteren af en af de meest yndede Vaudeviller, af et af Tydsklands rigeste Stæder eengang for alle har erholdt 40 Francs som Æresfold for dette utallige Gange opførte og yndede Stykke. Men da jeg nu fortalte ham, at et trykt Stykke af ethvert Theater ansees som god Prise, og at der desuden endnu blev dreven en liden Pirat-Handel med Manuskripter, hørte han paa mig med en Mine, som om jeg var en Verdensomseiler, der vilde binde ham noget paa Ærmet om et ubekjendt Insulair-Folk. — At alt dette endnu vil vedvare en rum Tid i Tydskland, hvor man tager sig uendelig megen Tid til Alt, vide ei alene De og jeg, men ogsaa de, der kunde forandre det. Forgjæves har jeg offentlig sagt og beviist, at ved denne Indretning vel i hvert Aarhundrede kunde opkomme et dramatisk Digter-Genie, fordi et saadant byder alle Standsninger og Hindringer Trods, men at derved Talenterne fordrives fra den tydske Scene, og denne gives til Priis for Oversættelses-Fabriker. Man har indseet dette, og lod sig, efter vor Nationalcharakteer, nøie med denne theoretiske Indsigt.

Forgjæves har jeg foreslaaet, i det mindste at betale saameget i Honorar for et Stykke, som en Prima Donnas broderede Kappe koster i en Pragtopera. Man har leet derad, og det er paa ny blevet ved det Gamle, som den allernyeste Tidsaand medfører det."

Vor Forfatter gaaer nu over til at omtale det Fortjenstlige ved Redactionens Præmie-Udsættelser for dramatiske Digtninger, og berører her ogsaa den Spot og Dadel, dette Foretagende vist ogsaa vil møde hos Vittighedskræmmere. Han mener, at det, ihvor lidet omfattende det end er, dog maatte kunne vække Lyst til Efterligning hos de værdigere Theatre i Tydskland. — "Og der gives jo endnu Nogle, som hverken holde Skræderen for deres Factotum, eller Digteren for Nul." — Han foreslaaer, at disse kunde udsætte tvende Priisbelønninger: den ene for det bedste Stykke efter Kunstkjenderes Dom, der staae det reale Theater nært og fjernt nok til upartisk at see ud over Coulisseverdenens smaalige Færd; den anden, for det Stykke der bringer Kassen den største Fordeel. "Dette sidste," vedbliver han, "synes mig nødvendigt; vel ikke for at forsone Kunsten og Kassen, disse evig fjendtlige Søstre, hvilket vilde være et sandt Danaide-Værk, men for at føre os fra den i Tydskland vidtdrevne Kunst at skrive uopførlige Dramaer, tilbage til saadanne, der ere opfundne for den mulige Fremstilling, og for den af Hyperkritikken udskregne Virkning. Deslige Stykker vilde afgive det sikkreste Værn for Oversættelsesraseriet, og ved saadanne Priisuddelinger vilde

vore Theatre vise, at det ogsaa er dem om at gjøre, at tilveiebringe et aandigt Costume, poetisk Virkning, og Decorationer, der hædre Kunstneren. Antage vi, at hvert af de 4re største tydske Theatre aarlig udsatte 2000 Rdlr. i Priisbelønninger, saa vilde den hele Sum omtrent udgjøre saameget som een af de mindste Pragtoperaer koster at bringe paa Scenen, eller hvad en skjøn Stemmes Udziringer og Triller, eller hvad et Par skjønne og smidige Fødder ere værdt mellem Brødre — og derfor havde man 8te kronede Dramaer, af hvilke de 4re vare Trækstykker, det vil sige, Stykker, som meer end dækkede Omkostningerne, saa at man egentlig vilde have disse 8te Dramaer for en halv Syngestemme, eller for den ene af et Par smidige Fødder: en sikkert meget antagelig Priis."

Irlandsk Vittighed*).

En bekjendt irlandsk Saarlæge, Dr. Abernethy, bemærkede engang, at nogle Brolæggere, som udbedrede den Gade, hvori han boede, opdyngede alle Brostenene udenfor hans Dør. Vred aabnede han Vinduet, og raabte ud til En af dem, der netop kastede en frisk

*) Fra: „Literary Gazette," Februar, 1828.

Ladning Steen op paa Dyngen: „Hvorfor Djævelen har I lagt Eders fordømte Steen lige udenfor min Dør, hvor saa mange Vogne hver Dag holde?"

Brolæggeren. De maae dog lægges etsteds, Eders Herlighed, indtil Gaden er istand.

Doctoren. Det kan nok være; men de maae ikke lægges der.

Brolæggeren. Hvor skal vi da lægge dem, Eders Herlighed?

Doctoren. Læg dem i Helvede, og reis selv bagefter!

Brolæggeren. Nei, saa gjør vi bedre i at lægge dem i Himmelen: der vil de være bedre af Veien for Eders Herlighed.

En fransk Bull*).

En fransk Dame skrev til sin Elsker med Fodposten, og bad ham om at sende hende nogle Penge. — Under Brevet stod, som Postscriptum: „Jeg skammer mig saa forskrækkeligt over den Begjæring, jeg har gjort i dette Brev, at jeg strax sendte Bud efter Postbudet, for at faae det tilbage igjen; men det var ikke min Tjener muligt at faae ham indhentet."

*) Fra samme Tidsskrift.